

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Diplomová práce

2019

Bc. Radek Vágner

Univerzita Hradec Králové
Filozofická Fakulta
Katedra pomocných věd historických a archivnictví

Tzv. Pamětní kniha města Ivančic z let 1631–1636

Diplomová práce

Autor: Bc. Radek Vágner
Studijní program: N7105 Historické vědy
Studijní obor: Archivnictví - modul Archivnictví a pomocné vědy historické
Forma studia: kombinovaná
Veodoucí práce: doc. PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D.

Hradec Králové 2019



Zadání diplomové práce

Autor: Radek Vágner

Studium: F16NK0022

Studijní program: N7105 Historické vědy

Studijní obor: Archivnictví

Název diplomové práce: Tzv. Pamětní kniha města Ivančic z let 1631-1636

Název diplomové práce The So-called Memorial Book of the Town of Ivančice from 1631-1636
AJ:

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Magisterská diplomová práce se bude zaměřovat na diplomatický rozbor a edici pamětní knihy města Ivančic z let 1631-1636, a to v kontextu dějin sledované lokality a vývoje městských knih v 1. polovině 17. století. Metody: diplomatický rozbor pramene, transkripce, analýza, syntéza a komparace.

Prameny: SOkA Brno-venkov, fond C-36 Archiv města Ivančic, Pamětní kniha města Ivančic 1631-1636, i. č. 127. Literatura: Augustin KRATOCHVÍL, Ivančický okres. Vlastivěda moravská. II. Místopis Moravy, Brno 2007. Jiří PRAŽÁK, O diplomatické metodě studia městských knih, Archivní časopis 3, 1953, s. 145-162, 205-227. Jindřich ŠEBÁNEK - Zdeňka HLEDÍKOVÁ - Zdeněk FIALA, Česká diplomatika do r. 1848, Praha 1984. Ivan ŠŤOVÍČEK, Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.-20. století pro potřeby historiografie, Praha 2002. Václav VOJTÍŠEK, O studiu městských knih českých, Praha 1916.

Garantující pracoviště: Katedra pomocných věd historických a archivnictví,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jana Vojtíšková, Ph.D.

Oponent: PhDr. Jakub Zouhar, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 10.2.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval pod vedením vedoucí diplomové práce samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 19. 12. 2018

Radek Vágner

Poděkování

Děkuji paní doc. PhDr. Janě Vojtíškové, Ph.D. za odborné vedení mé diplomové práce a za cenné rady poskytnuté v průběhu jejího zpracování.

Anotace

VÁGNER, Radek. *Tzv. Pamětní kniha města Ivančic z let 1631–1636*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2019, 251 s. Diplomová práce.

Magisterská diplomová práce se zabývá analýzou tzv. Pamětní knihy města Ivančic z let 1631–1635 (1636), která je v současnosti uložena ve Státním okresním archivu Brno-venkov se sídlem v Rajhradě u Brna. Tento pramen, jenž byl v minulosti nepřesně nazván pamětní knihou, je ve skutečnosti smíšenou úřední knihou s výraznými rysy radního manuálu.

Úvod práce tvoří krátký přehled dějinného vývoje města a jeho správy. Následuje paleograficko-diplomatický rozbor pramene, včetně obsahové analýzy zápisů, a to v kontextu dějin sledované lokality a vývoje ostatních úředních knih z produkce ivančické městské kanceláře. Výsledky diplomatického rozboru byly srovnány s výsledky výzkumu soudobého Radního manuálu města Kouřimi a čelákovického Radního manuálu Pavla Ježdíka. Vlastní edici uvozuje krátké pojednání o zpřístupňování městských knih v současnosti a ediční poznámka popisující způsob zpracování edice. Edici pramene tvoří původní historický text, který je čtenáři zpřístupněn pomocí metody transkripce jazykově českých textů a transliterace jazykově německých textů. Součástí edice je poznámkový aparát, rejstříky osobních a místních jmen a na konci práce je připojena obrazová příloha.

Klíčová slova

Ivančice, pamětní kniha, radní manuál, třicetiletá válka, edice

Title

The So-called Memorial Book of the Town of Ivančice from 1631–1636

Annotation

VÁGNER, Radek. *The So-called Memorial Book of the Town of Ivančice from 1631–1636*. Hradec Králové: Faculty of Arts, University of Hradec Králové, 2019, 251 pp. Master's thesis.

The Master's Thesis concentrates on analysis of the so-called Townhall Manual of the Town of Ivančice from 1631–1636 (1636) which is currently deposited at the State District Archive Brno-Region with the seat in Rajhrad u Brna. This document which was, in the past, incorrectly called the Memorial Book is actually a mixed administrative book with distinctive features of a townhall manual.

The introduction of the Thesis consists of a short overview of the town's historical and administrative development. It is followed by a paleographic-diplomatic analysis of the document, including an analysis of the content of the entries; this in the context of the given locality and taking into account the development of other administrative books produced by the Ivančice townhall office. The results of the diplomatic analysis were compared with the results of the research of the contemporaneous Townhall Manual of the Town of Kouřim and Čelákovice Townhall Manual by Pavel Ježdík. The edition itself is introduced by a short treatise on disclosure of the town books in the present and by an edition note describing the method of processing. The edition of the document consists of the original historical text which is made accessible to the reader using the transcription method for texts in Czech and transliteration of the texts in German. The edition also includes footnotes, indexes of personal and local names and an illustrated appendix is added at the end of the Thesis.

Keywords

Ivančice, memorial book, townhall manual, Thirty Years War, edition

Obsah

Seznam zkratk	9
Úvod	10
1. Historie a vývoj města Ivančic	13
1.1 Ivančice před rokem 1620	13
1.2 Ivančice během třicetileté války	19
2. Diplomaticko-paleografický rozbor	26
2.1 Knihovní produkce městské kanceláře	27
2.2 Vnější diplomatický rozbor pramene	35
2.3 Vnitřní diplomatický rozbor pramene	43
2.4 Komparace s obdobnými prameny	50
3. Edice	53
3.1 Edice pamětní knihy města Ivančic	56
Závěr	220
Prameny	222
Literatura	223
Internetové zdroje	227
Glosář	229
Jmenný rejstřík	239

Místní rejstřík	241
Obrazová příloha	242
Seznam příloh	242

Seznam zkratek

AČ	Archivní časopis
AUC	Acta Universitatis Carolinae
ČMM	časopis Matice Moravské
fol.	folio
i. č.	inventární číslo
MZA	Moravský zemský archiv
NA	Národní archiv
př.	příklad
r	recto (označení přední strany listu)
SAP	Sborník archivních prací
SH	Sborník historický
sig.	signatura
SOkA	Státní okresní archiv
v	verso (označení zadní strany listu)
VVM	Vlastivědný věstník moravský

Úvod

Cílem předkládané diplomové práce je ediční zpřístupnění smíšené úřední knihy z let 1631–1635 (1636),¹ která, jak dokládá diplomatický rozbor v této práci, byla v minulosti při archivním zpracování nepřesně označena názvem „*Pamětní kniha města Ivančic z let 1631–1636*“. Ve skutečnosti jde o smíšenou úřední knihu, ve které se sice vyskytují pamětní záznamy, ale většina zápisů je úředního charakteru. Pro tento typ smíšených úředních knih se používá označení radní manuál, jak dokládá situace z jiných měst, kde se dochovaly obdobné prameny. Proto je i pro tzv. Pamětní knihu města Ivančic používáno v další části této práce označení radní manuál.

Uvedený pramen již byl v minulosti použit pro práce, které se zabývaly historií Ivančic, kritická edice této knihy však zpracována doposud nebyla.² Vlastní edice je určena nejen pro okruh badatelů, kteří se zabývají regionální historií, ale také pro ty, kteří projevují zájem o dějiny a vývoj poddanských měst, městské kanceláře či o dějiny městské správy vůbec.

Základní prameny ke studiu historie města Ivančic do roku 1636 nalezneme v archivním fondu Archiv města Ivančice z let 1442–1948, který je uložený v SOkA Brno-venkov v Rajhradě u Brna a obsahuje několik dochovaných listin a úředních knih z produkce ivančické městské kanceláře.³ V Moravském zemském archivu v Brně je součástí Cerroniho sbírky a Sbírký rukopisů Františkova muzea v Brně pramenný materiál, který lze též využít ke studiu ivančických dějin.⁴ V ivančickém muzeu je uložen rukopis Tomáše Procházky *Z dějin města Ivančic*, ve kterém se autor zabýval dějinami města v návaznosti na historické prameny, se kterými pracoval v první polovině 19. století.⁵ Pro užší studium hospodářských dějin města z období před rokem 1620 jsou dochovány v SOkA Brno-

¹ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)).

² Jedná se o monografie Augustin KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město na Moravě: popis dějepisný, místopisný a statický*, Ivančice 1906 a Jiří ČEJKA, *Ivančice: dějiny města*, Ivančice 2002.

³ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice.

⁴ Jedná se například o následující prameny: MZA, G-12 Cerroniho sbírka, II., č. 248, *Výpisky V. M. Voláka ze ztraceného svazku Městských pamětí (1620–1630)*; MZA, fond G-4 Listiny z Františkova muzea, sign. F 21, *Listina ze 14. 12. 1628*.

⁵ Muzeum v Ivančicích, fond Procházka Tomáš, P., *Z dějin města Ivančic* (rukopis), neinventarizováno.

venkov archivní fondy některých ivančických cechů.⁶ Ivančice byly v předbělohorském období důležitým střediskem jednoty bratrské, z jejíž činnosti se dochovala některá akta.⁷ Problematice tohoto náboženského hnutí a jeho působení v Ivančicích se věnovalo v minulosti více autorů.⁸ Na přelomu 19. a 20. století se dějinami Ivančic soustavně zabýval Augustin Kratochvíl,⁹ který v roce 1906 vydal monografii k historii města.¹⁰ Z pera téhož autora pochází i pojednání o Ivančicích ve *Vlastivědě moravské*.¹¹ Po Kratochvílovi se historií města zabývali regionální historici Ivan Vávra a Augustin Uher.¹² Na prahu 21. století nově zpracoval komplexně dějiny Ivančic Jiří Čejka.¹³ Ten ve své práci¹⁴ poukazuje na některé nepřesnosti v dějinách města, kterých se dopustil Kratochvíl při nedostatečné kritice pramenů, se kterými pracoval. Některá dílčí témata z historie města Ivančic byla v minulosti zpracována jednak formou vysokoškolských diplomových prací a jednak ve formě statí, příspěvků či hesel v různých publikacích.¹⁵

První kapitola diplomové práce se věnuje historii bývalého královského města Ivančic od nejstarších dob až do období třicetileté války se zvláštním zaměřením na historické události z let 1631–1636, pro které je základním pramenem v této práci editovaný radní manuál. Následující druhá kapitola obsahuje shrnutí vědeckého výzkumu v oblasti archivních pramenů knižní povahy z produkce bývalých městských kanceláří a zahrnuje i stručný přehled prací, které se zabývají touto problematikou. Diplomaticko-paleografický

⁶ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Cech hrnčířský Ivančice; tamtéž, fond Cech pekařský Ivančice; tamtéž, fond Cech punčochářský Ivančice; tamtéž, fond Cech ševcovský Ivančice a tamtéž, fond Cech tkalcovský a mezulánický Ivančice.

⁷ NA, fond Akta Jednoty bratrské – Acta unitatis fratrum.

⁸ Např. Augustin KRATOCHVÍL, *Bratrská šlechtická škola (gymnasium) v Ivančicích*, Ivančice 1905; Rudolf ŘÍČAN, *Dějiny Jednoty bratrské*, Praha 1957.

⁹ Augustin Kratochvíl se narodil 29. srpna 1865 v Bučovicích a zemřel tamtéž 18. srpna 1946. Působil jako katolický duchovní v různých obcích západní Moravy. Věnoval se vlastivědné činnosti a regionální historii. Je autorem prací z oblasti historie některých moravských měst a vesnic. (Fabian SLABÝ, *Vlastivědný věstník moravský*, Brno 1946, s. 22–23.)

¹⁰ A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*.

¹¹ TÝŽ, *Ivančický okres. Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy*, Brno 2007.

¹² Jednalo se o drobné práce, např. Ivan VÁVRA, *Pomístní jména v katastru Ivančic*, VVM 10, 1955, s. 105–110; TÝŽ, *Kronika sboru ivančického*, Ivančice 1959 nebo Augustin UHER, *Z historie Ivančic*, Ivančice 1979.

¹³ PhDr. Jiří Čejka (*22. února 1955) je historik zabývající se regionálními dějinami jižní Moravy.

¹⁴ J. ČEJKA, *Ivančice*.

¹⁵ Např. Radka MACHOVÁ, *Ivančice 2. poloviny 15. století ve světle nejstarší městské knihy*, diplomová práce. Historický ústav FF MU, Brno 1997; Heslo Ivančice in: Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku*, sv. 2., Praha 2000; Petr FIALA, *Svatojanská kaple v Ivančicích v městských knihách 15. století*, Ivančice 1993; Silvestr NOVÁČEK, *Z dějin moravských Židů: O dějinách Židů v Ivančicích na Moravě a o jejich sblížení s Čechy*, Říčany u Prahy 1998.

rozbor se věnuje jednak knižní produkci ivančické městské kanceláře před rokem 1636, jednak rozdělení městských knih do jednotlivých kategorií na základě členění materiálů knihovní povahy podle Antonína Haase.¹⁶ Samotný vnější diplomatický rozbor knihy je zaměřen na její vazbu, psací látku, počet a číslování folií, jednotlivé písářské ruce, které se podílely na tvorbě knihy atd. Navazující vnitřní diplomatický rozbor sleduje jednak strukturu a časový rozsah zápisů a jednak se věnuje jejich obsahové analýze, pomocí které lze lépe určit vypovídající hodnotu pramene. Následně byly výsledky vnitřního rozboru pramene porovnány pomocí metody komparace s vybranými prameny stejného typu z doby třicetileté války, resp. těsně po jejím skončení.¹⁷ Třetí kapitola představuje zpřístupnění pramene formou transkripce s tím, že v případě jazykově německých textů bylo přistoupeno k jejich transliteraci. Součástí edice jsou ediční a textové poznámky, glosář a abecedně řazený jmenný a místní rejstřík. K práci je připojena doplňující obrazová příloha.

¹⁶ František ROUBÍK – Antonín HAAS – Josef KOLMANN – Zdeněk FIALA, *Slovníček archivní terminologie I*, Praha 1954, s. 22–23.

¹⁷ Pro komparaci s tzv. Pamětní knihou města Ivančic byly použity prameny: Pavel JEŽDÍK – Marek DURČANSKÝ – Roman KOLEK, *Radní manuál Pavla Ježdíka 1639–1654*, Čelákovice 2016 a Šárka ZAZVOŇOVÁ, *Radní manuál města Kouřimi z let 1636–1640. (Diplomatický rozbor a výběrová edice zápisů z roku 1636)*, diplomová práce. Katedra pomocných věd historických a archivnictví FF UHK, Hradec Králové 2016.

1. Historie a vývoj města Ivančic

1.1 Ivančice před rokem 1620

Ivančice¹⁸ leží v Ivančické kotlině na soutoku řeky Jihlavy s Oslavou a Rokytanou. Příznivé podnebí jihozápadní Moravy poskytovalo vhodné místo k osídlení již v dávných dobách. Údolím řeky Jihlavy procházela Libická stezka spojující Čechy s Moravou, kterou po vzniku správních hradů protнула stezka spojující Brno a Znojmo právě v prostoru Ivančické kotliny.¹⁹ Kdy přesně v tomto prostoru vznikly Ivančice, není známo. Z nepřímých písemných pramenů víme o lokalitě Na Ivani, jež byla pravděpodobně trhovou osadou a nacházela se v prostoru dnešních Ivančic. Tuto skutečnost podporuje nález stříbrných denárů z tzv. ivančického pokladu, které se typem ražby hlásí do 11. století.²⁰

První písemná zmínka dokládající existenci Ivančic pochází z roku 1221. Na listině pocházející z prostředí velehradského kláštera figuruje jako svědek kněz Matěj z Ivančic.²¹ Zlom v dějinách města představuje rok 1288, ve kterém město Ivančice obdrželo privilegium krále Václava II., kterým osvobodil měšťany od placení mýta v Čechách a na Moravě. Toto datum je považováno za počátek Ivančic coby zeměpanského města.²²

Začátek 14. století nepatřil právě k nejšťastnějším. Do historie města se tragicky zapsal rok 1304, ve kterém bylo město drasticky vypleněno vojsky Rudolfa Habsburského a především Kumány,²³ kteří byli součástí vojsk uherského krále Karla Roberta.²⁴ Podrobně byla tato tragédie zachycena známým kronikářem Petrem Žitavským.²⁵ Za vlády Lucem-

¹⁸ Místní jméno Ivančice bylo utvořeno příponou *-ice* k osobnímu jménu Ivanek a znamenalo ves lidí Ivankových. Ve staré češtině existovala vedle osobního jména Ivan i podoba Ejvan, která dala místnímu jménu podobu Evančice. Vývojem místního dialektu vznikl pak nominativní tvar místního jména Vančice. Ze tvaru Evančice vznikl německý tvar jména Eibenschitz. (Ladislav HOSÁK, *Místní jména na Moravě a ve Slezsku I, A–L*, Praha 1980, s. 332–333.)

¹⁹ J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 77.

²⁰ Tamtéž, s. 84.

²¹ Tamtéž, s. 95.

²² Tamtéž, s. 111–112.

²³ Kumáni byli kočovným národem, jehož původním domovem byly stepní oblasti okolo Černého moře. Ve 13. století se část Kumánů usadila v Uhrách a postupně splynula s domácím obyvatelstvem. Jako válečníci byli známí svou velikou krutostí a často byli zaměňováni s Tatary. (*Ottův slovník naučný*, díl XV., Praha 1900, s. 353–354.)

²⁴ J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 116.

²⁵ František HERMANSKÝ a kol, *Zbraslavská kronika – Chronicon Aulae regiae*, Praha 1976, s. 125.

burků došlo k rozvoji nejen samotného města, ale také k rozvoji vinařství, které, jak je všeobecně známo, podporoval sám Karel IV. Z této doby pochází i několik zmínek o markraběcím hradu v Ivančicích, jehož přesná lokace není známa. Ivančice, které se od svého počátku řídily měnínským právem,²⁶ byly listinou markraběte Jana Jindřicha Lucemburského ze dne 21. prosince 1350 připojeny k brněnskému právnímu okruhu.²⁷ Ve druhé polovině 14. století získalo město od zeměpána právo volného disponování s majetkem měšťanů a současně i právo volného přijímání a vyvazování se obyvatel města ze svazku městské obce. V této době získaly Ivančice také právo na pořádání výročního trhu,²⁸ které bylo důležité pro hospodářský rozvoj města.²⁹

Husitské náboženské války v první třetině 15. století se nevyhnuly ani Ivančicím a město bylo dobyto táborskými oddíly pravděpodobně v říjnu 1424 a stalo se jednou ze základů husitského hnutí na jižní Moravě. Během následujících jedenácti let byly Ivančice a jejich okolí několikrát vyplněno. Vojenské oddíly husitů byly z města vypuzeny až roku 1435.³⁰

Roku 1460 získal od krále Jiřího z Poděbrad plné zástavní právo a manskou vládu nad městem šlechtic Jindřich z Lipé,³¹ a to za sumu 2 200 kop grošů.³² Jeho syn Pertold převedl v roce 1476 tuto zástavu na Viléma z Pernštejna,³³ který byl od roku 1480 poručníkem Pertoldova syna Jindřicha IX. z Lipé.³⁴ Korunním zbožím přestaly být Ivančice v roce 1486, poté co král Matyáš Korvín a následně i král Vladislav Jagellonský potvrdili změnu zástavy na zpupné dědičné vlastnictví.³⁵ Ivančice se tímto aktem staly poddanským

²⁶ Městečko Měnín, ležící cca 15 km jihovýchodně od Brna, bylo ve středověku důležitým obchodním centrem jižní Moravy. Před lokací Brna se tu rozdělovala stezka z Podunají do Krakova a do Poodří. Význam Měnína podtrhuje skutečnost, že byl před rokem 1350 odvolací soudní stolicí pro některá jihomoravská města. (Ladislav HOSÁK, *Místní jména na Moravě a ve Slezsku 2, M–Ž*, Praha 1980, s. 52.)

²⁷ J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 130.

²⁸ Ivančice postupně získaly privilegia na pořádání celkem pěti výročních trhů. Jednalo se jarmarky na sv. Vavřince, sv. Urbana, v neděli před sv. Mikulášem, v neděli před sv. Václavem a poslední, který byl městu udělen roku 1630, se konal na masopustní pondělí. (Tamtéž, s. 185–188 a s. 252.)

²⁹ Tamtéž, s. 133–136.

³⁰ Tamtéž, s. 158–159.

³¹ Jindřich VIII. z Lipé byl příslušníkem starého šlechtického rodu, který dědičně držel titul nejvyššího markšálka českého království. Byl majitelem panství Moravský Krumlov a zetěm krále Jiřího z Poděbrad (oženil se s jeho dcerou Barborou). (Milada BERKOVÁ – Šárka PELÁNOVÁ, *Páni na Moravském Krumlově 1260–1945*, Moravský Krumlov 1986, s. 11–12.)

³² J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 176.

³³ Vilém II. z Pernštejna a na Helfštýně byl významný politik a majitel rozsáhlých panství v Čechách i na Moravě. Během svého života zastával různé posty mezi nejvyššími zemskými úředníky.

³⁴ Tamtéž, s. 177–178.

³⁵ Tamtéž, s. 179–180.

městem a jeho další osudy již byly spojeny se sousedním Moravským Krumlovem.³⁶ I nadále však město sloužilo jako vzájemná majetková zástava mezi Pernštejnny a pány z Lipé, a to až do roku 1515, kdy došlo ke konečnému majetkovému vyrovnání mezi oběma rody, po kterém Ivančice zůstaly v majetku rodu pánů z Lipé.³⁷ Během jejich vlády Ivančice obdržely některá nová privilegia. Jednalo se o právo na mostné udělené roku 1510 ivančickým měšťanům králem Vladislavem II. Jagellonským,³⁸ dále od krále Ferdinanda I. obdrželo město právo 3. a 4. výročního trhu³⁹ a roku 1543 udělil tentýž král Ivančicím právo pečeti písemnosti červeným voskem.⁴⁰ Důležitým aktem pro ivančické měšťany bylo i to, že se v roce 1544 bratři Pertold, Vilém a Čeněk z Lipé vzdali práva odúmrti ve prospěch ivančických měšťanů, kteří tak mohli volně odkazovat svůj majetek. Nesměli ho však odkazovat duchovním osobám.⁴¹ Posledním majitelem moravskokrumlovského panství,⁴² a tedy i Ivančic, z rodu pánů z Lipé byl Pertold Bohobud, který vydal roku 1608 pro Ivančice horenská práva.⁴³ Velkou událostí v dějinách předbělohorských Ivančic bylo roku 1608 zasedání moravského zemského sněmu, které se odehrálo přímo ve městě, a na

³⁶ Hradiště Krumlov bylo vystavěno v průběhu 12. století pravděpodobně pány z Obřan. Název Krumlov vznikl podle esovitého meandru řeky Rokytky, nad kterým bylo vystavěno původní hradiště a pozdější osada, která byla na město povýšena králem Přemyslem Otakarem II. Roku 1312 připadlo město jako odúmrtí králi Janu Lucemburskému, který ho dal do držení pánů z Lipé, již ho vlastnili do roku 1368. Tehdy Krumlov koupili páni z Kravař. Po vymření krumlovské větve tohoto rodu přešel Krumlov na krátkou dobu do držení Jana z Cimburku, který jej prodal roku 1447 Pertoldovi z Lipého, čímž se Krumlov vrátil zpět do držby předního šlechtického rodu pánů z Lipé, kterému však bylo moravskokrumlovské panství po bitvě na Bílé hoře zkonfiskováno jako trest za účast na stavovském povstání proti Habsburkům. Roku 1624 moravskokrumlovské panství prodal král Ferdinand II. Gundakaru knížeti z Lichtensteina a v roce 1633 bylo panství povýšeno na knížectví. Snaha knížete Gundakara o přejmenování města na Lichtenstein vyzněla naprázdno a městu a panství zůstal původní název. (M. BERKOVÁ – Š PELÁNOVÁ, *Páni*, s. 3–18.) Více informací k historii Moravského Krumlova mohou poskytnout například následující publikace: Milada BERKOVÁ – Šárka PELÁNOVÁ, *Páni na Moravském Krumlově 1260–1945*, Moravský Krumlov 1986; Pavel JURÍK, *Moravská dominia Lichtensteinů a Dietrichsteinů*, Praha 2009, s. 237–244; Vilém HAŇÁK – František DVORSKÝ, *Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy, Znojemský kraj*, Brno 1913, s. 76–127; Ladislav HOSÁK, *Historický místopis země Moravskoslezské*, Díl 2. Znojemský kraj, Praha 1934.

³⁷ J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 183.

³⁸ K. KUČA, *Města a městečka*, s. 505.

³⁹ Tamtéž, s. 505.

⁴⁰ Nejstarší známá pečeť města Ivančic je z roku 1382 a je na ní vyobrazen městský znak, který patrně Ivančice obdržely od krále Václava II. (Ladislav VAŠEK, *Naše pečeti*, in: Ročenka muzejního spolku v Ivančicích na rok 1940, s. 4.)

⁴¹ A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 38.

⁴² Více informací k hospodářským dějinám moravskokrumlovského panství poskytne archivní fond Velkostatek Moravský Krumlov. MZA, fond Velkostatek Moravský Krumlov 1568–1946.

⁴³ K. KUČA, *Města a městečka*, s. 505.

kterém se Morava připojila ke konfederaci uherských a rakouských zemí proti Rudolfovi II. a podpořila jeho bratra, uherského krále Matyáše.⁴⁴

Dějiny Ivančic v 16. století zůstanou již navždy spojeny s jednotou bratrskou. Čeští bratři se usadili na předměstí Ivančic, kde si 25. června 1536 zakoupili dům od Jíry hrnčáře.⁴⁵ Poté, co v roce 1547 začalo v Čechách kruté pronásledování jednoty bratrské, odešla početná skupina jejich členů z Čech na Moravu. Mnozí z nich se usadili v Ivančicích, kde rozšířili tamní bratrskou komunitu. Roku 1558 přišel do Ivančic i bratrský biskup Jan Blahoslav, jenž patřil vůbec k největším osobnostem jednoty. Byl to právě Jan Blahoslav, který se zasloužil o pověstnou ivančickou bratrskou školu a taktéž i o bratrskou tiskárnu. V Ivančicích vznikl známý kancionál i slavný překlad Nového zákona, který obohatil Bibli kralickou. Bratrské školství v Ivančicích dosahovalo velmi vysoké úrovně. Po příchodu Esroma Rüdingera do Ivančic v roce 1575 došlo k rozšíření dosavadní partikulární bratrské školy, ve které byla stávající výuka rozšířena o řečtinu, dialektiku, filozofii a rétoriku.⁴⁶ Následné události roku 1620, změna majitele krumlovského panství a nastupující rekatolizace přinesly zánik bratrského sboru, který svým významem dosahoval daleko za hranice Ivančic.

V dějinách středověkých a raně novověkých Ivančic nemůžeme vedle českých bratří pominout ani novokřtence⁴⁷ a židovskou komunitu,⁴⁸ která byla v Ivančicích již v době královského města. Lepšího postavení a větší ochrany požívali ivančičtí židé za časů pánů z Lipé. Židé byli v Ivančicích soustředěni v bočních uličkách kolem Židovského rynku, kde bylo centrum jejich hospodářského a také náboženského života.⁴⁹

Mimo náboženská hnutí byla historie města výrazně ovlivněna vývojem jeho správy.⁵⁰

⁴⁴ J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 235.

⁴⁵ Tamtéž, s. 212.

⁴⁶ Tamtéž, s. 220.

⁴⁷ Novokřtenci (též habáni nebo toufaři) byli náboženským hnutím, které přišlo na Moravu z německých oblastí. Jeho členové utvářeli komunity, které se usídlovaly v různých částech Moravy. Habáni vynikali především v hrčírství, tzv. habánská keramika, a ve vinařství.

⁴⁸ Dějinám židů v Ivančicích se podrobně věnuje Silvestr NOVÁČEK, *Z dějin moravských Židů: O dějinách Židů v Ivančicích na Moravě a o jejich sblížení s Čechy*, Říčany u Prahy 1998; Hugo GOLD, *Die Juden und Judengemeinden Mährens in Vergangenheit und Gegenwart*, Brno 1929.

⁴⁹ Tamtéž, s. 227.

⁵⁰ O vývoji správy měst v Čechách a na Moravě pojednává například následující literatura: Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan JANÁK – Jan DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*, Praha 2007, s. 202–228; Petr VOREL, *Rezidenční vrchnostenská města v Čechách a na Moravě v 15. – 17. století*, Pardubice 2001; nebo sborník *Poddanská města v systému patrimoniální správy* (Sborník příspěvků z konference v Ústí nad Orlicí 12. –13. září 1995), Ústí nad Orlicí 1996.

Tu v Ivančicích vykonávala šestičlenná městská rada společně s rychtářem. Rada byla volena prostřednictvím celé obce a v jejím čele stál purkmistr, v jehož funkci se postupně střídali všichni zvolení radní. Purkmistr, který zastával svůj post jako první v pořadí po svém zvolení a dosazení do funkce, nesl označení primas.⁵¹ Rada neboli konšelé se starali o obecní jmění, správu města a společně s rychtářem i o výkon soudní funkce.⁵² V případě potřeby povolal purkmistr k rozhodování o záležitostech města ještě poradní orgán, který tvořila tzv. stará rada.⁵³ Šlo o sbor šesti radních, kteří zastávali výkon úřadu v předchozím období před současnou (myšleno novou) radou.⁵⁴ V této souvislosti se setkáváme s pojmem „*stará a nová rada byla povolána*.“⁵⁵ Správu ve městě kromě rady vykonával i volený rychtář. Ten měl jednak funkci policejní a jednak funkci soudní, s níž bylo spojeno vedení některých soudních knih.⁵⁶ Společné zasedání staré a nové rady s rychtářem bylo označováno pojmem „*trojí rada*.“ Mimo rady a rychtáře hrálo důležitou roli ve správě města i svobodné svolávání celé obce ke společnému jednání.⁵⁷ Součástí správního aparátu města byla kancelář, městský písař a městská pečeť, jež byla znakem městské samosprávy. Ivančice jí disponovaly pravděpodobně již v poslední třetině 14. století.⁵⁸

Abychom si vytvořili představu o podobě středověkých a raně novověkých Ivančic a jejich okolí, zaměříme se krátce na urbanistický vývoj města, který předurčila jeho poloha poblíž křižovaky Libické stezky⁵⁹ a cesty spojující Brno se Znojmem. Poblíž těchto tras vzniklo tržiště, ze kterého vycházely jednotlivé ulice. Již ve 13. století se ve městě nacházel kostel, který byl roku 1304 vypálen Kumaný. Ve 14. století započala výstavba nového farního kostela Nanebevzetí Panny Marie a ve stejné době vznikl i markraběcí hrad, který je písemně doložen k roku 1309.⁶⁰ V průběhu 15. století kolem Ivančic začala vznikat

⁵¹ Lze se setkat i s pojmem primátor.

⁵² J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 142.

⁵³ Institut staré a nové rady byl typický pro moravská města. (Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy*, s. 219.)

⁵⁴ J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 142.

⁵⁵ Systém dvojí rady pocházel z doby, kdy Ivančice náležely do okruhu měninského práva. (R. MACHOVÁ, *Ivančice*, s. 80.)

⁵⁶ Šlo o Rychtářskou registra, Knihy rychtářské na malé dluhy a o Knihu smluv a narovnání. Viz s. 32.

⁵⁷ Královským městům byl tento institut, který se plně prosadil již v době husitské, definitivně odebrán rozhodnutím panovníka Ferdinanda I. v roce 1547 v rámci opatření, jimiž král potrestal města, která se připojila k protikrálovskému stavovskému odboji. V poddanských městech vždy záleželo na vůli vrchnosti, jaká opatření zavede na svém panství.

⁵⁸ J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 143.

⁵⁹ Libická stezka byla obchodní cesta, která spojovala Čechy s Moravou. Jižně od Ivančic se napojovala na tzv. Jantarovou stezku, která propojovala jižní a severovýchodní Evropu. (Tamtéž, s. 77.)

⁶⁰ Tamtéž, s. 138.

předměstí, která jsou v 16. století doložena celkem čtyři, a to Kounické, Oslavanské, Na Kozlově a Na Husích loukách.⁶¹ Valové opevnění mělo město pravděpodobně již ve 2. polovině 14. století. Fragmenty opevnění, které se dochovaly do současnosti, však pocházejí až z doby pozdější a to zřejmě až z přelomu 15. a 16. století.⁶² Přes opevnění do města vedly původně tři brány: Oslavanská, Kounická a Židovská, roku 1572 doplněné o čtvrtou tzv. Novou bránu.⁶³ Nezbytně důležité pro hospodářský chod města byly mlýny⁶⁴ a také tři svobodné dvory, které ležely na ivančickém předměstí.⁶⁵ Ze sakrálních staveb byla na konci 15. století nad městem postavena poutní kaple svatého Jakuba⁶⁶ a kolem roku 1560 byl u města založen nový hřbitov s kaplí Svaté Trojice.⁶⁷ Během 2. poloviny 16. století vyrostl na okraji města areál bratrského sboru, který byl tvořen komplexem několika budov, školou a rozlehlými zahradami.⁶⁸ Původní gotické domy prošly v 16. a 17. století renesanční přestavbou, která zasáhla také radní dům, kostel Nanebevzetí Panny Marie i dům pánů z Lipé.⁶⁹ Slibný hospodářský a kulturní rozvoj Ivančic bohužel ukončila nastupující třicetiletá válka a s ní související zásadní změny ve společnosti.

⁶¹ A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 4.

⁶² K. KUČA, *Města a městečka*, s. 505.

⁶³ A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 5–6.

⁶⁴ Podle Čejky existovaly v 16. století u Ivančic celkem čtyři mlýny. Šlo o městský mlýn, mlýn na Rovni, později zvaný Malovaný mlýn, panský mlýn na Kounickém předměstí a Stříbský mlýn. (J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 192–196.) K historii Stříbského mlýna více v publikaci Ruda NAVRÁTIL-VANECKÝ, *Historie a vznik „Stříbského mlýna“ u Ivančic*, Ivančice 1936.

⁶⁵ Před Kounickou branou ležel svobodný dvůr na Hlinkách, od 15. století nazývaný Bohunkovský. V první třetině 17. století byl jeho majitelem Martin Sígl. Na druhé straně Ivančic se nacházel svobodný dvůr v Oslavanské ulici, který v letech 1618–1654 byl v držení Jana Agrikoly. Třetím svobodným dvorcem u Ivančic byl dvůr na Frišberku, jež vystřídal mnoho majitelů. (K. KUČA, *Města a městečka*, s. 505.)

⁶⁶ Více informací k dějinám svatojakubské kaple v Ivančicích může poskytnout studie Petr FIALA, *Svatojakubská kaple v Ivančicích v městských knihách 15. století*, Ivančice 1993.

⁶⁷ Tamtéž, s. 506.

⁶⁸ Lubomír ŠEBELA – Jiří VANĚK, *Hromadný nález ze studny v areálu bývalého bratrského sboru v Ivančicích (přelom 16. a 17. stol.)* Ivančice 1985, s. 8–9.

⁶⁹ J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 198–201.

1.2 Ivančice během třicetileté války

Události z 8. listopadu 1620 na Bílé hoře a následné pokoření Moravy císařskými vojsky generála Buquoye předznamenaly další osud Ivančic. Poslední majitel krumlovského panství a Ivančic Pertold Bohobud z Lipé byl za účast na stavovském odboji odsouzen k trestu smrti a ke konfiskaci všech statků.⁷⁰ Ztráty hrdla byl nakonec ušetřen, ztráty statků však nikoliv. Zkonfiskované moravskokrumlovské panství prodal roku 1624 císař Ferdinand II. společně s panstvím Uherský Ostroh Gundakarovi z Lichtensteina⁷¹ za částku 600 000 zlatých.⁷²

Ivančice se obdobně jako celá země ocitly ve víru války, která přinášela nejen chudobu, nemoci, zmar a smrt, ale odstartovala i sérii celospolečenských změn.⁷³ V náboženské sféře nastupující reformace vedla v Ivančicích v roce 1622 k uzavření bratrského sboru a zákazu luteránských bohoslužeb.⁷⁴ Když se pod hrozbou vypálení města Ivančice v říjnu 1623 poddaly uherskému vojsku, byly potrestány novým majitelem Gundakarem z Lichtensteina tím, že jim odňal některá privilegia, např. vařit pivo a provozovat lihovar.⁷⁵ Po uherském vojsku se ve městě objevila císařská armáda, která si v drancování počínala obdobně jako Uhři. V této souvislosti zmiňuje Jiří Čejka Cerroniho sbírku,⁷⁶ jež obsahuje popis těchto událostí v Ivančicích, které zaznamenal tehdejší kronikář města, kterým pravděpodobně byl Jan Komínek z Engelhauzu.⁷⁷ Není divu, že město bylo v dů-

⁷⁰ Pertold Bohobud z Lipé, potomek starého českého šlechtického rodu, byl synem Jana IV. z Lipé. Ve funkci nejvyššího českého maršálka patřil k nejvyšším zemským úředníkům. Po vypuknutí stavovského odboje v roce 1618 přijal funkci moravského stavovského defensora. Po porážce proticísařského odboje byl odsouzen ke ztrátě hrdla a veškerého majetku. Trest smrti mu byl prominut a do konce života žil v exilu v Uherské Skalici. Zemřel roku 1643. (M. BERKOVÁ – Š PELÁNOVÁ, *Páni*, s. 15–17.)

⁷¹ Gundakar z Lichtensteina, mladší bratr českého místodržitele Karla z Lichtensteina, byl komorníkem, tajným radou a nejvyšším hofmistrem krále Ferdinanda II. Stal se zakladatelem sekundogenitury rodu Lichtensteinů se sídlem v Moravském Krumlově. (Tamtéž, s. 17–18.)

⁷² J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 243.

⁷³ K dějinám třicetileté války lze doporučit například následující monografie a studie: d'ELVERT Christian, *Beiträge zur Geschichte der Rebellion, Reformation, des dreissigjährigen Krieg und der Neugestaltung Mährens in 17. Jahrhundert*, Brno 1867; Johannes ARNDT, *Der Dreißigjährige Krieg 1618–1648*, Stuttgart 2009; František MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, Praha 1992; TÝŽ, *Poddaný lid na Moravě na počátku třicetileté války*, Brno 1988; TÝŽ, *Škody způsobené na Moravě řáděním vojáků za třicetileté války*, in: *Časopis matice moravské*, Brno 1994, s. 83–94; Radek FUKALA, *Třicetiletá válka. Konflikt, který změnil Evropu*, Praha 2001.

⁷⁴ Tamtéž, s. 244.

⁷⁵ Tamtéž, s. 246.

⁷⁶ MZA, fond G 12 Cerroniho sbírka, II. č. 248, výpisky V. M. Voláka ze ztraceného svazku Městských pamětí (1620–1630).

⁷⁷ Tamtéž, s. 247. O Janu Komínkovi, městském písaři v Ivančicích více na s. 22.

sledku výše uvedených událostí zadlužené a snažilo se nejen o získání úlev na dluzích, ale také o obnovu ztracených privilegií. Ivančičtí o ně apelovali nejen u své vrchnosti, ale také i u samotného císaře. Ke zlepšení situace došlo roku 1629, kdy po dohodě s vrchností bylo městu navráceno právo odúmrti a další privilegia.⁷⁸ Poté roku 1630 císař udělil městu právo pátého výročního trhu a potvrdil mu všechna dřívější privilegia.⁷⁹

Pokračující válka i nadále zasahovala do života města i jednotlivých měšťanů, kteří museli pro vojsko zajišťovat nejrůznější věci. Zpravidla šlo o ubytování (tzv. ložirování) důstojníků a pěchoty.⁸⁰ S tím souviselo zajištění proviantu pro mužstvo a rovněž i krmiva pro koně, což bylo v součtu vždy značně finančně náročné. Nařízení moravského zemského hejtmána kardinála Františka Dietrichsteina z ledna 1632 uvádí obecnou povinnost odvádět proviant (chléb, pivo, maso atd.) pro potřebu armády.⁸¹ Díky dochovanému radnímu manuálu víme, že například místním pekařům bylo 8. března 1632 nařízeno zajistit chléb do vojenského proviantu: „8. a[ctum] pan Václav Spěváček, pan Jan Petrovský, pan M[ikuláš] Krupičář a Jiří Pecinář všeci obeslaní byli, aby chleby do profantu pekli. Bylo jim uloženo 50 [měřic] spěci.“⁸² Mimo to město, resp. měšťané museli platit pravidelné předepsané daně. Pokud platbu neodvedli, přijeli si pro ni vojáci, jak dokládá zápis v témže prameni ze dne 28. června 1632: „Item téhož dne byli jsou sem vyslaní 4 muškattýři z Krumlova pro nespravení Jeho Milosti císaři dávek na 2 měsíce již zasedělý.“⁸³ Ze zkoumaného radního manuálu dále víme, že ze strany krumlovské vrchnosti přicházela do Ivančic v první polovině 30. let 17. století různá nařízení: Šlo například o sčítání všech sousedů ve městě,⁸⁴ soupis rolí, honů, úhorů, luk, vinogradů nebo poustek a také nařízení, která se týkala výběru berně a především výkonu robotních povinností.⁸⁵ Pod pojmem roboty se však neskrývají pouze polní práce, jak by se mohlo na první pohled zdát, ale kníže Gundakar z Lichtensteina stále častěji požadoval od svých poddaných činnosti nejrůzněj-

⁷⁸ J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 251–252.

⁷⁹ Tamtéž, s. 251–252. O konfirmacích starých ivančických privilegií pojednává: Marie CAFOURKOVÁ, *Konfirmace privilegií města Ivančic v 17. a 18. století (Novověké revize středověkých a raně novověkých listin)*, SAP 40, 1990, s. 397–428.

⁸⁰ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 21–22.

⁸¹ Christian D'ELVERT, *Zur Kriegsgeschichte der Jahre 1632 und 1633*, Notizen-Blatt 9, 1863, s. 71–72.

⁸² MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 26r.

⁸³ Tamtéž, fol. 36v.

⁸⁴ Tamtéž, fol. 107r.

⁸⁵ Tamtéž, fol. 69v–70r.

šího charakteru. Jednalo se například o vypravení obecního vozu s koňmi a pacholky na tzv. daleké fůry, zajišťování otopu pro krumlovský zámek, zabezpečení senoseče, odvoz chlévské mrvy, vysušování sítí, nahánění zvěře při honech atd.⁸⁶ Jak na takové příkazy reagovali obyvatelé města, nejlépe vystihuje zápis ze dne 21. června 1633: „*Dána jest byla od řemeslníků tato odpověď, že jse[!] těm robotním věcem neučili, nýbrž řemeslu, a k městu se proto dali, aby své řemeslo vykonávati mohli. Kdyby chtěli sedláci bejti, tedy by ve vsi byli, ani řemeslu se neučili.*“⁸⁷ Z následujících zápisů je patrné, že krumlovský pán nic nedbal na stížnosti a protesty ivančických obyvatel a svoji vůli prosazoval jinou cestou. Zpravidla ivančické pány radní nechal uvěznit a v žaláři krumlovského zámku zůstávali, dokud z něj nebyli vyplaceni, tak jak tomu bylo podle zápisu ze zkoumaného radního manuálu například v dubnu roku 1633: „*Item celá obec jest též povolána byla za příčinou tou, že jsou byli páni daní do arestu skrze neodvedení peněz 3. a 4. dávky, aby takové peníze odvedli a dali.*“⁸⁸ Obdobným způsobem postupoval Gundakar z Lichtensteina i během roku 1635 v případě sporu o zástavu obecního lesa, který obec zastavila knížeti. Později tuto zástavu chtěli ivančičtí měšťané vyměnit za obecní mlýn, ale krumlovský pán na dohodu nepřistoupil a původní zástava propadla Lichtensteinovi a v závěru dochované Pamětní knihy se nachází ještě zmínka o vyměřování borového lesa pro knížete.⁸⁹

I během třicetileté války byla nadále správa města a výkon soudních záležitostí v ruce šestičlenné rady a rychtáře, tak jak je o tom pojednáno v části věnované historii města před rokem 1620. Tyto skutečnosti lze ve světle Radního manuálu z let 1631–1635 (1636) doplnit o nové poznatky alespoň pro období první poloviny 30. let 17. století. Například k výkonu funkce městské rady z editovaného pramene víme, že k obnovení rady během let 1631–1636 došlo jen 24. června 1632 a 9. ledna 1634.⁹⁰ Tento úkon v Ivančicích jakožto poddanském městě probíhal za přítomnosti zástupce krumlovské vrchnosti. Tím byl v tomto případě hejtman,⁹¹ kterého doprovázel důchodní písař.⁹² Pro absenci jiných pramenů bohužel není možné dále zjistit četnost a případnou pravidelnost obnovování

⁸⁶ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 59r.

⁸⁷ Tamtéž, fol. 74r.

⁸⁸ Tamtéž, fol. 65v.

⁸⁹ Tamtéž, fol. 158v–163v.

⁹⁰ Tamtéž, fol. 33r a 101v.

⁹¹ Mimo hejtmana a důchodního písaře je v souvislosti s krumlovským panstvím ještě zmiňován regent a klíčník. (Tamtéž, fol. 130r.)

⁹² Tamtéž, fol. 33r.

ivančické městské rady. O zasedání městské rady víme, že byla poměrně často svolávána tzv. trojí rada,⁹³ aby projednávala nejrůznější záležitosti města a jeho obyvatel.⁹⁴ Dále víme, že rychtář z pohledu policejní funkce zajišťoval nejen pořádek ve městě, ale také měl na starosti dohled nad výkonem vrchnostenských nařízení, především na výkon robotních povinností obyvatel města.⁹⁵ Z radního manuálu je dále zřejmé, že v Ivančicích docházelo poměrně běžně ke svolávání celé obce. K tomu docházelo v případech, kdy byla buď zveřejňována císařská nebo vrchnostenská nařízení, která se týkala nejen města, ale všech jeho obyvatel, nebo pokud se jednalo o záležitosti hospodářského charakteru, především roboty pro krumlovskou vrchnost.⁹⁶ Na četnost shromažďování celé obce měla svůj vliv i válečná doba a s ní související vojenské ohrožení, což se výrazně promítalo do hospodářství města.

Zabýváme-li se správou města, nelze opomenout kancelář městského písaře. Ve světle radního manuálu a dalších pramenů⁹⁷ víme, že radním písařem v Ivančicích byl Jan Komínek z Engelhauzu, který byl od roku 1626 purkrabím na hradě Veverčí a na panství Říčany u Brna.⁹⁸ V Ivančicích si tento pozdější vladyka zakoupil dům a působil zde jako radní písař. Do povědomí svých současníků se Jan Komínek z Engelhauzu zapsal tím, že roku 1632 přeložil do českého jazyka německý text Obnoveného zemského zřízení pro Moravské markrabství, vydané císařem Ferdinandem II.⁹⁹ Nejčastěji je zmiňován v souvislosti s vyřizováním různé agendy, častokrát na jiných místech než v Ivančicích (Brno, Moravský Krumlov, Znojmo, Vídeň aj.), což by do značné míry odpovídalo i tomu, že v jeho případě šlo o hlavního písaře, který měl v rámci svého úřadu i jistou diplomatickou funkci. Druhým písařem, který je zmiňován v editovaném prameni, je Jiří Polák.¹⁰⁰ K němu bo-

⁹³ Trojí radou byla myšlena stará rada, nová rada a rychtář.

⁹⁴ Například MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 33v, 45r, 96v.

⁹⁵ Např. „18. augusti poslaný bylo psaní, aby pan rychtář vypravil sousedy, aby tenat šli vysušovati.“ (Tamtéž, fol. 128v.)

⁹⁶ Tamtéž, fol. 58r.

⁹⁷ Tamtéž; MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1586–1637*, inv. č. 128; MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1608–1712*, inv. č. 129.

⁹⁸ V literatuře se můžeme u osoby ivančického písaře Jana Komínka z Engelhauzu setkat i s označením *notář městský*. (Josef PILNÁČEK, *Staromoravští rodové*, Brno 1972, s. 295.) V 17. století se však nejedná o notáře v dnešním slova smyslu, ale spíš o označení hlavního písaře, městského úředníka, který koncipuje texty právních dokumentů a jedná jménem městské rady.

⁹⁹ Tamtéž, s. 295.

¹⁰⁰ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 145r.

hužel více informací nemáme. Z dalších písařů je v zápisu s datací 14. ledna 1633 uváděn Jakub Svoboda, písař pana rychtáře Bartoloměje Zbrašenskýho,¹⁰¹ o němž víme, že na počátku roku 1633 žádal o propustění z poddanosti.¹⁰² V září téhož roku bylo do radního manuálu zapsáno: „*Pavel Moučk[a] ma[?] byl jest za písaře přijatý do služby.*“¹⁰³ Bohužel se nepodařilo zjistit další informace, které by pomohly objasnit osobu tohoto písaře. Je možné, že nastoupil na uvolněné místo rychtářského písaře po Jakobovi Svobodovi. Prostřednictvím zkoumaného pramene víme ještě o dalším písaři, kterým byl Duchoslav Višňovský, pravděpodobně původem z městečka Jemnice. Ten žádal v Ivančicích o místo radního písaře a podle zápisu datovaného k 19. březnu 1635 při cestě z Brna do Jemnice již zůstal za písaře v Ivančicích, neboť pan purkmistr a radní potřebují písaře, protože „*nemá kdo psáti*“.¹⁰⁴ Jeho přítomnost v Ivančicích a působnost na místě radního písaře dokládá zápis v Rychtářských registrech z 31. ledna 1636, kde je uváděn „*pan Duchoslav Višňovský, ten čas písař radní města Eyvančic*“ jako svědek.¹⁰⁵ Duchoslav Višňovský tak patrně nastoupil na místo radního písaře po Janu Komínkovi. Bohužel ani k osobě tohoto písaře není více informací. Často je zmiňován pan Václav, důchodní písař.¹⁰⁶ Ten ovšem náležel k hejtmanovi do krumlovské vrchnostenské kanceláře a na výkonu správy města Ivančice se přímo nepodílel. Rovněž písař Jakub Istle, připomínaný jako „*kdysi písař důchodní v Krumlově*“,¹⁰⁷ toho času v ivančickém vězení, nepatřil k městské kanceláři.

V ivančickém prostředí 1. poloviny 30. let 17. století se setkáváme s různými specializovanými úřady, které byly podřízeny městské radě. Jednalo se o obecní hospodáře, kteří se starali o správu obecního majetku. Dále šlo o kostelníky, kteří byli voleni vždy dva ke každému kostelu, a o výběrčí, kteří měli na starosti výběr královské berně.¹⁰⁸ Jiným, též specializovaným úřadem byl úřad perkmistra viničních hor, který měl na starosti veškerou hospodářskou a majetkovou agendu týkající se vinohradů. Z radního manuálu

¹⁰¹ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 55v.

¹⁰² Tamtéž, fol. 56v.

¹⁰³ Tamtéž, fol. 87v.

¹⁰⁴ Tamtéž, fol. 155v.

¹⁰⁵ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1608–1712*, inv. č. 129, fol. 396.

¹⁰⁶ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 33r.

¹⁰⁷ Tamtéž, fol. 37v.

¹⁰⁸ Tamtéž, fol. 1r–1v.

víme, že minimálně jednou ročně na počátku října zasedal tzv. horní soud,¹⁰⁹ který v souladu s horenským právem¹¹⁰ „*otevíral hory*“ a určoval průběh vinobraní. Prostřednictvím zápisu z 9. ledna 1634 v radním manuálu se dozvídáme, že na správě města se podíleli také tzv. čtvrtníci a desátníci, což zpravidla byli zástupci střední třídy, kteří tímto způsobem participovali na vedení města. Desátník měl na starosti deset domů v bezprostředním okolí svého bydliště, čtvrtník se staral o přidělenou část města.¹¹¹ V literatuře k dějinám Ivančic¹¹² se ne zcela přesně uvádí, že město bylo rozděleno na 4 čtvrti nařízením knížete Lichtensteina v roce 1654 a byli zde ustanoveni čtvrtníci a desátníci. Ze zápisů však víme, že čtvrtníci a desátníci v Ivančicích existovali již dříve, tzn. že knížecí nařízení v roce 1654 nezavedlo zcela nový orgán do soustavy městské správy, ale spíše upravovalo zavedenou praxi, aby lépe odpovídala vrchnostenským představám správy města. Ve stejném zápisu z 9. ledna 1634 o volení „*ouřadu do rady*“ jsou zmiňováni též dva špitálníci.¹¹³ Městský špitál existoval již ve druhé polovině 15. století. V této době zmiňuje odkazy ke špitálu nejstarší dochovaná městská kniha.¹¹⁴ Bohužel z činnosti ivančického špitálu se do dnešních dnů nedochovaly žádné písemné prameny, jako například finanční rejstříky, které by pomohly osvětlit činnost této instituce. Ze studovaného radního manuálu lze dále zjistit i některé obecní zaměstnance. Jednalo se např. o obecního pastýře, trubače, šerhu¹¹⁵ nebo o mistra popravčího.¹¹⁶ Vedle městské správy ve městě působila i správa židovské obce, která podle potřeby přicházela do styku s městskou správou.¹¹⁷

¹⁰⁹ Např. „*Téhož dne jest držan soud s povolením pana hejtmána horenský v přítomnosti starý rady.*“ (MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 46.)

¹¹⁰ Text horenského práva, které Ivančice obdržely roku 1569 od Pertolda staršího z Lipé je uveden v monografii A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 334–342.

¹¹¹ Např. „*Item čtvrtníkům bylo jest poručeno, aby šli po sousedech, jak který vína mnoho má, aby poznamenali.*“ (MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 106v.)

¹¹² Srovnej: J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 257 a Hana PŘÍLESKÁ – Pavel RUBEŠ, *Archiv města Ivančice 1442–1945 (1955)*, Inventář, Rajhrad 2001, s. 2.

¹¹³ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 101v.

¹¹⁴ R. MACHOVÁ, *Ivančice*, s. 41–42.

¹¹⁵ Šerha byl obecní nebo vrchnostenský strážce žaláře, tzv. šerhovny, ve které byly zadržovány obviněné osoby. (<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>, cit. 11. 11. 2018)

¹¹⁶ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 65r, 15v, 43r a 85r.

¹¹⁷ Židovská obec a její správa není předmětem této práce a nebude zde o ní blíže pojednáno.

Po skončení třicetileté války již město nikdy nedosáhlo takového věhlasu, jaký mu za časů pánů z Lipé přinášelo nejen značně rozšířené vinařství, ale především vysoká úroveň bratrského školství. Dřívější náboženská tolerance byla nahrazena nastupující rekatolizací a hospodářský úpadek moravskokrumlovského panství¹¹⁸ řešili Lichtensteinové utužováním robotních povinností.

¹¹⁸ K panství Moravský Krumlov v roce 1625 náleželo mimo sídelního Moravského Krumlova ještě poddanské město Ivančice, pustý zámek Templštejn, tvrz Hrubšice, tvrz Alexovice, tvrz Těšetice, městečka Hostěradice, Rouchovany a Prosiměřice (mimo statku louckého kláštera) a dále vesnice Rakšice, Lesonice, Petrovice, Kadov, Nišpice, Mackovice, Litobratřice, Dyjákovice, Dobelice, Rybníky, Dobřínsko, Dolní Dubňany, Heřmanice, část obce Příšovice, Jamolice, Polánka, Hrubšice, Biskoupky, Senohrady, Čučice, Ketkovice, Rapotice, Sudice, Alexovice, Budkovice, Rokytná, část Těšetic, pusté Boříkovice a Tupanov, a část obce Chlupice. (Ladislav HOSÁK, *Historický místopis země moravskoslezské, Díl 2., Znojemský kraj*, Praha 1934, s. 114–115.)

2. Diplomaticko-paleografický rozbor

V českých zemích byl až do počátku 20. století výzkum městských knih spíše okrajovou záležitostí. Prvním významným odborníkem u nás, který svůj zájem zaměřil na městské knihy, byl Václav Vojtíšek. Jeho stať „*O studiu městských knih českých*“¹¹⁹ z roku 1915 je dodnes pokládána za základní práci v oboru městské diplomatiky. Byl to právě Vojtíšek, který nejen že definoval městské knihy jako „*knihy vedené od úřadů městských k potřebám úředním*“,¹²⁰ ale také v této práci určil základní typologii a členění městských knih na:

I. Knihy k pojištění práv města jako celku:

1. městského zákonodárství;
2. městských financí;
3. správy města v užším smyslu (pamětní, missivy, notuláře, knihy obnov městské rady, přísah).

II. Knihy k pojištění soukromých práv měšťanů:

1. knihy soudnictví sporného;
2. knihy soudnictví nesporného.¹²¹

Po druhé světové válce se této problematice věnoval Jiří Pražák, který v návaznosti na práci Vojtíškovu ve své studii „*O diplomatické metodě studia městských knih*“ rozpracoval metodiku pro studium městských knih, ve které klade důraz na rozbor a srovnání vnějších a vnitřních znaků a především na komplexní studium písemného materiálu v daném prostředí.¹²² Z dalších významných badatelů, kteří se zabývali výzkumem městských

¹¹⁹ Václav VOJTÍŠEK, *O studiu městských knih českých*, Praha 1916.

¹²⁰ Tamtéž, s. 4.

¹²¹ Tamtéž, s. 27.

¹²² Jiří PRAŽÁK, *O diplomatické metodě studia městských knih*, AČ 3, 1953, s. 145–162, 205–227, s. 147.

knih a rozšířením základní Vojtíškovy typologie, je potřeba zmínit práce Rostislava Nového,¹²³ Jiřího Čarka¹²⁴ a Antonína Haase.¹²⁵

V současné době se studiu městských knih věnuje například Hana Pátková, Ivana Ebelová, Michaela Hrubá, Jan Mareš či Ludmila Sulitková. Z pera této autorky pochází stať *Stav a perspektivy vydávání městských knih v českých zemích*, ve které L. Sulitková podala stručný souhrn a stav bádání v základních kategoriích městských knih a zamýšlí se nad jejich formou edičního zpřístupňování v budoucnosti.¹²⁶ Městským knihám a obecně městské diplomatice se též věnuje Jana Vojtíšková. V monografii *(Králové)hradecké městské kanceláře do roku 1620*¹²⁷ nejen že zdařile zrekonstruovala písemnou produkci královéhradecké kanceláře, ale vytvořila i základní přehled literatury k problematice výzkumu městských knih.

2.1 Knihovní produkce městské kanceláře

Středověké a raně novověké prameny z produkce městských kanceláří se do dnešních dnů často dochovaly pouze v torzovitém stavu.¹²⁸ To platí bohužel i v případě Ivančic, kde byly důležité písemnosti původně ukládány v radním domě. Odtud byla část historického fondu předána na počátku 20. století do ivančického městského muzea, kde bohužel došlo k umělému přemanimulování fondu podle věcných skupin a tím i k narušení původní registratury. Následné četné stěhování a neodborná manipulace s archiváliemi způsobily jejich značné fyzické poškození.¹²⁹ Nelze vyloučit ani případné ztráty nebo zničení písemností v důsledku živelních pohrom. Jen během 18. a 19. století bylo v Ivančicích zaznamenáno na osm velkých požárů a tři povodně.¹³⁰ Druhá část historických písemností se dostala z ivančické radnice přes tehdejší Okresní soud v Ivančicích až do Státního archivu v Brně

¹²³ Rostislav NOVÝ a kol., *Soupis městských knih českých od roku 1310 do roku 1526*, AUC-Philosophica et historica 4, 1963.

¹²⁴ Jiří ČAREK, *Městské a jiné úřední knihy Archivu hlavního města Prahy*, Praha 1956.

¹²⁵ F. ROUBÍK – A. HAAS – J. KOLMANN – Z. FIALA, *Slovníček*.

¹²⁶ Ludmila SULITKOVÁ, *Stav a perspektivy vydávání městských knih v českých zemích (středověk a raný novověk)*, in: Ústecký sborník historický, Supplementum 1, s. 27–38.

¹²⁷ Jana VOJTÍŠKOVÁ – Vít ŠEBESTA, *(Králové)hradecké městské kanceláře do roku 1620*, Hradec Králové 2013.

¹²⁸ Například fond Archiv města Hradce Králové utrpěl v minulosti značné ztráty. Na vině byly nejen četné požáry či válečné události, ale také tamní radní, kteří nechali značnou část městských písemností odvézt do sběru. (Tamtéž, s. 13.)

¹²⁹ H. PŘÍLESKÁ – P. RUBEŠ, *Archiv města Ivančice*, s. 5.

¹³⁰ J. ČEJKA, *Ivančice*, s. 292–294.

(dnes Moravský zemský archiv v Brně). To je případ i radního manuálu z let 1631–1635 (1636).¹³¹ Státní archiv v Brně předal v roce 1965 tyto písemnosti do Okresního archivu Brno-venkov, kde byly začleněny do fondu Archiv města Ivančice.¹³² Současný inventář z roku 2001 sestavený po reinventarizaci fondu v letech 1998–2001 uvádí do roku 1636 celkem 10 dochovaných knih.¹³³

V následujícím přehledu knihovní materie z produkce ivančické městské kanceláře je použito členění knih, které určil Antonín Haas.¹³⁴ Ten jak známo vychází z Vojtíškova základního členění městských knih, které však upravil vyčleněním pamětních knih a knih vzniklých z přenesené veřejnoprávní působnosti města do samostatných kategorií, a to následovně:

I. Knihy památné.

II. Knihy k pojištění práv města jako celku:

1. městského zákonodárství;
2. městských financí;
3. správy města v užším smyslu.

III. Knihy městského soudnictví:

1. knihy civilního soudnictví:
 - a) knihy městského soudu (rychtář a rada);
 - b) knihy delegovaných soudů.
2. knihy trestního soudnictví.

IV. Knihy vzniklé z přenesené veřejnoprávní působnosti města a jeho úřadů.

Výše uvedené Haasovo členění městských knih nejlépe vystihuje obecné kategorie úředních knih a lze ho úspěšně aplikovat i na prostředí ivančické kanceláře před rokem

¹³¹ Augustin Kratochvíl ho uvádí pod názvem Pamětní kniha v soupisu pramenů, jež jsou uloženy v tehdejší Zemském archivu moravském v Brně. (A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 379.)

¹³² H. PŘÍLESKÁ – P. RUBEŠ, *Archiv města Ivančice*, s. 5.

¹³³ Tamtéž, s. 26–29.

¹³⁴ F. ROUBÍK – A. HAAS – J. KOLMANN – Z. FIALA, *Slovníček*, s. 22–23.

1636. Do následujícího přehledu jsou mimo dochované knihy zahrnuta i deperdita, o kterých nás informují jednak v této práci editovaný radní manuál, jednak zachovalá rychtářská registra.¹³⁵ A. Kratochvíl v monografii *Ivančice, bývalé královské město na Moravě* uvádí mimo pramenů z rychtářských register i další knihy z ivančické produkce, bohužel však již neuvádí pramen, ze kterého čerpal tyto informace.¹³⁶

Do první kategorie tzv. památních knih lze zařadit **Knihu pamětí a kšaftů** z let 1442–1509.¹³⁷ Jde o knihu v pergamenové vazbě o rozměrech 23 x 31 cm obsahující zápisy v latině, češtině i němčině. Obsahově v ní byly zaznamenány pozůstalosti (odkazy domů, vinohradů, zahrad, šafranic apod.), trhy, obligace, kvitance, nadace, záduší, trestní a sporné záležitosti i pamětní zápisy.¹³⁸ Z výše uvedeného vyplývá, že jde o pramen smíšené povahy, což bylo běžné u prvních městských knih, ve kterých se mezi majetkoprávními zápisy jednotlivých měšťanů vyskytují v malé míře i zápisy týkající se města jako celku.¹³⁹

Druhou kategorií představují Knihy městské správy, které byly vedeny v záležitostech města jako celku. Zda v Ivančicích existovaly před rokem 1620, resp. 1636 nějaké knihy městského zákonodárství, není pro nedostatek pramenů možné zjistit. Rovněž u knih městské správy v užším slova smyslu není možné s jistotou říci, zda a jaké konkrétní knihy byly vedeny. Vzhledem k tomu, že v Ivančicích bylo na přelomu 16. a 17. století rozvinuté vedení úředních knih, je pravděpodobná existence některých pomocných kancelářských knih, jako jsou registra nebo kopiáře, popř. jedna kniha smíšeného typu pro vedení jak přijaté, tak i odeslané korespondence. Problematika pomocných kancelářských knih nebyla v prostředí poddanských měst doposud dostatečně probádána a bude teprve předmětem dalšího výzkumu zjistit, jaká byla ve skutečnosti praxe ve vedení register a kopiářů, popř. jiných pomocných knih v kancelářích poddanských měst.

Rovněž **Malá červená registra v ráthauzi**¹⁴⁰ lze zařadit mezi pomocné kancelářské

¹³⁵ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1586–1637*, inv. č. 128 a MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1608–1712*, inv. č. 129.

¹³⁶ A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 380.

¹³⁷ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Knih pamětí a kšaftů 1442–1509*, inv. č. 126.

¹³⁸ R. MACHOVÁ, *Ivančice*, s. 30 a 36.

¹³⁹ K problematice památných knih např. Václav VOJTÍŠEK, *O nejstarších knihách Kolína nad Labem*, in: Výbor rozprav a studií, s. 86–115; Marie WASKOVÁ, *Liber Memorabilium Starého města pražského*, in: SAP, LVII., č. 2., s. 574–706.

¹⁴⁰ Augustin Kratochvíl je v soupisu pramenů uvádí jako „Malá černá registra v ráthauzi“. A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 380. Jde však z jeho strany o chybnou interpretaci původního textu. Viz poznámka č. 142.

knihy. Podle A. Kratochvíla sloužila pro zápis majetku, který ivančičtí měšťané odkázali městské obci.¹⁴¹ Avšak toto deperditum, na které odkazují i rychtářská registra,¹⁴² pravděpodobně mělo pouze charakter kopiáře narozdíl od knih testamentů, jež právně sloužily pro zápis závětí (kšaftů) a jako takové patří do knih civilního soudnictví. V případě, že měšťan ve svém kšaftu učinil odkaz k městské obci, byl pak takový testament zapsán i do příslušných register na radnici, aby městská rada měla lepší dohled nad majetkem, který byl odkázán městské obci. Tyto odkazy mohly být i ve formě pravidelného platu, jenž se odváděl v určitý termín. Jednotná evidence takových odkazů v pomocných registrech byla více než žádoucí.

Nejvíce pramenů z doby před rokem 1636 patří do kategorie knih městského soudnictví.¹⁴³ První významnou podskupinu v této kategorii tvoří agenda civilního soudnictví, kterou lze ještě rozdělit na knihy městského soudu a na knihy delegovaných soudů. V souvislosti s charakterem městské správy v Ivančicích¹⁴⁴ je vhodné kategorii knih městského soudu ještě dále rozdělit na knihy vedené městskou radou a knihy vedené rychtářským úřadem. Ke knihám městského soudu náleží **Kniha svatebních smluv – větší**,¹⁴⁵ jež byla založena roku 1584 a zápisy v ní byly vedeny až do roku 1677. Kniha je v původní, dnes již poškozené kožené vazbě a má rozměry 24 x 40 cm. České a německé zápisy evidují svatební smlouvy uzavírané mezi snoubenci, resp. novomanželi.

Ve své podstatě stejný pramen představuje **Kniha svatebních smluv – menší**.¹⁴⁶ Ta byla založena roku 1586 a obsahuje zápisy do roku 1602. Zvláštností tohoto pramene o rozměrech 21 x 32 cm je to, že mimo češtiny a němčiny obsahuje i zápis v hebrejštině. Proč byly takřka současně vedeny dvojice knihy svatebních smluv, by mohlo být předmětem dalšího diplomatického bádání.

¹⁴¹ A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 119.

¹⁴² „Což v malejch červených rejstrách v ráthauzi zaopatřeno jest.“ (MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1608–1712*, inv. č. 129, fol. 135.)

¹⁴³ K rozsáhlé problematice knih městského soudnictví lze doporučit například následující literaturu: Stanislav POLÁK, *Trhové knihy českých poddanských měst v první polovině 16. století*, SAP 18, 1968, s. 412–451; František HOFFMANN, *Správa a městské knihy litomyšlské od 14. do 16. století*, SAP 47, 2007, s. 451–573; Petr RAK, *Kadaňské knihy trhů a testamentů z let 1465–1603 a testamentární praxe v Kadani od poloviny 15. do počátku 17. století*, SAP 48, 1998, s. 3–106.

¹⁴⁴ Viz s. 21.

¹⁴⁵ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Kniha svatebních smluv větší 1584–1677*, inv. č. 132.

¹⁴⁶ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Kniha svatebních smluv menší 1586–1602*, inv. č. 133.

Dále můžeme do skupiny knih civilního soudnictví zařadit **Knihu přípovědí obyvatel města Ivančic**.¹⁴⁷ Ta pochází z let 1585–1644, obsahuje české a německé zápisy a je vložena do kožené vazby o rozměrech 22 x 32 cm. Do knihy přípovědí byly zapisovány osoby, které přišly do Ivančic z jiného města či vesnice a zde se usadily. V praxi si taková osoba vyžádala předstoupení před městskou radu, kde se prokázala listem zachovacím nebo výhostním, slíbila věrnost a poslušnost vrchnosti i panu purkmistru a pánům radním. Poté byl o tom učiněn zápis do knihy přípovědí. Často se takto k městu přihlašovali muži, kteří si zde brali za manželku vdovu po některém z ivančických obyvatel.

Běžnou agendou, která bývala vedena v městských knihách, byla dědická agenda. Přímý pramen z produkce ivančické kanceláře se sice nedochoval, ale v radním manuálu je zmínka o **knihách testamentů**. Konkrétně je v zápisu radního písaře psáno: „*Pan starosta a pan Martin musili se vypraviti na Krumlov a knihy testamentový sebou vzíti*.“¹⁴⁸ Je tedy zřejmé, že v prostředí ivančické městské kanceláře byly vedeny knihy testamentů, jež byly integrální součástí tamního knihovního fondu.

Do kategorie knih městského soudnictví z prostředí městské rady náleží též knihy nazývané radní protokoly či radní manuály, do nichž se původně zapisoval průběh jednání před městskou radou.¹⁴⁹ Tyto původně provizorní záznamy sloužily jako podklad pro pozdější zápis do příslušné soudní knihy. Od 16. století se postupně měnil charakter radních manuálů. Zápisy nabývaly podoby protokolu o zasedání městské rady a byly vedeny v jejím vlastním zájmu pro zachování paměti.¹⁵⁰ Písaři do nich zaznamenávali zápisy různého charakteru, proto se obsahově jedná o knihy smíšené. Z ivančické produkce náleží do této

¹⁴⁷ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Knih přípovědí obyvatel města Ivančic 1585–1644*, inv. č. 61.

¹⁴⁸ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 67v.

¹⁴⁹ Některé radní manuály byly již v minulosti předmětem studia našich badatelů. Jde například o následující práce: Václav VOJTÍŠEK, *Manuály radní Nového Města pražského z let 1548–1553 a jejich písaři*. (Příspěvek k vývoji městských knih pražských), in: Výbor rozprav a studií, (ed.) Zdeněk FIALA, Praha 1953, s. 11–51; Marie BISINGEROVÁ – Lubomír VANĚK, *Agenda Kutnohorské městské správy v 16. století ve světle radních manuálů*, Kutná Hora 1984. Jednu z nejnovějších prací představuje edice Marek DURČANSKÝ – Roman KOLEK (edd.), *Radní manuál Pavla Ježdíka 1639–1654*, Čelákovice 2016. Vývojem a významem radních manuálů se zabývají i v zahraničí. Například v Rakousku vyšla tato edice radních manuálů: Andrea GRIESEBNER – Martin SCHEUTZ – Herwig WEIGL (Hrsg.), *Stadt – Macht – Rat. Die Ratsprotokolle von Perchtoldsdorf, Retz, Waidhofen an der Ybbs und Zwettl im Kontext*, Sankt Pölten 2008.

¹⁵⁰ Ludmila SULITKOVÁ, *Vývoj městských knih v Brně ve středověku (v kontextu vývoje městských knih v českých zemích)*, Praha 2004, s. 24.

skupiny knih **Radní manuál z let 1631–1635 (1636)**,¹⁵¹ který je předmětem zkoumání této diplomové práce. A. Kratochvíl se v monografii k dějinám bývalého královského města Ivančic zmiňuje ještě o **Městském protokolu neb Památné knize městské** z roku 1541.¹⁵² Podle názvu lze i toto deperditum zařadit mezi radní manuály.

S výkonem rychtářského úřadu ve městě souvisí vedení **Rychtářských register města Ivančic**.¹⁵³ Jak napovídá původní název knihy o rozměrech 29 x 38 cm,¹⁵⁴ byla určena k vedení zápisů o prodeji a koupi domů a gruntů v Ivančicích. Původní vazba se zachovala pouze částečně a nese znaky mechanického a biologického poškození. Jazykově české, německé a latinské zápisy byly vedeny chronologicky. Časově kniha pokrývá období let 1586–1637 a pro nás je zajímavá i tím, že je v ní uveden odkaz na nedochované **Knihy rychtářské na malé dluhy**.¹⁵⁵ Toto deperditum lze zařadit do stejné skupiny knih civilního soudnictví, jež byly vedeny při rychtářském úřadu. **Rychtářská registra města Ivančic**¹⁵⁶ se dochovala ještě v jednom exempláři, a to pro léta 1608–1712. Kniha o formátu 26 x 36 cm obsahují stejnou agendu jako předchozí kniha, tzn. agendu nemovitostí.

Kniha smluv,¹⁵⁷ plným názvem *Kniha smluv a narovnání mezi obyvateli Ivančic* je dalším dochovaným pramenem z ivančického městského prostředí.¹⁵⁸ Její rozměry jsou 21 x 29 cm, má koženou vazbu a obsahuje české, latinské a německé zápisy z let 1581–1614. Obsahově se jedná o zápisy dluhů mezi sousedy a o zápisy rozličných smluv, které byly řešeny před obyvateli města před ivančickým rychtářem.

Do kategorie knih městského civilního soudnictví patří ještě knihy delegovaných soudů,¹⁵⁹ pokud takové instituce v daném městě existovaly. V případě Ivančic můžeme do této sku-

¹⁵¹ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)).

¹⁵² A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 380.

¹⁵³ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1586–1637*, inv. č. 128.

¹⁵⁴ „*Rychtářské registra města Ivančic do nichž se kupové domů a gruntů v Ivančicích zapisují*.“ (Tamtéž, fol. 1.)

¹⁵⁵ Tamtéž, fol. 329.

¹⁵⁶ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1608–1712*, inv. č. 129.

¹⁵⁷ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Kniha smluv 1581–1614*, inv. č. 131.

¹⁵⁸ Úvodní zápis v knize zní: „*Léta Páně 1581 ten pondělí po svat[ý]m Jiljí, za rychtáře toho času pana Klementa Krepse založený sou tyto rejstra do něhž se všelijaké smlúvy a rovnání buď o dluhy nebo jiné věci při ouřadu rychtářském zapisují, kteréž to knihy na památku od nahoře psaného pana Klementa rychtáře, k témuž ouřadu rychtářskému z lásky dorovaný sou. Actum 1589.*“ (Tamtéž, fol. 1.)

¹⁵⁹ K problematice specializovaných úřadů např. Bohumír ROEDL, *Úřad perkmistrů v Lounech v průběhu 16.–18. století*, SAP 53, 2003, s. 3–60; Jindřich ŠEBÁNEK, *Desetipanský úřad Starého města pražského a jeho knihy: z dějin městské správy a diplomatiky městských knih*, Praha 1926.

piny zařadit **Horenská registra města Ivančic**.¹⁶⁰ Vedení tohoto typu úřední knihy souvisí se specializovaným úřadem perkmistra viničních hor a s horenským právem. Svazek o rozměrech 23 x 33 cm v kožené vazbě obsahuje české a německé zápisy a byl veden v období 1579–1610. Do knihy byly zapisovány prodeje a koupě vinogradů, placení splátek a různá nařízení právního i hospodářského rázu.

Poslední kategorii tvoří knihy vedené z přenesené veřejnoprávní působnosti města.¹⁶¹ Sem je možné zařadit dochovaná **Sirotčí registra**,¹⁶² která sloužila pro evidenci osiřelých poddanských dětí, nad kterými měla vrchnost poručnictví a spravovala majetek po jejich zemřelých rodičích až do dovršení plnoletosti zmiňovaných sirotků. Sirotčí registra jsou svázána v kožené vazbě o rozměrech 28 x 44 cm a obsahují zápisy z let 1602–1628. Byla psána česky a německy obdobně jako jiné úřední knihy v Ivančicích té doby.¹⁶³ V souvislosti se sirotčí agendou je v dochovaných rychtářských registrech zmínka o písemnosti s názvem **Sirotčí registra červená**.¹⁶⁴ A. Kratochvíl s odkazem na týž pramen uvádí v knize „*Ivančice, bývalé královské město na Moravě*“ Sirotčí registra černá, ale jde o jeho chybnou interpretaci pramene.¹⁶⁵ Ve stejné knize se dále zmiňuje o Knize červené sirotčí,¹⁶⁶ u které bohužel neuvádí přesnou citaci pramene. Patrně se bude jednat o tutéž knihu. Zda je toto deperditum totožné s dochovanými sirotčími registry není možné přesně určit.

Ke knihám, které byly vedeny z přenesené působnosti, lze přiřadit i **Rejstřík špitální**, o jehož existenci píše A. Kratochvíl a v souvislosti s odkazem na zápis v nejstarší dochované ivančické Knize pamětí a kšaftů uvádí jeho existenci v roce 1500.¹⁶⁷ Tento typ knihy byl určen pro evidenci špitálních účtů a odkazů, které byly k místnímu špitálu činěny od ivančického obyvatelstva.¹⁶⁸ V přehledu osob, které zastávaly ve městě nějaký úřad,

¹⁶⁰ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Horenská registra 1579–1610*, inv. č. 134.

¹⁶¹ K problematice knih, jež byly vedeny z přenesené veřejnoprávní působnosti města lze doporučit: Jindřich FRANCEK, *Úřad kostelníků v Jičíně a jejich kniha záduší z let 1431–1508*, SAP 31, 1981, s. 75–104.

¹⁶² MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Sirotčí registra 1602–1628*, inv. č. 130.

¹⁶³ Značně poškozená vazba knihy prochází v současné době opravou v restaurátorské dílně SOkA Brno-venkov.

¹⁶⁴ „*Anno 1612, 31. decembris vyhledáno z sirotčích rejster červených.*“ (MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1608–1712*, inv. č. 129, fol. 39.)

¹⁶⁵ A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 380.

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 380.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 300–303.

¹⁶⁸ K problematice pramenů městského hospodářství, resp. finančních rejstříků, např. Jaroslav VANIŠ, *Knihy počtů českých měst v druhé polovině 15. století*, SH 16, 1968, s. 43–79.

jsou v radním manuálu zmiňováni kostelníci, a to pro všechny tři ivančické kostely.¹⁶⁹ Lze tedy předpokládat, že byly v Ivančicích také vedeny zádušní rejstříky, které sloužily jednak pro evidenci kostelního majetku a jednak pro evidenci příjmů a vydání daného chrámu. Tento typ knih zahrnujeme obdobně jako špitální rejstříky mezi knihy, jež byly vedeny z přenesené působnosti města.¹⁷⁰ Při existenci špitálního a zádušních rejstříků, je na úrovni městské rady pravděpodobný výskyt i souhrnného rejstříku pro celé Ivančice.

Dalším možným deperditem, které uvádí A. Kratochvíl, ovšem bez bližší citace pramene, je **Inventář ve žlutých rejstrech**.¹⁷¹ Inventáře obecně představovaly zvláštní typ knih, které sloužily pro soupis majetku různé povahy. Zpočátku byly tyto soupisy - inventáře zapisovány společně s agendou, ke které náležely, do patřičných knih. Později se tyto soupisy vydělily a byly vedeny v samostatných knihách, v tzv. inventářích. Jejich obsahové spojení s příslušnou agendou je řadí do stejné skupiny knih, pro kterou byly vedeny. V tomto případě je nutné prokázat možnou existenci inventáře dalším podrobným studiem ivančických městských knih. V radním manuálu je zmiňován ještě **Katalog**, podle kterého se měla provádět kontrola obyvatel města, zda řádně chodí do kostela na všechna kázání, a zaznamenávat toho, kdo nepřijde nebo odejde z kostela dříve, aniž by kázání vyslyšel.¹⁷² V rámci členění městských knih není možné jednoznačně toto deperditum zařadit do určité skupiny knih, protože nevíme, pro kterou instituci byl katalog veden. Tento typ pramenů obecně souvisí s nastupující rekatolizací země po Bílé hoře a vyskytuje se napříč celou zemí. Například ze 17. století pocházejí různé zpovědní seznamy nebo známý Soupis poddaných podle víry, který byl vypracován pro Čechy k roku 1651.¹⁷³

Shrneme-li předchozí přehled dochovaného materiálu i deperdit knihové povahy z produkce ivančické městské kanceláře, můžeme konstatovat, že nejvíce jsou zastoupeny knihy

¹⁶⁹ Jde o kostely Nanebevzetí Panny Marie, Svaté Trojice a svatého Jakuba. MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 1–2.

¹⁷⁰ K problematice záduší a kostelních účtů například: Jana HLAVOVÁ, *Správa farního a zádušního majetku farnosti Vlachovo Březí v 17.–18. století*, in: Zlatá stezka, Sborník prachatického muzea, Prachatice 2012, s. 63–100; Michal ŘEZNIČEK, *Záduší a jeho správa v Ledčském vikariátu v 17. a první čtvrtině 18. století*, Časopis Národního muzea. Řada historická. Praha 2004, č. 1–2, s. 51–82.

¹⁷¹ A. KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město*, s. 380.

¹⁷² MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 119r.

¹⁷³ Jedná se o významné historické prameny, které zachycují první pokusy o hromadné soupisy obyvatel. Literatura k tématu např. Eliška ČÁŇOVÁ, *Nejstarší zpovědní seznamy 1570–1666*, Praha 1973; TÁŽ (ed.), *Soupis poddaných podle víry z roku 1651. Loketsko*, Praha 1993.

městského civilního soudnictví, městské rady a knihy vzniklé z přenesené veřejnoprávní působnosti města a jeho úřadů. Naopak z kategorie knih k pojištění práv města jako celku se nedochoval žádný materiál.

2.2 Vnější diplomatický rozbor pramene

Zkoumaný ivančický Radní manuál z let 1631–1636 je uložen v SOkA Brno-venkov, kde je součástí archivního fondu Archiv města Ivančic.¹⁷⁴ Samotná kniha je vložena do lepenkového obalu, který byl vytvořen v dřívější době přesně na míru knihy. Ta jde do něj volně vložit a obal uzavřít klopou. Obal je opatřen rukou psaným nápisem „*Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*“, který pochází z doby vytvoření lepenkového obalu, patrně z počátku 20. století a je opatřen štítkem, na kterém je označení archivu, značka fondu a inventární číslo.¹⁷⁵ Tento štítek částečně překrývá původní značení, na kterém je viditelná pouze římská číslice „I“ červené barvy, která označovala archiválii I. kategorie.¹⁷⁶ Kniha má vazbu z papírových desek o celkové velikosti 16,5 x 20,5 cm s plochým hřbetem a je částečně potažena knižním plátnem zelené barvy. Na přední desce je nalepen identifikační štítek stejného znění, jako je na lepenkovém obalu. Pro archivní účely byl již dříve radní manuál oštítkována i na svém hřbetu. Na předním příděšti knihy je vlepen štítek odkazující na dřívější archivní zpracování.¹⁷⁷ Mezi přední desky a předsádku byl vlepen papírový formulář s dvojjazyčným česko-německým textem sloužící pro zápis výpůjček. Formulář je označen datací 31. 5. 1915. Ve formuláři jsou zaznamenány tři výpůjčky.¹⁷⁸ Do vazby je vsazen knižní blok o velikosti cca 16 x 20 cm. Psací látkou je papír, který byl běžně užíván pro městské knihy. Kniha byla v minulosti opatřena foliací arabskými číslicemi, které byly provedeny otiskem razítka černé barvy v pravém dolní rohu. Původně měla celkem 167 folií, ale do současnosti se dochovalo pouze 162 folií. Folia 160, 161 a 162 byla z rukopisu vyříznuta, folia 166 a 167 se z důvodů poškození knihy nedochovala a zůstalo po nich pouze nepatrné torzo. Folia 19v, 32v a 101r nebyla

¹⁷⁴ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)).

¹⁷⁵ Na štítku je konkrétně uvedeno: Státní okresní archiv Brno-venkov, C-36, inv. č. 127.

¹⁷⁶ Na základě směrnice 2/1975 Úředního věstníku Ministerstva vnitra České socialistické republiky ze dne 12. února 1975 o ochraně a kategorizaci archiválií byly archiválie podle svého významu zařazeny do tří kategorií. Zmiňovaná I. kategorie byla určena pro významné archiválie.

¹⁷⁷ Obsah štítku zní: Mor. zem. archiv v Brně, G 10, Sběrka rukopisů, 424.

¹⁷⁸ Dle záznamu archivu byla kniha předložena ke studiu roku 1927, 1947 a 1948. (Tamtéž.)

popsána. Některá folia byla opatřena vertikálním linkováním pro vymezení prostoru pro psaní na psací látce. Horizontální linkování v knize provedeno nebylo. Rovněž se v knize nenacházejí filigrány,¹⁷⁹ podle kterých by bylo možné určit papírnu, jež byla výrobcem psací látky pro ivančickou městskou kancelář. Pro zápisy používali písaři většinou inkoustu černé barvy. Některé zápisy však byly provedeny inkoustem tmavě hnědé či šedé barvy. Barva inkoustu byla závislá na použité receptuře každého písaře, neboť jednotliví písaři si připravovali sami vlastní inkoust.

Vlivem chybného skladování byla kniha poškozena vlhkem, což se negativně projevovalo na okraji folií v přední a především v její zadní části, kde na několika místech poškození výrazně zasahuje do textové části folií. V rámci archivní péče byl rukopis konzervován. Poškozené okraje folií byly podlepeny bankovní páskou, resp. japonským papírem. V případě poškození většího rozsahu byla jednotlivá folia dolita tekutou papírovinou.

Většina textu v knize je napsána českou novogotickou kurzívou s polokurzívními prvky, neboť jednotlivé litery nebyly při psaní vždy důsledně vzájemně spojeny. Polokurzívního písma bylo též používáno pro vyznačení nového zápisu, i když tato praxe neplatí ve všech případech. Ve funkci zvýrazňovací se vedle polokurzívy vyskytuje zřídka i písmo kreslené.¹⁸⁰ Ve všech tvarových podobách českého novogotického písma jsou zastoupeny velmi výrazné kurentní prvky. Jazykově německé texty byly psány již německou novogotickou kurzívou. Vedle novogotického písma se můžeme v knize setkat s humanistickou kurzívou a polokurzívou. Tímto typem písma byly do textu zapsány zpravidla latinské výrazy či zkratky, které je zastupují.¹⁸¹ V této souvislosti můžeme hovořit o tom, že písmo v radním manuálu odpovídá době vzniku pramene ve 30. letech 17. století.¹⁸²

Součástí psaných textů jsou dále interpunkční znaménka, ligatury, různé zkratky a značky, které mají široké spektrum významu. Z interpunkčních znamének byla nejčastěji používaná tečka při zápisu litery *i*. Ve funkci dnešního háčku se vyskytuje tečka u liter *c*, *r* a *z*. Tečka byla používána i v zápisu číslice „1“, kde je nadepsána nad číslovkou. Neplatí to však důsledně pro všechny zápisy. Číslice byly převážně použity arabské, avšak mů-

¹⁷⁹ Ke studiu filigránů blíže: Miroslav FLODR, *Filigranologie: úvod do studia filigránů*, Brno 1974.

¹⁸⁰ Např. MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 40.

¹⁸¹ Např. *condemirován, actum, anno, NB - Nota bene* a pod.

¹⁸² Tendence doby je dobře patrná i na kombinaci spřežkového a diakritického pravopisu. Viz podkapitola Vnitřní diplomatický rozbor pramene.

žeme se též setkat i s římskou číslovkou „X“, a to ve zkrácené dataci vyjadřující měsíc prosinec (xbsis = decembris). V textu se lze setkat ve dvou případech i s ligaturami. Prvním je zkratka „NB“ pro výraz Nota bene a druhým je latinská koncovka „ae“ použitá ve slovech latinského původu, například *feriae*.

Zkratky se obecně používaly pro často se vyskytující a obecně známé výrazy, přičemž existovalo více forem zkracování jednotlivých slov. V editovaném prameni se vyskytují samostatně stojící písmena opatřená tečkou tzv. sigly.¹⁸³ Jde například o G. M. K. = Jeho Milost kníže, P. P. P. = Pan purkmistr a páni, G. M. C. = Jeho Milost císař atd. Dále se zde můžeme setkat se zkracováním slov pomocí suspenze, tzn., že v textu je napsáno jen několik počátečních písmen zkracovaného slova a zbytek slova je nahrazen zkracovacím znaménkem, jímž je tečka, dvojtečka nebo oblouček ve tvaru písmene *c* napsaný pod základní linkou psací osnovy. Například A_c = Actum, neb: = nebožtík, It. = Item atd. Jiným případem zkracování slov je tzv. kontrakce. Tento způsob zkracování používá vepsání prvního a posledního písmene, popř. písmen a vypuštění střední části slova. Příkladem může být slovo *jest* zkracované ve formě gt = gest (jest), dále slovo *svatý* v různých gramatických pádech zkracované zpravidla ve formě s^o = svatého/svatého nebo s^m = svatém/svatým. Další skupinu zkratk, jež je zastoupena v předkládaném prameni, představuje zkracování pomocí značek vlastního významu. V našem případě se jedná o zkracování pomocí vodorovné čárky či vlnovky. Tento typ zkratky nahrazuje chybějící písmeno *m* nebo *n* a v případě ivančického radního manuálu jde pouze o ojedinělý jev. Poslední skupinu zkratk představují specifické zkratky pro početní, váhové či měnové jednotky a dále ještě symbol kříže pro označení zemřelé osoby.

V zápisech městských knih lze běžně nalézt různé druhotné zásahy do textu. V první řadě jde o zásahy písaře, který za pomoci škrtání nebo vsuvek, které jsou zpravidla uvedeny nad původním textem nebo formou marginální poznámky, opravuje či doplňuje svůj zápis. Další typem druhotného zápisu je tzv. mřežování,¹⁸⁴ se kterým se v případě tohoto rukopisu nesetkáme. Zásahem do původního textu je i pozdější přípisek o vyrovnání závazku, který je uveden v prvotním zápise. Například k zápisu z 8. září 1632 o nutnosti

¹⁸³ Sigly mají původ v antice, kde se uplatnily hlavně v epigrafice a později ovlivnily vývoj zkratk ve středověku.

¹⁸⁴ Mřežování bylo zvláštní formou zápisu v městských knihách. Například v případě zapsané pohledávky mřežování nahrazovalo zvláštní zápis v knize kvitanci a znamenalo, že původní pohledávka byla vyrovnána.

vyrovnání dlužné částky do určitého termínu je později připsáno slovo *Zaplaceno*.¹⁸⁵ Jako přípisek do původního textu z 31. prosince 1634 lze označit i zápis z konce 18. století, který informuje o výkyvech počasí v letech 1739–1740 a 1783–1784.¹⁸⁶ Autor této zprávy, kterou zjevně chtěl fixovat pro budoucí generace, volil záměrně připsání k zápisu z 8. září 1632, neboť i do tohoto zápisu zaznamenal písař v 17. století zprávu o abnormálním počasí. Posledním typem druhotných zásahů do původního textu jsou značky obyčejnou tužkou, pomocí kterých si vybrané texty označoval patrně některý z badatelů.

Při rozlišování jednotlivých písařských rukou je třeba mít na zřeteli celou řadu faktorů, jež ovlivňovaly práci písaře a výslednou podobu rukopisu. Předně se jedná o způsob psaní zápisu. Pokud písař prováděl jednotlivé zápisy v průběhu jednání městské rady, pak byl nucen psát rychle a takový zápis byl napsán zběžným písmem s výrazným sklonem umožňujícím rychlejší psaní a je zpravidla hůře čitelný. Naopak, pokud písař zapisoval do manuálu až po skončení jednání, mohl zápis psát pomalu a pečlivě. Jednotlivé litery jsou více propracované, písmo působí více statickým dojmem a je snadněji čitelné. Dále je třeba vzít v úvahu opotřebení psacího náčiní, kvalitu psacích látek či možnou únavu písaře. Všechny tyto okolnosti mohly výrazně ovlivnit celkový charakter a vzhled písma, na který má vliv i to, že písaři zcela běžně používali různé tvarové varianty pro těžké litery, což působí problémy při určování podílu jednotlivých písařů na témže rukopisu.

Na psaní ivančického radního manuálu se podíleli pouze dva písaři,¹⁸⁷ které si označíme písmeny A a B. **Písař A** je autorem většiny zápisů. Obr. 1 představuje jednu z variant české novogotické kurzívy, kterou písař pravidelně používal. Na první pohled písmo, jehož vertikální osa má lehce pravosklonný ráz, působí zběžným dojmem. Písmo se vyznačuje výrazně dlouhými dříky u litery *p* a u dlouhého *s*, které výrazně přesahují dolní dotažnici a často zasahují do prostoru dalšího řádku. To platí i pro dolní smyčky minuskulních písmen *h*, *g*, *z* a *y*. Zaměříme-li se podrobněji na jednotlivé litery, vidíme typické otevřené majuskulní *O* s tečkou uvnitř litery. Za povšimnutí stojí dvě různé podoby písmene *ž* (psáno *ž*), dále minuskulní *d* s typicky dlouhým dříkem ve tvaru obloučku směřujícím

¹⁸⁵ MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 41v.

¹⁸⁶ Tamtéž, fol. 145v a 146r.

¹⁸⁷ K problematice radních písařů například následující studie: Ivana EBELOVÁ, *Finanční zajištění městských písařů na příkladech kanceláří v Lounech, Žatci a Domažlicích v 16. a počátku 17. století*, AUC - Philosophica et historica 5, Z pomocných věd historických 14, 1996.

Magiſt Mirosławoſty, Znamieł Ji Ruſiſm
 Druſſy oful Jingoſofal, a Jadal goſe abſ
 manieſti goſe dſiſtunſofol, a Jadal go abſ Jlet,
 uny, dſiſtunſ oful, Nomoyun do domoy
 Jſiſtla, ad tud wyroſed, Hoz on leſiſmil, a ka
 leſe J. Diſtunſ, do J. Lyncſarſta, Jindul go
 Jato, abſ Dym ofol, Jgalis ofol, a Jofſiſt Jlet,
 uny, goſe J. Maſſiſtla non domi, ad Jindul
 go J. Jofandlo Jajima, Jofunoyogis abſ do Jofſta,
 uſ, ofſta, owa uſſiſtla, hybriſ ofſiſtla, Widaunſ
 a ofſta dſiſtunſ alomni, Jui J. Dymſtunſ go uſſe
 minial, ſeſ Jofſtunſ Jmoſt Jofſtla, a dſiſtunſ
 ofſta, owa Jalt Jſiſtunſ tainyoraſla, uſiſt
 ſiſtla, uſ J. Dymſtunſ go, Ni ad Jindul Jſiſt, Jofadil.

Obr. 1: Písmo písaře A, které vykazuje rysy české a německé novogotické kurzivy. MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 9r.

výrazně vlevo nad předchozí litery, minuskulní *t* s esovitě prohnutým dříkem, jehož dolní část zasahuje až pod dolní dotažnici psací osnovy, nebo i různé varianty písmene *P* a *R*.¹⁸⁸

Na obr. 2 je ukázka úhledného, na obr. 3 až takřka kaligrafického písma, jež obě patří písaři A, což dokládají charakteristické tvary liter majuskulního *A* a *J*, a dále minuskulní *d* s protaženým dříkem ve tvaru obloučku a minuskulní *t* s esovitě prohnutým dříkem. Úhlednost písma, které je vertikálně takřka statické, svědčí o tom, že je písař psal v klidu až po skončení jednání rady a měl dostatek času na propracování jednotlivých liter.

Hem. Jſiſtla Jſiſtunſ od Jandlo Jegtmanoe,
 Jlet, uſſiſtunſ Jmoſt Jſiſtunſ, uſſiſtunſ
 Jſiſtunſ Jſiſtunſ, abſ Jſiſtunſ Jſiſtunſ, Jſiſtunſ
 Jſiſtunſ Jſiſtunſ, Jſiſtunſ Jſiſtunſ, Jſiſtunſ

Obr. 2: Úhledné písmo písaře A MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 165v.

¹⁸⁸ Za povšimnutí na této ukázce (poslední řádek) stojí i slovo regálie zapsané jen ve tvaru reg. a doplněné o zkracovací znaménko ve tvaru nadepsané vodorovné čárky, což je typickým příkladem krácení slov pomocí suspenze.

29 Odklady s ho.
 Wegbierij mely sobe hodinu polo sercu, aby peníze
 pyjinecky, gal kysazsky vychubely, Jzy Desatnik
 Hem, Josef Vogt, Jan Divizny, Jiri Hof, Joz
 Jan Jirin, Ji nrehty Glasel adbrvoaty, Sidyza,
 mi Jyigdr, gdony se vymlauvagi do pslnejstroz,
 Divizy Ji magi Perre Prago gmyx. Zpli Danj do,

Obr. 3: Kaligrafické písmo písaře A.

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, Pamětní kniha města Ivančice 1631–1636, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 115r.

Na obr. 4 vidíme pro písaře A další typické znaky jeho rukopisu. Jde o literu majuskulní *J*, protažený dřík ve formě dlouhého obloučku u minuskulního *r*, které se v této podobě vyskytuje pouze v německém slově *Herr*. V jazykově německých textech bývá koncové *r* zakončeno protaženým dříkem ve tvaru drobného obloučku. Na posledním řádku je pro písaře charakteristická majuskulní litera dvojbříškového *A*.

2 Jours Moravia Epe Satt firs an gemelt.
 Hru dny Jours Jungs master adup so Jany firs
 Jants fabry Jy Jyfarho dnt. Vargay Jond
 rousfony Marita dofs kontyulha Jyftre. Das Jy
 Anusf zwoib gogebty kowndy. Epe Gal firs kow
 Jyfony Jbrnt dnt. Lodig mofny. Jyiny Jyiny kowndy
 Jyiny Jyiny Jyiny Jyiny Jyiny Jyiny Jyiny Jyiny
 Jyiny Jyiny Jyiny Jyiny Jyiny Jyiny Jyiny Jyiny

Obr. 4: Rukopis písaře A – německá novogotická kurziva.

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, Pamětní kniha města Ivančice 1631–1636, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 52r.

Malou měrou se na psaní radního manuálu podílel **Písař B**.¹⁸⁹ Z následující ukázky je patrné, že jde o poměrně těžké písmo s výrazně silnými dříky s mírným pravostranným sklonem.

Mezi typické znaky tohoto písaře patří minuskulní *d* s dlouhým vertikálním esovitě prohnutým dříkem, minuskulní koncové *i* tvarově připomínající číslici „1“ s výrazně

¹⁸⁹ Písař B psal zápisy na foliích 40r, 40v (jen část), 41r, 41v, 42r (jen část) a 72r (jen část).

Zetba 1632 : 4 Septembri s'
 Jani Danyš Kláš, v' d'ist'ky aw žily D'ruvy
 od Krognojno, od B'atruisa, od Jani D'nyšky,
 Jani Dab'ušky, a Jani D'nyšky, jak v' s'f'
 Jani Jani, mozy n'ni ž'obyl, v' D'nyšky

Obr. 5: Písmo pisaře B, které vykazuje rysy české i německé novogotické kurzivy. MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančice 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 40r.

dlouhým dřikem, který zasahuje hluboko pod základní linku psací osnovy,¹⁹⁰ majuskulní litera Z kurentního tvaru, která vyniká výrazným obloukem a v některých případech přechází až do tvaru uzavřeného oválu.

Jano zaodpowid'
 Jani D'nyšky, ani troj' D'nyšky, n'ni, a n'ni D'nyšky
 ni D'nyšky, ani troj' D'nyšky, n'ni, a n'ni D'nyšky
 ani troj' D'nyšky, n'ni, a n'ni D'nyšky
 ani troj' D'nyšky, n'ni, a n'ni D'nyšky

Obr. 6: Písmo pisaře B, které vykazuje rysy české i německé novogotické kurzivy. MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančice 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 72r.

Nyní se pokusíme oba pisaře A i B identifikovat. Z pramene¹⁹¹ víme, že radním písařem v Ivančicích byl toho času Jan Komínek z Engelhausu.¹⁹² Nahlédneme-li do jiného rukopisu z téže doby z produkce ivančické městské kanceláře, a to do Knihy svatebních smluv,¹⁹³ a porovnáme-li písmo v textu, ve kterém se za svědka připomíná radní písař Jan Komínek, zjistíme, že se jedná o zcela jiný rukopis, který neodpovídá rukopisu pisaře A, ani pisaře B. Na psaní do radního manuálu se Jan Komínek zřejmě nepodílel. To bylo nejspíš úkolem druhého pisaře, který působil v městské kanceláři. Tím pisařem byl prav-

¹⁹⁰ Zvlášť dobře patrný je tento charakteristický znak na obrázku č. 6.

¹⁹¹ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančice 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)).

¹⁹² Viz s. 22.

¹⁹³ Například MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Kniha svatebních smluv větší 1584–1677*, inv. č. 132, fol. 406, 407, 412.

Přijetí za Mino de fabrični w Lethe 1631.
 Za 13 W: 17 Mař. - 43/43 hř.
 Za 15 Špysau Doly 8 K 15 hř.
 Zetiny krminy Janův 13 MŠ.
 krog. jannus, julius Augustus po 8 K - 24 K
 Dama
 Zůstaní kofhi 204 K 2 hř. 75 K 58 hř.

Obr. 7: Výrazně dlouhé dřívky rukopisu písaře B ve značkách označující peněžní měnu (zlaté) ve finančních zápisech.

MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 40r.

děpodobně Jiří Polák,¹⁹⁴ který několikrát sám sebe uvádí v textu radního manuálu v 1. osobě. Zda mezi radními písaři existovala úřední hierarchie nebo byli vzájemně na stejné úrovni, nevíme.

Rukopis písaře B, který je autorem pouze několika zápisů v editovaném prameni,¹⁹⁵ odpovídá rukopisu některých zápisů v rychtářských registrech města Ivančic.¹⁹⁶ Z radního manuálu víme, že v Ivančicích působil před rokem 1633 i rychtářský písař Jakub Svoboda.¹⁹⁷ Ten z pozice svého úřadu zcela jistě prováděl zápisy do Rychtářských register. Je možné, že v případě potřeby zastoupil radního písaře při zápisech v radním manuálu. To, zda je písařem B opravdu Jakub Svoboda, není bohužel možné doložit, protože v Rychtářských registrech se vyskytuje v té době vícero písařských rukou.

Na základě vnějšího rozboru pramene lze soudit, že v Ivančicích v první polovině 30. let 17. století působili tři písaři, přičemž dva z nich, Jan Komínek a Jiří Polák, pracovali pro městskou radu. Třetím písařem ve městě byl rychtářský písař, který vedl písemnou agendu rychtáře, resp. rychtářského úřadu.

¹⁹⁴ Například MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 145r.

¹⁹⁵ Viz poznámka č. 189.

¹⁹⁶ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1608–1712*, inv. č. 129, např. fol. 295, 380.

¹⁹⁷ Viz s. 23.

2.3 Vnitřní diplomatický rozbor pramene

Po předchozím vnějším diplomatickém rozboru knihy se nyní zaměříme především na její obsahový, tzv. vnitřní rozbor, ze kterého lze zjistit několik podstatných skutečností. Předně pramen není ve skutečnosti pamětní knihou, ale radním manuálem, což dokládá jednak následující obsahová analýza pramene a jednak původní zápis uvedený na fol. 20r: „Založen jest tento manuál na rok tento do něhož se všelijaký rokové a neb kdo by co před panem purkmistrem a pány činiti měl, zapsati a poznamenati má od dne 1. januari, léta 1632.“¹⁹⁸ Dnešní nepřesný název *Pamětní kniha města Ivančic z let 1631–1636*, pod kterým je pramen uložen v SOKA Brno-venkov, pochází z pozdější doby, patrně z období jeho prvního uložení v archivu. Tehdy pramen nebyl podroben diplomatickému rozboru, který by stanovil jeho skutečnou povahu, a byl nesprávně určen jako pamětní kniha.

Dalším podstatným zjištěním je, že kniha navazuje na předchozí radní manuál, který se však nedochoval do současnosti. To dokládá skutečnost, že kniha místo titulního listu začíná jen přehledem tehdejších úředníků v městské správě a za ním následují hned zápisy z konce března 1631. Obecně v městských kancelářích bývalo zvykem, že jakmile písař nebo písaři zapisující záznamy do městské knihy dospěli na její konec, pokračovali v zápisech do nové knihy a pokud k tomu došlo v průběhu trvání stávající městské rady, neměli potřebu uvádět do knihy titulní list o založení nové knihy stejného typu. To činili radní písaři obvykle až ve chvíli, když docházelo k výměně staré rady za novou.

Důležitou součástí vnitřní diplomatické analýzy pramene je časový rozsah zápisů. Ten v radním manuálu odpovídá letům 1631–1635 (1636). Nejstarší zápis na foliích 1 a 2, který informuje o volbě úředníků do městské rady, není datován. Po něm hned následuje zápis ze dne 28. března 1631 o tom, že pan Linhart Detony přijal úřad purkmistra.¹⁹⁹ Lze přepokládat, že první nedatovaný zápis vznikl krátce před ním, tzn. v roce 1631. Další zápisy v tomto roce probíhaly chronologicky v časovém rozestupu jedno dne až 4 týdnů. Posledním zápisem tohoto roku je zápis ze 14. prosince 1631.²⁰⁰ První zápis roku 1632 je z 1. ledna²⁰¹ a po něm následují průběžné zápisy roku 1632, které sice nejsou

¹⁹⁸ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 20r.

¹⁹⁹ Tamtéž, fol. 2.

²⁰⁰ Tamtéž, fol. 18–19r.

²⁰¹ Viz strana č. 43.

každodenní, ale ani nevykazují delší časový výpadek mezi jednotlivými zápisy. Posledním zápisem tohoto roku je zápis ze dne 27., resp. 28. prosince.²⁰² Následující rok 1633 je zahájen zápisem z 1. ledna a končí zápisem ze dne 27. prosince.²⁰³ Časový rozestup mezi jednotlivými zápisy je obdobný jako v předchozím roce. Rok 1634 je zahájen zápisem z 2. ledna²⁰⁴ a končí zápisem z posledního dne roku tedy z 31. prosince.²⁰⁵ I v tomto případě je dodržen předchozí rozestup zápisů. První zápis roku 1635 je hned z 1. ledna²⁰⁶ a poslední zápis v tomto roce pochází z 25. prosince.²⁰⁷ Ovšem v rozmezí 20. dubna až 28. listopadu 1635 zápisy zcela chybí. Následující zápis z 2. ledna 1636²⁰⁸ je sice prvním zápisem tohoto roku, ale zároveň je i posledním zápisem radního manuálu. Proto je uvedena horní hranice časového vymezení radního manuálu pouze do roku 1635 s přesahem do roku 1636.²⁰⁹

Chceme-li správně posoudit časové rozestupy mezi jednotlivými zápisy a kompletnost pramene, je třeba se zamyslet jednak nad krátkodobými přestávkami mezi zápisy a jednak nad více než půlročním výpadkem v zápisech v roce 1635. Krátkodobé přestávky v zápisech v řádu dní byly zpravidla způsobeny obdobím svátků. Na Velikonoce, Letnice, o Vánocích, ale i v další církevní svátky byly neúřední dny, tzv. *feriae*. Porovnáme-li například přestávku v zápisech v radním manuálu v období 16.–25. dubna 1631 s údajem v chronologických tabulkách, zjistíme, že se jedná právě o období Velikonoc.²¹⁰ V radním manuálu jsou *feriae* přímo uvedeny například i v souvislosti s vinobraním nebo v období adventu.²¹¹ Přestávky v zápisech mohla způsobit například i krátkodobá nepřítomnost písaře nebo jiné příčiny, ke kterým mohlo nahodile docházet během válečných let. Přihlédneme-li k uvedeným přestávkám v období svátků, sklizně, případně k výpadkům z jiných blíže neurčených příčin, lze říci, že pramen v době od března 1631 do dubna 1635 nevykazuje větších mezer mezi jednotlivými zápisy. Otázkou ale zůstává, co mohlo

²⁰² MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 54r.

²⁰³ Tamtéž, fol. 54v a 100r.

²⁰⁴ Tamtéž, fol. 100r.

²⁰⁵ Tamtéž, fol. 145v.

²⁰⁶ Tamtéž, fol. 146r.

²⁰⁷ Tamtéž, fol. 165v.

²⁰⁸ Tamtéž, fol. 165v.

²⁰⁹ Časový přesah pramene je uváděn jako údaj posterior, tzn. v závorce.

²¹⁰ Tamtéž, fol. 2v. a Marie BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, Praha 2001, s. 564.

²¹¹ MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 140r a 143r.

způsobit přerušení zápisů v době od dubna do listopadu roku 1635. Zda byl příčinou dopad válečných událostí na město a jeho obyvatele, či šlo o úřední důvod nevíme. Objasnit tuto otázku by mohl navazující radní manuál, který se bohužel do současnosti nedochoval. Pravá příčina pravděpodobně tak zůstane nezodpovězena.

Kniha je psána převážně v českém jazyce. Pravopis odpovídá době vzniku rukopisu v první polovině 17. století, kdy docházelo ke kombinování spřežkového a diakritického pravopisu. Několik zápisů je psáno německy. Jde o zápisy z konce roku 1632 a ze září 1633. Na jiných místech rukopisu se německé zápisy vyskytují pouze ojediněle. V prameni se zřídka vyskytuje i latina, a to především v datačních formulích, např. *Actum ut supra*.²¹² V jazykově českých textech se běžně vyskytují slova přejatá z němčiny nebo méně často také z latiny. Jde převážně o administrativní výrazy nebo o slova spojená s vojenskou terminologií. Například *condemmirovan, actum, kvartýrmistr, lautenant, rekyment, ráthaus, fraucimor, auszug, edlknabe, verštat* atd.

Zápisy jsou zpravidla uvozeny datem, přičemž forma datace je velice různorodá. Například na foliu 22v je datování uvedeno ve třech různých podobách a to 20. january, 21. a[ctum] a prosté 23., kdy bez uvedení měsíce následuje za číslovkou hned text zápisu.²¹³ Uvedení plné datace ve formě den, měsíc, rok je výjimečné.²¹⁴ Rovněž datování podle svátků je zcela ojedinělé. Některé zápisy neobsahují dataci vůbec. U některých záznamů naopak není možné přesně dataci určit z důvodů poškození psací látky.²¹⁵ Naprostá většina zápisů je řazena chronologicky. Výjimkou je zápis na foliu 40v,²¹⁶ kde je mezi zápisy z 8. září 1632 vložen zápis nesoucí označení 9. actum. Obdobně po zápisu z 9. listopadu 1632 následují zápisy z 5. a 6. listopadu a za nimi je opět zápis z 9. listopadu 1632.²¹⁷

Vlastní zápisy nemají pevně danou strukturu, přesto lze vysledovat jistou míru pravidelnosti. Jednotlivé zápisy většinou tvoří samostatné odstavce, přičemž míra oddělení jednotlivých odstavců značně kolísá. Je-li v rámci jednoho zápisu určitého dne projednávána různá agenda, je zpravidla nová věc uvozena slovem „*Item*“ Nový zápis bývá od ostatního textu odlišen použitím polokurzívního písma, výjimečně se můžeme setkat

²¹² MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 13r.

²¹³ Tamtéž, fol. 22v.

²¹⁴ Např. Tamtéž, fol. 33r.

²¹⁵ Např. Tamtéž, fol. 157r.

²¹⁶ Tamtéž, fol. 40v.

²¹⁷ Tamtéž, fol. 47r–47v.

i s písmem kresleným.²¹⁸ Pokud je v textu uveden větší výčet jmen, je zpravidla takový soupis psán do více sloupců.²¹⁹ Písař při psaní vždy zachoval při levém okraji folia dostatek místa pro případné marginální poznámky, vsuvky, či opravy zápisu.

Z hlediska obsahu jednotlivých zápisů jde o pramen velmi rozmanitého charakteru. Nejpočetnější skupinu záznamů představují zápisy, které byly vedeny v záležitostech jednotlivých obyvatel města, jež byly projednávány před panem purkmistrem a pány, tedy před městskou radou. U této rozsáhlé agendy je nutné se zastavit a podrobněji popsat jednotlivé případy. První skupinu představuje dědická agenda. Nejedná se přitom o záznamy odkazující na učinění kšaftu, ani o záznamy, které by byly zde zapsány in extenso, ale jde pouze o poznámky písaře, které na takovou agendu, jež byla vedená v samostatných specializovaných městských knihách, upozorňují. Konkrétně jde o strohé informace o přečtení kšaftu,²²⁰ zpečetění nebo inventarizování majetku po zemřelém.²²¹ Pouze v jednom případě je zaznamenáno formou protokolu z jednání rozdělení majetku po zemřelém jeho věřitelům.²²² Dalším typem záznamů je sirotčí agenda. Vesměs se jedná o tzv. stavění sirotků²²³ nebo o propuštění sirotka ke stavu svatého manželství.²²⁴ Důležitá byla též agenda přípovědí k městu,²²⁵ uvedení v poddanost,²²⁶ nebo naopak propuštění z poddanosti.²²⁷ Do knihy dále písař zapisoval odložení jednání v dané věci, tzv. odklady,²²⁸ předvolání před pana purkmistra a pány ve věci výpovědí, tzv. vydání svědomí,²²⁹ stano-

²¹⁸ Např. MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 20r.

²¹⁹ Např. Tamtéž, fol. 132v.

²²⁰ Např. „*Přišli poručníci nebo[šitka] Matěje Nezvedy, aby kšaft přečten byl.*“ (Tamtéž, fol. 4r.)

²²¹ Např. „*Item toho dne jest statek inventován po panu Tomáši Zelinkovi.*“ (Tamtéž, fol. 74v.)

²²² Tamtéž, fol. 11r, 11v.

²²³ Stavění sirotků byl administrativní úkon, při kterém se pořizoval soupis osiřelých poddanských dětí na daném panství, aby měla vrchnost přehled o dětech, nad kterými měla poručnictví. Např. „*1. januaru bylo sirotků stavění, léta 1635.*“ (Tamtéž, fol. 146r.)

²²⁴ Např. „*Item Mates Gebaur spolu s Melicharem Barvehýřem, bednářem, vyžádali sobě vstoupení před pana purkmistra [a] pány o propuštění sirotka Judity, [d]cery pana Davida Špalka, aby mu propuštěna byla k stavu svat[ý]ho manželství. Jest byla propuštěna.*“ (Tamtéž, fol. 146r.)

²²⁵ Např. „*3. septembri soukeník z Polný Daniel Bledina k městu se připovídal.*“ (Tamtéž, fol. 14v.)

²²⁶ Např. „*4. a[ctum] Samuel Dobšovský ze Zhoře Pivcový, řemesla řeznickýho, podal jest suplikaci panu purkmistru a pánům, chtíc se v poddanost uvísti.*“ (Tamtéž, fol. 112r.)

²²⁷ Např. „*29. [octobri] pan Bartoloměj Zbrašenský podal jest psaní od pana hraběte z Val[d]štejna panu purkmistru [a] pánům svěčící o propuštění jeho z poddanosti.*“ (Tamtéž, fol. 140r.)

²²⁸ Např. „*5. adi 1 plátení[k] z Třebíče spolu s jedním Slezákem, který jest mejta nespravil, nemohlo se porovnání státi toho dne. Bylo jim odloženo do 2 h[odin] jarmaku.*“ (Tamtéž, fol. 97v.)

²²⁹ Např. „*30. aprili pan Jan, písař radní, žádal sobě za obeslání osob těchto k vydání svědomí. . .*“ (Tamtéž, fol. 3v.)

vení termínu jednání před purkmistrem nebo před městskou radou, tzv. položení roku²³⁰ za účelem projednání různých majetkových či finančních záležitostí,²³¹ nebo k rozsouzení pře mezi obyvateli města.²³² Poměrně často se před panem purkmistrem a pány řešily vejrůnky, pohledávky nebo účty.²³³ Jiný typ záznamů představují řemesla a cechy ve městě. Na prvním místě šlo o spory mezi jednotlivými řemeslníky,²³⁴ připojení se k cechu,²³⁵ dále spory města s řemeslníky²³⁶ nebo nařízení městské rady upravující výkon řemesla.²³⁷ Významné jsou též záznamy, které se dotýkají vedení agendy města jako celku. Nejčastěji jde o výběr berně, kontribucí, desátků nebo o plnění robotních povinností.²³⁸ Dále zde nacházíme informace o svolávání městské rady nebo obce a také o obsazování úřadu purkmistra.²³⁹ Jsou zde také zápisy o volbě primase, konšelů, hospodářů, kostelníků, výběřčích atd. Ve větší míře se vyskytují záznamy obsahující různá nařízení vrchnosti, zpravidla týkající se finančních záležitostí.²⁴⁰ Několik z nich se týká duchovních záležitostí.²⁴¹ Další typ zápisů je spojen s hospodařením na vinicích, které se vyskytovaly okolo celého města. Předkládaná kniha obsahuje několik záznamů o zasedání horního soudu, různá nařízení k odvodu desátečního vína²⁴² nebo práva a povinnosti k šenkování vína v období trhů.²⁴³ Zajímavou kapitolu zápisů tvoří záznamy vojenského charakteru, což je pochopitelné vzhledem k období třicetileté války, ve které tento radní manuál vznikl. Nejčastěji

²³⁰ Např. „*Má sobě rok položen k 6 ho[dině] Jiřík Plesník.*“ (MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 5r.)

²³¹ Např. „*26. [augusti] poddruzi jsou též byli po desátcích povoláni, kteří co, který restýrovali, až do 7. musili dávat.*“ (Tamtéž, fol. 82v.)

²³² Např. „*Tomáš Longin, Jan Margnut, Petr Laurenc měli sobě rok položen k vyslyšání jejich pře [v] 9 ho[din].*“ (Tamtéž, fol. 24v.)

²³³ Např. „*5. septembri učiněn oučet s Abrahámem Židem o všelijaké věci, co ouřad jemu a on ouřadu povinen byl.*...“ (Tamtéž, fol. 15r.)

²³⁴ Např. „*Item pekaři dáni byli do arestu pro nesvornost mezi sebou mající.*“ (Tamtéž, fol. 98r.)

²³⁵ Např. „*Mikuláš Krejčí má zaručit, že listy do Vánoc přinese a do cechu se připojí.*“ (Tamtéž, fol. 12v.)

²³⁶ Např. „*Item Matěj Zápotočný byl jest obeslán, že draho svíčky má. 1 tucet dává za 9 krejcarů, že loj draho nebere.*...“ (Tamtéž, fol. 107r.)

²³⁷ Např. „*Item toho dne všeci řezníci se mají postaviti křesťané i židi z příčin těchto, kterém jest již nařízeno ti, aby vždy maso měli, tak aby žádný nedostatek se v tom nenacházel.*“ (Tamtéž, fol. 106r.)

²³⁸ Např. „*Roboty, aby se předce vykonávaly aneb určitý plat, aby zato se dával.*...“ (Tamtéž, fol. 76r.)

²³⁹ Např. „*26. septembri pan Linhart Detony přijal ouřad purkmisterský.*“ (Tamtéž, fol. 15v.)

²⁴⁰ Např. „*Téhož dne pan Jan Komínek přinesl psaní z Krumlova z strany 3. měsí[ce] kontribuci nařízení, aby se vybírala.*...“ (Tamtéž, fol. 62r.)

²⁴¹ Např. „*Item byla jest obec napomenuta, aby pilně dne nedělního i svátečního do kostela chodili, království Boží vyhledávali.*“ (Tamtéž, fol. 104v.)

²⁴² Např. „*15. a[ctum] Židé [mají] za desáteční víno 42 zlatých odvísti.*“ (Tamtéž, fol. 13v.)

²⁴³ Např. „*8. septembris byli jsou páni staré rady povoláni za příčinou vína šenkování desátečního.*“ (Tamtéž, fol. 40v.)

se jedná o zápisy zachycující pohyb vojska,²⁴⁴ jeho ubytování,²⁴⁵ nebo záznamy, které odkazují na odvod peněžitých dávek či zajištění proviantu pro vojsko.²⁴⁶ Trestněprávní agenda obsažená v radním manuálu je ponejvíc zastoupena zápisy o vzetí určité osoby nebo osob do vězení (do arestu) a následné vyručení z arestu.²⁴⁷ Dalším typem jsou zápisy o uložení finanční či naturální pokuty²⁴⁸ nebo informací, že v daném případě byla vyslechnuta určitá osoba,²⁴⁹ o vypovězení osoby z města²⁵⁰ a ve třech případech je, i když nepřímě, zmiňována i poprava.²⁵¹ Dále byly do knihy zapisovány spory mezi sousedy, krádeže nebo násilné činy.²⁵²

Radní manuál zachycuje též záznamy o příchozí i odeslané poště, a to jak s uvedením obsahu,²⁵³ tak i bez bližší specifikace.²⁵⁴ V žádném případě však neobsahuje opisy ani přijatých, ani expedovaných písemností. Na základě této skutečnosti lze říci, že ivančický manuál z let 1631–1635 (1636) neplnil současně i funkci register a kopiáře, tak jak tomu bylo například v případě Radního manuálu Pavla Ježdíka v Čelákovících,²⁵⁵ ale sloužil písaři pro zpřehlednění korespondence městské rady.²⁵⁶

Zajímavým zdrojem informací jsou i zápisy, které lze charakterizovat vztahem vrchnost-poddaný nebo lépe vrchnost-poddanské město. Do této kategorie lze zařadit záznamy, ve

²⁴⁴ „6. máj[e] pan kvartýrmistr vytáh odsud soldáty za rekymentem.“ (MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 67r.)

²⁴⁵ Např. „Témuž nejvyššímu musili jiný kvartýr se zaopatřiti“ (Tamtéž, fol. 21v.)

²⁴⁶ Např. „Item táhlo 2 praporce pěchoty. Jeden ležel v Rosicích a 2. v Němčicích, těm jest dán profant maso, chleba, 1 vědro vína, ovsu 10 měřic.“ (Tamtéž, fol. 60v.)

²⁴⁷ Např. „5. juli téhož dne byl dán do vězení pastejř zdejší.“ (Tamtéž, fol. 7v.)

²⁴⁸ Např. „13. a[ctum] pan Jan Urbanů má položit pokuty 4 reichstolary.“ (Tamtéž, fol. 13v.)

²⁴⁹ Např. „14. januari vyžádal sobě ouřad němčický u pana primátora, aby svědkové slyšeni byli, kterýž mají dávatí svědomí proti Petrovi Foltánkovi, . . .“ (Tamtéž, fol. 102v.)

²⁵⁰ Např. „11. a[ctum] Zuzana a Eva, která sloužila u Jiřka Schmelzenporta, též jsou obě z města s šerhou vyvedeny a 4 míle z šíři a z dýly mají bejti a se nenavraceti.“ (Tamtéž, fol. 43r.)

²⁵¹ Např. „5. juli, když měla poprava bejti tedy jest bylo poručeno mistru popravčímu. . .“ (Tamtéž, fol. 7r.)

²⁵² Např. „Item toho dne Dorota Čučická byla dána do vězení, že jest zde v ráthauze jednomu sedláku pen[í]ze pobrala. . .“ (Tamtéž, fol. 97r.)

²⁵³ Např. „Item posláno jest sem bylo psaní z Brna, aby se sem profanty dodávaly z Rosic, z Řičan a z Kounic.“ (Tamtéž, fol. 21r.)

²⁵⁴ Např. „23. a[ctum] za Jeho Milostí knížetem byla jest suplikací odeslána.“ (Tamtéž, fol. 97v.)

²⁵⁵ P. JEŽDÍK – M. DURČANSKÝ – R. KOLEK, *Radní manuál*, s. 36.

²⁵⁶ Korespondenci ve městech v 16. a v 17. století se věnují například následující studie: Jana VOJTÍŠKOVÁ, *Písemná komunikace mezi českými královskými městy v době předbřlohorské na příkladu Nového Města pražského a polabského pětíměstí*, Praha 2011; TÁŽ, *Registra a kopiáře městské korespondence dochované v oblasti Královéhradecka a Trutnovska*, in: *Východočeské listy historické* 23–24, 2005, s. 457–478; Čestmír PELIKÁN, *Registra městské korespondence města Chlumce nad Cidlinou z let (1610) 1614–1649*, in: *Sborník prací východočeských archivů* 13, 2009, s. 131–162.

kterých si písař zapsal různé žádosti, upomínky a poručení vrchnosti,²⁵⁷ předvolání vedení města Ivančic před vrchnost na krumlovský zámek²⁵⁸ a taktéž písař zapisoval i to, když se některý obyvatel města, případně celá rada vypravili za vrchností buď na Krumlov nebo do Brna, Mikulova, Vídně apod.²⁵⁹ Nejrozmanitější skupinu zápisů představují zprávy, které jsou pouze informativního charakteru a zpravidla nesloužily jako podklad pro vznik zápisů ve specializovaných městských knihách, ale měly buď funkci památnou, tzn., že písař je fixoval právě zde pro uchování na budoucí časy, nebo šlo o zápisy, které sloužily pro vnitřní potřebu písaře, např. aby se snáze orientoval v agendě, kterou měl na starosti. Jednalo se o oznámení sňatků, úmrtí či pohřbů,²⁶⁰ dále šlo o zachycení pohybu osob, zpravidla panstva,²⁶¹ různá oznámení administrativně-informativního charakteru,²⁶² a v neposlední řadě o zprávy o výkyvech počasí²⁶³ či rozličné místní zprávy.²⁶⁴

Shrneme-li zjištěné skutečnosti z vnitřního, především obsahového rozboru pramene, můžeme učinit následující závěr. Radní manuál z let 1631–1635 (1636),²⁶⁵ který byl v pozdější době nepřesně označen jako *Pamětní kniha města Ivančic z let 1631–1636*, je knihou smíšeného typu. Úřední povaha většiny zápisů z jednání před městskou radou a různé pomocné zápisy (např. o přijaté a odeslané korespondenci), které písaři usnadňovaly výkon jeho úřadu, odpovídají funkci úředního typu knihy – radního manuálu. Naopak zápisy pamětního rázu (zprávy o pohybu vojska, úmrtí měšťanů či zprávy o počasí apod.) řadí tuto knihu více mezi historiografické prameny. Avšak zápisy úředního charakteru nad zápisy narativního rázu výrazně převažují. Je tedy možné v rámci členění knih z produkce ivančické městské kanceláře ponechat Radní manuál z let 1631–1635 (1636) v kategorii knih městského soudnictví.

²⁵⁷ „Pan hejtman tu zase přítomen byl a přísně obci poroučejíc, aby císařský kontribuci od sebe odvozovali.“ (MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 135v.)

²⁵⁸ Např. „28. januari z poručení pana regenta musili se páni tito vypraviti na Krumlov...“ (Tamtéž, fol. 106v.)

²⁵⁹ Např. „Item Matěj V[ladislavský] byl jest do Vídně vypraven k cekretáři knížecímu...“ (Tamtéž, fol. 122r.)

²⁶⁰ Např. „Item téhož dne ráno pan Hrubský umřel v 10 hodin.“ (Tamtéž, fol. 74v.)

²⁶¹ Např. „Item téhož dne přijel sem pan z Hostašova k panu Makovcovi [a] pan Jan Komínek.“ (Tamtéž, fol. 74v.)

²⁶² Např. „11. juni feriae.“ (Tamtéž, fol. 6r.)

²⁶³ Např. „27. [apřili] přede dnem jest sníh napad s mrazem, též i druhý den.“ (Tamtéž, fol. 30r.)

²⁶⁴ Např. „27. septembri vyšel jest kouř od Josefa Fojtového tak veliký jako by hořelo, až i trubač po 3. zašturmoval...“ (Tamtéž, fol. 15v.)

²⁶⁵ Status knihy coby radního manuálu byl zohledněn při členění knih v části práce, která se zabývá problematikou produkce ivančické městské kanceláře. Viz s. 29.

2.4 Komparace s obdobnými prameny

Radní manuály vzhledem ke své obsahové povaze představují zajímavý typ pramene pro poznání historie našich měst. V poslední době byly některé z nich zpřístupněny badatelům formou edice, což přináší možnost jejich vzájemné komparace. Vzhledem k povaze zkoumaného pramene, prostředí a době, ve které vznikl ivančický radní manuál, představuje zajímavý materiál ke srovnání jednak čelákovický Radní manuál Pavla Ježdíka z let 1639–1654²⁶⁶ a jednak Radní manuál města Kouřimi z let 1636–1640.²⁶⁷

Radní manuál Pavla Ježdíka z let 1639–1654, pochází z prostředí poddanského města Čelákovic. To bylo součástí panství Brandýs nad Labem,²⁶⁸ které náleželo ke královským komorním statkům podléhajícím ve správě české komoře.²⁶⁹ Vlivem třicetileté války město v polovině třicátých let 17. století takřka zpustlo, což mělo zásadní vliv na produkci městské kanceláře a vůbec na celou správu města.

Z diplomatického rozboru tzv. Ježdíkova manuálu je patrné, že takřka celý rukopis byl napsán tehdejší čelákovickým primasem a současně i písařem Pavlem Ježdíkem.²⁷⁰ Jednotlivé zápisy, převážně vedené v českém jazyce, reflektují zasedání městské rady, které bylo výrazně ovlivňováno probíhajícími válečnými událostmi.²⁷¹ Z diplomatického hlediska je tzv. Ježdíkův manuál smíšenou městskou knihou, která byla nejen radním manuálem, ale plnila především také funkci knih městské korespondence a v neposlední řadě sloužila i jako pamětní kniha.²⁷² Podle této charakteristiky se jeví Ježdíkův manuál velmi podobný ivančickému radnímu manuálu. Při bližším srovnání je však mezi nimi patrný zásadní rozdíl. Ivančický radní manuál sice také obsahuje zápisy o přijaté a odeslané korespondenci, ale pouze ve formě krátkých sdělení, ze kterých lze určit pouze čas a místo, případně věc, které se dané psaní týkalo. Jde tedy pouze o pomocné zápisy, jež měly

²⁶⁶ P. JEŽDÍK – M. DURČANSKÝ – R. KOLEK, *Radní manuál*.

²⁶⁷ Š. ZAZVONILOVÁ, *Radní manuál města Kouřimi*.

²⁶⁸ Brandýské panství bylo roku 1547 jeho původnímu majiteli Arnoštu Krajčí z Krajku zkonfiskováno a přešlo do správy české komory. V období vzniku tzv. Ježdíkova manuálu vykonával správu brandýského panství královský hejtmán Václav Jindřich Dejm ze Sřítěže. (P. JEŽDÍK – M. DURČANSKÝ – R. KOLEK, *Radní manuál*, s. 11–16.)

²⁶⁹ Komorní města byla v přímém majetku krále, nepatřila však mezi královská města a v oblasti správy podléhala české komoře. (Václav RAMEŠ, *Slovník pro historiky a návštěvníky archivů*, Praha 2005, s. 115.)

²⁷⁰ Mimo něj lze rozpoznat rukopis ještě dalších pěti osob, které se však na zápisu do manuálu podílely pouze sporadicky. (P. JEŽDÍK – M. DURČANSKÝ – R. KOLEK, *Radní manuál*, s. 34–35.)

²⁷¹ Tamtéž, s. 34–35.

²⁷² Tamtéž, s. 36.

usnadnit práci písaři. Ivančický radní manuál neměl funkci pomocných kancelářských knih – register a kopiáře. Naproti tomu čelákovický tzv. Ježdíkův manuál plnil skutečnou funkci register a kopiáře, neboť záznamy o odeslané a přijaté korespondenci byly ve většině případů zapsány do manuálu in extenso.²⁷³ Ježdíkův manuál dále obsahuje opisy listin vydaných městskou radou, které se běžně též zapisovaly do register. S tímto typem zápisů se v ivančickém radním manuálu nesetkáme. Tento zásadní rozdíl mezi oběma radními manuály byl dán tím, že dopad válečných událostí na město a jeho správu v době vzniku těchto pramenů byl v případě Čelákovic patrně mnohem větší, než v případě Ivančic, kde zůstala činnost městské kanceláře bez většího omezení.

Radní manuál města Kouřimi z let 1636–1640 pochází z produkce městské kanceláře sice královského, ale ne příliš hospodářsky významného města Kouřimi. Úpadek městu přinesla nejen vlna konfiskací po roce 1620, kdy značnou část jeho majetku získal kníže Karel z Lichtensteina, ale také četná vojenská tažení, jak císařských, tak i nepřátelských armád.²⁷⁴

Na psaní kouřimského radního manuálu se podíleli celkem tři písaři, přičemž autorem většiny zápisů je Adam Václav Kouřimský z Větčína.²⁷⁵ I v případě tohoto pramene jednotlivé zápisy korespondují se zasedáním městské rady a rovněž je zde možné, obdobně jako v případě Ivančic, vysledovat výpadky v zápisech pravděpodobně způsobené probíhající válkou. Z obsahového hlediska zachycuje kouřimský manuál pestrou agendu. Jde především o různá majetková pořízení tamních měšťanů (trhy, kšafty, atd.), kontribuce, obecní finance, dále různé správní záležitosti (např. sirotčí agendu, odklady v jednáních, svolení k sňatku atd.), částečně trestní agendu, povinnosti rychtáře nebo zápisy o pohybech vojska a škodách, které byly městu způsobeny.²⁷⁶ Srovnáme-li ivančický a kouřimský radní manuál po obsahové stránce, jde o prameny velmi podobné. Tato obsahová shoda vychází ze stejné typologie a funkce, již měl obecně radní manuál coby úřední městská kniha. Přesto lze vysledovat mezi nimi jeden významný rozdíl v úřední agendě. Zápisy v Radním manuálu města Kouřimi se odkazují na dobové právní předpisy, a to jak na Práva městská Království českého, tak i na Obnovené zřízení zemské.²⁷⁷ Tyto odkazy

²⁷³ P. JEŽDÍK – M. DURČANSKÝ – R. KOLEK, *Radní manuál*, s. 42.

²⁷⁴ *Ottův slovník naučný*, díl XIV., Praha 1899, s. 1006–1007.

²⁷⁵ Š. ZAZVONILOVÁ, *Radní manuál města Kouřimi*, s. 47–48.

²⁷⁶ Tamtéž, s. 58–62.

²⁷⁷ Tamtéž, s. 57.

na právní ustanovení v Radním manuálu města Ivančic nenajdeme. Důvodem je jednak odlišná právní situace v Čechách a na Moravě, kde ve 30. letech 17. století Koldinova kodifikace městských práv neměla ještě právní platnost, a jednak skutečnost, že na rozdíl od královského města Kouřimi byly Ivančice v té době již 145 let poddanským městem moravskokrumlovského dominia a platila pro ně vrchnostenská nařízení, která byla na rozdíl od královských měst na jednotlivých panstvích velice individuální.

Porovnáme-li všechny tři radní manuály, lze říci, že ivančický a čelákovický radní manuál jsou knihy smíšené, jež obsahují různé úřední i památné zápisy. Zatímco v případě radního manuálu z ivančické městské kanceláře převažují zápisy z jednání rady, obsahuje čelákovický Ježdíkův radní manuál převážně opisy misivů a listin, které odeslala, resp. vydala městská kancelář. Kouřimský radní manuál je naopak knihou více vyhraněnou obsahující především zápisy z úředního jednání městské rady.

3. Edice

Zpřístupňování městských knih ve formě kritické edice bylo spojeno s obecným rozvojem městské diplomatiky, ke kterému docházelo v našem prostředí od 2. poloviny 19. století, významněji však až poté, co Václav Vojtíšek položil základy metodiky a studia městských knih.²⁷⁸ K dalšímu rozvoji docházelo postupně ve druhé polovině 20. století v souvislosti se zavedením vysokoškolské výuky archivnictví a postupně se staly středisky bádání také i některé archivy.²⁷⁹ V této době vznikly edice městských knih, které byly zaměřeny především na středověký materiál.²⁸⁰ Za zmínku stojí též řada kvalifikačních prací, které vznikaly postupně od 50. let minulého století na našich univerzitách a zaměřovaly se na diplomatiku či ediční zpracování městských knih.²⁸¹

V současné době je jednou z forem zpřístupňování městských knih projekt Libri civitatis, na kterém spolupracují odborníci z Filozofické fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Univerzity Karlovy v Praze společně s Archivem hlavního města Prahy a Archivem města Brna. Podstatou celého projektu je revize zastaralého soupisu městských knih²⁸² a vytvoření nové on-line databáze, která bude sloužit jako základní badatelská pomůcka. Projekt současně zahrnuje i zpřístupnění některých městských knih z českého a moravského prostředí ve formě stejnojmenné kritické edice.²⁸³ Kromě prací

²⁷⁸ L. SULITKOVÁ, *Vývoj městských knih*, s. 22.

²⁷⁹ Tamtéž, s. 29.

²⁸⁰ Například: Jaroslav VANIŠ (ed.), *Kniha počtů královského města Loun z let 1450–72 a 1490–91*, Praha 1979; Vladimír SPÁČIL (ed.), *Nejstarší městská kniha olomoucká z let 1343–1420*, Olomouc 1982; Miroslav FLODR (ed.), *Právní kniha města Brna z poloviny 14. století*, Brno 1992.

²⁸¹ Soupis diplomových prací je k dispozici na: <http://www.libricivitatis.cz/index.php/cz/2012-01-09-14-19-25/kvalifikacni-prace>.

²⁸² R. NOVÝ a kol., *Soupis*.

²⁸³ V rámci projektu Libri civitatis již byly vydány následující edice: Ivana EBELOVÁ a kol., *Pamětní kniha České Lípy 1461–1722*, Ústí nad Labem 2005; Martin MYŠIČKA (edd.), *Rejstřík stavby děkanského kostela Nanebevzetí Panny Marie v Mostě*, Ústí nad Labem 2006; Barbora KOCÁNKOVÁ – Jindřich TOMAS (edd.), *Městská kniha Litoměřic (1341)–1562*, Ústí nad Labem 2006; Barbora KOCÁNKOVÁ – Michaela HRUBÁ – Jan MAREŠ a kol. (edd.), *Kniha soudní a pamětní města Ústí nad Labem 1438–1514*, Ústí nad Labem 2016; Jaroslava MENDLOVÁ (edd.), *Knihy měšťanských práv na Novém Městě pražském 1518–1581*, Ústí nad Labem 2011; TÁŽ (edd.), *Knihy měšťanských práv na Novém Městě pražském 1582–1657*, Ústí nad Labem 2012; Pavel HOLUB (edd.), *Pamětní kniha města Pacova*, Ústí nad Labem 2015; Jaroslava MENDLOVÁ (edd.), *Iber inquilinorum Nového Města pražského 1585/1586 (2)*, Ústí nad Labem 2016; Jan LHOTÁK (edd.), *Registra památná města Sušice 1550–1628*, Ústí nad Labem 2016; Tomáš KLÍR a kol. (edd.), *Knihy chebské zemské berně z let 1438 a 1456*, Ústí nad Labem 2017.

z výše uvedeného projektu byly v posledních dvou desetiletích zpracovány edice též v některých regionálních archivech či muzeích.²⁸⁴

Problematika zpřístupňování městských knih byla náplní mezinárodní vědecké konference s názvem *Stav a perspektivy zpřístupňování středověkých a raně novověkých městských knih*, jež se konala v roce 2008 na půdě Univerzity Jana Evengelisty Purkyně v Ústí nad Labem.²⁸⁵ Jak napovídá sám název konference, její účastníci se zaměřili na otázky spojené nejen se současným stavem edic městských knih, ale především na budoucnost diplomatického bádání tohoto typu archivních pramenů v souvislosti s potřebou badatelů v budoucnosti i s rozvojem nových informačních technologií. Shrňeme-li závěry z tohoto vědeckého setkání, lze říci, že naši a zahraniční odborníci se shodli na tom, že klasické edice by se měly uplatňovat pouze v případě zvlášť obsahově cenných pramenů a ostatní materiál zpřístupňovat buď pomocí regestů nebo digitálních kopií daných pramenů, které mají být pro snazší vyhledávání doplněny o jmenné a věcné rejstříky.²⁸⁶

Ediční pravidla použitá v edici radního manuálu vycházejí ze zásad vydávání novověkých historických pramenů, jež byly zpracovány kolektivem autorů pod vedením Ivana Štovička.²⁸⁷ Pro zpracování pramene, který je editován v plném znění, byla použita metoda transkripce, avšak německé texty byly důsledně transliterovány. Edice je doplněna o poznámkový aparát, který obsahuje jednak poznámky textové, které jsou označeny malými písmeny abecedy, a jednak poznámky věcné, označené arabskými číslicemi. Textové, neboli ediční poznámky upozorňují na písařské chyby, korektury autora, chybějící části textu, nejasné čtení a pod. V případě nejasného čtení jsou sporná slova transliterována v textové poznámce. Naproti tomu poznámky věcné uvádějí lokaci místních jmen,

²⁸⁴ Jde například o práce: Štěpán GILAR (ed.), *Městská kniha České Třebové (1375–1488)*, Ústí nad Orlicí 2000; Magdalena ČOUPKOVÁ (ed.), *Nejstarší uherskohradištská městská kniha. Liber negotiorum civitatis Hradisch. Edice*, Uherské Hradiště 2001; Jaroslav PANÁČEK (ed.), *Kronika města České Lípy mistra Hanse Kriescheho*, Litoměřice–Praha 2016; Marek DURČANSKÝ – Roman KOLEK (edd.), *Radní manuál Pavla Ježdíka 1639–1654*, Čelákovice 2016; Michal KONEČNÝ (ed.), *Kopíř korespondence obecní rady. Pamětní kniha městečka Tišnova. U příležitosti 220. výročí zřízení regulovaného magistrátu a povýšení Tišnova na město*, Tišnov 2007.

²⁸⁵ Ze zahraničních odborníků, kteří se věnují otázce zpřístupňování středověkých a raně novověkých městských knih uvádím např. Herberta Knittlera nebo Richarda Marsina.

²⁸⁶ Michaela HRUBÁ – Ludmila SULITKOVÁ – Vilém ZÁBRANSKÝ, *Stav a perspektivy zpřístupňování středověkých a raně novověkých městských knih. Vědecká konference, Ústí nad Labem, 30.–31. října 2008*, in: SAP 2009, 59, č. 2, s. 572–583.

²⁸⁷ Ivan ŠTOVIČEK, *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.–20. století pro potřeby historiografie*, Praha 2002.

přičemž platí, že u opakujících se názvů je lokace uváděna vždy jen u prvního výskytu v edici. Věcné poznámky dále obsahují výklad zastaralých, dnes již nepoužívaných výrazů, či výrazů převzatých z jiného jazyka (germanismy a latinismy).²⁸⁸ Při práci byly použity různé slovníky staré češtiny a jazykové pomůcky.²⁸⁹ Oba typy poznámek jsou uváděny za každým zápisem. Na konci edice je připojen abecedně seřazený jmenný a místní rejstřík.

Editovaný text zachovává chronologické pořadí jednotlivých zápisů v prameni, který vzhledem ke své povaze radního maunálu je členěn na zápisy po jednotlivých dnech. Pro snazší orientaci v editovaném textu je zápis nebo zápisy vztahující se k určitému dni doplněn o pořadové číslo, které je uvedeno kurzívou v hranatých závorkách při levém okraji textu (př. [1.]) Rovněž tak pro lepší orientaci je na pravém okraji textu marginální poznámka, která odkazuje na počátek dalšího folia v prameni (př. fol.12). V případě, že z textu pramene nebylo zcela zřejmé, zda se jedná o příjmi nebo o vykonávanou profesi té či oné osoby (krejčí, malíř, pekař atd.), bylo k těmto profesím přistupováno jako ke příjmení a jsou tedy uváděny vždy s velkým písmenem. Číslo byla přepisována podle originálního textu, tzn. slovně nebo arabskou číslicí. V případě významu řadové číslovky byly číslice doplněny tečkou. Míry, váhy a rovněž také měnové a početní jednotky jsou v editovaném textu uváděny v plném znění (př. 5 lb → 5 liber). Datace v textu je zpravidla průběžná s použitím latinských názvů měsíců, přičemž datace zapsané pomocí kombinace čísel a písmen byly rozepsány (př. 8bris → octobris). V případě použití datace pomocí svátků bylo přistoupeno k jejich převodu²⁹⁰ a převedená datace je uvedena formou věcné poznámky pod čarou.

²⁸⁸ Pro určení lokace měst a obcí s uvedením příslušného panství, ke kterému náležela, byla použita příručka, L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 2 a TÝŽ, Historický místopis země moravskoslezské, Díl 3., Brněnský kraj*, Praha 1935.

²⁸⁹ Antonín MACHT, *Praktický slovník německo-český frazeologický*, Třebachovice pod Orebem 1940; Jaromír BĚLIČ – Adolf KAMIŠ – Karel KUČERA, *Malý staročeský slovník*, Praha 1978; Josef JUNG-MANN, *Slovník česko-německý, díl 4 S–U*, Praha 1838.

²⁹⁰ Pro převod byla použita příručka Marie BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, Praha 2001.

3.1 Edice pamětní knihy města Ivančic

[1.]

[fol. 1]

Do ouřadu byli volení tito l[éta] 1631:

Za primátora pan Izaiáš Weicker, pan Linhart Detony, pan Martin Skočnodvorský, pan Jiřík Esik,^a pan Tomáš Zelenka, pan Martin Sígl.^b Za obecní hospodáře voleni tito:

Pan Jan Urbanů, pan Jiřík Kavka a pan Jan Nohýnek. Konšelé tito:^c

Matouš Červenka, Jan Šambogen. Kostelníci u velkého kostelu:

Kryštof Řemenář, Jirk Sichler.

U sv[até] <Jakuba> Trojice: Václav Náchodský, Jirk Trampler.

U s[va]t[é]ho Jakuba: Vítek Kinický, Jan Spěvák.

Vejběrcí nařízení tito:

[C]tihodní Michal Krejčí, Andre[a]s Bednář, Josef Vojtů, Matěj Zápotočný.

Za měšťany:

[C]tihodní Martin Najmon, Jerolím Schubert, sedlář^d

Lukáš Teltz, Jiřík Malina, Martin Hrdlička, [c]tihodní Havel Nakoukal, Jíra Vladyka, Jakub Schrot^e, Václav Náchodský, [c]tihodní Kašpar, žid, Martin Lučan.

Jídlení hospodáři:

Jirk Kartl, Jan Tomšů.

V nově volení vejběrcí, aby císařský dávky¹ vybírali, kteráž se svolila po 1 rýnským zlatým a 15 krejcarech. Po 4 má se vybrati. V městě Nikolaus Švec a Tomáš Longin. [fol. 2]

Za městem Václav Břekovec [a] Hans Puchman, Martin Jelinek, Alexandr Moravec, Jíra Květoň, Jan Spěvák.

^a *Efickh*

^b *Sigel*

^c Na pravém okraji je umístěn otisk nečitelného razítka.

^d *Schubert*

^e *Schroth*

¹ Dávkou je myšlena nařízená daň.

[2.]

Pan Linhart Detony přijal ouřad 28. marty l[éta] 1631.

[3.]

Ke středě, jenž jest 2. aprilis, žádali roků do rady. Obec má bejti povolána z strany Istle[ho]. Nebyla povolána.

[4.]

Jakub Šrot^a [o]bsílá k vydaní svědomí tyto: Pana Pavla Tlouka a manželku jeho a Evu, manželku Václava Kožešníka.

^a *Sfrott*

[5.]

5. aprili byla jest povolána obec za slib pana Jakuba Istle[ho]. Žádný z Němců nechtěl slíbit, což se on k nim nejvíc dověřoval. Potom z Moravy a taky nechtěli slíbiti.

[6.]

7. aprili měl sobě rok¹ složen od pana primátora Linhart Klimpochr z strany kontabantu, že jest jeden švec koupil kůže od něho a vždy skrze zahrady chodí a nikdy žádného mejta nespravuje.

¹ Rokem se myslí termín, lhůta. (J. BĚLIČ – A. KAMIŠ – K. KUČERA, *Malý staročeský slovník*, s. 417.)

[7.]

Odklady¹ [1]6. aprili měl sobě rok položen pan Jan Nohýnek. Rukojmové mají postaviti Linharta Klimpochle, Jiř[í]k Kranič, Kryštof Bok.

¹ Odklady je myšleno odročení jednání.

[8.]

25. páni staří v radu byli tito: Pan Martin Mračno, pan Václa[v] Spěváček, pan Tomáš Jelínek, pan Mikuláš Krupičář, pan Jan Urbanů, pan Š[imon] Sartor, pan Jan Štátný, pan Linhart Teony, pan Jiřík Kavka, pan Laurenc Skoč[nodvorský], pan Petr Ciger, pan Jan Nohýnek, pan Bartoloměj Zbrašenský, pan Štefan Šuster. 1. příčina toho byla, posel, že se má na Krumlově chovati a do roka, aby se mu dalo 40 zlatých rýnských a dvě míry žita. Snesen na tom bylo, aby k tomu povoleno nebylo, nýbrž toho se hájilo přemožení, aby všickni podle sebe s[...].^a [fol. 3]

^a Text není úplný z důvodu porušení psací látky.

[9.]

26. aprili přijal ouřad purkmistrský pan Martin Skočnodvorský.

[10.]

1. máj odklady.

Eliáš Lehner o vejrunk¹ se má napomenout. Linhart Klimpocher pokutu položil.

Item pan Tomáš Jelínek má se o verunk napomenouti.

Item s vejběřčími má se oučet učiniti o kontribuci císařskej.

Item Jana Hrubýho žena měla se dostaviti, nepostavila se, vymlouvala se tím, že měla věnec[?] dávat. Jestli se toho nestane, má se jí to nahraditi, co jí mělo potkati. Linhart Klimpochr má sobě rok složen o pokutu. Obsílání tito: 30. aprili pan Jan, písař radní, žádal sobě za obeslání osob těchto k vydání svědomí pana Martina Skočnodvorskýho, pana Laurence Skočnodvorskýho, pana Šimona Sartora, pana Jiříka Es[ika],^{ab} pana Tomáše Zelenku, pana Vilímovsk[kého], Jana Kužníka a Dobiáše Mero[. . .].^c

[fol. 4]

¹ Vejrunk nebo též vejruňk je splátka z celkové dlužné částky kupní ceny při prodeji nemovitosti.

^a *E/ika*

^b Text není úplný z důvodu porušení psací látky.

^c Text není úplný z důvodu porušení psací látky.

[11.]

2. máj[e] roků žádali:

1) Hans Kul[h]auf žádá, aby se mu spravedlnost vyhledala náležející manželce jeho.

2) Mikuláš Chaloupka ohlásil se, že jest dům koupil od Jiříka Zvoníka, aby jemu připsán byl a jich opatrní páni na vejruncích něco upustili.

3) Přišli poručníci nebo[štíka] Matěje Nezvedy, aby kšaft přečten byl. Není mu místo dáno.

4) Item Laurenc Hampl řemesla kovářského žádal sobě vstoupený před pana purkmistra a pány, že jse[!] chce v poddanství uvísti a druhý o propuštění vdovy pozůstalý po nebo[štíku] Janovi Hrubým, aby mu za manželku propuštěna byla.

5) Jan Mockambů žádá přemazání kupu jeho za vinohrad Levik od Jana Kincle.^a

^a *Kintzle*

[12.]

[fol. 5]

7. máj[e] k vyřízení: Purkmistr a starší města Pouzdřan¹ s Bartolomějem Zbrašenským o verunky na domě jeho.

Matouš Červenka má sobě rok položen k vyslyšení svědků přespolních. Pan Jan, písař, aby si na ně pohleděl. Nepostavili se, jest to odloženo až do 14. dne máj[e].

Tito mají sobě rok složen: 31. máj[e] ke středě dán jest rok položen od pana purkmistra. Kateřina, sirotek po neboštíku Blažejí, sousedu zdejší, ten zůstává u zámku v Krumlově. Pan Jan Komínek, písař radní zdejší s Matoušem Červenkou k průvodům smluveno 22. máj[e] 1631. Jíra Plesník s Jakubem Šrotem k průvodům odloženo k smlouvě přátelským k 21. dni o 8. hodině, potom k průvodům z milosti práva do pátku o 6. hodině i k vedení svědkův. Smlouva má zůstávati na ratifikaci[!] panu purkmistru a pánům.

¹ Pouzdřany leží v okrese Břeclav, cca 11 km západně od města Hustopeče.

[13.]

23. máj[e] rokové. Má sobě rok položen k 6. hodině Jiřík Plesník, že chce svědky zavísti proti Jakubovi Šrotovi tyto: Jana Tomšového a Václava Kožešníka, sousedů zdejších. Byli slyšání.

[14.]

30. [máje] odklady. Dán jest rok Hansovi Kováři, aby se jeho ženě rozdíl učinil po ne[boštíku] Laurencovi, otci jejím jest se stal i vejtahu dostal.

[15.]

31. dne máj[e] byli všeci pekaři obeslaní, že chleba neměli 21. dne, též i pecnáři byli všeci do arestu dáni. Měli pokutu dáti, jest jim pasírována, jestli by se toho podruhé dopustili. Tedy pekaři dvě násobně pokutu mají dáti, a to protože vždy oni nejvíce o to stojí, aby jim pecnáři překážky nečinili, kdyby jich některých nebylo, chleba by mnohdykrát při městě nebylo.

[16.]

[fol. 6]

Junius

Ad 4. juni má rok pan ouředník rosickej o spravedlnost po Kuně z Te[t]čic.¹ Ondřej Rybnický má bejti obeslán.

Item téhož dne Matouš Červenka měl stání za příčinou domu svého v Široké ulici, co by on měl zaplaceno na něm a neb co kdo má.

¹ Ves Tetčice leží cca 10 km severně od Ivančic. V minulosti náležela k rosickému panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 345.)

[17.]

6. juni feriae.

[18.]

10. juni odeslal sem pan Nikodém Třebíč[s]ký svého zetě za příčinou dluhu svého. Za l[éto] 1630 co mu jich opatrní purkmistr a páni měli dáti. Dáno jest mu deset zlatých [a] 1 krejcar. Dne 11. juni l[éta] 1631 dal nato kvitanci.

[19.]

11. juni feriae.

[20.]

13. junius byl jest obeslán Jan Varhaník za příčinou vína v svátky svatodušní jest poslal, aby mu pan purkmistr poslal. On pak mimo jinejch pánů to učinil. Poručil mu mas dáti, on ho přijíti nechtěl, nýbrž je zase odeslal panu purkmistru a 4 krejcare k tomu, že sobě má ještě zač koupiti a ty 4 krejcare má ku posměchu jest zrestýrovat zato.

[21.]

20. juni měl rok sobě položen pan Václav <Spěváček> Volfseker o 9. hodinách, aby se s ním oučet učinil.

[22.]

24. byla obec pospolu strany žně, aby sousedé pomáhali žíti na roli obecní.

[23.]

27. juni der Jakob Schambogen glagt auff den Herr Richter, d[a]s er ein gewolth ihr sein Haus gräbet, das er ser mitt dem Regiment geschlagen. O pana Jana Urbanového zůstává na povolení hlásnýho hluchého. Panu Martinovi poručeno, aby dal z roli obecní, na kterouž nešel 4 mandely.

[24.]

2. juli A[nno] 1631 Jakub Schambogen s panem rychtářem mají rok k obnovení žaloby v spisu a dání odpovědi nato.

[25.]

4. juli A[nno] 1631 položen rok Šimonovi Halerovi z Pustiměřic¹ s druhou stranou z Hostěradic² o nápad³ po otci. Ti se nepostavili.

¹ Patrně jde o ves Prosiměřice, které byly od roku 1625 součástí Moravskokrumlovského panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 2*, s. 117.)

² Hostěradice se nacházejí asi 11 km jihozápadně od Ivančic. K roku 1625 součástí Moravskokrumlovského panství. (Tamtéž, s. 116.)

³ Nápad = dědický nárok. (J. BĚLIČ – A. KAMIŠ – K. KUČERA, *Malý staročeský slovník*, s. 157.)

[fol. 7]

[26.]

5. juli, když měla poprava bejti, ted' jest bylo poručeno mistru popravčímu, aby šel hrob vykopati. Tedy on nevědouc, kde by obecní krunty byly, tedy trefil na krunty Ledkovských, tak oni toho hájili a kopati nedali. Tak skrze to bylo zaneprázdněný a skrze to pozdvižení povstalo a jejich vrchnosti to přednesli, totiž panu ouředníku jejich Šimonovi Sochorovi, kterýž jest vyjel tam nato místo pohlížeti s ouřadem té dědiny Ledkovic.¹ Tak také jich opatrní páni musili též tam vycházeti <musily> a jinde poručili dáti kopati, tak že se o málo rozcházel. Byly při tom osoby tyto vyslány: Pan V[áclav] Spěváček, pan Linhart Detony, Šimon Sartor, pan M[artin] Skočnodvorský, pan Linhart Teony a Štefan Šuster, rychtář toho času.

¹ Ledkovice dnes Letkovice dříve samostatná obec, nyní místní část Ivančic. V 17. století byla ves součástí oslavanského panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 345–348.)

[27.]

5. juli téhož dne byl dán do vězení pastejř zdejší. Zase jest propuštěn byl 6. dne. Na rukojmě, když toho potřeby bude, aby jej zase dostavili. Rukojmí za něj Jan Ovsik a Jan Kolář. Rukou dání připověděli, že jej dostaviti chtějí.

[28.]

9. juli odklady. Položen rok panu Janovi Urbanovému k obnovení žaloby strany hluchého z Konvízu¹ a dívky pana Tomáše Jelínka.

Pan rychtář žádá za obeslání pro zprávu z[e] strany zlatníka Jana Laurence, Foltýna Šlapáka, Vlacha. Ty dáti v outerý časně, aby se ke středě postavili opověditi.

Andre[a]s Rybnický má dáti 4 zlat[ý], ty jest odnes. Jan Spurný z Mez[i]říče² přinesl psaní o propuštění sirotka Anny, [d]cery Kárníka ne[boštíka], která sloužila u No[h]elky, aby mu za manželku dána byla, i také propuštěna.

¹ Konvív - dnes název polní trati ležící severně od Ivančic.

² Jde o Velké Meziříčí.

[29.]

Nota bene pan purkmistr a páni v přítomnosti starých pánů ráčili vynajíti, aby panu Linhartovi Detony spuštěny byly 4 verunky až do l[éta] 1626 a od léta 1627. To 40 zlatých pan Linhart 4 verunky vo svat[ý]m Bartoloměji na hotově položití má. Actum v radě 11. juli A[nno] 1631.

11. July A[nno]1631:

1) Zechmaster der Beckhen Umb 7 shtundt nicht dem Hans Schreinner. Ist ihm also aufgesagt, das der Ehrsambt Ratt, des Hansem Schreinner Zeignis vor greftig erkhenen, wen sie was Übel wiesen. Inter im weil sie ihm Umb stust[?] geschprengt Unnd Zuschaden gebracht solen. Sie ihms der Unkhosten erstatten, Und Pernis[?]. Wer bleibt die Sachen Zuerschaf mit nehlne der Obrikhnidt nu macht d[es] herr Bürgermeisters unnd gantz Ersambe Ratths.

2) Jan Urbanů s holejm o 8 hodinách odklady.

3) Pan Makovec s panem rychtářem o 9 ho[dinách].

4) Jan Ovsí[k] a Jan Kolář mají postejně hledati a dostaviti a nebo pokutu složití.

[30.]

16. juli pan Jan Urbanů s holejm o 8 hodinách pokuty má dáti 4 reichstolary.

Jakub Schambogen a pan rychtář rok [do] 9. ho[diny].

Pan Augustýn žádá obnovení zápisu na 400 zlatých vedle nového zřízení.^a

^a Slova *vedle nového zřízení* jsou podtržena.

[31.]

Zprávy ku potřebě panu rychtáři <ku potřebě> proti Jakubovi Zlatníku 16. juli 1631.

Jakub Řemenář, že slyšel od Zlatníka, že pravil: „Der herr Richter ist ein Leicht sentigen Schelm ausgenomen als Fürst Ambt.“ Jan Vlach, že šel z vinohradu a tu že byl handl v domě Zlatníkovým. Tehdy pan rychtář šel odtud, ona vyšla ven z domu a pan rychtář ji velil, aby šla, když pan rychtář odtud odcházal, spát. Ona křičela za ním: „Ist es des Richterambt, ist woll ein schelmisch Ambt.“ Mojžíš Miroslavský oznámil, že k němu starej Šulcinger^a poslal a žádal jeho, aby na místě jeho k rychtáři šel a žádal, aby Zlatnici, kteráž k ženě jeho nemocný do komory přišla, odtud vyvedl, což on učinil a našel pana rychtáře u pana Linharta, žádal ho zato, aby s ním šel, jakož šel a postihl Zlatnici již

u Macháčkova domu, domlouval jí co za handle začíná, poroučejíc, aby do trestání šla, ona nechtěla, nýbrž šuňpala[?] rukami a šla k svému domu. Tu pan rychtář ji napomínal, aby poslušnost zachovala a do trestání šla, ona pak předce trucovala a jít nechtěla, až pan rychtář jí několikrát reg[álií]¹ uhodil a potom odešel odtud. Ona pak vyběhla ven a křičela za ním: „Ist du ein Richter Ambt, ist vol schelmis Ambt, die bis Ambt.“

Hershl Jud Jeleni [...] supra Chromého Hansle s ní.

^a *Sfulzinger*

¹ Insignie rychtářského úřadu.

[32.]

Martin Mader z Měřína.¹

Matěj Zápotočný, mydlář dal zprávu, že Straka v Hostěradicích přišel k němu k krámu a pravil, aby dal na víno, a aby mu púčil dva češka. Tedy púčil jemu ty dva češka a koupil mu do pěti mázů vína. Tehdy pravil, že má pět nováčků a poručil jim, aby lidem známým neškodili. Item, že má hůl, a když ji má, tehdy že se žádného nebojí, že jest třikrát od probošta rejhradského svęcena.

Item pravil, že kramáři, který nože prodával vezmě pět párů noží, že on nic nebude vědět a vzal jemu taky ty nože, ale on uhlídal, dal mu je zase.

Item vzali jednomu kord a propili jej v ráthauze.

¹ Městečko Měřín se nachází v okrese Žďár nad Sázavou.

[33.]

[fol. 10]

18. juli obeslaní bejti mají tito: Nikolas Haegel, Tomáš Longin, Václav Břekovec, Hans Puchman, Martin Jelínek, Alexander Moravec, Jan Spěvák, Jíra Květoň k vybírání berně. Poručeno řezníkům křesťanům i židům, aby nebili dobytka bez přihlídnutí vejběřcích.

[34.]

22. obec byla pospolu uvažováno:

1) Aby se kontribuci svolna léta 1631, 19. marty z každého domu po 1 zlat[ý]m moravsk[ý]m na 3 termíny. Jeden po svat[ý]m Jiří,¹ druhý [v] pondělí křížové,² třetí po svat[ý]m Petru a Pavlu.³ Svoleno, aby se za dávkou, kteráž se na dávkou 15 krejcarů vybírá, 4 vybralo.

2) Aby se vídeňský peníz z každého pfuntu⁴ masa dával vedle sněmu 19. máji 1631 patent čten a obci oznámeno.

3) Strany zpeněžení vína obecního desátečního[!] snešeno, aby se o jarmarce šenkovalo a každý měsíc potom jednom 3 a 4 dny, aby obec šenkovala. Snešeno přitom s hostinským a šenkýřům víno vizitýrováno a zapečetěno bejti má.

4) Publikován patent od Jeho Milosti kníže[te], aby jeden každý soused 2 vědra vody před domem a žebřík v domě měl pod pokutou z vody 30 krejcarů a z žebříku 30 krejcarů.

5) Jsou napomenuti, aby do chrámu Páně chodili. Desátník, aby jeden každý na svůj desátek pozor dal, a kteří do chrámu Páně nechodí, oznámil, mají pokutu 1 libru dáti.

6) Oznámeno jim, aby daně odvozovali. Neučiní-li toho, tedy že bude ouřad po domech chodit a brát co peníz platí, co za tu be[r]ni státi bude.

7) Opět napomenuti sousedé, aby u Židů vína nepili.

¹ To jest 24. dubna.

² Roku 1631 připadalo pondělí křížové na 16. květen.

³ To jest 29. června.

⁴ To jest z libry.

[35.]

[fol. 11]

Jakub Zlatník s panem rychtářem rok mají k publikování vejповědi od pana hejtmana. Stalo se a exekuci vykonána.

2) Sousedi, aby [rada] povolila vína šenkovati o jarmace v jejich domech.

3) Věřitelé neboštíka pana pátera s paní Alžbětou Bohdaleckou. Panu Linhartovi přisouzeno za ten dluh 12 měřic pšenice a 4 vědra vína. Panu Janovi Laurencovi přisouzeno a uznáno vedle Auszugu¹ 12 reichstolarů. Má je u Kobrový vzítí. Panu Linhartovi Detony přisouzeno, aby se jemu zaplatilo 9 reichstolarů, 20 krejcarů. Ostatek má se dát na účty. Mikulášovi Ševci přisouzeno 4 reichstolary. Janovi Kováři 4 [vědra] vína. Tomanovi Zedníkovi dána bejti má 1 měřice žita. Pen[í]ze jsou kasírovány, protože neupomínal a dělal vejš než náleží. Perníkáři má se dáti 3 reichstolary, ty má sobě paní Alžběta porazit 50 reichstolarů kostelních. Truhláři má se dát 1 [čtvrt] pohany, 1/2 [čtvrtě] hrachu. Pacholku má se dáti 15 reichstolarů, k tomu boty a na košili plátna. Na dvou vejtajích s důchodním Jeho Milosti kníže[te] vykazuje najednom 52 rýnských zlatých, 48 krejcarů, na druhým 7 rýnských zlatých, 30 krejcarů.

¹ Auszug = výměnek.

[36.]

[fol. 12]

25. juli odklady. [1)] Jakub Řemenář a Jiří Trampler jsou rukojmí za pekaře, mají je

postavit do ráthauzu.

2) Jakub Lauš, zámečník žádá předstoupení před pana purkmistra a pány za propuštění vdovy po neboštíku Nikolasi Zedníku, aby mu za manželku dána byla.

[37.]

30. juli odklady [1]) Tomáši Lehnerovi dán jest rok [do] 9. hodin. Ten jest též žádal předstoupený před pana purkmistra a pány, aby mu sirotek dán byl, aneb propuštěn byl za manželku po neboštíku Kernychlovi bednáři.

2) Krekor Krejčí a Jan Kužník žádali předstoupení pře[d] jejich opatrné pány za příčinou Mikuláše Krejčího, že jse[!] k řemeslu nechce připověditi a jim v řemesle překážku činí.

3) Laurenc Kovář, muž janový[?], že by chtěl dům koupiti, tak aby sirotku v ležení se nestalo.

[38.]

25. juli byl vyslán pan písař radní na Niklsburg^a ku panu kardinálovi¹ z poručení Jeho Milosti kníže[te], aby dal pan kardinál dobrý zdání, mají-li nám vydány bejti dva listy podpůrcí z Komory dvorský. Jeho Milost císař [a] Jeho Milost král ráčil za odpověď dáti, že není potřeby na ten čas, nežli aby páni komisaři psali, jestli toho potřebují, že jim to vydáno bejti má. Navrátil se 28. v večer.

^a Psáno Niklshpurg. Jde o dnešní Mikulov na Moravě.

¹ Toho času byl kardinálem František Dietrichtein.

[39.]

[1]) Mikuláš Krejčí má zaručit, že listy do Vánoc přinese a do cechu se připojí. Jest jemu přítom poručeno, aby řemeslu pokoj dal a mistrům překážky nečinil pod skutečnou pokoutou. Rukojmové jsou tito: Jiřík Plesník, Matouš Mrákotský, Matouš Procházka, Alexander Moravec. 2) Item Jakub Schambogen ten jest rukojmě strany svý ženy jemu opatrn[é]mu **[fol. 13]** pánu zavazoval.

3) Vinohrady po neboštíku Janu Hrubým, aby pan horní,¹ aby prošacovány byly. Stalo se.

4) Alexander Moravec napomenut byl skrze nepokládání verunku. Stalo se v odklad.

1. Augusti[!] Ist der Jakub Schambogen für eünen Ehrsamen Ratth erschienen Unnd sein, weil auf diese nachfolgendte Concluson heraus gebürg worden. Nemich di sie freintlich Und gehorsamblich gegen den Gerücht Verhalten. Viel. Item di sie sich nach keinem er

sei wer er wolle Rechnen wölte. Imfall solches bescheidt und sie ihn der gestaldt Erfunden werden so solen sie die Bürgen wieder Uhr dorth stelen, daraus sie, sie gebürst haben, als wie der Befel der Her Haupttmans (Undter den ditul so dem Richter Zugeschrüben) weiter ihn sie heldt, das für sein Bürges Her Peter Züger Und Her Balcar Man. Actum ut supra.^a

¹ Horní páni byli zástupci viničních hor. Společně s perkmistrem viničních hor tvořili horenský soud, dbali na dodržování horenského práva a vedli horenské knihy.

^a Stalo se, jak uvedeno výše.

[40.]

8. augusti[!] Alexander Moravec má se postaviti, rukojmě zavísti a dům koupiti.

[41.]

13. a[ctum] pan Jan Urbanů má položit pokuty 4 reichstolary.

[42.]

15. a[ctum] Židé za desáteční víno 42 zlatých odvísti.

[43.]

19. augusti byli páni starý v radě a přednešeno bylo:

[1]) strany vězně Kulhavýho, aby vedle poručení Jeho Milosti kníže[te] tázán byl.

2) strany piva, aby do vyšenkování jeho vína šenk zastaven byl.

3) z[e] strany fůry do Holomouce mto obilí. Ad prima fiat principis <in genium> in perium Ad sei snešení natom, aby do ráthauzu vzato vyšenkováno <bylo> aneb mezi sousedy rozdáno bylo víno. Pak aby šenkováno bylo. Jakub prožil[!] toho dne trápení.

[44.]

[fol. 14]

26. augusti byli všeci řemeslníci povoláni za příčinou trámu šibeničného, aby jiný dán byl. Jich opatrný pan purkmistr a páni a troje rada i celá obec vyšli jsou popravčímu ku položení trámu šibeničného s praporcem a bubny. Stalo se za ouřadu toho času osob těchto: Za pana primátora Izaiáše Weickera, Linharta Detony, Martina Skočnodvorskýho, Jiříka Esika,^a Tomáše Zelinky, purkmistra pana Martina Sígle[ho]. Pacholatům jest bylo dáváno po pardusi¹ pro památku i židům. Pan rychtář k tomu za to 1 krejcar dával. Téhož dne jich opatrný pan, pan purkmistr a páni v večer do ráthauzu se sešli o 8. ho[dině] i starejch pánů některých povolali. Pana Tomáše Jelínka, pan Václav Spěváček, pan Martin

Mračno, pan Jan Vrboňů, pan Šimon Sartor za příčinou privilegii[í] koho mají vypraviti do Vídně.

^a *Eřickha*

¹ Pardus = výprask. (František ŠIMEK, *Slovníček staré češtiny*, Praha 1947, s. 179.)

[45.]

28. [augusti] pan Linhart Detony spolu se panem Janem, písařem radním, byli vypraveni do Vídně za příčinou privilegii[í]. Když jsou ujeli asi 4 míle setkali se s Jeho Milostí kníže[tem] zastavíc se. Pan písař na vůz jeho sednouti musil a s ním zase na Krumlov jeti a v hospodě zůstávati do dalšího poručení. Psaní pan písař pánům učinil a po Řemenáři odeslal. Páni tam vypravení k němu byli.

[46.]

30. actum Jiřík Plesník a Jakub Schrot^a o pokutu obeslaní byli. Pekaři též o pokutu jsou obeslaní.

^a *Schroth*

[47.]

1. dne septembri byli páni vypraveni na Krumlov, pan Martin Skočnodvorský, Šimon Sartor, že tam komisař byl pan z Vlašimě a pan písař tam očekával až páni na Krumlov přijeli z příčin obecních.

[48.]

3. septembri soukeník z Polný Daniel Bledina k městu se připovídal.

[49.]

[fol. 15]

Vykázána od města z Pustiměřic zmrhaná pod pokutou, aby se nik[d]y do města nenavracovala, že bude vymrskaná a cejch připálen.

[50.]

5. septembri učiněn oučet s Abrahámem Židem o všelijaké věci, co ouřad jemu a on ouřadu povinen byl, předně o 50 zlatých moravských, kteréž mejta přijal při s[vatý]m Jiří^a léta 1631, dáti měl ty takto zaplatil. Porazil sobě 50 zlatých rýnských, co byl starému ouřadu vedle memoriálu půjčil a ouroků z toho 27 neděl 7 rýnských zlatých. Rest zůstal 1 zlatý, 20 krejcarů. Zůstal též dlužen kontrabantu od ševce 2 zlatý, od kloboučníka 1

zlatý. Summa 4 zlatý, 20 krejcarů. Nato mu poraženo co ouřad starý z verunku Martina Rohlíčka přijal, poněvadž jemu ty náležely 3 zlatý, 30 krejcarů.

^a To jest 24. dubna.

[51.]

11. septembri pan Izaiáš, starosta, a Šimon Sartor a Jiřík Esik^a byli na Niklšpurk^{b1} vypraveni.

^a *Eřickh*

^b *Niklschpurg*

¹ Mikulov, něm. Nikolsburg město na moravsko-rakouské hranici. Do roku 1848, resp. 1850 sídlo mikulovského panství patřící rodu Dietrichsteinů. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 246–248.)

[52.]

12. pan Martin Sígel do Bra[t]čič¹ za příčinou nápadu po neboštíku Uherčickým k Janovi M. Dána jest odpověď od něho tato, že prve jich opatrní páni nechtěli věřiti, aby jakej dluh platil a nyní, že pře přestati chtějí, že to na pana hejtmána jejich vznésti měli, že on má svou věc spravenou, totiž svědky zavísti 2, že pan purkmistr a páni od 29. léta mlčeli a víc o tu věc neříkali.

¹ Ves Bratčice leží cca 13 km jihovýchodně od Ivančic. Ves byla součástí panství Dolní Kounice. (Tamtéž, s. 229.)

[53.]

26. septembri pan Linhart Detony přijal ouřad purkmisterský.

[54.]

27. septembri vyšel jest kouř od Josefa Fojtového tak veliký jakoby hořelo, až i trubař po 3. zašturmoval, i lidi se sběhli. Téhož dne pan Linhart Detony, pan Martin Skočnodvorský a pan písař byli vypraveni na Krumlov za obecní po[...].

[55.]

[fol. 16]

29. septembri jich opatrní páni pan purkmistr a páni jsou povolali pány staré rady i z obce a co by potřeb bylo jest jim oznámeno. Byla příčina tato strany dávek, že nechtí spravovat, která jest byla nařízen[a] léta 1630, 1. [v] máji a 2. [v] septembris a 1 měřice žita.

[56.]

30. septembris byl jest posel vypraven do Vídně ku panu Bernartovi Frušauru s penězi 72 zlatých 9 krejcarů. Téhož dne jsou byly pen[í]ze odeslaný panu Nikodýmovi Třebíč[s]kému na jeho dluh. Zápis se mu dá, když pan písař doma bude.

[57.]

3. oktobris bednářský cech jest byl obeslaný za příčinou nádobí, po čem by je měli dáti a neb dávají.

[58.]

6. oktobris byl jest horní soud držen a některé věci páni staré rady též přednášeli. Nejprve zůstáno na tom, aby se stará vína popsaly od outerka až do pátku, aby se v zahrádkách sbíralo do sudu vlilo a v sobotu bude zahradní popsáno zahradní víno.

2) V pondělí příští, to jest 13. oktobris Lhůty se sbíratí mají až do středy na den svat[é]ho Havla^a lhůtný se popisovati bude.

17. a 18. to jest v pátek a v sobotu po svat[é]m Havle samá hora Pancíře a za Novejmi mlejny.

20. octobis to jest v pondělí po svat[é]m Havle Levíky, Konvíze a Marše.

21. v outerý Nový hory, Klíčky, Písky.

22. v[e] středu Šankvicary, Martále.

23. čtvrtek Rovně a Syslice.

24. dst Špýry, Vysoké hory.

25. diti Staré hory a kdo kde co má.¹

^a To jest 16. října.

¹ Jedná se o názvy polních a viničních tratí. (I. VÁVRA, *Pomístní jména*, s. 105–110.)

[59.]

[fol. 17]

14. octobri l[éta] 1631 z poručení pana hejtmana jest dcera Jiříka Plesníka z vězení propuštěna. Na ten způsob, že jse[!] více jí ničehož tomu podobného nedopustí a rodičové její, ani ona, že toho co s ní se tu stalo nic víc zlým žádnému spomínati a toho se msíti nechtějí. Jakž dole psaní sebou přináše, jehož actum na Krum[lově], 12. octobri l[éta] 1631. Mají ji rukojmové postaviti před radu od 15. octobri ve dvou nedělích.

Rukojmové zato Jiřík Rudlauf, Václav Náchodský, Václav Břekovec, Mikuláš Zelenka stoje u pana purkmistra, k tomu se přiznali rukou dáním.

[60.]

12. novembri přijel sem mladý z Val[d]štejna sjedouc od Prahy zastavil se zde v Ejevancích, dána mu byla pocta 15 měřic vína.

[61.]

18. novembri byli páni povoláni staré rady za příčinou tou, aby šraňky sdělány byly. Téhož dne přijel sem leitinambt¹ knížete z Lobkovic a jeho hofmistr, též od Prahy jedouc, odtud jel k Holešovu.

¹ Tehdejší vojenská hodnost (z něm. Leutnant) odpovídající dnešnímu poručíkovi. (Jiří REJZEK, *Český etymologický slovník*, Praha 2015, s. 343.)

[62.]

Pan Jan písař radní domů se navrátil z Vídně.

[63.]

24. přijelo sem naše kníže a odsud jel k Brnu.

[64.]

25. pan Izaiáš Weiker vydával toho dne svou švakrovou k stavu svatého manželství za Honze Peterholze souseda zdejšího.

[65.]

26. položen jest rok sousedu z Dolních Němčic[!]¹ za Pravlovem,² aby se s ním počet učinil. Dal na to bečku vína za verunky, aby mu zapsány byly. Sám se sem vypravit nemohl, syna odeslal na svém místě, něco mu peněz dáno.

¹ Patrně jde o dnešní obec Němčičky (cca 1 km od Pravlova).

² Pravlov leží 12 km jihovýchodně od Ivančic. Vesnice náležela k panství Dolní Kounice. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 231.)

[66.]

1. decembri pan Martin Skočnodvorský odvedl pen[í]ze dvanáct rýnských bez 8 krejcarů, kteréž jest přijal Šebestián U., soused města Brna na místě paní vdovy Roziny.

Janovi Laurencovi jest povoleno, aby víno sobě složil 6 věder, kteréž za dluh přijal, vý- **[fol. 18]**
dělek jest spravil.

[67.]

3. kníže z Frýdlandu dostal jest se do města Třebíče. Pakáži¹ jeho přišla za ním 9. den novembri[!]^a o 1 hodině.

5. novembris[!]^b Abrhám Zubatý, žid a Samuel Pštros z Krumlova o 10. hodině 34 zlatých. Přísaaha nalezena.

Toho dne vyručen z vězení Jakub Řemenář skrze Agrikolu a Zbrašenskýho mají za něj položit 12. dne toho[to] měsíce jeden korbel.

10. novembris[!]^c Matouš Červinka byl jest obeslán za příčinou pokuty, kterou má dáti kostelu při Vánocích, že pak něco má zapláceno na domě v Široké ulici. Chtěl takový pen[í]ze jich opatrným pánům odkázati. Nechtěli to přijíti, protože jsou ty pen[í]ze zádušní, nežli aby takový pen[í]ze položil.

¹ Pakáž je hanlivé označení mužstva, které zajišťovalo pro bojové jednotky přepravu proviantu a zavazadel (z franc. *bagage-zavazadlo*). (J. REJZEK, *Český etymologický slovník*, s. 460.)

^a Správně má být decembri.

^b Správně má být decembri.

^c Správně má být decembri.

[68.]

11. jest povoleno panu Tomáši Železáři od pana purkmistra, aby sobě složil 4 vědra vína. Táč¹ má z něho nidr lokio[?] spravit.

¹ Táč = poplatek, daň.

[69.]

Přísaha Samuela Pštrovi.

Přisahám Pánu Bohu všemohoucímu, blahoslavené Panně Marii a všem svatým. Jakož sem obrněn před právem rychtářským města tohoto Ejvančic^a od Abrháma Zubatého, žida, že Bůh jemu vedle poznamenání v rejstříku rychtářském pana Václava Spěváčka nemá 34 zlatých rýnských dlužen zůstal, abych jemu takový dluh zaplatil, že mně týž žid křivdu činí a nenáležitě upomíná, že jsem Samuel Pštros témuž židu takový dluh mimo 5 zlatých rýnských zaplatil a jemu víceji na týž dluh nežli těch 5 zlatých rýnských ničímž povinen nejsem. To mi dopomáhej [Bůh]. S židy narovnáno, že dali 15 reichstolarů na praporec, aby varty prázdný byly až do Velikonocí.

Actum 14. decembris 1631. Abrhám, žid, Zubatý proti tomu ohlásil, že jest 3 reichstolary **[fol. 19]** aufschlagu, bratru Samuele Pštroso v Litomyšli zaplatil tři léta o Vánocích jim měli, jestli toho neprokáže, tehdy 2 reichstolary z každého tolaru pokuty, pak-li ne, tehdy aby Samuel platil.

^a *Eywanczicz*

[70.]

Založen jest tento manuál na rok tento, do něhož se všelijaký rokové¹ a neb kdo by co

[fol. 20]

před panem purkmistrem a pány činiti měl, zapsati a poznamenati má od dne 1. january, léta 1632.

¹ Myšleno lhůty.

[71.]

7. january odklady. Pan Václav Spěváček má sobě rok jmenován s Lazarem, židem a Jírou Bartošovým [v] 9 hodin. Téhož dne mělo sirotků stavení bejti, ale pan ouředník skrze některá zaneprázdnění sem se dostati a vypraviti nemohl.

[72.]

9. a[ctum] pan Petr Kožešník měl sobě rok položen s jeho sousedem Kožešníkem za příčinou domu, že chce koupiti u kounický brány po stolaři vedle[!] vладыky.

Item Václav, kloboučník, Spěváčný postavil se ku panu purkmistru s jedním sirotkem po neboštiku Tomáši Hocínkovi. Ten se zdržoval u dědka v Oslovanech až <po všecy co> u Matouše Čecha. Ohlásil se, že by se chtěl řemeslu učiti kluboučnickému.

[73.]

10. januari pan Izaiáš Weicker, primátor byl[!] jest vypraven na Krumlov. Pan Martin Mračno, pan Štefan Šuster za příčinou vojenskýho lidu. Hans Birg z Dobřínska¹ s Klutem z Krumlovu byli vypraveni proti vojákům, kteří měli zde ležeti. Rejterstvo až na český hranice, že šlo jest z toho [. . .].

Téhož dne jest se sem dostal jeden fendrych,² kterýž přitáhl od Krhova,³ že 24 soldáty najatými něco na koněch a něco pěchoty. Ten k Brnu táhl.

¹ Obec Dobřínsko se nachází 4 km západně od Moravského Krumlova. V 17. století náležela ke krumlovskému panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 2*, s. 118.)

² Fendrych byl zásobovač v armádě. (<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>, cit. 11. 11. 2018)

³ Ves Krhov se nachází při cestě z Ivančic do Jaroměřic nad Rokytnou.

[74.]

11. a[ctum] pan hejtman přijel sem s důchodním písařem a kle[....]. Sirotků stavení bylo. Téhož dne jsou dáni byli 3 Uhři do arestu konickýmu, kteréž již byli puštěni skrze vartu přes město. Ti jsou jeli po těch, kteří zradili, 25 kornet[!], kteřížto zase ty shonili u Bránic, na koních jedouc za nimi pan Klut,^a Makovec, pan [Z]brašenský, chasa svobodná. Přivedeni byli.

^a Kludt

[75.]

Pan maršálek v 6. hodinu jel tudy v svítání na 8 koních a 2 koňmi v kočáru k Třebíči.

Téhož dne jest odeslaný psaní z Mez[i]říčce¹ od pánů komisařů panu purkmistru a pánům. [fol. 21]

A druhý na Krumlov panu hejtmanu, pokudž by pan hejtman doma nebyl, aby stejně za ním odeslaný bylo po muškatýři.

Téhož dne jsou přijeli komisaři pan Haus Jiří a Glut.^a

¹ Dnes Velké Meziříčí.

^a Glutt

[76.]

15. a[ctum] přineseno bylo psaní z Mohelny¹ od jednoho forýra,² aby se kvartýr zaopatřil pro pana nejvyššího,³ že sem přijede, kteříž za poslem ihned v hodině přijel, majíc ordinaci sem. Do města jest puštěn byl a ten [nejvyšší] byl Manteivel. Item téhož dne pan hejtma[n] z Krumlova sám přijel a s komisařem, který přivedl sem Manteivle[ho], jemu jest domlouval, že žádný ordinaci sem neměli, ani kvartýr neměl míti.

Item k večeru o 4. ho[dině] byl vypraven pan Glutt a pan B[artoloměj] Zbrašenský do města Brna za Miniatem. Měli psaní sebou k němu, ale Miniaty tam nebyl, nic nespravili. Item posláno jest sem bylo psaní z Brna, aby se sem profanty⁴ dodávaly z Rosic,⁵ z Říčan⁶ a z Kounic.⁷

¹ Mohelno leží cca 16 km západně od Ivančic. K roku 1628 náleželo k panství Náměšť nad Oslavou. (L. HOSÁK, *Historický místopis*, Díl 2, s. 142–143.)

² Forýr byl poddůstojník, hospodářský úředník (zásobovač) u vojska. (*Ottův slovník naučný*, díl XIX., Praha 1902, s. 785.)

³ Jde o vojenskou hodnost odpovídající plukovníkovi (z něm. Obrst). (*Ottův slovník naučný*, díl XIX., Praha 1902, s. 1015.)

⁴ Profant neboli proviant jsou potraviny pro vojsko. (J. REJZEK, *Český etymologický slovník*, s. 533.)

⁵ Město Rosice leží 10 km severně od Ivančic. Stejnomené panství získal od Žerotínů v roce 1628 Albrecht z Valdštejna, který je následující rok prodal rodu hrabat z Werdemberka. (L. HOSÁK, *Historický místopis*, Díl 3, s. 343–345.)

⁶ Obec Říčany leží cca 12 km severně od Ivančic. Dříve náležely k panství Veverí. V období třicetileté války byly ve vlastnictví svobodných pánů z Tiefenbachu. (Tamtéž, s. 227.)

⁷ Dolní Kounice leží cca 6 km jihovýchodně od Ivančic. V rámci pobělohorských konfiskátů přešlo kounické panství do držení rodu Dietrichsteinů. (Tamtéž, s. 229–230.)

[77.]

16. januari vyslán byl pan Jan, písař a Jakub Řemenář do Znojma ve 12. hodin s poledne za příčinou vojenského lidu, kterýž jest se sem do města dostal.

Item Manteivle, fendrich, kvartýry jest sobě spisoval, kteří mají k nejvyššímu nápomocni bejti. Témuž nejvyššímu musili jiný kvartýr se zaopatřiti, nechtěl u pana Linharta bejti.

Dán mu byl Jeho Milosti kníže[te] dům se vyprázdniti a vymésti [a] vytopiti. Paní Krispeková se k panu Frušaurovi odstěhovala.

Item téhož dne byli jsou tři poslové vypravení s psaními[!], kteréž jsou byli poslaný z Brna od feldmaršálka Jeho Milosti císař[e]. První posel do Říčán [.]^a [a] do Rosic a 2. do Německých Bránic¹ a do Maršovic^{b2} a do Kounic, 3. do Rejhradu.³

Item pan hejtman před večerem vypravil posla o 4. ho[dině] do Krumlova spěšně, aby v noci zas přišli i 4 tito.

^a Zde škrtnutá nečitelná litera.

¹ Název obce Německé Bránice byl v roce 1946 změněn na Nové Bránice. Nacházejí se cca 7 km jihovýchodně od Ivančic. V 17. století náležely strahovskému klášteru, později byly připojeny k panství Dolní Kounice. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 232.)

^b *Marshowicz*

² Maršovice se nacházejí cca 10 km jihovýchodně od Ivančic.

³ Rajhrad leží 10 km jižně od Brna. Městečko bylo součástí stejnojmenného panství patřící tamnímu benediktinskému opatství. (Tamtéž, s. 234–235.)

[78.]

[fol. 22]

17. januari přijela pakáž za nejvyšším Manteivlem a něco pěchoty s ní, asi 100 osob a vozů mnoho s ní markytánerů¹ 60, 6 koní majíc. Mnoho tak, že jse[!] potřebným po 8 koních do domů dostalo. Pan písař se ze Znojma večer v 6 hodin navrátíl.

Item posel jest hned byl vypraven na Krumlov, co jest pan písař ve Znojmě vyřídil ve spisu pana hejtmana jest odeslán. Kočár, ale i koně obecní na Krumlov vyslaný byly o 4 hodinách přede dnem.

Item téhož dne musily se klíče i zámky od bran i od fortén odvízti. Odvozovali jich páni tito: Na místě pana purkmistra pan Štefan Šuster, rychtář toho času, pan Jiřík Esik^a a Martin Sígel.

¹ Markytán prodavač zboží ve vojsku. (J. REJZEK, *Český etymologický slovník*, s. 379.)

^a *Esickh*

[79.]

18. januari přišel posel z Brna před 4. hodinou před večerem svěřící jedno [psaní] panu hejtmanu a druhý panu purkmistru. P[ak] v tom pan hejtman sem přišel s Haus[em] Jirkem a ti psaní mu jsou byly odvedeny, v nichž bylo ordinaci tisknutý, co by se kterému vojáku na den mělo dávatí od jídla a pití.

[80.]

20. januari pan Haus Jiří s panem písařem jsou vypraveni byli přede dnem vo 3. hodině do

Brna. Téhož dne musilo se dáti poznamenání sousedu jednoho každého jméno jeho podle abecedy, tak aby věděl, kde u koho který soldát leží, kdyby jaká žaloba přišla od suseda, aby věděli, kde ho hledati.

[81.]

21. a[ctum] pan nejvyšší Manteivel musil se do Znojma vypraviti. Téhož dne přijel sem zase jeden hejtman jménem Teichman, dán jest mu byl kvartýr u Jiříka Paulcara, a ten hned ten večer posla žádal, aby mu dán byl. V noci, že pak sme posla hned míti nemohli, tedy 2 koně. Na znamení prsten poslal po Polcarovi, že musí do dne bejti.

Item ráno přišel jeden kaprál z Brna poslaný od vojáků za příčinou jednoho soldáta, kteréhož zastřelili, když se lámal do domu Na Hlinicích. Dána jest mu zase odpověď psána 22. dne.

[82.]

23. Pavel Hlavatý ten jest sobě žádal předstoupený před pana purkmistra a pány, aby mu Marušku Havránkovu k stavu svatého manželství propustili. Stalo se.

[83.]

[fol. 23]

24. a[ctum] byl jest posel vypraven k[e] generál komisaři s psaními ku panu Lvu a panu písaři měst[a] Brna svěřící. Téhož dne jest nejprve pro plat soldátům vydáván[o] maso, chleby i pivo etc.

[84.]

25. a[ctum] Manteivel zase se ze Znojma navrátil v noci vo 10. hodině. Forýr měl pověděti, že přijede. Žádnýmu nic nepověděl. Na něj se svěcení nečekalo, zato na ráno musil 6 misek za pokutu nasíti.

[85.]

27. a[ctum] musili se vypraviti koně obecní, že hejtmana Teichmana vezli pro peníze. Jeho Milost kníž[e] takový peníze vydal.

[86.]

1. februari přijel zase hejtman Teichman a peníze sebou přivezl 2500 zlatých. Ty jest nejvyššímu odvedl. Druhého dne bubeník, který ležel v klouce probodl piskáče. Náležel

bubeník ke Leopoldovi hejtmanu, který měl kvartýr u malíře. Ten vždy v arestu zůstal až přechodtáhli s jinými vězňemi jít musel. Téhož dne Manteivel musel se do Znojma vypravit.

Item pan hejtman z Krumlova sem přijel a psaní sebou přinesl, co jest obec dlužna. Ta suma aby se odvedla, jak měšťané i sousedi, co kdo dlužen, aby do důchodu odvedeno bylo. Matyáš Krejčí poddruh pana B[artoloměj]e Zbrašenskýho od pana nejvyššího Manteivle[ho] jest vypraven byl do Slizka.¹ Na koni obecním až do Opavy jeti musel hledati jednoho nejvyššího, měl mu zaplatit. Nenašel ho ani o něm nevěděli. Nejvyššímu také nic dáti nechtěl.

¹ Slizko = Slezsko.

[87.]

Odklady 2. februari. Tomáš Longin a Jan Margnut a Petr Laurenc měli sobě rok jmenování 26. januari, aby se do rathauzu všeci dostavili, ode všech se to nestalo, Železář se nepostavil. Čekali do 12 hodin.

[88.]

3. a[ctum] pan Bartoloměj Zbrašenský dal jest vnísti k večer[u] muškyty¹ [!] do ráthauzu a kaprál,² který vartu držel u horní brány je spatřil, starý ten hned sám druhý příběh[l]. Kde jsou takový muškyty [!] veliká různice³ skrze to povstala, příběh[l] potom hofmister Feldscher, takový křik o to byl, tak že pan Martin Sígel musil Kožíškům jít k hejtmanu Těšínovi a jemu zprávu toho učinil, jak se co stalo, tak potom se to spokojilo.

¹ Mušketa je těžká zepředu nabíjená puška. (J. REJZEK, *Český etymologický slovník*, s. 414.)

² Hodnost kaprála odpovídá hodnosti desátníka. (Tamtéž, s. 271.)

³ Různice = hádka, spor, dohady. (J. BĚLIČ – A. KAMIŠ – K. KUČERA, *Malý staročeský slovník*, s. 107.)

[89.]

[fol. 24]

4. februari byli jsou páni staré rady povoláni a jest jim předneseno, že jest od pana hejtmana psaní odeslané strany dluhu Jeho Milosti kníže[te], totiž 7000 zlatých, aby takový dluh do důchodu odveden byl. Byli se sami šacovali, co by kdo měl dáti, aby takový pen[í]ze přinášeli. Těž i sousedé k tomu povoláni byli, co kdo buď verunky aneb restýroval, aby odvozovali.

[90.]

5. a[ctum] hejtman Těšín, ten přišel do ráthauzu, aby mu jich op[atrní] páni muškyt za-

púčili, že je chce zase navrátiti. Nejsou mu hned zapúčeny, nýbrž jich op[atrní] páni o to panu hejtmanu psaní učinili. Byla jest zase odpověď odeslána.

[91.]

6. a[ctum] odklady. Tomáš Železář a Jan Margnut a Petr Laurenc ke dni 11., aby se zase dostavili [v] 9 hodin. Téhož dne jsou pen[í]ze přinášeli, co se kdo uvolil.

Item Manteivlovi musilo se dáti v presovním v domě Jeho Milosti kníže[te] stání udělati [a] žebřiny co se seno za ně koním klade. Žleb utáhnouti a spraviti, aby mu do pokoje neteklo.

[92.]

9. februari pan Bartoloměj Zbrašenský, přišel sobě stěžovati na Jíru Kounickýho, že jest ho vyšpehoval vojákům, že jest hejtmanem města svejm vojákům, kteří u něho kvartýr měli. Za to špehování mu dobře vymlátil a k tomu i do šerhovny¹ dán byl, že měl a má dobra[!] památku.

Téhož dne přijel znovu hejtman Těšín, aby se mu těch[!] muškyt zapůjčilo, co jse[!] mají zase navrátiti. Bylo jest mu jich púčeno obecních 14. Znamení na nich vypáleno na 13, na jedné W desáteční. 2 co schovat dali Róza a Jíra Pírko[vi].

¹ Do šerhovny, tj. do šatlavy, do vězení. (<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>, cit. 11. 11. 2018)

[93.]

11. a[ctum] odklady. Tomáš Longin, Jan Margnut, Petr Laurenc měli sobě rok položen k vyslyšení jejich pře [v] 9 ho[din]. Byli páni k tý věci povoláni staré rady tito: Pan Martin Mračno, pan Václav Spěváček, pan Tomáš Jelínek, pan Štefan Šuster, rychtář.

[94.]

16. dne přineseno bylo psaní z Brna od Miniaty vo paličích, náležející jedno do Vymyslic¹ a druhý do Znojma. Musil se hned jiný posel vypravit, dito, dito, dito[?].

¹ Městys Vémyslice leží cca 14 km jihozápadně od města Ivančic.

[95.]

18. odklady. Tomáš Longin, Jan Margnut, Petr Laurenc měli sobě den jmenován strany jejich pře. K tomu jsou byli páni tito povoláni: Pan Martin Mračno, pan Václav Spěváček, pan Tomáš Jelínek, Mikuláš Krupičář a pan rychtář. Téhož dne nařízení nové učinil pan

[fol. 25]

Manteivel, co by se mu již mělo necelý tejden dávatí vod vína a vaření, vod ovoce i světla, voskových svíček.

[96.]

Tomáš Longin, Jan Margnut, Petr Laurenc měli rok sobě daný, že jse[!] pak jedna strana nedostavila jejich věc slyšána bejti nemohla j[es]t. Jest to poodloženo do dne 25. [februari] l[éta] 1632. Item téhož dne jest poslaný psaní ze Znojma panu purkmistru a pánům.

2. [psaní] generálkomisaři Miniaty do Brna, panu [. . .], kvartýrmistru též do Olomouce.

[97.]

Byli jsou se Vlaši všeci tři postavili, bylo jim poodloženo do 7. dne, aby svejmi věcmi byli přihotoveni.

Item dostal se sem ze Znojma lejtinant nejvyššího generála kvartýrmistra¹ z Val[d]štejna.

Ten jest vyslán, aby všudy po všech leženích jel, kde kteří jací soldáti leží, i do Slizka.²

¹ Kvartýrmistr měl na starosti ubytování vojska.

² Jde o Slezsko.

[98.]

26. pan hejtman krumlovský přijel sem. Téhož dne psaní odeslaný bylo sem z Meziříčce od komisaře za příčinou obroku jich opatrných purkmistra a pánů dána jest zase odpověď psaná.

[99.]

Pan Linhart Detony ouřad přijal purkmistrský l[éta] 1632.

[100.]

1. marty poslán pan hejtman patent strany vojenskýho lidu, že na cestách škody loupí i do domů [se] loupají a kradou, aby nad nimi lepší rekyment držán[!] byl.

[101.]

3. marty poručeno Janovi Margnutovi a Petrovi, aby dali zavísti odpovědi, byla jejich věc slyša[ná] před jich opatrnými pány.

[102.]

[fol. 26]

8. a[ctum] pan Václav Spěváček, pan Jan Petrovský, pan M[ikuláš] Krupičář a Jiří Pecinář všeci obeslaní byli, aby chleby do profantu pekli. Pan V[áclav] Spě[váček] hned tomu

odpor učinil, že pro vojáky není mu možné, že jak v dolní světnici i v horní, že jse[!] obrátiti nemohou, ale pro koláče pečení předce prostranství jměl. Bylo jim uloženo 50 [měřic] spěci.

[103.]

12. a[ctum] Tomáš Longin a Jan Margnut, Petr Laurenc bylo jim povoleno, aby k smlouvu přátelskou v vešli. Toho se nestalo, (proto)^a že jsou ubrmanové¹ jejich expedici vobojich neměli. Co mezi sebou zjedl, měli srovnati jich, nemohli. Bylo jest jim potom poručeno vobojím stranám, aby k průvodům šly.

12. a[ctum] přitáhl sem jeden fendrych se 24 soldáty najatými. Dáno jim 12 měřic vína, fendrychovi dán jest byl kvartýr u pana Tomáše Jelínka. Soldáti byli dáni do 3 domů, jsou ložírováni.

^a Písař uvádí slovo v závorce.

¹ Ubrman byl smírčí soudce. (J. BĚLIČ – A. KAMIŠ – K. KUČERA, *Malý staročeský slovník*, s. 525.)

[104.]

14. a[ctum] byli se sešli pan purkmistr a páni ku panu primátorovi, byl k tomu povolán pan V[áclav] Spěváček a hospodáři obecní. Strany pana nejvyššího Manteivle, že by chtěl na klisej[?] obecní frejmarčiti.¹ Na místě nejvyššího byl vyslán kvartýrmistr a jeho hofmistr nejvyššího.

¹ Frajmark (z něm.) směna zboží. (Tamtéž, s. 62.)

[105.]

17. předstoupil jest pan Bartoloměj Zbrašenský se paní Alžbětou Bohdaleckú před pana purkmistra a pány, chtějíc jí svůj dům v zápis vnýsti, který od něho koupila. Nestal se jest totiž zápis až prve, přinese povolení pana Kočárkovskýho. Bylo jest pak oustní vzkázání po panu rychtáři Štefanovi Šusterovi.

[106.]

[fol. 27]

Item přitáhlo sem více soldátů starejch, kteříž rok po zemi schodili, nemohouc se svého rekymentu¹ doptati až teprve zde. Ti náleželi h[ejtmanovi] Teichmanovi. Bylo jich 78. Ti zde nebyli nežli dva dny, 19. den zase s nimi Teichman vodtáhl přeč. Měli míti kvartýr v Krumlově, nechtěli jich tam pustiti. Potom musili do Hostěradic, tam kvartýrem byli. Téhož dne přivezli jim píky² místo muškyt z Brna.

¹ Rekyment, též regiment byla vojenská jednotka odpovídající pluku. (*Ottův slovník naučný*, díl XIX., Praha 1902, s. 1015.)

² Píka je bodná zbraň s dlouhou násadou. (J. REJZEK, *Český etymologický slovník*, s. 487.)

[107.]

20. přijel forýršic ku purkmistru v noci před 11. hodinou, že jest poručení pana nejvyššího, aby se mu 4 koně zaopatřili, že má jeti do Znojma. I byl sem poslán ku panu rychtáři, aby takový koně zaopatřil, že to jemu náleží. I poslal svého písaře, aby takový koně vyhledal. Šli sme spolu nejprve k Polcarovi. Polcar nechtěl nic dáti, že má starý. Malří, že nemá pacholka, Spěváček ten mne nebo nás vlal[?], Agrikola, ten se nabroukal dosti, řekl 2 koně dáti. Na ráno se z toho vyspal, nechtěl nic dáti. Na ráno pan rychtář musil sem potom koní shledávati. Nato štěstí, že jest Kožíšek svý zde měl, dali 2, pan Linhart 1, Jan Vlach 1, tak že ho odvez.

[108.]

24. Tomáš Longin, Jan Margnut a Petr Laurenc jest jim od práva den jmenován, aby svými svědky časně hotovi byli dne 29. téhož měsíce, že slyšání budou a potom ty věci k publikování mají přijíti.

Item pan Martin Dvořák z Krumlov[a] přivezl psaní ku panu purkmistru a pánům, kteréž se dotklo pana Martina Frušaura za příčinou dluhu, kterýž jest mu dlužen, byli jest pak psaní od pana hejtmana po[s]laný, náležející ouřadu a suplikaci přitom k němu po mně odeslaný, aby jak na psaní, tak také i na suplikaci psanú odpověď panu purkmistru odeslal, aby panu hejtmanu zase odpověď dáti mohli. I vzkázal takto, že on chce v brzkým čase po nachsvalným[?] poslu panu hejtmanovi odpověď odeslati. Vše to psaní i suplikaci, že sebou zanechal.

[109.]

[fol. 28]

27. na žádost Jana Margnuta roznášely se [pro]pozici k vydání svědomí proti Tomáši Železáři osobám těmto: Pan[u] Linhart[ovi] Teony, Jan[ovi] Laurenc[ovi], Jan[ovi] Lišků. Tu aby se postavili do ráthauzu 29. marty [v] 9 hodin.

Item Tomáše Longina též jeho [pro]pozici jsou roznášeny osobám těmto: Panu Linhartovi Teony, Janovi Agrikolovi,^a Jiříkovi Hákoví, Matěji Zápotočným a Janovi Rektůrkovi.

^a *Acrigolovi*

[110.]

29. přijel sem Piskoleta, aby se mu pen[í]ze daly na jeho zápis. Bylo mu dáno 40 rýnských zlatých. Téhož dne jsou byli svědkový slyšáni osob svrchu psaných. Povoláni byli k tomu páni staré rady pan Martin Mračno, Václav Spěváček, Tomáš Jelínek, <M. Krupičář>, Šimon Sartor, Jan Urbanů strany Čišvice mladýho, že jsou jeho věci přijali, aby toho správu učinili i také jest jemu jeho věci některý páni komisaři vydali i peněz jemu dáno bylo na jeho zápis.

[111.]

29. item Hans Schreiner měl stání před panem rychtářem za příčinou sirotka jednoho, že by jemu nápady učiniti měl. Ten sirotek i s matkou dán byl do vězení a tu na d[a]lší rezoluci, aby očekávala.

Téhož dne táhlo skrze město 3 kornety¹ rejtařů,² k Nový Vsi³ jest jim ukázáno. Z koně jednoho soldáta srazili, že ho mu vzali, dvou tu nenašel, nepřišli sem.

¹ Korneta je oddíl jízdy odpovídající četě. (J. REJZEK, *Český etymologický slovník*, s. 312.)

² Rejtar je voják, jezdec (z něm. reiten). (Tamtéž, s. 560.)

³ Nová Ves leží cca 5 km západně od Ivančic. Náležela k oslavanskému panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 348.)

[112.]

Odklady. 31. byli jsou páni povolání staré rady pan Martin Mračno, V[áclav] Spěváček, Tomáš Jelínek, Jan Urbanů, Šimon Sartor, Mikuláš Krupičář k rosouzení pře Tomáše Longina, Jana Margnuta a Petra Laurence. Přitom musili přísahu činiti osoby tyto: Hans Schrei[n]er s Hedonou, která sloužila u pana Izaiáše Weickera.

[113.]

2. aprili byla jest troje rada povolána do rady. Byly jsou jim akci čteny Tomáše Longina, Jana Margnuta a Petra Laurence.

[114.]

[fol. 29]

5. aprili na žádost pan[a] Ulerstorfa z Ořečového¹ byli jsou páni staré rady někteří povoláni za příčinou čišvicovýho statku jeho, že jsou jej přijali a povědomí jsou pan T[omáš] Jelínek, pan Jan Urbanů, pan Šimon Sartor. K tomu též jsou sem byli komisaři poslaní z poručení pana kardinála, aby ten statek shlídlí, co jest bylo a co ještě zůstává. Byli pak komisaři tito: 1. pan Kryn, 2. pan z Hostašova, něco jsou povolili páni komisaři, aby mu

jeho poručník pan Ulerstorf z toho statku vydal jako zbroj, totiž pistoli a od řemení co na koně potřeby, což mladý Čišvic to k sobě přijal i poznamenání toho učinil a svou vlastní rukou se podepsal a to jest poznamenání daný do truhly.

¹ Ořechov leží cca 12 km východně od Ivančic.

[115.]

7. téhož dne vodtáhlo soldátů 100 knechtů, 30 r[ejtařů] náležející Tesinovi a jeden fendrych s nimi.

[116.]

16. aprili byli jsou povoláni páni staré rady z příčiny Manteivle[ho] tyto osoby: Pan M[artin] Mračno, V[áclav] Spěváček, pan Jan Urbanů, Jan Šťastný a pan rychtář. Byla pak příčina tato, že jse[!] měla koupiti panu nejvyššímu nálevka a medenice¹ stříbrná. Osoby byly k tomu nařízený byly tyto, aby práci vážily do Znojma a takovou věc, aby koupily. Jakub Schambogen a David Krejčí. Nic nesjednali.

¹ Měděnice, též i medenice je mísa. (J. BĚLIČ – A. KAMIŠ – K. KUČERA, *Malý staročeský slovník*, s. 133.)

[117.]

19. a[ctum] pan purkmistr a páni byli se sešli ku paní Alžbětě Bohdalecký a pan kvartýr mistr též jest byl tam požádán a s ním jest akord¹ učiněn byl. Když se pak zase do svého kvartýru navrátil nenajdouce žádného usvědčení, poručil všecky vokna vytlouci.

¹ Akordem se myslí dohoda. (J. REJZEK, *Český etymologický slovník*, s. 44.)

[118.]

20. byl jest vyslejchán jeden soldát, který utekl od rekymentu novo verbovaný[ho]. Pan písář profiant schreiber für freitové muškатыři přítomni byli, dotazujíc se ho proč se tak dlouho zase nenavracoval do kvartýru, že byl u přátel a proč je nenap[s]al aneb nevzkázal, že tak brzy nemůže přijíti. 2 znali Straku, pověděl, že nezná a má-li jaký tovaryše svý **[fol. 30]** známý, že nemá, nežli, že Koníčka znal, že u něho na pivě býval. K ničemu se nechtěl znáti, a ten soldát také v Telči se z vězení dobyl. V Telči komínem měl vylísti. Řemesla byl řeznickýho, bez peněz kupujíc.

[119.]

24. vyšel jest kouř v[e] 12 hodin z komínu v něm se jest zapálilo v nebytnosti jeho v[!] domě, byl jest v Krumlově se panem starostou, panem Izaiášem W[eickerem].

Item kníže z Lobkovic přijelo sem do města, musili se mu obecní koně 4 dáti, že jsou ho do Brna odvezli. Nemohouce jinejch dostati.

[120.]

26. zase jeho hofmistr přijel sem. Tomu se též 2 koně musili dáti, ten jel k táboru na počtě.

[121.]

27. přede dnem jest sních napadl s mrazem, též i druhý den.

[122.]

28. Manteivel držel hostinu.

[123.]

1. máji přišlo psaní, aby se dalo poznamenání generál komisaři Miniaty, co kdo s vojáky utratil.

[124.]

4. máji pan Miniaty sem přijel a to poznamenání chtěl míti. Dána byla jemu odpověď tato, že žádný souseď nechtěl to učiniti, že by soldáti horší byli.

[125.]

8. máji přijeli sem <je> komisaři ze Znojma a psaní sebou přinesli hejtmanu Leopoldovi, aby mu soldáty propustil, že je má na Vranov uvísti skrze v spravení kontribuci. Dáni jsou mu starých soldátů 36 a vostatek jich měl vzíti v Hostěradicích.¹

Item hejtman Leopold jel na verbuňk k Drnholci.² k Vídni a odtud se voctl [v] Kremži.³

Item přijel sem hejtman Lúr, kterýž zaj[a]t byl. Dán jest mu byl kvartýr u Tomáše Železáře a jeho žena. Měl kvartýr prve u Michala Krejčího. Téhož dne pan Nikodým Přibický poslal sem svého zetě Pavla za příčinou 50 rýnských a zápisu.

¹ Hostěradice se nacházejí cca 20 km jižně od Ivančic. V 17. století patřily ke krumlovskému panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 2*, s. 116.)

² Městečko Drnholec se nachází na levém břehu Dyje, cca 15 km severozápadně od Mikulova. V 17. století bylo sídlem drnholeckého panství rodu Tiefenbachů. (TÝŽ, *Historický místopis, Díl 3*, Praha 1935, s. 244–246.)

³ Kremže něm. Krems an der Donau je město ve spolkové zemi Dolní Rakousy.

[126.]

15. jel tudy skrze město pan hrabě z Val[d]štejna [se] svou paní raního času [v] 8 hodin na Třebíč.

[127.]

19. Manteivel, nejvy[šší], žádost jest vložil ku panu purkmistru a pánům, aby mu zápis dán byl co <jsou> jest s jeho soldáty utraceno i s ním, že mu to všecko darují. Jich opatrní pání toho učiniti nechtěli ani povoliti, že oni obecní věc dáti nemohou.

[128.]

[fol. 31]

25. Manteivel byl jest pro peníze v Brně, kteréž taky i přivezli. Leopold, hejtman, též jest vyslán byl do Znojma, ten taky mnoho pytlíků sebou přivezl.

[129.]

26. obecní konšelé musili po susedech jíti, kdo jakou muškyt má.

Item páni staré rady byli povoláni, pan V[áclav] Spěváček nechtěl přijíti, že až zase poctivý bude učiněn.

[130.]

27. panu kvartýr mistru¹ bylo od jich opatrných pana purkmistra a pánů odvedeno peněz bylo 100 rýnských zlatých.

¹ Kvartýrmistr byl u vojska zodpovědný za zajišťování noclehu pro důstojníky v domech a bytech obyvatel měst a vesnic.

[131.]

28. Manteivel musil vytáhnouti se vším lidem odsud. Obecní klisny se mu daly a druhý se zase musily připřáhnouti, pakáži vísti. Kvartýr měl v Krhově¹ a jedním koněm forýršic^a se taky nenavrátil.

¹ Patrně se jedná o ves Krhov ležící při cestě z Ivančic do Moravských Budějovic.

^a *forirschitz*

[132.]

29. byla jest zase varta nařízena a klíče byly od bran dány Jiříkovi Schmelzenportovi, aby jich míval u sebe, což i pan Fruchaur to schválil i sám jest na hlásku vyslal a jiní potom nechtěli choditi, tedy zase klíče panu purkmistru navraceny byly.

[133.]

10. juni přitáhlo k městu rejtaru¹ na 40 koních, mezi nimiž byl ko[...]šický[?] v nově verbovaný. Dáno jest jim fedruňku² vína 5 m[ázů]. Ti jeli k Dačicím na muster plac.

¹ Rejtar je voják, jezdec (z něm. reiten). (J. REJZEK, *Český etymologický slovník*, s. 560.)

² Fedruňk (z něm. fördern) příspěvek či podpora. (J. REJZEK, *Český etymologický slovník*, s. 171.)

[134.]

11. juni jich opatrní páni na počty zasedli a sousedi, kteří co dlužni, upomínáni byly verunky, i kdo co restýroval, též i řemeslníci, co který k obci dělal, jest počet činěný.

[135.]

12. pan purkmistr a páni panu^a Makovcovi odeslali 7 r[eichstolarů] a přitom cedulku co jest soli vybral též za 7 r[eichstolarů]. Na ty pen[í]ze nechtěl hleděti, že co mu to odsílají a srážeti chtějí, aby se to novému ouřadu zanechalo, že potom oni mohou srážku učiniti, nýbrž aby mu odeslali 20 zlatých moravských, a že by jich nechtěl zaměstknávati,^b kdyby při peněžích byl, že nemá kopáčům zaplatiti, že se mu jich do 70 sešlo i odesláno mu bylo 10 r[eichstolarů]. Také páni více neměli, sotví ty jest přijal. Nežli zase jest vzkázal o svatováclavský ourok, co mu povinovati jsou, nežli z povinnosti vejdou, že aby neřekli, že by to z hněvu činiti měl.

^a Nad slovem nadepsány kapitálou litery E a I.

^b Tak v textu.

[136.]

20. juni přijel sem rytmistr¹ knížete z Lobkovic, musili se mu dáti 3 koně.

¹ Rytmistr (z něm.) důstojník jezdeckva. (*Ottův slovník naučný*, díl XXII., Praha 1904, s. 540.)

[137.]

[fol. 32]

21. měli stání před panem purmistrem a páni z příčiny tý Balcar Mann a Brodská, že jest jí v svém domě ubil a nad ní sobě kvalt¹ provedl. Za to jest dán do arestu a pokutu měl dáti.

¹ Kvalt ve významu násilný čin. (J. BĚLIČ – A. KAMIŠ – K. KUČERA, *Malý staročeský slovník*, s. 114.)

[138.]

[fol. 33]

24. juni léta 1632 přijel sem pan hejtman Kryštof Keishofer spolu se panem Václavem, důchodním písařem k obnovení ouřadu.

Za primátora pan Martin Mračno, 2. pan Martin Skočnodvorský, 3. pan Matyáš Kožíšek, 4. pan Jiřík Esik,^a 5. pan Štefan Šuster, 6. pan Jan Nohýnek, rychtář pan B[artoloměj] Zbrašenský. Za obecní hospodáře tito: Pan Martin Sickel, pan Jan Laurenc. Konšelé stačí. Kostelníky Jiřík Sychler a Jakub Šambogen.

^a *Efickh*

[139.]

1. juli byli jsou páni ouřad odvedli novému ouřadu l[éta] 1632.

[140.]

2. a[ctum] všecka troje rada byla jest povolána i obec[ní] páni hospodáři počet přítom činili. Pan Petr ouřad rychtářský přijal.

[141.]

Odklady 3. a[ctum]. Michal Kovář a Jíra Vlků rok [v] 9 hodin za příčinou tou, že by měl kopáčům šelem nadáti, pak aby se z toho vyvedl. Téhož dne jest nařízena Jeho Milostí císař[em] dávka z každého domu po 1 rýnským zlatým, ale však jest to rozděleno, jak by se taková dávka měla vybíratí. Bohatší chudšího, aby převyšoval.

[142.]

4. juli pan Kšauci přijel sem za příčinou dluhu jeho. Jest mu dáno 50 rýnských zlatých. Protrávil v hospodě 16 krejcarů.

[143.]

[fol. 34]

Odklady [v] 9 hodin, 5. a[ctum] vyžádal sobě roku před pana purkmistra a pány pan Martin Síkl, toho při nich pohledávajíc, aby jemu paní Alžběta Bohdalecká za manželku vydána a propuštěna byla. Jest mu dána.

[144.]

7. byly obeslaný franhářky,^a který handle vedou, která se ten čas neohlásí, má se jí handl přetrhnutí, a který mladý, těm se dokonce, aby nepovolilo. Mohouc pracovati, aby šly na dílo od datum dne toho 7. juli. Osoby jsou tito, který se ohlásily:

1. Vávra Střelický a Jíra Kounický, ti že přes pole handle své vedou a ovoce vozí.
2. Dorna Klabučnice, ta že jest na ruce chromá, dělati, že nemůže, než na hubu není.
3. Manželka Lauše Zámečnicka^b jest se též ohlásila, že majíce malé sirotky při sobě, také aby je obživiti mohla. Muž její na vojnu jesti od ní odjel.
4. Kače Chromá jest se též ohlásila, kteráž pracovati nemůž[e].

5. Salomena vdova ta jest již letní¹ žena, kte[r]áž dělati nemůž[e].

6. Reichlová, ta jest též letní žena, svíčkami se živí.

^a Slovo bylo v pozdější době podtrženo.

^b Z textu není zcela jasné, zda se jedná o příjmy nebo o povolání.

¹ Letní ve významu letitá, stará. (J. BĚLIČ – A. KAMIŠ – K. KUČERA, *Malý staročeský slovník*, s. 122.)

[145.]

10. juli byla jest obec povolána za příčinou tou, žádost jest na ní vložena[!], aby pomohli vobilí sežítí, že páni hospodáři nemají nač najítí a jim platiti.

[146.]

12. Kryštof Bok^a ten jest z ouřadu kostelnického propuštěn a jiný na jeho místo jest volen J[akub] Schambogen.

Item vdova Niklusová stížnost svou oznámila panu purkmistru a pánům, že jí páni cechmistři řemeslo zbraňují dělati, nevidouc, kterak by mohla, aneb věděla, odtud co vžití, aby dávky i sirotky mohla obživiti, kdyby řemesla neměla hleděti. Byli dáni do arestu páni cechmistři a měli na další rezuluci očekávati.

^a *Bockh*

[147.]

14. pan Martin Skočnodvorský a pan písař byli jsou vypraveni na Bibrstorf k Jeho Milosti kníže[ti]. Téhož dne jsou přinášeny byly cedulky, jak kdo mnoho rolí, vinogradů, louk má odvozovali.

[148.]

15. bylo jest od pana hejtmána Kryštofa Keichhofera z Krumlova psaní přinešeno a suplikaci v ní, kterouž jest pan Jiřík Kordovaník panu hejtmanu byl odeslal, že by mu zde jak židé i křesťané dlužní byli. Panu purkmistru a pánům poručeno bylo, aby takový osoby k tomu přidržané byly, aby mu takový dluh platily. Byly obsílaný.

[149.]

[fol. 35]

17. poslaný jest psaní do města Brna k pánům cechmistrům řemesla ševcovského, odpověď muse[li] zase odeslati, 19 augusti[?].

[150.]

18. a[ctum] pan Matyáš Kožíšek jest se sem dostavil do města Ejvančic^a a i místo jesti přijal a tak spolu svejmi pány v radu zůstávati.

Téhož dne bylo jest od pana purkmistra pánům nařízeno bylo, aby jak židé, tak křesťané vídeňský pen[í]ze se k ubci spravoval. Tomu jsou odpor učinili.

^a *Eywanczicz*

[151.]

Odklady 21. juli. Jiřík Plesník a Jíra Bednář vyžádali sobě toho při panu purkmistru, aby se kšaft přeč[e]tl vdově pozůstalé po neboštíku Václavovi Štyrdvorským.

Item přijelo sem hrabě z Lobkovic jedouc z ležení. Musili se mu dáti 2 koně, aby jej do Brna vezli. Přijelo sem hrabě Lobkovský, musili se mu dva koně do kočáru připřihnouti, až do Brna jedouce z ležení a jízdy měl 34.

[152.]

V pátek jenž jest 23. juli žádali sobě roku pekaři před pana purkmistra a pány, aby zhájeno bylo, aby koláčů nepekli. Měli rok vo 8 hodině. Téhož dne byly i ty osoby obeslány, který koláče pobrali. Maruši Havránkový, Dobiášce u brány a Chromej Kači. Byly 2 daný do arest[u], že se nepostí.

Item téhož dne jest byl zapůčen list strany mejta, aby žádného nedával, Janovi Margnutovi, když jel do Kremže. Má zase navrácen bejti.

[153.]

24. bylo jest sázený maso Josefovi Fojtovýmu vepřový po 32 krejcarech. On je pak tak nechtěl sekati, že přitom práv bejti nemůže. Pověděl takto: Nežli by je po těch peněžích sekal, že je na pečeně rozseká. Dán jest byl do arestu. Zůstával v arestu, až se pan hejtman sem dostal do města.

Item posel jest byl vypraven na Biberstorf k Jeho Milosti kníže[ti] s psaním.

[154.]

[fol. 36]

25. pan hejtman přijel sem do města Ejvančic^a za příčinou židů zdejších, kteříž jsou Hanse Stolaře a Jiříka Schmelzenporta obelhali, strany vídeňského pen[í]ze, kteréž jsou z masa spravovali, jakoby on takový pen[í]ze za sebou měli zanechávati. Chtějíc židé, aby se jim počet učinil.

Item Josef Fojtů byl jest povolán z arestu před pana hejtmana. Ten jest sobotního dne, když před pana purkmistra povolán byl, vepřové maso zapíral, že ho nemá. Konšelé obecní byli

do jeho domu vyslaní jestli tomu tak. Ono se jináč našlo a masa vepřového do ráthauzu přinesli. A potom povolán byl, aby spatřil a proč své zapíral. To panu hejtmanu v známost všeco uvedeno bylo a tak zase byl do arestu dán, aby nebyl puštěn, až pokutu položí, 1 rýnský zlatý, 30 krejcarů.

^a *Eywanczicz*

[155.]

28. juli byli jsou páni staré rady povolání osoby tyto: Pan Václav Spěváček, Mikuláš Krupičář, Jan Šťastný, pan Petr Ciker, pan Bartoloměj Zbrašenský, co by za příčinou bylo jest jim na radě přednešeno.

Item pecnáři¹ jiní, kteří všeci chleby i koláče pekou a tak jim bylo poručeno i nařízeno, co by kdo měl péci, buď koláče anebo chleby.

Item téhož dne byli jsou sem vyslaní 4 muškátýři s kaprálem z Krumlova pro nespravení Jeho Milosti císař[i] dávek² na 2 měsíce již zasedělý. A bylo jim nařízeno, co se má kaprálovi vína dáti. Vína 2 mázy, masa 2 libry, 2 libry chleba. Na muškátýře po 1 libře m[asa], chleba 2 libry, vína 1 máz, piva 1 máz. Ihned pan Štefan a pan Jan na Krumlov vypraveni byli s penězi. 1 muškátýr s nimi a na ráno, kteří nespravili dávky s muškátýry po domech chodili, aby spravili.

28. juli pan Václav Spěváček bez povolení práva a vědomí směl se jest dopustiti toho, **[fol. 37]** že jest toho, kterýž jest na sprav[e]dlnost odsouzen a pověšen byl, mistru právnímu jest shoditi aneb odřezati porúčel, kdyby se toho kdo jinej dopustil a on rychtářem byl, nedlel by toho ani netajil, ihned by pro něj poslal a podle práva soudil, co by takový, které se takové věci dopustí zasloužil.

Stalo se to ranního času vokolo 9. hodiny. Dal za tu práci mistru právnímu půl míry žita.

¹ Pecnáři byli pekaři, kteří pekli pouze pecnový chléb z hrubě mletého obilí. (*Ottův slovník naučný*, díl XIX., Praha 1902, s. 408.)

² Dávkou je myšlen poplatek (daň) odváděný vrchnosti nebo panovníkovi.

[156.]

31. byla jest troje rada povolána a celá obec za příčinou touto, že jest pan Bartoloměj Zbrašenský na místě pana Petra Cikera ouřad rychtářský přijal. Přitom jest obci oznámeno strany dávky Jeho Milosti císař[e], aby ji spravovali, nebo že již muškátýři z Krumlova jednou vyslaní byli a též kteří nespravili páni s nimi, do jejich domu choditi musili.

[157.]

4. augusti[!] Jan z Oslovan¹ soused řemesla ševcovského, postavil sirotka po neboštíku Zla[t]níku, který měl sestru Urbana Klímového. Jest pak zanechána, aby již do nového léta v Oslovanech dosloužila, a když se jiní siro[t]ci stavěti budou, aby ji též dostavil, což jest rukou dání připověděl.

¹ Město Oslavany leží 3 km severozápadně od Ivančic. V 17. století uváděno jako Oslovany. (L. HOSÁK, *Místní jména M–Ž*, s. 195.)

[158.]

8. addi stalo se veliké neštěstí, nebo[t'] v ten den Páně nedělní, když lidé v kostele byli <když lidé v kostele byli>, pan páter Jo[sef] Metudius [ve] velikém kostele svatá mše sloužena byla. O témž čase zlé paměti Jakub Istel někdejší písař krumlovský důchodní, kterýž zde v arestu[!] přes půldruhého léta seděl, zoufajíc sobě v témž vězení v horní světnici se oběsil v šatlavě. Hrdlo sobě odňal, tím způsobem sobě pomohl z vězení, až ho skrze díru prolámanou jest vyhozen byl a tak v pondělí o tarmanku¹ jest od právního m[istra] odřezán a z města vyvezený. Podle nálezu práva jest se mu stalo. Pane Bože rač každého věrného křesťana chrániti, amen.

¹ Tarmark byl trh se starými, používanými věcmi. (J. JUNGSMANN, *Slovník česko-německý*, s. 552.)

[159.]

[fol. 38]

12. Bárta Prchal spolu s Janem Športalem,^a sousem zdejším, za příčinou rvačky a pračky do vězení dán a z něho zase na přímluvu dobrých [a] poctivých lidí, z téhož vězení jest propuštěn, protož jemu zase přistoupení od práva uloženo za pokutu tej vejtržnosti[!] 6 sáhů dřev[a] v obecním lese k[. . .]elní nasekal, což jest i ústy a rukou dání připověděl.

^a *Sfpohrtalem*

[160.]

19. a[ctum] byli jsou páni staré rady všeci povoláni za příčinou tou, co kdo za živnosti mají a jaký statek vedle toho každý, aby šacován byl, co by kdo měl dáti.

[161.]

20. a[ctum] kteří koláče pekou, byli jsou obeslaní a již jest všem zapověd' učiněna, aby jich dokonce žádný nepekl, ani přespólní, aby žádných sem nevozili.

[162.]

24. augusti[!] byla jest troje rada povolána a některé věci byly jim přednášeny. Byli pak při tom pekaři i pecnáři povoláni. Žemle i chléb se jim pražil, že pak pan hejtman sem se jest dostal z příčiny pekařů. Nemohla se věc vyřídit, jest jim chléb ten vracen i žemle, aby se lépe opravili a věcí pekly.

24. augusti[!] téhož dne měli se postaviti řezníci: Jánský Josef, židé všeci, kteří masa sekají. Item koželuzi všeci, punčocháři i kluboučníci, že pak pan hejtman sem přijel, nemohlo se s nimi nic spraviti. Jest jim poodloženo do jinšího času, když se jim dá známost, aby se dostavili.

[163.]

26. v večer, když pan starší od pana Martina Sikle domů šel, tedy pan purkmistr jeho jest až domů vyprovodili. Jdouc od něho domů, majíc z uličky vycházeti, tedy pan V[áclav] Spěváček před domem stál a já jdouce za ním [se] svíčkou, jest mi ji vítr zhasil. Tedy povědí, že nemusí dobrý bejti, že světlo zháší (a že se s muzikou touláme, žerou), také i šelem jesti nadál.

[164.]

[fol. 39]

27. a[ctum] pan Jiřík Esik^a ouřad jesti přijal purkmistrský na místě pana Matyáše Kožíška.

^a *Eřickh*

[165.]

1. septembri odklady.

Dnešního dne jest toto k vyřízení:

- 1) Jsou páni staré rady někteří povoláni k vyřízení některé věci, totiž dávek.
- 2) Michal Kovář a Jíra Vlků rok [v] 8 hodin.
- 3) Pan Jan Šťastný na místě paní vdovy Kordovaníkové jest se ohlásil, aby jí kšaft přečten byl.
- 4) Pastejř z Aleksovic ten se jest ohlásil, že by chtěl této obci sloužiti.
- 5) Židé z domu Lampertovskýho, kteří co restýrují i ti, kteří krámy mají.
- 6) Ouřad židovský jest též povolán.

[166.]

3. septembri léta 1632 byla jest troje rada povolána a co jest zapotřebí bylo jest jim ozná-

meno. Hans L. Spěváčků.^a

2) Michal Šmídt a Jíra Vlků měli stání před panem purkmistrem a pány z příčiny rozbroje, který se stal mezi nimi. Byli dáni jsou oba dva do arestu, ale však jsou jej zase vyručili Jiřík Stolař a Kryštof Bok^b na ten způsob podle poručení pana hejtmána po 20 re[i]chstolaru, aby pokuty dal a do týho dne, aby jej zase dostavili.

^a Jiné písmo a barva inkoustu dokládají, že tento řádek byl dopsán později.

^b *Bockh*.

[167.]

[fol. 40]

Léta 1632, 4. septembris páni starých rad se sešli a vzali zprávy od perknosův,¹ od Jana Agrikoly, Jana Rektůrka a Pavla Hlavatýho, jak jse[!] ten handl mezi nimi zběhl i doslechnouc, že toho našli to, že pan Václav Spěváček příčinú tou, že jest mluvil, že páni zvou na obecní dobrý a chasa tam[!] chodí, což jse nenašlo panu purkmistru a pánům křivdu učinil, pročež jest do arestu odsouzen a k jisté pokutě. Condemnirován.² Co se pana Martina dotejče páni staří našli, poněvadž i on majíce ouřad purkmistrský na sobě, měl na sebe pozor dáti a být pak i slyšel, že jemu pan Václav nětco ubližuje, jsouc střízlivý mohl jeho sněsti, ani ráno sobě toho tu kdež náleží stěžovati, že pak sobě sám na právu činil a zase odporná slova panu Václavu dával. Jest též k arestu. Condemnirován.

Jest jim též přitom oznámeno, aby sobě rači vskutkem pokoj dali a sobě více k svádě příčiny nedávali, pod pokutou 20 reichstolary.

¹ Preknos byl držitel vinice ve společném viničném obvodu (na dané hoře) s jinými držiteli. (<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>, cit. 11. 11. 2018)

² Z lat. *condemno* - přisoudit někomu pokutu.

[168.]

8. septembris byli jsou páni staré rady povoláni za příčinou vína šenkování desátečního. Jeho Milost kníž[e] povolili to obci, aby proti tomu nebyli o jarmarce, aby věd'ali. Toho dne byly oddány osoby tyto nebo[t'] se prve do vězení dostaly skrze cizoložstvo. Léta 1632.

1) Kašpar Porcman, řezáč a soused zdejší s Evou, pozůstalou vdovou po neboštíku Matesovi Roztoušerovi <ti tu> z Bodestatu,¹ zůstali při městě. 2) Blažej, syn neboštíka Mráže z Želetavy vzal sobě Dorotu, vdovu pozůstalou po neboštíku Lokaji z Jimramova. Ten má od města jíti. Zuzana a Eva ty ještě v vězení zůstávaly, jakou pokutu pan páter na ně uloží. Toho dne Jeho Milost kníž[e] přijelo na Krumlov, žádný fraucimor² s ním, jen sám.

¹ Bodensadt, česky Potštát je městečko v okrese Přerov.

² Fraucimor (z něm.) ženy a dívky. (F. ŠIMEK, *Slovníček staré češtiny*, s. 46.)

[169.]

9. a[ctum] jel okolo města do Brna. Toho dne též pan hejtman v městě byl, večer domů jel.

[170.]

[fol. 41]

1632,^a 8. septembris byli vyslaní ku panu Augustýnovi z starých rad, pan Izaiáš Weiker a pan Václav Spěváček. S nimi též pan Martin Mračno a pan Martin Skočnodvorský za příčinou zasedělého ouroku svatojiřského léta 1632. I jest se panem Augustýnem o to takto narovnáno. Pan Augustýn Makovec byl pa[...]^b než do ráthauzu na srážku toho ouroku. Předně za víno desáteční v létu 1631 za 13 věder, 14 mázů 43 zlatých, 43 krejcarů, za <9> 15 špísek soli 8 zlatých, 15 krejcarů. Za tři termíny dávky Jeho Milosti císař[i], to jest junus, julius, augustus po 8 zlatých - 24 zlatých. Suma 75 zlatých, 58 krejcarů. Zůstane restu 204 zlatých, 2 krejcarey.

Nota bene přítom také jest vymíněno, pokudž by obec vína Jeho Milosti kníže[ti] desáteční drážěji platiti musela, že také chce[!] za to co by náleželo víc se dodáti. A nad to vejše, že z téhož ouroku k obci do hospodářství daruje 50 zlatých. Rest 154 zlatých, 2 krejcarey. Ta^c suma má do svat[ý]ho Václava zaplácena bejti. Dáno nato:^d Zapláceno.^e

Co jse[!] potom letního ouroku svatováclavského dotejče, toho připověděl pan Augustýn do svat[ý]ho Jiří^f pomknouti, však toho doložil, aby v tom půl létě, též nato jse pozor mělo, aby buď obilím a nebo vínem nětco pomalu jsa uplácelo. Strany hlavní sumy připověděl pan Augustýn, že do dvouch let čekati a upomínati nechce, že však aby jse[!] jemu ouroky časně spravovaly. Co jse pak dalšího sčekání dotejče, o to že jse časem řídití moci [fol. 42]

Jest to od jich opatrných [pánů] přijato a zase poděkováno.

^a Podtrženo.

^b Nečitelné.

^c Původní text byl přeškrtnut a nově nadepána liteta T.

^d V knize bylo ponecháno volné místo v rozsahu 1/4 folia pro pozdější zápisy o splácení dluhu.

^e Slovo *zapláceno* bylo zapsáno později, což dokládá jiná písáská ruka a jiná barva inkoustu.

^f To jest 24. dubna.

[171.]

8. septembris tyto osoby musily se oddati, ale prve se dopustily cizoložství a do vězení

přišly.

1) Kašpar Porcman^a, řezač a soused zdejší, pojal sobě za ženu Evu, pozůstalou vdovu po neboštíku Matesovi z Bodenstatu.¹ Ti zde zůstávati budou a jaká jim pokuta od pana pátera vynáležena bude, toho mají užítí.

2) Blažej, syn Matouše Mráze z Želetavy, ten se též odevzdal s Dornou, pozůstalou vdovou po neboštíku Filipovi Lokajovi z Jimranova Ti od města pryč půjdou.

^a *Portzman*

¹ Bodenstadt = Potštát.

[172.]

10. a[ctum] odklady. Tyto osoby měly sobě rok položen [v] 8 hodin: Michal Kovář, Jíra Vlků, Jiřík Kranič, Kryštof Bok,^a Balcar Man, Vávra Střelický, Jan Plesnik, ouřad židovský. Michal Kovář měl se zase do arestu dostaviti a pokutu dáti. I prosíc pana purkmistra, aby jeho z takového arestu propuštěn byl, že Jeho Milosti kníže[ti] pilně na Krumlově dělati má. I jest pak na přímluvu Jiříka Kraniče a Kryštofa Boka^b do 2 neděl na postavení propuštěn. Item Vávra Střelický též zase do arestu dán byl. Že pak pan hejtman sem přijel s jinejmi, nemohlo se nic spraviti, jest to poodloženo do jinšho času.

Item téhož dne byl jest vyslejhán žebrák, který v[e] vězení zůstává.

[fol. 43]

Item Zuzana, která sloužila u Jana Vláška, ta se jest též zlého skutku dopustila, ta jest též vyslejhána byla.

Item přitom pan hejtman přehlížel Istlovy věci a rejstra.

^a *Bock*

^b *Bock*

[173.]

11. a[ctum] Zuzana a Eva, která sloužila u Jiříka Schmelzenporta, též jsou obě z města s šerhou¹ vyvedený a 4 míle z šíří a z dýly mají bejti a se nenavraceti. Léta 1632.

¹ Šerha byl vrchnostenský strážce ve vězení zadržující obviněné v tzv. šerhovně. (<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>, cit. 11. 11. 2018)

[174.]

15. a[ctum] Matěj, syn Matouše Mráze z Želetavy nechtíce jeho vrchnost ani státi a utráceti, nýbrž taková odpověď jest panu rychtáři odeslána, co jest zde zavedl, aby toho odbejval. Nýbrž[!] jest od pana purkmistra a pánů vina odpuštěna, prohlídajíc na starost otce jeho a tak od města osm mil z šíří a z dýly má bejti.

Item Pekárek z Nosislavi ohlásil [se] u pana purkmistra strany verunku, že by měl položen bejti od Jíry Květoňového 4 zlat[ý] moravsk[ý], kteréžto do Nosislavi¹ podle vejtahu náleží. Dána jest mu odpověď od pana purkmistra, jak pan písař domů se navrátí, že poručí takový pen[í]ze vyhledati. Jestli se to vyhledá, že mají vydány bejti, komu přináležeti budou.

¹ Městečko Nosislav leží 2 km jihovýchodně od Židlochovic. V minulosti náleželo k židlochovickému panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 236–237.)

[175.]

16. septembris posel se z Vídně byl navrátil od pana Bernarda Frušaura, nic nespravil.

[176.]

17. a[ctum] byly cedule přehlížený, jaký kdo statek má, jak mnoho rolí, louk, vinogradů, zahrad. Podle toho jak mno[hé] dávky taky aby dával, aby chudém sousedům se zkrácení nečinilo, nebo[t] vždy jest od nich naříkání, že mnohej musí bohatšího převyšovati.

[177.]

[fol. 44]

20. a[ctum] jela tudy paní z Říčan z Uher na 2 [vozech]. V prvním bylo 6 koní, v[e] druhým 4 koně, po poledni o 2 hodinách.

[178.]

23. a[ctum] od pana Nikodýma Třebíč[s]kýh[o] bylo psaní odeslaný za příčinou jeho dluhu. Nemohla se mu odpověď dáti, protože pana staršího a jinej[ch] pánů v domě nebylo, jen toliko kunšofti. Též i od pana Hrubýho^a p[s]aní byl[o] poslaný.

^a V textu uvedeno *Hrubpbího*.

[179.]

25. a[ctum] troje rada jest byla povolána a [ně]jaký dekret jesti byl přinešen od Jeho Milosti kníže[te], jest [byl] přečten.

Item Václav Řezáč, tovaryšský jméno Hlinský, řemesla tesařského, rodič pražský, jest mu dům prodán, na kterým šlejff¹ byl. Pány jest [u]spokojil i pana písaře.

Téhož dne pan Štefan Šuster jest ouřad purkmistrský jesti přijal.

Item Václav Krčma, rodič židlochovský, jedouc z Vídně, zde se jest stavil u pana Štefana. Jeho jest navštívil, že jest u něho na stravě byl a odsud jel k Třebíči.

¹ Šlejff byl brusič nožů. (<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>, cit. 11. 11. 2018)

[180.]

27. septembris bylo jest poručeno, aby ta Zuzana, která v[e] vězení seděla, od města šla. Jestliže nepude, že jí [dají] kůži vymrskati a šerhou vyvísti, jestli nepude.

Item dán vejpis smluv svadebních Anně[!] po neboštíku Černým, někdy sousedu zdejším s vědomí[m] pana purkmistra a pánův.

Item pan maršálek Jeho Milosti kníže[te] byl jest sem přijel. Pan písař jej pozval k obědu k Agrikolovi[!].

[181.]

28. a[ctum] pan hrabě z Val[d]štejna přijel sem vo 1 hodině, zůstal tu o vobědu u kounickýho pana rychtáře. Odsud jel na Židlochovice.

Téhož dne manželce neboštíka Fridricha z Krumlova dáno jest bylo 3 zlat[é] moravsk[é].

[182.]

29. pan páter poručil některý řemeslníky dáti do arestu, že jsou dělali den svat[é]ho Václava,^a aby nebyli propuštěni, až pokutu dají[!] k záduší po 3 zlatých moravských.

^a To jest 28. září.

[183.]

30. septembri byli jsou povolání řezníci z strany vídeňskýho pen[í]ze a vejběřčí též Hans Jinglín a Jiřík Schmelzenport. Téhož dne Matouš Červenka svou ženu honil [se] sekerou až do města, že jí klíčník zapíral 11 zlatých rýnských, a že jse[!] mu srážka nečinila co [.....] dělal čeládce do Hrubčic.¹

¹ Ves Hrubšice leží cca 5 km západně od Ivančic. Ve středověku byla ves majetkem různých pánů. V 16. století se dostala do držení pánů z Lipého a v roce 1625 přešla již jako součást krumlovského panství do držení Gundakara z Lichtensteina. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 2*, s. 118–119.)

[184.]

[fol. 45]

1. oktobri byla jest troje rada povolána i z obce někteří. K přijímání počtů od pánů hospodářů obecních. Téhož dne dán jest Pekárkovi z Nosislavě verunku 4 zlatý moravský. Ty jesti odkázal Janovi Vlachovi.

[185.]

2. oktobri bylo jest psaní poslaný sem[!] z Krumlova z kanceláře Jeho Milosti kníže[te] v večer vo 6 hodinách, aby se jich opatrní páni na Krumlov vypravili a knich městské, aby

sebou vzali strany domu Noelovskýho, od koho jest byl nejprve koupen, s jakými oužitky a jak draho, to aby vyhledáno bylo.

[186.]

6. a[ctum] toho dne byli jsou páni staré rady povoláni i sousedé někteří z obce při odvozování restů, který páni hospodáři vykazovali obecní.

[187.]

7. a[ctum] byla jest troje rada povolána i všecka obec za příčinou Jeho Milosti kníže[te] čeho žádá, jest jim to přednešeno. [1]) strany[!] roboty[!], aby nato odpověď učinili. A dali tuto odpověď, že se v to nechtí uvoliti.

2) Též jest jim oznámeno strany 4. dávky, aby ji odvozovali. Jestli by nechtěli, tedy že jse[!] musí [c]tihodní naříditi, aneb aby poukázali odkud a jak by věřitele pokojiti mohli, aneb Jeho Milosti císař[i] dávku spravili. I uvolili se ty 4 dávky dáti.

[188.]

12. Polák, který v[e] vězení byl, tomu Jeho Milostí kníže[tem] jest milost učiněna a z vězení jest vypuštěn, [a]však aby 4 míle [od] města prožen, aby byl. To šel k Niklšpurku.^{a1}

^a Niklšpurku

¹ Jde o Mikulov.

[189.]

15. a[ctum] Kašparovi Květoňovi sousedé svědomí dávali, že jest jemu jeho matka všecko své [j]mění, aneb podíl svůj poručila a Jíru, bratra jeho polštářem odporučila, což ti sousedé přísahou tou stvrдили Jan Čech a Bárta Prchal.

Téhož dne byl jest ouřad židovský povolán strany dluhu, který mají vyváditi. Bylo jest **[fol. 46]** Abrahámu poručeno, aby pana Augustýna [u]spokojil, což jest i připověděl.

Item kostelníci od svat[é]ho Jakuba byli do arestu dáni, že kostelní pen[í]ze utratili a šindelů nekoupili. Nebyli z arestu propuštěni až jiní zas odvedli 4 rýnské zlaté.

[190.]

16. a[ctum] z poručení Jeho Milosti kníže[te] byl jsou páni vypraveni k vyhlížení rolí a vinohradů k Polánce¹ pan Václav Spěváček, pan Laurenc Malíř, pan Jiřík Esik,^a Martin Kropáč.

¹ Polánka leží cca 2 km severně od Moravského Krumlova. Dříve náležela do krumlovského panství, dnes je místní částí Moravského Krumlova. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 2*, s. 120.)

^a *Efickh*

[191.]

18. oktobris bylo jest toto k vyřízení, tohož dne byl jest horní soud držan. Při tom byl jest počet činěn s Židy strany vína desátečního. Jedné bečky vína byl jest spor, že by za ni dlužni nejsou, že by měli tu jednu bečku vína desátku měli vzíti.

S pány s bednáři též jest vo to[m] mluveno, počem by se jim mělo dávatí od pobízení.

[192.]

19. oktobris pánům jest přednešeno, kteří koně mají, aby dříví přivezli, nebo[t] oni vody potřebují, i tak sousedé, kteří za městem jsou, že oni musejí robotovati a měšťané ne.

Téhož dne jest držan <jest> soud s povolením pana hejtmana horenský v přítomnosti starý rady. Hory jsou takto puštěný.

Předně 25. a 26. oktobris, to jest od dneška v tým dni mají se všecky zahrádky okolo města a okolo domů sebrati i na Pujcpercích. 27. a[ctum], to jest od příští středy[!] v tým dni mají se vína popisovati zahradní, též i starý. 28. [a] 29. totiž to, to jest od čtvrtka[!] v tom dni až do soboty mají se lhůty popisovati, slívati[?] a v pondělí popisovati [o] dni Všech svatých.^a

^a To jest 1. listopadu.

[193.]

[fol. 47]

30. oktobris byl jest obeslán pan Laurenc Malíř, že jest dal víno voziti v neděli Abrhámu, židu. Byl dán do arestu a Žid pokutován 2 rajchstolary.

[194.]

1. novembri přijel sem pan hrabě z Val[d]štejna a pan Tamfeld. Byli u vobědu u Makovce.

[195.]

5. novembris k vyřízení toto: Panu hornímu,¹ aby poručeno bylo strany židů, aby žádný vína od sousedů bez vůle aneb vědomí pana horního [...].^a

¹ Horní páni byli zástupci viničních hor. Společně s permistrem viničních hor tvořili horenský soud, dbali na dodržování horenského práva a vedli horenské knihy. Ke vzniku a správě specializovaných úřadů Z. HLEDÍKOVÁ – J. JANÁK – J. DOBEŠ, *Dějiny správy*, s. 215–217.

^a Text není dokončen.

[196.]

7. novembris pana Jana, písáře manželka byla v ourodu.¹ Páni byli též pozvaní, pan Martin Mračna, pan Izaiáš W[eicker], pan Martin Skočnodvorský, pan Štefan Š[uster], Agrikola, lazebník, kantor, rektor, Jiřík Polák, David Krejčí, my jsme posluhovali. Já Jiřík musil sem zváti na místě jeho.

¹ Byla po porodu.

[197.]

9. novembris přijelo sem kníže z Želušic¹ Ladislav z Val[d]štejna [na] 2 vozech komorních a 1 spízní[m] a 7 koních jízdních. Byl tu noclehem. Téhož dne se desátek popisoval.

¹ Patrně jde o ves Želešice, která se nachází cca 10 km jižně od Brna. V minulosti byla součástí chrlického panství, jež náleželo ke statkům olomouckého biskupství, resp. arcibiskupství.

[198.]

5. novembris Mikuláš z[e] Skleného, syn neboštíka Tomáš Koláčka ve Skleném ohlásil se jest, aby mohl měti předstoupení před pana purkmistra a pány o propuštění vdovy Markyty, pozůstalé p[o] neboštíku Eliáši Hunaři v podrostiti zde při městě zůstával. Byla mu za manželku vydána, ale však aby se od své vrchnosti vyjednal.

[199.]

6. bylo jest psaní panu Šimonovi Syrachovi ouředníku p[anství] krumlovského odeslaný za příčinou desátečního vína popisování, aby se někdo sem vypravil.

[200.]

9. novembris přijelo sem kníže z Želušic Ladislav z Val[d]štejna [na] 2 vozech komorních a 1 spízní[m] a 7 koních jízdních. Byl tu noclehem. Téhož dne se desátek popisoval.

[201.]

10. novembris odklady.

Abrham, Jud, hatt solen zwe[i] Reichs Toler Schtrofs Erlegen, das erhalt lasen wen ruen am Sontag. 10. novembris Tomáš Longin měli sobě hodinu jmenovanou [v] 9 hodin a což **[fol. 48]** bylo potřeby, bylo jim oznámeno.

Téhož dne Jan Margnut a Petr daní byli do arestu, ale však jsou byli propuštění na rukojmí do 2 neděl, a pokutu aby položili, totiž 60 rejchstolarů. Mohou-li sobě v tom čase co u Jeho

Milosti kníže[te] sjednat, že se jim přeje, jestli takový pen[í]ze oni nedají tedy rukojmové, kteří za ně slíbili.

[202.]

11. byli pan Jiřík a pan písař na Krumlov vypraveni z příčiny židů, kteří dáni byli do arestu z[e] strany 1 b[ečky] vína desátků nechtěj jí platiti, že by se měla vzíti u Singera, žida.

[203.]

16. a[ctum] bylo jest psaní odeslaný od pana ouředníka z Krumlova, jak by mnoho vína při městě chutnýho bylo. Poznamenání aby se odeslalo.

[204.]

17. a[ctum] k vyřízení bylo toto: Strejc neboštíka Eliáše Koželicha, souseda zdejšího, vyžádal sobě předstoupení před pana purkmistra a pány, aby mu kšaft přečten byl.

Item Jiřík Schtember Kordovaník spolu se panem Petrem Cigerem vyžádali sobě předstoupení před pana purkmistra a pánů, že jest půjčil 10 zlatých moravských svému <ppi>mistru Jiříkovi Kordovaníkovi, kdyby takový pen[í]ze jemu zaplacený byly, jest mu na panu Martinovi Skočnodvorským poukázáno.

[205.]

17. novembris Jiřík Plesník vyžádal sobě při panu purkmistru, aby mohlo předstoupení míti při p[ánech] strany Zuzany, dcery po neboštíku rod Paulovi, že jest jemu svůj díl dala, co jest jí poručeno bylo, má sobě poukázáno takový dluh na Jírovi Pateřovým z vinohradu má mu takový[ch] 15 zlatých moravských po 2 platiti.

Item Jiřík Kranič na místě Jana Margnuta též sobě předstoupení vyžádal a co jest zapotřebí bylo, jest přednesl.

[206.]

[fol. 49]

19. novembris k vyřízení. Toho dne byli povoláni pan Václav Spěváček a pan Bartoloměj Zbrašenský. Tyto osoby též: Paní Judit Kobrová, Peter Laurenc, Foltýn Šlapák, Jindřich[!] Vlachů. O domu nebylo, aby se v poddanost uvedli a kteří mají ženy, aby jich sem vzali. Item Matouš Červenka [v] 9 hodin měl rok jmenován, podal jest suplikaci z příčiny domu svého v Široký ulici, že jest byl obžalován u pana rychtáře od Ondřeje Kováře z Rosic,

aby mu verunky spravoval, že sto bejti nemůže, aby mu na veruncích něco uleveno bylo. Byly pak Ondřejovy pen[í]ze zapověděny, že pan Jiřík Esik^a svého dluhu dostáti nemůže. Toho dne pan Matyáš Kožíšek ouřad purkmistrský přijal. 19. [novembris.]

^a *Eřickh*

[207.]

21. novembris pan Štefan a pan Jan, písař byli vypraveni na Krumlov strany desátku a rejstříky sebou měli co se desátek vpisuje.

[208.]

Bylo jest psaní přinešený strany Jiříka Mraučka, aby z arestu propuštěn byl.

[209.]

23. a[ctum] desátek byl vybírán.

Téhož dne bylo povoleno Michali Kováři 14 vědra vína složiti od pana purkmistra, avšak aby je pod vobručí¹ vyprodal.

¹ Pod vobručí se myslí, aby víno prodal po celých sudech a nešenkoval je.

[210.]

26. a[ctum] Zum aus Richten und für zu brügen.

Zum Ersten, der Matous Czervenka Wegen Schtrof Geldt erlegen.

2) Johannes Kutzny das er selbst das Wein abgelegt hatt an die fastzuher. Sie haben sich beschwerdt. Was ihre zu geherth das ihr abgeth, das sie miesen [.....] zu der geman Amb sonst miesen tun.

Das 3. der Laurentz Hampl, Schmidt, ihr der Kanitzer kosten, der hatt auch for 2 Wochen [fol. 50]
Wein ihn der Nacht zum Schtadt gebrocht Und soliche Wein abgelegth. Und hatt sich nicht angemelth bey dem herr Bürgermaster, soliche Wein ist Verfaldt gewest, Oder auf sein Bütung haben ihm Meine herr Worth Pasürth sander hath Miesin, die fas zuher bezahlen Unnd Nyderlag aus Ruthen.

[211.]

26. a[ctum] der Herr Linhart Teony und Jane Laurentz als Zen Walüscher[?] sie sein Burg. Vür dem Jane Margnuth Undt Peter Laurentz haben solen Schtroff Geldt Erlegen 60 fl. Toler. Den Tak[!] ist der herr Kschauser ihn Schtadt herein khom[m]en, Wegen sein Schuldt.

[212.]

29. a[ctum] sein Beschügth worden die einnehmer. Bey dem haben die herrn Ratung gemacht, was Vertzerth ist worden, wan sich das czehet genomen habt.

[213.]

Den 30. novembris das sol sich aus Rükten. Zum Ersten. Dem Herr Nykodem ist ihm die stundt genenth hatt sich sol[l]en ihm Rauthaus einschtelen Und was ihnen woneten wirdt sein Vor Ersame Rath für bringen. Den tag ist ihm im Wir schein gemacht worden.

- 2) Die Kischworne Juden haben Schtundt 9.
- 3) Der Jakob Rymer wegen sein heüser, das er drei hatt aus keinen gibt nigs.
- 4) Da Einnemer sol[l]en sich nicht die Nach Per einschtelen die Etwas Restiren.
- 5) Der Herr Hans Hünglin nicht dem Schmelzen Porth wegen ihren Ratung, das sie ihn Orth machen.

[214.]

[fol. 51]

2. Decembris Ist aus Gericht worden. Da Nachperschaft ist aus geherth worden aus Befelung des G. F. der herr Metudius ist der beü gewesen Weliche Mener und weiber kometzirth haben, Und wie lang ist, die ge[s]prüchth haben. Sol sich dem G. Firer tzachnüs geben. Wan die nachperschaft ist aus dem Rothschtum aus gegangen sindt, so sein wieder um gehaldt Worden. Weliche was Restiren, sey allte gaben und kaserische solen her geld erlegen oder am Montag zus Rathaus bringen.

[215.]

Den 5. Dito der herr Ulerstorf vons hau, hatt des Wafen etwas aus der truhen des Czischwitz genomen Und das gimi[?] Fr[au] uber antworth was ihr zu geherth hatt, der bey haben Meiner heren der zu 5 fl. M. geben. Hat der Her Ulerschtorf drauf gwiterth.

[216.]

Den 6. Dezembris der Herr Jan Metudius an schreiben geschickt, Wegen die NachPerschaft, das sie Ungehorsam sindt. Das sich nicht nochander zu ihm Einschtelen das er Wieseth k[.] weliche gepeicht haben. Und dem G. F. über antworten sol.

Inder nachth Ist Trumeter und Mushkatirer komen von Krummau Umb 10 Uhr. Wegen Juden[?] die berümbth sein gewest von Reiterag diesen ketzugen worden kum Schtadt

auf Nesliwitz auf 16 stoß und Wagen, die haben damashko[?] leineth Von schtrinf bei Polanko genomen haben. So haben Müsen die Nachperschafth mith den Muschkatiren auf Neslowitz¹ mith czihen. Diese Sachen, die genomen haben, haben Misen wieder um zurück geben Oder Wan sich das het geschirh Nachpersch[a]ft wolenes wol, nich[t] die Muschkaren schiken

¹ Ves Neslovice se nachází cca 3 km severně od Ivančic. Správně náležela k panství Dolní Kounice. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 229.)

[217.]

Den 7. a[ctum] Ist der Herr Propst von Ragen der Shtadt khomen.

[218.]

[fol. 52]

Den 10. Dezembris Zum aus Richten. NB Dem Jane Přibyslawský ist ihm Tag gegeteth worden, das er Wolt sich Untertanen geben Worden und halt sich von seinen ubrikeith nicht los gemacht.

2) Jane Morava Ehr hatt sich angemelth bei dem herr Purgkmaster, das er khom für trüth haben bey Ersame Rüth, Wegen der wasen[?] Marta des Watzulka, tochter das ihm Würs weib gegebeth worden. Ehr sol sich von seinen Ubriketh ledig machen. Pirc sein worden für ihn der Mikulas Zelenk[a] und der ander Ambrož Lokovský.

Den tag sein diese weiber beschickth sein worden. Die Lužný Und des Shtadtschreiber sein Alte und Elischko Juden die Zükmundin Juden haben die Sachen uber sehen was sich Ihn Pürgefuden hatth. Item der Her Kralický ist ihn der shtadt khomen. Und hatt sein schuld begerth.

[219.]

Den 11. a[ctum] hatt man an Schreiben auf Krummau Kschulth wegen ihm.

[220.]

13. a[ctum] Dezembris Zum aus Richtung. Zum Ersten, die Alte Heren sein berufth worden, was in der Restirth, ahn[?] alen aus sted soliches geldt nider Erlegen.

Das 2. Was wür beffel ist khomen von G. F. hat man ihnen lasen lesen.

Das 3. Der Matous Červenka die 10 fl. M. was zu gesagth hat sol erleke[?] und das ander uber die Weinachten 10 fl.m.

Das 4. Der Kralický, Ehr Last Büten Mennen Heren, das sich solen uber ihm Erbarmen

auf seuen armuth Und 100 fl. Jzud slman[?] ihm geben Und 2 Foß Wein wolet auch Nenen Und das ander der gelth wolet er warten büs seingth Gerikch.

5. dito diese Alte Weiber sein berufft worden. Die Lužný und des Stadschreibers alte Elisska Judin und die Zikmundin Juden, das sindt[!] die Sachen weliche besen Zaben, Zum ander czet kelasen worden.

[221.]

[fol. 53]

15. Dezembris Ist der Říha Martínkový Zum Her Purgkmaster komen und hat sich Ange-melt, das er khom wir[?] trib haben. Vor Ersame Rath wegen das Wasen Margreth nach den Gott seligen Waczlaw Machú, das ihm Meine herrn, wir anweil geben.

Die Nachperschafft den Tag ist berufft sein, wegen kaserische gaben, die was Restiren von 13. büs auf den 15. Dezembris L. A[nno] 1633.

[222.]

16. a[ctum] die Frau von Odel Verohine sie hath hie Heren anschreiben geschickh, wegen ihr Son, das ihm das haus ihr ihn Sctadth buch sein geschriben sol[!]en. Das Antworth ist ihr gegebeth worden, wan ehr selbst wirdt her khonnen sol keschehen sein.

Den Tag sein dem Kralitzky 2 Fos wein gegebeth worden und Etwas Geldt.

[223.]

17. Dezembis ist Ausgerücht sein worden. Den Tag hatt begerth der Kreger Martínkovský wir treth, bey dem e[h]rsame Rath, wegen das wasen, nach dem Wenczel Macho Margreta, das ihm wür weib geben worden ist geschen worden.

Item dem Jane Morawa des gleich ist ihm die Mariana gegebeth worden, die bei den H[er]r Mertl Vrapáč oder Sükel gedinth hatt.

Den Tag hatt der Her[r] Eltest das Amth von dem Her[r] Kozischek emp[f]a[n]gen.

[224.]

18. Dezembris den Tag hatt die Frau Anna Islin haben sol[!]en Embfangen, die nicht ihnwentir sindt worden, aber weil sie khain Schreiben nicht gehabt hat, von dem Herr Kantzler ist nicht geschen worden.

[225.]

[fol. 54]

Den 23. Adii der herr Paulus Limpek halt sich an geweltdt, das er etliche Retzepthen dem

her Pater Metudius gegeben hatt. Wie er Khunth zu sein Betzalen khomen, das gleichen Jane Khutzug.

Téhož^a dne přijel sem feld maršálek Štomberger, co mu Budějovice Moravský náležejí s půl druhem stem drakounů a jeho pakáží, do 30 vozů majíc. Sám jest byl puštěn do města [se] 2 vozy krytejmi, po 6 koních a jeho aufwartery, asi 30 ko[ní]. Stál u pana Bartoně Konvického a u pana Tomáše Zelinky, ostatek v Němčičích. Jeho lid odsud jel druhý den do Budějovic na svůj statek.

^a Na marginálii folia byla později dopsána litera K.

[226.]

Dne 27. pan Hrubský odeslal sem psaní k panu purkmistru a pánům, že jest pan Metudius umřel. A tak hned toho věci zpečetěny byly, co bylo v pokoji v domě farním a co jest jemu k pohřbu přináleželo jest mu bylo [dáno]. Ale svědomí kněze Martina Vejmyslického. Na 2. den jsou se pan purkmistr a páni na pohřeb vypravili. Pan Izaiáš Weiker a písař.

[227.]

L[éta] 1633, 1. januari, den nového léta přišlo psaní[!] od pana Jana z Tamfeldu o Mikuláše Zaura, aby ho jich opatrní páni vězením přidrželi a jemu vzkázali, tedy že pro něj posláno bude[!], ale on toho dne jest v Židlochovicích byl. Byla jest mu odpověď tato dána, že když se by do domu navrátil, že se má vůle pana Tamfalda naplniti.

[228.]

4. januari pan Hrubský přijel sem do města Ejvančic,^a aby přehlídl věci pana Jana Metudiusa již neboštíka. Téhož dne páter vejmyslický a krumlovský, 5. dne čučický a oslovanský, 5. dne drželi mši, pohřeb se vykonával i kázání bylo přítom.

^a *Eywanczicz*

[229.]

6. a[ctum] pan páter slavkovský přijel sem.

[230.]

7. a[ctum] pan Hrubský kázání vykonával, když se slavkovský zdráhal sám to učinit. Den Tří králů,^a židlochovský též zde byl. Téhož dne stavění sirotků bylo.

^a To jest 6. ledna.

[231.]

[fol. 55]

10. januari přijel sem pan primátor <oslovan> krumlovský a David Klecl a panu p[áteru] Janovi Metudiusovi jeho věci, knihy zinventovaný a Jeho Milosti kníže[ti] odeslaný.

[232.]

12. a[ctum] pan maršálek Jeho Milosti kníže[te] přijel sem ku panu Aukustýnovi Makovcovi a tak[é] jest dal Kači, kuchařku povolati z fary, též i učedník korotvovy[?]. Byla jest tázána z jaký příčiny jesti truhlu dala odmykati a kde by se dukáty a neb pen[í]ze poděly.

[233.]

13. a[ctum] má sobě rok položen Jakub Svoboda, aby mohl míti předstoupení před pana purkmistra a pány [v] 8 hodin se panem Petrem Cigerem a tu oč potřeby bylo jest přednešeno, i psaní jest podal od pana hejtmána kounického o propuštění jeho z poddanosti.

[234.]

14. a[ctum] odklady. Byla jest troje rada povolána za příčinou Jakuba Svobody, písar pana rychtáře Bartoloměje Zbrašenského. Přitom též jest i lazebník povolán byl za příčinou tou, že se v knihách vynalezlo, že se má z lázní plat spravovati a co jest zaseděno, aby takový pen[í]ze položil.

[235.]

15. a[ctum] pan Martin Skočnodvorský jest ouřad purkrmisterský přijal. Přitom jest byla i obec povolána, aby zadrželi dávky i verunky pokládali. Téhož dne jest Jakobovi Svobodovi ku panu Šimonovi Syrachovi o propuštění jeho z poddanosti. Dal jest tu odpověď, že on to učiniti nesmí bez vědomí Jeho Milosti kníže[te].

[236.]

[fol. 56]

17. a[ctum] začali se sousedi napomínati o dávky Jeho Milosti císař[e], též i o verunky, poněvadž jsou 15. dne nechtěli se ničímž uvoliti, aby jaký dávky měli dávati, tak aby se mohl dluh Jeho Milosti kníže[ti] platiti. Téhož dne jel tudy skrze město pan z Říčán na statky a před ním 6 k[oní] kočárských [a] 2 jízdní.

[237.]

18. a[ctum] pan maršálek Jeho Milosti kníže[te] přijel sem do města a vzal z truhly šaty

pana Metudiusa, dvoje kalhoty a kabáty šamltu modrého a jedny kalhoty též modrý [a] dal je Martinovi, služebníku.

[238.]

22. dodána jest Kače, kuchařka z fary v pútech na Krumlov a tam na další rezuluci očekávati má. Téhož dne jest se byl pan purkmistr, pan Jiřík, pan Štefan na Krumlov s penězi [vypravil].

[239.]

24. a[ctum] přitáhla pěchoty od Řeznovic¹ k městu. Najatý 2 vozy též měli a na koních asi 9. táhli k Brnu. Ti učinili velikou škodu v Řeznovicích.

¹ Obec Řeznovice leží 5 km jihozápadně od Ivančic. Náležela do oslavanského panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 348.)

[240.]

26. a[ctum] Andresovi Tramplerovi jest vyhledána spravedlnost po jeho otci i sestře. Volfovi Tramplerovi majíc svůj vejtah, jest mu jinej dán a obnoven. Téhož dne Petr Kocián přinesl odpověď z Rejhradu a dal tuto zprávu, že by mělo vojáků táhnouti 7 kornet, rejtaři i pěchota posekaní [a] postřílení. Jakubovi Svobodovi jest psaní daný Jeho Milosti kníže[te] přímluvný o propuštění jeho z poddanosti.

[241.]

[fol. 57]

28. januari odklady. Jiřík Pexa,^a řemesla pekařského, vyžádal sobě, aby mohl míti před vstoupení před pana purkmistra a pány o propuštění paní vdovy, pozůstalé po nebo[š]tíku Volfovi Kriespekovi, aby mu za manželku[!] vydána byla a propuštěna. Stalo se a on své listy též pánům odvedl. Téhož dne táhla tudy pěchota od Vejmyslic Šafenbergerova, 53 muškatýři novoverbovanými od Lintce.

^a Peckxa

[242.]

30. a[ctum] paní Elblová jedouc z Brna, zastavila se zde v městě u vobědu. V komorním voze po 6 k[oních] a spízním jedním 6 k[oní]. Téhož dne byl sem vyslán klíčník z Krumlova sám z poručení[!] Jeho Milosti kníže[te]. Na faře vína jest zfízíroval všecky i sobě je zapsal. Oznámil to, že jest poručení Jeho Milosti kníže[te], aby se zde vyšenkovalo. O jarmace pan starosta pověděl, že to nemůž[e] bejtí, aby se to mělo státi majíce

sousedé svá vína, že by ani svých nemohli šenkovati. Dávky veliké jsou nařízený. Téhož dne byl jest zde pan maršálek Jeho Milosti kníže[te], jeho paní [a] pan Lapáček, též [se] svou paní.

[243.]

31. januari byli jsou páni staré rady povoláni, pan Izaiáš, pan Spěváček, Jan Urbanů, Krupičář, Petr Ciger za příčinou Tomáše Jelínka, že jest mluvil, kdyby páni akcidence¹ nebrali, písaře bohatého nechovali, též i servusa^{a2} a dluhy platili, kdyby byl on to prve sám učinil, když sám v těch povinnostech bejval, dluhu spolu s jinejmi nevzdělal a svou vrchnost byli založili předešlou, mohlo takových dluhů nebejti. Nyní, kterýž jich nevzdělali, musí pomáhati platiti.

Téhož dne přijelo sem pan hrabě z Val[d]štejna jedouc z Židlochovic, odsud jel na Třebíč. Item poslaný jest bylo psaní Jeho Milosti kníže[ti] z strany vojenského lidu, že by chtěli míti kvartýry Manteivel.

¹ Akcidence byl vedlejší příjem z poplatků za úřední výkon. (Jan KUBIŠTA – Ladislav REJMAN, *Slovník cizích slov*, Praha 1956, s. 15.)

^a Psáno humanistickým písmem.

² Servus = sluha.

[244.]

[fol. 58]

1. februri pan Jan, písař, musil se vypraviti na Krumlov k Milosti kníže[ti]. Téhož dne paní Judit[a] Kobrová měla veselí. Vymínila si na smlouvách svadebních 30 zlatých moravských a šmuk ženský.

[245.]

4. a[ctum]dy[?] odklady. Melichar Barnechitz, řemesla bednářského, vyžádal sobě předstoupení před pana purkmistra a pány, aby mu paní vdova pozůstalá po nebošτίku Krnychlovi[?] za manželku propuštěna byla. Stalo se. Téhož dne byla jest celá obec povolána za příčinou dávek nařízených v Olomouci [na] den Tří králů^a na Jeho Milosti císař[e] lid válečný na 5 měsíců jak obilí, tak také i peněžitou, totiž pšenici, žito, ječmeny, ovsí, chmeli.

^a To jest 6. ledna.

[246.]

5. a[ctum]dy[?] bylo jest sem psaní z Brna odeslaný od rychtáře Jeho Milosti císař[e] za příčinou prachaře a sanytrníka,¹ aby se tam do Brna vypravili.

¹ Sanytrník se zabýval sběrem či výrobou dusičné soli - sanytru, jež byl základní surovinou pro výrobu střelného prachu.

[247.]

11. februari pan Matyáš Kožíšek ouřad přijal purkmistrský.

[248.]

14. přijel sem pan jeden z Uherského Brodu jedouc od Prahy. Obrán byl u Čáslavi od rejtarů na 9 koních. Vzali mu asi 100 reichstolarů, 2 pikoly, 4 ručnice. Byl u vobědu u pana Frušaura.

[249.]

15. přijel sem jeden rytmister na 12 koních jedouc od Nisy. Zastavil se u Zelinků, tomu se dal kapr uvařiti, 6 měřic vína, odsud jel k Jihlavě[!].

[250.]

18. februari pan Bartoloměj Zbrašenský a pan Tomáš Zelenka měli sobě rok složen [o] 9 hodinách za příčinou suplikací, kterouž jsou podali jich opatrní páni panu purkmistru a pánům za příčinou Josefa Fojtového, že by měl řezníky Jan Sklenář, Michal[!] Krejčí hospodu dávat i jídla strojiti. Nač jsou jim domy[?] poněvadž vejsady mají bejti a do hospody nemají jeti, že by jim buď od vovsa, sena, slámy tu mělo ucházeti, aby též když vojáci přijedou jací je k sobě přijímali.

[251.]

[fol. 59]

19. februari poslaný jest sem psaní od pana Šimona Syracha z Krumlova, aby se ihned obecní vůz i koně vypraveni byli, 2 hodný pacholky silný, a ti že mají vypraveni bejti k Olomouci, že jse[!] jim má platiti od země druhé, že jse jim má dáti hever klíčaře v Krumlově a co potřeby vodeslali se ihned, nýbrž odepsali, aby mělo se všecko odsud dáti, což na celé panství uloženo jest.

[252.]

21. februari po 2 psaní odeslaný. Poslaný jest sem bylo zase psaní od pana Šimona Syracha z Krumlova, toho času hejtmana, aby se ihned dobrý vůz a 4 koně vypravili obecní se všemi potřebami co k tomu přináleží. 2 pacholky hodný a soused jeden, který by kvitanci z Olomouce od komisařů přinesl, že takový vůz se odvedl a že ho přijali.

[253.]

24. februari Jeho Milost kníž[e] ráčilo sem do města přijeti na noc. U pana Augustýna přes noc zůstal a ranního čas[u] k Brnu ráčil jeti.

[254.]

26. februari jel skrze město pan Halbík ve 13 koních a jedním kočárem vezouc pen[í]ze, 2000 do Brna. Téhož dne přijelo sem panstvo pana z Vlašimě, pan Kryn, pan Fulkhaum a fraucimor s nimi a ranního času k Brnu jeli.

[255.]

27. februari poslal sem pan ouředník z Krumlova psaní, aby se kněžně Julianě kronika Německa odeslala po Istlovi, zlé paměti jest odeslaný.

Téhož dne přišli k městu soldáti ke[.]ný ty složili zbraň za městem nechtíc s verbíři děle se toulati ani nikdy, že k rekymentu nepřicházeli, peněz jim žádných nedávali takovou zbraň do ráthauzu dali schovati 15 muškyt, s pantalíry¹ 8.

Item Hluchýho sy[n] dán byl do vězení.

¹ Pantalír (z něm. Bandalier) byl řemen (pás) přes rameno nesoucí zbraň. (*Ottův slovník naučný*, díl III., Praha 1890, s. 246.)

[256.]

[fol. 60]

28. februari přijelo sem Jeho Milost knížecí z Brna a u pana Augustýna u vobědu jest zůstal a odsud jel skrze lesy obecní k stavení na koni. Cesta se mu [...]^a.

^a Text nebyl dokončen.

[257.]

1. marty jely okolo města rejtaři na 22 koních. Povožních koních 6 měli a k Brnu jeli a od Brna ke Slizku.

[258.]

2. a[ctum] Tomáš Vlků dán byl do arestu, aby svou schovanici, kde ji zaslal zase dostavil, že jest obtížena byla. 3. dne jest zase z arestu propuštěn na rukojmí za něj Václav Břekovec, Matouš Mrákotský, Jan Kolář.

[259.]

4. odklady. Martin Pospíchal z Tasovic ohlásil se jest, že se chce k městu připovědět, aby mohl míti předstoupení před pana purkmistra a pány.

[260.]

5. a[ctum] přišli sem soldáti najímati hraběte z Perštejnu. Nedostali žádnýho.

[261.]

6. marty k vyřízení: [1]) Byla jest 3 rada povolána za příčinou kněze, co by mu Němci platu chtěli dáti. [Za] druhé jest sousedům též oznámeno strany platu peněžitého, aby se z leníků dávalo, to kněz židlochovský žádal. I uvolili se dávatí po půl zlatým.

Item přitom jest oznámeno bylo, aby pen[í]ze na kontribuci Jeho Milosti císař[e] odvozoval vejběrcím, aby se tím spíše do Olomouce mohlo vypraviti a tam se koupiti mohlo nebo by mnoho fůry stály odsud tam voziti.

[262.]

9. marty byli jsou pekaři všeci obeslaní i pecnáři, že chleby malý[!] pekou, že se v Třebíči na pen[í]ze peče.

[263.]

Item táhlo 2 praporce pěchoty. Jeden ležel v Rosicích a 2. v Němčicích, těm jest dán profant maso, chleba, 1 vědro vína, ovsa 10 měřic.

[264.]

11. a[ctum] Jan Prin z města Polný vyžádal sobě při panu purkmistru, aby mohl před pány předstoupení míti o propuštění paní Marii, pozůstalé vdovy po neboštíku panu Jiříkovi Kordovaníku, někdy spolu rodnýho, a on se v poddanost uvedl.

11. se panem Janem Kralickým jest počet učiněn, co jest mu na jeho dluh všeho vydáno. *[fol. 61]*
Item Kače, kuchařka, která seděla v arestu v Krumlově ta má se zaručit dvěma rukojmími do dalšího poručení Jeho Milosti kníže[te]. Kdyby ji potřebovalo kníže k svědectví, aby ji dostavili. Matouš Červenka, Jíra Pěkný rukojmí. Téhož dne pan Jiřík Esik^a ouřad přijal purk[mistrský]. Pan Šimon Sartor jest umřel, Pán Bůh rač mu milostiv bejti.

^a *Efickh*

[265.]

12. přijel sem jeden leitenant[!] pana hraběte z Lobkovic. Ten chtěl tu najímati, začal svádu s Šmelcenportem a s Charvátém, sousedem v Kounický ulici, chtěli do sebe stříletí. Též i se panem rychtářem měl handl, proč ho von arestýruje. Dal mu tuto odpověď pan

rychtář: Má-li peněz dosti, aby trávil a s jeho knížetem, že jest v lepší známosti, nežli s ním, že když sem přijede, že takový handle nezačíná jako on. Když pak za město vyjel chtějíc pryč jeti, ač jel s druhými, tedy Charvát pustil se s Karabinou za nimi, hnali jej z ulice pryč. Obrátili se na něj a druhý Charvát po zahradách přistich, jak toho spatřili, ti teprve zabodše[?] koně jeli, ani se víc nevraceli.

12. marty přijel sem do města kapitán pana Trčky [se] 17 drakouny. Ten tu zůstal přes noc. Ukázáno mu bylo ku panu Tomáši Zelinkovi. Dána jest jim večere a vína téže. Ti jeli k Jihlavě. Item druhý leitenampt téhož pana Trčky sám 5 sem taky jedouc na verbuňk[!] byl též přes noc zde.

[266.]

13. a[ctum] když jest šel tovaryš sanetrníků okolo města jsa potrunkem, tedy se synové Matouše Ševce mu posmívali, až skrze to pošla i sváda. Pohaněli se skrze to, až se potom i do rvačky dali a synové jeho s kamením po nich házeli. Kdyby se pan Jiřík Esik^a k tomu nebyl přitrefil, byl by se mohl mord státi.

^a *Efickh*

[267.]

14. Klud přijel domů z vojny s fendrychem, ten jest přitáh sem od Lince soldáty, který jest najal. Zde[!] jich zanechal polovici a dr[uho]u do D[r]nholce.

[268.]

16. a[ctum] přitáhlo se soldáty novo verbování. Dán jest jim fedruňk.

Item též z Brna přišli, těm jest dáno 8 pe[cnů] chleba za 3 krejcary.

Item přijel sem jeden fendrych na 20 koní[ch], paní Alžběty její švagr.

[fol. 62]

Téhož dne přijel sem Manteivle[ho] feldbadel¹ na 4 ko[ních] najímati. Odsud jel dále.

¹ Patrně mělo být uvedeno Feldwebel = šikovatel.

[269.]

17. jelo skrze město rejtarů na 40 k[oních]. Téhož dne pan Jan Komínek přinesl psaní z Krumlova z strany 3. měsí[ce] kontribuci nařízení, aby se vybírala, a kteří by ji nechtěli dávat, poručení přítom, jak se k nim chovati mají.

[270.]

Kači, kuchařce vydán z poručení vrchnosti, jest jí dána při přítomnosti Matouše Červenky.

Za 6 neděl jest zaručena, aby nikam neodcházela, jestli by jí Jeho Milost kníž[e] ráčilo k svědomí potřebovati.

[271.]

19. a[ctum] přinešeno jest psaní od pana pátera, odpověď na psaní, které jest mu bylo odeslaný.

[272.]

22. a[ctum] přinešena jest odpověď z strany vojáků, kteří mají zde kvartýr míti, Manteflovi. Jeho kvartýrmister Florian Bicman[?] do města jesti přitáh spolu s komisařem, majíce ordinaci sem, však jeho knechti po 2 dny ve Zbejšově¹ leželi, až jim ordinací přišla, mají-li předce sem do měst[a] puštění bejti. 3. den všeci k městu přitáhli. Tu jsou byli rozděleni. 29 poslali do Drnholce, dáno jim víno 18 měřic, žemlí [za] 29 krejcarů. 31 jich zde zanechali.

¹ Zbýšov se nachází 8 km severně od Ivančic. Vesnice byla součástí oslavanského panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 348.)

[273.]

26. a[ctum] nejprve vzato maso na profant od Měchury 2 centýře 70 liber. 1 libra po 2 krejcarech [a] 2 denárech, piva 2 sudy, chleba po 6 měřicích, 180 pecnů.

[274.]

27. a[ctum] den Božího vzkříšení^a veliký hřímání bylo i blýskání, též přšelo.

^a Svátek Božího vzkříšení je již tradičně Velikonoční neděle. Ve starých kalendářích je možné se setkat se stálým svátkem Božího vzkříšení, který připadal právě na 27. březen, což je i tento případ. (M. BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, s. 226.)

[275.]

30. a[ctum] dán jest profant. Masa vzato 2 centýře 70 liber, chleba 180 pecnů, piva 2 sudy. Téhož dne přijelo sem hrabě z Val[d]štejna, byl u pana Makovce, odsud jel na Židlochovice. Vod datum dne tohoto má se počet učiniti se panem Fulkhaunem ve 14. dnech. [fol. 63]

30. a[ctum] pan Petr Ciger umřel, tak[é] jeden spolu rodný. Pán Bůh rač mu dáti nebeské království, amen. 30. a[ctum] přijel sem pan páter židlochovský za příčinou, aby mohl dostati místnou resuluci. [Za] druhé, že jest mu od Jeho Milosti kníže[te], pana kardinála dána odpověď, že proč jest před půl létem služby nevypověděl.

[276.]

1. aprili přijel sem hejtmam Vardek a jel nazej[t]ří s drakouny k Oslovanům.

[277.]

3. a[ctum] pan Izaiáš 4 bečky vína dal přivísti nyder laug¹ [?]vím, aby spravil, jednu zas byl prodal, druhý zde zanechal a vyšenkoval.

¹ Jde o sklad (z něm. Niederlage).

[278.]

4. pan Jan písař vzal tři knihy, 1. jest moravská kronika a druhý dvě latinský, in kvarto, ty zase mají navracený bejti.

[279.]

6. a[ctum] kvartýrmistrová poručila rychtáře židovskýho vyrabovati, chtíc míti na nich nití, orn[?], panty. Co lepšího měli na stříbře. Peníze pobrány.

[280.]

8. aprili odklady. Ulrich Lips byl obeslán za příčinou žida strany verunku za dům, aby jej položil, poněvadž v rukojemství, aby se z toho vyvedl. Bednář Ulrich tomu odpíral, že on nemá. Item Tomáš Vlků byl zase postaven. Téhož dne pan Štefan Šuster ouřad purkmistrský k sobě přijal.

[281.]

10. aprili pana Miniaty generál komisaři jel okolo města a tu se jest zastavil. Pan purkmistr a páni k němu jsou vyšli a s ním z strany vojáků s ním rozmlouvali, že Jeho Milost kníž[e] nechce povoliti k tomu, aby se mělo co na pomoc dávatí. On pověděl, že se má ze všeho panství knížecího pomoc dávatí. [Za] druhé mají-li jakou stížnost do vojáků, aby se oznámilo před panem kvartýrmistrem dokud tu byl. Že nemají.

[282.]

12. aprili Jeho Milost kníž[e] ráčil sem přijeti a pan maršálek s ním. Téhož dne navrátil se posel z Brna za příčinou soldátů.

[283.]

13. odklady. Páni staré rady byli někteří povolání, pan Izaiáš Weicker, pan Spěváček a Jan Urbanů a oč bylo potřeby jest jim bylo přednešeno.

[fol. 64]

Item Petr Kocián byl se postavil a dán byl do arestu skrze pozdvižení kopáčů, aby nebrali po 9 krejcarech, též i sousedi, kteří restýrují 3 dávky.

Item pekaři měli sobě též rok a den jmenován za příčinou koláčů, který byli pobrali, že je v sobotní den prodávali jako Pavel Hlavatý, Dobiáška a Rekyna Ševcová. Pavel [v]šecky měl d[át]. Václav Martinů má se zanechat až do soboty. Měl dán bejti do arestu, vyručil jej Matěj Zápotočný, aby ho zase v tým dni dostavil.

[284.]

14. april byli jsou páni z staré rady obeslaní za příčinou pana Augustýna Makovce, že kopáčům platí po 11 krejcarech. Byly jsou některé osoby k němu vypraveni.

Item vosoby tyto přísahu činiti musily: Palcar Pekař a Mikuláš Haus. 14. aprili, toho dne dán jest do pout Václav Martinů a pokuta na něj jest byla uložena, aby po 3 dny rum za město vozil, proti domu Anežky^a Bednářky. Téhož dne Florian Bicman kvartýrmister žádal, aby mu rule vydána byla sousedů.

Item vydán jest Harant,¹ který náleží Pavlovi Krejčímu z Němčic. Ta kniha jest byla mezi Istlovejmi. Paní Anna Istlová má z ní odpovídati, že nebyla ani inventována.

^a Anežšky

¹ Myšlena kniha, jímž autorem byl Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic.

[285.]

15. a[ctum] [1]) hejtman Halt^a přijel sem, který byl zajatý, tomu dán byl kvartýr u Vlacha Margnuta, 2) Item leitnanat, který byl pod Mardekem, 3) pod Těšínem též tu byli až se jim kvartýry jinam ukázány do Dunajovic.

Item jest povoleno Zichové Jelínkové, aby sobě 2 vědra vína z Bránic sem do města vzala. Dala je v dávkách.

^a Haldt

[286.]

[fol. 65]

16. a[ctum] Havel Nakoukal byl obeslán a jest volen za perknosa na místě Urb[a]na Zlatýhlavy. Téhož dne jelo okolo města korneta[!] rejtarů, více nežli 100 koní k Oslovanům, tu přes noc zůstali.

[287.]

17. a[ctum] Václav Martinů jest z arestu propuštěn. Na rukojmí do pátku Laurenc Řezáč a Jíra Bartošů byl dostaven.

Item psaní jest bylo odeslaný na Krumlov za příčinou soldátů s kvartýrmistrem je narovnáni bylo učiněno.

[288.]

18. a[ctum] přijel sem jeden soldát hraběte z Mansfeldu[!]^a ze Slizka, aby zámečníci dělali železi na piky.

Item toho dne jest sjednán za pastejře Hluczej z Konvízu.

Item postavena jest spravedlnost v místě, na kterýž jest byl soldát jeden oběšen, že jest byl utek od rekymentu, také byl kněz[?].

^a *Mazfeldu*

[289.]

19. a[ctum] musili se páni na Krumlov před 4. hodinou a sebo[u], aby pen[í]ze přivezli na kontribuci. Odklady. Byli jsou páni povoláni z staré rady a co jest zapotřebí, bylo jest jim přednešeno.

Item kšaft jest byl přečten po Dejmalce.

Item Zichové dceři jest rozdíl učiněn i macošě její.

Panu kvartýrmistrovi dáno 10 reichstolarů.

Item celá obec jest též povolána byla za příčinou tou, že jsou byli páni daní do arestu skrze neodvedení peněz 3. a 4. dávky, aby takové pen[í]ze odvedli a dali.

[290.]

22. a[ctum] odklady. Měli sobě rok položen bratři neboštíka Dobiáše Mazury. Ona pod po strejci, který jest zemřel v Třebíči a též do smrti dochován byl, dána jest byla odpověď, že jsi kníže těch věcí vzalo.

Item pan Jan písar má sobě knihy zapúčený, 5 latinských, v jedný jest psáno: „Ich Daniel Goris“, [u] 2. Petrus Florian z těch má odpovídati a zase navrátiti povinen jest. **[fol. 66]**

Item přijel sem pan maršálek Jeho Milosti kníže[te] i s kněžnami.

Item Jan Zaick z Říččan přinesl psaní od Jeho Milosti kníže[te] za příčinou, že jse[!] mu ani ourok ani suma nedává.

[291.]

24. a[ctum] item přinešeno psaní z Brna od svat[é]ho Petru od pana Hrubskýho.

Item téhož dne mladé kníže, to menší, přijel do města a jel sem třetí kněz a jeho komorník přes město, ani se nikde[!] nezastavilo.

[292.]

27. a[ctum] aprili všecí kněží z Moravy mají se do Olomouce postaviti, že jest bylo nově podáno 6 artikulí, i také jakého jest který řádu, a neb z kterého konventu, a kde svěcení od kterého biskupa přijali.

Item po nebošce^a paní Anny Macháčkové inventován jest z statek i dům prodán toho dne.

Item táhlo skrze město něco drakounů k Oslovanům.

^a *nebozffce*

[293.]

28. aprili byl jest vypraven pan starší se panem Martinem Skočnodvorský[m] na Krumlov s penězi kontribuční[mi], důchodnímu písaři odvedli. Téhož dne pan Martin Skočnodvorský vzal k sobě poručenství po neboštíku Kamaritovi v domě z panství, že těm přátelům po něm nic není, kdyby toho jaká potřeba jim byla, že jse[!] u něho najde.

[294.]

29. a[ctum] item toho dne dán vejtah Zichové Jelínkový.

Item přijel sem pan z Valdštejna na noc a ráno odsud jel na Třebíč.

Item dal se vosel zase postaviti. Nejprve na něm bubeník seděl, junker Linhart Freit^a a forýršic od Petrovský a druhý vod Batisty, posekali Tomáše z Ledkovic.

Item pan Fulkhaun přijel sem, aby se s ním počet učinil.

^a *Freith*

[295.]

30. pan Berka přijel sem, odsud jel na Niklšpurk.^a

^a *Niklschpurekh*

[296.]

1. máj[e] jelo okolo města[!] korneta[!] rejtarů jedouc od Vejmyslic, ti táhli k Rosicím.

[fol. 67]

[297.]

3. máj[e] přijeli 2 soldáti Manteivlovi a přinesli ordinaci kvartýrmistrovi. On doma nebyl, poslalo se za ním do Dunajovic[!].¹

¹ Dolní Dunajovice leží v okrese Břeclav, 8 km severně od Mikulova. Po roce 1618 patřily k panství Drnholec. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 245.)

[298.]

6. máj[e] pan kvartýrmistr vytáh odsud soldáty za rekymentem. Pů[j]č[e]na jest neb dána jedna halapartna feldbablovi, kterouž jest i zlámal, ani ji zase nenavrátil.

[299.]

7. máj[e] po odjezdu pana kvartýrmistra co zanechal zde ještě soldátů, paní hejtmanku, kaprála, 1 zaržána, 7 muškatýrů, dány jsou jim kvar[týry].

Toho dne byli jsou páni z staré rady povoláni i z konšelů za příčinou kaplana moravského, že by ho <v> německý kněz chtěl chovati.

Item přišlo psaní od pana ouředník[a] z Krumlova, aby se tyto osoby hned neprodleně na Krumlov vypravily: Pan Izaiáš, pan Martin Kožíšek, pan Albrecht, pan B[artoloměj] Zbrašenský, písař, Paulcar, Agrikola.

Téhož dne pan Jan Nohýnek ouřad purkmistrský přijal.

7. máj[e] přinešen jest byl patent z Brna, že jse[!] mají páni moravský k sněmu sjeti a vojenský lid jak z Moravy i z Rakous 9. dne ven [ze] země všecken vytáhnouti.

[300.]

8. máj[e] vypraven byl pan Martin Kožíšek, pan Albrecht, pan B[artoloměj] Zbrašenský, Paulcar, Agrikola, ouředník z Oslovan na Krumlov. Též z Brna komisaři jeli za nimi na Krumlov.

[301.]

9. máj[e] pan Miniaty přijel od Krumlova sem k městu a zastavil se za městem. Pan písař a p[áni] k němu vyšli ráno a odsud jel do Brna.

Item Jeho Milost kníž[e] ráčilo sem přijeti a jel odsud do Br[na].

[302.]

10. a[ctum] poslán byl prach do Brna 5 centýřů, 94 liber.

[303.]

12. a[ctum] táhlo vojáků skrze město 26 k Bránicím [a] 6 rejtarů. Téhož dne přitáh sem fendrych s novoverbovanými soldáty 29. Ti náleží pod rekyment Mantei[vela].

[304.]

Byli jsou páni z staré rady povoláni, že jse[!] na 2 měsíce dávka neodvedla, aby takový pen[í]ze se vybraly a na Krumlov odvedly neprodleně.

[305.]

Pan starosta a pan Martin musili se vypravit na Krumlov a knihy testamentový sebou vzíti.

Těž i Kožíšek k mladému knížeti [měl] přijeti. Nebyl doma.

Téhož dne 14. [máje] poslali tyto osoby orati před Seslání Ducha Svatého,^a pan V[áclav] **[fol. 68]**
Spěvák, Jiřík Paulcar a Agrikola.

^a To jest 9. 6. 1633.

[306.]

18. máj Jan Margnut dán jest byl do arestu z poručení Jeho Milosti kníže[te], aby položil 100 dukátů, ale však se zase vyručiti dal. Na rukojmě za n[ěj] pan Izaiáš, Bartoloměj Zbrašenský, pan Linhart Teon[y] a Hans Stolař. Avšak jeho krám zpečetěn byl dokud svou věc nevyradí u Jeho Milosti kníže[te].

[307.]

19. máj přitáh sem zase zpátkem fendrych z Drholce, zde 10 muškátýři a musil se mu dáti zde kvartýr.

[308.]

20. a[ctum] přšel jest sních i povětřím, po dva dni mraze též byly veliký i v horách sněhové též s povětřím jest spadlo. Téhož dne jsou byli vypraveni konšelé suplikací Jeho Milosti kníže[te] o dávky, aby dali 256 všecku, aby vybrali a odvedli, což možné nebylo, tak také 90 reichstolarů na vůz a koně, též z strany Makovce, že tak tuze o ourok napomíná, že není se co činiti, že musejí zucházeti od města.

[309.]

24. bylo jest psaní z Ouherčic¹ poslaný žádající sobě roku složení, v tým dni jest dáno.

¹ Není zřejmé, zda jde u Uherčice u Znojma nebo o ves stejného názvu u Vranovic.

[310.]

26. poslal jest psaní pan ouředník za příčinou sousedů, aby vypraveni byli do Krumlova. 16 osob odtud jsou byly vypraveni do Hostěradic, aby leitenamt jak bylo.

Item druhé psaní zase večer poslaný bylo za příčinou Jana Margnuta.

Item přijel sem ouředník rosický sám, 4 ku paní Alince[?], jeden z nich na službu se postavujíc.

[311.]

27. máj[e] k vyřízení toto: Martin Jelínek vyžádal sobě roku spolu s přáteli, aby mohl předstoupiti před pana purkmistra a pány. Dána jest hodina 8. Podle toho Lukáši Weinbergerovi jest mu Zuzana dána a propuštěna[!] za manželku, pozůstalej sirotek po neboštíku Sokolovi, sousedu zdejší.

[312.]

[fol. 69]

28. máj[e] vypraveny jsou dva vozy z Krumlova i s koňmi a odeslán k Brnu. Přitom bylo daný psaní Ondrovi, zeti Pavla Tesaře, aby se vypravil, a zase naše koně aby mohl vyzdvihnouti tam odtud, poněvadž se jim tam odsilují. On pak zase zpátkem navrátil i s psaním.

[313.]

31. a[ctum] hejtman Teichman poslal sem pro dvě bečky vína, který zde zanechal fendrych, když odsud odjel se panem kvartýrmistrem. Jednu dal David Klecl a druhou 12 věder oslovanský myslivec za svého syna, že jest dvakrát od rekementu utek.

Item poslaný bylo sem psaní od pana ouředníka za Jana Margnuta, aby rukojmové za něj těch 100 dukátů složili, že z nich mají kvitovaný bejti 1 reichstolar.

Item zase druhé psaní přinešený bylo před 5. hodinou, aby na 5. měsíc pen[í]ze odvedli, že jest Jeho Milosti kníže[te] poručení.

[314.]

Odklady 1. juni páni ouherčíští mají sobě den jmenován [v] 8 hodin, byli se k roku postavili.

[315.]

3. juni Matěj V[il]adislavský, rodič slavkovský, žádá přímluvné psaní ku panu hejtmanu slavkovskému, aby z poddanosti propuštěn byl na krunty Jeho Milosti kníže[te]. 3. juny pan Hrubský byl se zase do Brna odpravil.

[316.] [4. června 1633]

4. juni pan probošt jedouc zpátkem z Třebíče za [A]grikolou[!] zde se jest zastavil, odsud zase domů [jel].

[317.]

5. juni v Hrubčicích se jest mlej[n] zapálil, když mlynářka pálený pálila. Byla tam vyslaná lejta¹ a 6 korbelů. Starý i mladý kníže tam do Hrubčic přijelo, sedláky novoveský a jiný jest ráčil bítí, jednomu ruky skoro přerazil, sousedi odsud se musili tam vypraviti k vartování, 10.

Item přinešen jest patent poslaný od pana Šimona Siracha. V tom patentu, aby rychtáři a starší mají spis učiniti, jak mnoho jest poddaných v městě a dědinách, kteří s koňmi robotují, jak mnoho koní mají, jak mnoho pěších a chalupníků jest.

Item má také každá osada zprávu dáti, jak mnoho rolí pod Jeho Milostí kníže[tem] platem desátkem jest, jak mnoho honů oseto jest, jak mnoho ouhorů zvoráno jest a co pustých. Mají Jeho Milosti kníže[ti] rolí v poznamenání dáti, jak mnoho ozimního i jarého obilí oseto jest, kolik honův, ouhorův a dokonce pustých a kde jest. Pokud se pamatovati mohou, jak mnoho loňského roku [se] vselo a zase utěžilo.

[fol. 70]

Item mají [se] všecky louky oznámiti Jeho Milosti kníže[ti] přináležející, kde a jak jsou, kam se seno a votava dává[!] a vozí a jak mnoho vozův sena i votavy bývá.

Item horní a vinčouři mají oznámiti, kde všudy Jeho Milosti kníže[te] vinohrady jsou, jak mnoho čtvrtí všech jest, mnoho-li dělaných a pustých jest.

Item maje poznamenání učiniti, jak mnoho a kde z vinného desátku, z kolika čtvrtí z k[t]eré hory vychází a jak kde v k[t]eré hoře pustých jest.

¹ Lejta je válcovitá nádoba na převážení vody. (J. KUBIŠTA – L. REJMAN, *Slovník cizích slov*, s. 263.)

[318.]

6. juni musili se všecí páni na Krumlov dostaviti, krom pana Matyáše Kožíška. Podle toho jsou šacování, aby peněz knížeti zapúčili.

[319.]

8. a[ctum] odklady. Pan Václav Spěváček měl sobě rok položen [v] 8 hodin za příčinou kšaftu přečtení po panu Tomáši Zelenkovi. Téhož dne jest ten statek inventován.

[320.]

9. juni odklad. [V] 8 hodin se panem Bartolomějem Zbrašenským počet učiniti.

Item Jakub Šrot, aby dávky spravil též i navíc a co restýruje.

[321.]

10. juni Matěj Vladislavský, rodič slavskovský, ten sobě vyžádal předstoupení před pana purkmistra a pány, aby mu vdovu pozůstalou po neboštíku Matěji Pošlarovi za manželku propustili. Jest byla propuštěna.

Item Lukáš Weinberger, ten žádal, aby vejtech učiněn byl spravedlnosti, aneb na podnáležející Zuzaně, budoucí jeho manželce. Nebyl mu dán, až po veselí, jestli čeho bude vyhledávati má toho vzíti.

Item Jakobovi Svobodovi vejtah jest dán.

Item Jeho Milost kníž[e] starý ráčilo sem přijeti. Vzkázáno bylo, aby naň jich opatrní páni u mlejna očekávali. Pan starosta, pan Martin Skočnodvorský, pan Václav Spěváček a pan Laurenc Malíř, aby toho zprávu dali, kudy jest pan Petr Štumpf strúhy vyměřil, tak aby ta voda od Malovaného mlejna do obecní strúhy vcházela a strúha, aby byla udělána přes Frušaurovu louku, voda na mlecí mlejn, aby šla Jeho Milosti kníže[ti].

10. juni toho dne pan Martin Mračno ouřad purkmistrský jest přijal od pana Jana Nohýnky. *[fol. 71]*

[322.]

13. a[ctum] pan maršálek Jeho Milosti kníže[te] psaní jsem odeslal jestli jsou Vlaši těch 400 reichstolarů vyvekslovali, aby na Krumlov odeslaný byly. Někteří se tím vymlouvali, že jsou byli na Krumlově a se panem maršálkem, že jich nemají, poněvadž neposlali drobných peněz, tak aby měli, aneb mohli vyvekslovati, že by to zaopatřili. Byli tam zase vypraveni, aby se tam před panem maršálkem vymlouvali 14. juni.

[323.]

14. a[ctum] byla jest obeslána Niklusova ševcová z příčiny koflíku, který jest byla zastavila. Ten jest náležel Kači, kuchařce, která někdy byla u pana Metudiusa, faráře zdejšího. Ten musila dáti fendrychu, kteréhož se jest přidržela, on jej k sobě přijal v přítomnosti pana starosty, pana M[artin] Kožíška, pana Š[tefan] Šustera a Jana Nohýnky. Téhož dne dána jest byla bečka vína Jakobovi Svobodovi místo peněz. Toho dne večeru z poručení

pana hejtmana vzat měl býti do arestu mladý Dukát, však jeho leitenamt nejprve za něj připovídal, že ho chce v svém arestu míti až do rána. Potom se zase proti tomu postavoval, aby mu poručení Jeho Milosti kníže[te] ukázali. Pověděl pan starší, že neukáže až raního času, tu že mu se má ukázati a co v sobě obsahuje, že z něho porozuměti moci bude. Raního času jest do radního domu přišel a jaké svědectví proti němu dávali, to jest slyšel a Dukát měl sebe to svěsti. Svědkové Matouš Pražák, Vávra Syrovátka, Jíra Černý, Mašek Kašpar.

[324.]

15. odklady. Zach Kalatý vyžádal sobě roku, aby mohl míti předstoupení před pana purkmistra a pány o propuštění vdovy pozůstalé po neboštíku Kryštofovi Ovsíku, aby mu za manželku vydána byla.

[325.]

16. a[ctum] hejní byli dubového lesu obeslaní a Jana Dukáta měli odprošovati, on pak v půlnoci ujel pryč, ani se nedostavil.

Item aby se učinilo psaní k rychtáři němčickému a ledkovskému, aby pomohli trámy přivísti k mostu vylik[é]mu, poněvadž žádného mejta nedávají. *[fol. 72]*

Dáno za odpověď, že obec ani trojí rada neměly a nemohou na <osobu> na škodu jeho nic svolovati a ukládati, nežli na osoby sobě rovný. Chtějí-li to přijíti, aby přijali, pakli ne, tehdy že z práva ani z moci jim <odvésti> ničím povini nejni. Nežli jestli jse[!] to přijíti nevidí, tehdy že mají dodání jiných prostředkův, totiž jinde pohledávati, co dále Jeho Milost kníž[e] muži[?] vtom vypovídati <přítom bude to zustaveno>, to že mají očekávati nebo jestli chtěli, aby tomu podobným způsob[em] obvykl, tehdy že měli jeho k tomu povolati, a když by byl k tomu svým d[obrym] zdáním <k tomu> přistoupil, tehdy zlý tomu dosti učinil.

[326.]

16. juni z poručení Jeho Milosti kníže[te], aby byli vypraveni na Krumlov moudří a rozšafní. Byli jsou tito vypraveni pan Spěváček, pan Martin Skočnodvorský, pan Matyáš, pan rychtář, písař, Agrikola.

Item pan fendrych přišel jest do ráthauzu a začal[!] jest svodu spolu se panem Václavem Spěváčkem stěžujíc sobě na něj, že mu nechce ani octa na salát dáti ani oleje, že jest mu

[v]zkázal až ho z Vídně přiveze, že mu ho dá.

Item kněžny přijely sem do města před večerem. Pan maršálek, cekretář, pan Čbánovský zastavili se před domem Andrese Bednáře a tu jim od Makovce truňk vína vynesli a žemli.

Zase hned odsud jeli, napijíc se.

Item fendrych též sousedy v Široký ulici popral Vlka a Melichara, že k sobě najatý vojáky nechtěli přijít. Musterschreiber¹ tím vinen byl.

¹ Musterschreiber byl vojenský písař a účetní u kompanie. (Klára ANDRESOVÁ, *Život žoldnéře za třicetileté války v kontextu českých zemí*, diplomová práce. Ústav českých dějin FF UK, Praha 2011, s. 25.)

[327.]

[fol. 73]

17. juni vydán jest postav soukna Malému Heršlovi, však aby rukojmí postavil, že takové víno, totiž 4 vědra, chce dáti, což připověděl 24. juni. Rukojmí Abrhám u fortny a 2. žid za něj, 1 jest již daný a panu Martinovi odvedený.

Toho dne jest vzata byla z vězení [d]cera Klebarova z Alexovic^{a1} a sem jest do vězení dodána skrze zlodějských věcí, který nočně pokradli Dorotě Volfové jednoho soldáta, který byl v podroství u Jakuba Přibyslavského.

^a *Aleksovice*

¹ Alexovice se nachází 1,5 km jihozápadně od centra Ivančic a jsou jejich místní částí. V minulosti byly obdobně jako Ivančice součástí panství Moravský Krumlov. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 2*, s. 118.)

[328.]

18. juni k vyřízení. Byla jest povolána obec a jsou jim tyto věci přednášeny. Předně z strany kontribucí 5. a 6. a hned odvedli, puštění ani z ráthauzu nebyli, až dali. 2) z strany dluhu Jeho Milost kníž[e], že chce míti za dlouhou minci dobrou.

Item oučet <aby se> z strany dluh[u] Jeho Milosti kníže[te], aby se všecka suma dala.

Item z strany Makovce, že odpor činí a k té kontribuci na něj uložené přestátí nechce.

[329.]

19. juni pan starosta spolu se panem rychtářem byli se vypravili na Krumlov. Pan rychtář zase od obory zpátkem zase musil vrátiti, neboť posel mu psaní od pana ouředníka na cestě dal, aby fůry pro prkna vypravil.

Item musili se též hostěradičstí a prostoměřičstí a krumlovští před pana hejtama postaviti a to jim oznámil poručení Jeho Milosti kníže[te], aby se na dříví sekání vypravilo.

Pan Berka sem do města na noc přijel [v] 10 hodin jedouce z Niklschpurku.^a

^a Tak v textu.

[330.]

20. a[ctum] Balcar Pekař, Balcar Piltz, Beneš Gebaur uvolili se do 2 neděl položit verunk za Foltýn[a] Kráčmera 10 zlatých 2 krejcarey dáti. 4. juli položili takový peníze.

Item Samuelovi Pštrosovi dán jest rok do 21. dne juni, totiž v pátek.

[331.]

[fol. 74]

21. juni byla jest celá obec povolána za příčinou dříví sekání, že to Jeho Milost kníž[e] chce míti. Sena sušiti i voziti, též hnoju. Dána jest byla od řemeslníků tato odpověď, že jse[!] těm robotním věcem neučili, nýbrž řemeslu a k městu se proto dali, aby své řemeslo vykonávati mohli. Kdyby chtěli sedláci bejti, tedy by ve vsi byli, ani se řemeslu neučili. Nežli se v to podvolí, aby jich Jeho Milost kníž[e] ráčilo z poddanosti propustiti, že chtí od města jíti.

[332.]

22. pan starosta, pan Václav Spěvák, pan Martin Kamarit, pan Jiřík Esik^a vypraveni byli na Krumlov a z obce něco sousedů z strany těch robot[!] Pan starší obzvláště citován byl za příčinou pana Makovce, že je mu tu čest nečinil, jak na stav rytířskej náleží, že jeho Vaší Milosti nejmenuje. [Za] druhé, z strany dávky též co jest na něj bylo uloženo k tomu přistoupiti nechce, jen něco jest dal, aneb na jeho dluh porazilo.

Item toho dne jest z statek inventován po panu Tomáši Zelinkovi.

Item téhož dne přijel sem pán z Hostašova k panu Makovcovi [a] pan Jan Komínek. Spolu měli rozmlouvání.

Item téhož dne ráno pan Hrubský umřel^b v 10 hodin. Pán Bůh rač mu milostiv bejti.

^a *Eřickh*

^b V marginální části folia je symbol kříže.

[333.]

Odklady 23. Kryštof Veselej z Malého Klokova, řemesla krejčírskýho, ze Sliska, vyžádal sobě roku u pana purkmistra, aby mu Voršila, siretek pozůstalý po neboštíku Janovi Kozíkáši za manželku dána byla. Jest mu propuštěna.

Item Hans Neigebaur, rodič zdejší, řemesla bednářského, syn po neboštíku Neigebauovi **[fol. 75]**

téhož řemesla, vyžádal sobě u pana purkmistra, aby mu Judit[a], pozůstalá vdova po neboštíku Janovi Kavkovi, že jest mu za manželku propuštěna.

Item Jan Margnut a otec jeho Petr Margnut vyžádali sobě předvstoupení před pana purkmistra a pány, aby rukojmové, kteří za syna Jana zaručení byli, z toho propustili rukojemství a vymazáni. 2) žádal, aby se mu psaní, aneb vysvěčení dalo, jaké těžkosti o svého syna měl, nežli jeho odsud vyzdvihl, to Linhartovi Detony ukázati chce, nebo skrze pana Linharta zarestýrován byl pod 100 dukáty.

[334.]

24. psaní poslala paní Stará z Říčán, aby jich opatrní páni na zápis paní Anny Kalinuský[?], již nebošky ourok spravili.

[335.]

25. z pánů, kteří koně mají i z sousedů na Krumlov se vypraviti musili.

[336.]

Byly tyto osoby tázány: Mikuláš Zvěřina, Zuzana Klebarová a Zuzana Srpářová skrze zlodějský věci, které se na ně pronesly, což se nočně do komory vlámali a Dorotě Volfové, která v područí zůstávala u Jakuba Přibyslavského. Zámek i s pitlicí dobyli a truhly její ven vynesli a co jiného bylo to všecko do Alexovic^a odnesli a tam se potom v domě o to dělili. To Zuzana Klebarová dělila jich oba. K tomu jest přivedla skrzer své [d]cery, Mikuláši učinila, že jse[!] musil zase zpátkem navrátiti, kam jest byl od[e]šel, běžel[?], mohl se potrhati, tak že jsobě již na cestě koně musil vypůčiti a do Alexovic^b jest přijeti.

^a *Aleksovicz*

^b *Aleksovicz*

[337.]

29. byla jest troje rada i celá obec povolána a co bylo potřeby, jest jim přednášeno.

[338.]

30. Petr Margnut spolu sebú má syny se k Vídni odebrali jsouce již od vrchnosti propuštěn. A od Vídňě dále do Vlach k Benátkám.

[fol. 76]

[339.]

3. juli pan maršálek Jeho Milosti kníže[te] přijel sem spolu i svou paní ranního času, byli zde i v kostele u svaté mše a u pana Makovce u vobědu byli.

[340.]

Odklady. 6. a[ctum] pan Václav Spěváček a pan Pavel Pucek, byl z Židlochovic, měli sobě rok složen ku přečtení kšaftu po panu Tomáši Zelenkovi. Odloženo jim bylo to toho dne. Téhož dne vypravili se páni na Krumlov pan starosta, pan Izaiáš, pan Spěváček, pan M[artin] Skočno[dvorský], pan Jiřík Esik,^a vejběřčí a z obce souseďi. Přitom se porovnání stalo mezi panem starostou a panem Makovcem, ač měli mezi sebou spor o handl.

Item po srovnání tý věci, tedy pan Ubr, hejtman, dva artikule jesti podal. Předně z strany dluhu Jeho Milosti kníže[te], že jest se rozdílně vyhledal až 7000 zlatých moravských a některý zlatý, však aby zápis na touž sumu učiněn byl a ta suma, aby se zaplatila, aneb aby ourok se spravoval. 2) Roboty, aby se předce vykonávaly aneb určitý plat, aby zato se dával, to se uvolili, nebo[t'] pověděl, že Jeho Milost kníž[e] žádného užítku [z] města nemá, že by mu lepší ves nežli město pro roboty, že by proto vsí nebylo. Ukazujíc na Mislpach,¹ že jest též město robotovati musejí.

^a *Eřickh*

¹ Jde patrně o Mistelbach an der Zaya město v Dolním Rakousku.

[341.]

7. dne odklady. Byla jest troje rada povolána i celá obec a jest jim to všecko přednášeno čeho Jeho Milost kníž[e] žádá, aby nadto odpověď dali, co k tomu říkati chtějí. Resoluci Jeho Milosti kníže[ti] učiněna byla. I byli z nich opatrní páni se zase na Krumlov vypravili a 20 souseďů <na Krumlov>, aby se o tu věc akordýrovalo. S Jeho Milostí kníže[tem] nic nebylo sjednáno.

[342.]

Odklady 8. juli, byl jest obeslán Balcar Mann, Balcar Piltz a Beneš Gebaur za příčinou Kryle, pekaře, jsouce za něj rukojmí, aby verunk položili za něj, 10 zlatých moravských. Téhož dne přijel sem jen hejtman a vyzdvih ty muškyty, které jsou byly daný k schování, 15 pantalírů, s řemením 8. Téhož dne pan Martin Skočnodvorský jesti ouřad purkmistrský přijal.

[343.]

9. juli páni byli vypraveni na Krumlov pan Matěj Kožíšek, pan Štefan, pan Malíř spolu [se] sousedy některými. Léta 1633.

[344.]

[fol. 77]

11. juli byli jsou vypraveni páni tito na Krumlov: Pan Jan Nohýnek, pan David Špalek a pan rychtář a sousedů z obce 20, nebo[ť] pan rychtář měl jich na robotu <měl> vypraviti toho dne. Oni nechtěli, rači se dali do arestu vzíti, nežli by měli robotovati. Ač chtěla celá obec tam jíti, nechtěli k tomu povolití, že by mohlo Jeho Milost kníž[e] říci, že se proti němu pozdvihli.

Item toho dne pan z Hostašova přijel sem spolu se panem Janem Komínkem, když 3 čtvrti na 8 hodin mělo býti večer.

[345.]

12. juli pan Jiřík Esik^a a pan Jan Urbanů zase [jeli] na Krumlov, asi 16 sousedů s nimi. Byli se zase všeci navrátili.

Item inventován jest byl statek po neboštíku panu Václavovi Volfsekerovi.

Item po panu Šimonu Sartorovi peřiny jsou zváženy, vážily 46 liber.

Item pan Rudolf z Val[d]štejna přijel sem do města jedouc z Židlochovic. Byl tu přes noc a ráno na Třebíč jel.

Item panu Kriespekovi bylo jest psaní poslaný do Brna a z Brna zase do Prahy. David Krejčí je nosil, že pak pana Kriespeka tam nenašel. Měl ho paní nedávati, musil tam zase jíti. Paní dala mu tuto odpověď, že jejímu pánu náleželo, protož je odešle.

^a *Efickh*

[346.]

13. juli byla jest celá obec povolána za příčinou tou, že Jeho Milost kníž[e] nechce než, aby předce robotovali. Obec k tomu přivoliti nechtěla. 2) aby aspoň akord učiněn byl. 3) aby se zase na Krumlov s vidimusem vypravili a ta věc, aby se vyřídila a k místu přivésti mohla. Byli jsou páni vypraveni tito: Pan primátor, pan Izaiáš, pan Václav Spěváček, pan Matyáš Kožíšek, pan Jan Komínek. Ten jest jim k dobré pomoci byl. 14. načen[?] jest vypraven. Nazejtří byl jest pan hejtman psaní po Michali Kováři odeslal, aby se ihned po nachsvalným poslu vidimus na Krumlov odeslal. Byl jest poslán po Petru Zbejšovským,

pokudž by pana Jiříka Esika^a tam zastal, aby mu ho odvedl, pak-li ne, tedy panu hejtmanu aneb do kanceláře, aby jej dodal a Kudschof pře[dal.]

^a *Esicka*

[347.]

15. dne pan Halbík jel skrze město [se] svou paní a paní mateří do Mělčan^a a s jedním fasunkem. Item pan Jan Komínek jel byl na Niklšpurk se panem Šimonem, ouředníkem někdy oslovanským.

Item přitáh sem jeden verbř s 16 soldáty najatými a na třech koní[ch]. Na 1 jel [a] 2 voze. **[fol. 78]**
Dán jest jim fedruňk 30 krejcarů.

^a Obec Mělčany se nachází 11 km východně od Ivančic. Dříve obec náležela k panství Dolní Kounice. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 230.)

[348.] [17. července 1633]

17. a[ctum] přitáh sem jeden hejtman jménem Kašpar Opške od Vídně jedouc na 5 k[oních], 2 v kočáru a soldátů najatých měl 25. Těm jest dán fedruňk 25 měřic piva a chleba za 13 krejcarů a sám byl u fendrycha, který zde ležel u vobědu. Ten táhl za rekymentem do Slizka auf Troppe.¹ Když pak měli z města vyjeti, tedy jel jeden mezi židy, vjedouc do Lampartovského domu, vzal dítě židovský a jel z města pryč k Nesojovicím.² Potom náš fendrych se pustil za nimi a jeho bubeník. Dostali z nich jednoho a přivedli jej sem, až zase sem. Dítě na ráno přinesli také. Židé musili dobrý spropitný dáti.

Téhož dne mustřreiber vejdoc za město vožralý jdouce za jedním řezníkem, též vopilým, poručil druhému pohunku též novoverbovanému špádu vzítí a vezmouc mu ji jej posekali setví, že jse[!] vyhojil. Dali je oba do vězení, když mu bylo trochu lépe, tomu posekanému řezníku z Nový Vsi, vypustil je.

¹ To jest Opava.

² Jde o obec Neslovice, která se nachází 3 km severně od Ivančic. V minulosti náležely k dolnokounickému panství. (Tamtéž, s. 233.)

[349.]

18. a[ctum] Hans Hinglin, stolař, toho dne jest umřel mezi 12. a 1 hodinou z poledne. Pán Bůh rač mu milostiv bejtí. 19. dne jest byl pochován. Toho dne fendrych, když přišel z pohřebu domů, tedy jeho kuchařka jej vlala. On pak šel zase píti do ráthauzu jí nazdeury vezmouc tejdlíků asi šest, vypijíc z nich víno, každým vo zem udeřil a potom ji poručil vyhnati od sebe. Více ji ani k sobě pustiti nechtěl, jen jí na zejtrí poručil roušky dáti a rukávce, jiného jí nic nechtěl navrátiti.

[350.]

19. a[ctum] item Jiřík Pasír poručenství jest činil a Jiřík Kranič zvolen za poručníka. On pak majíce let věku svého 95 let.

[351.]

Odklady 20. a[ctum] Petrovi Čape, řemesla ševcovského, rodiči zdejšímu, jest rozdíl učinněn a vejtech spravedlnosti vydán i list zachovací od rodu.

[352.]

22. juli poslaný jest bylo panu rychtáři od pana hejtmana z Krumlova za příčinou roboty.

[fol. 79]

[353.]

23. a[ctum] pan primátor jest byl vypraven se panem Jiříkem Esikem^a do Krumlova. Item jel skrze město jeden pan z Val[d]štejna z Čech, strejc druhejch z Val[d]štejnů k Třebíči na 3 ko[ních] a před ním, též na 3 k[oních], žádal posla míti, aby mu k Třebíči ukázáno bylo, nebo[t] že vojně zůstává.

^a *Efickem*

[354.]

26. a[ctum] byla jest troje rada povolána i celá obec, jest jim přednášeno z strany roboty, že Jeho Milost kníž[e] nechce, nežli aby se předce robotovalo. 2) aneb aby se mu již aspoň plat z tý roboty dal, tak aby v tom k žádným robotám potahování nebyli, asi 2000 rýnských zlatých hotových aneb po 200 aneb po 300 rýnských zlatých každoročně dali. Toho dne pan ouředník lomnický přijel sem ku panu Frušauovi.

[355.]

Odklady 27. juli. Šalomon Kirsch, řemesla ševcovského, ten se jest vohlásil u pana purkmistra, aby mohl míti předstoupení před jich opatrný pány. Předně se v poddanost uvedl.

2) Též jest sobě toho při nich vyžádal, že jest mu paní vdova pozůstalá po neboštíku Mikuláši téhož řemesla, za manželku propuštěna a dána.

Item téhož dne jest se sirotkům rozdíl stal. Po Hans Riterovi, sousedu zdejším, tak že jsou byly špatný rozdělení, totiž peřinami i povlaky co na kterého přišlo, každá [d]cera jest svý přijala a za druh[é] co se jim nehodilo, to jest prodáno bylo a dluhy tím platily od pohřbu a co komu jaký dluh povinny byly.

[356.]

28. a[ctum] paní hraběnka z Val[d]štejna[!] přijela sem od Třebíče a jela zase na Židlochovice 1 komorním vozem¹ a 3 rej[tary], 1 kočárku, 2 koních.

¹ Jde o krytý kočár.

[357.]

[fol. 80]

29. a[ctum] pan hejtman přijel sem, aby vězně, kteří v[e] vězení jsou byli, ty vyslejal. Potom[!] z ráthauzu ku panu Janovi Komínkovi k obědu jest se dostal, přitom majíce pan rychtář spor s Agrikolou o verunk, kterýž měl spraviti do ráthauzu Agrikola, 40 zlatých rýnských. I byli jsou daní rukojmové jeho do arestu. Až se pan rychtář domů navrátil, byli jsou Agrikolovi vzkazovali, aby jim z takového arestu pomohl. On se jim ještě vysmál. Tak to potom přišlo před pana hejtmana a tu jich spolu srovnal, aby pan Bartoloměj položil 20 zlatých a Agrikola 20 zlatých rýnských a ostatek ve štyrech nedělích druhých 20 zlatých Zbr[ašenský].

[358.]

30. a[ctum] pan páter žádal, aby se mu dalo poznamenání vinogradů, kterýž mu přináležejí k desátku braní.

[359.]

3. augusti[!] odklady. Pan Václav Spěváček vyžádal sobě u pana purkmistra, aby mohl míti předstoupení před jich opatrnými pány o propuštění paní Marty, pozůstalé vdovy po neboštíku panu Šímovi Sartorovi, někdy spolu rodného, aby mu za manželku dána a propuštěna byla.

[360.]

4. a[ctum] přitáhlo sem k městu novoverbovaných soldátů 20. Dán jest jim fedrunek na 1 soldáta 1 m[áz] piva a jejich kapitánu 2 m[ázy] vína.

[361.]

5. a[ctum] přinešeno bylo psaní v svítání od pana hejtmana žádajíc, aby bylo posláno pšence žití k Budkovicích.^a

Odklady. Lukáš Teltz vyžádal sobě roku při panu purkmistru, aby mohl míti předstoupení před pány o propuštění paní vdovy Lídy, pozůstalé po neboštíku panu Václavovi

Volfsekerovi někdy spolurodičem, aby mu za manželku dána a propuštěna byla.

Item Hanslovi Pražákovci poslaný byly pen[í]ze do Vostrova, 6 reichstolarů.

Item pan Matyáš Kožíšek ouřad přijal purkmistrský.

[fol. 81]

^a Ves Budkovice leží mezi Moravským Krumlovem a Ivančicemi. K roku 1625 součástí moravskokrumlovského panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 2*, s. 118.)

[362.]

6. a[ctum] odtáh odsud pan fendrych [se] svejmi knechty do ležení Manteivle[ho].

[363.]

8. a[ctum] měli sobě rok položen o 7. hodině pan Jan Urbanů, aby při šenku byl. Pan Bartoloměj Zbrašenský a Jan Agrikola, aby verunk položili. Ondra, žid, seckýho[?].

Item táhla okolo města pěchota do ležení. Těm jest dáno bylo vína 1 vědro a 1 sud piva na za[h]radu za sborský dům a jejich kapitán v městě poobědval. Před domem, kde pan [...] ti táhli hranicemi k Brnu.

[364.]

10 a[ctum] přitáh sem k městu jeden rytmistr od Jemnice s komisaři, zde na ně brněnský očekávali. Ti nevyjeli časně proti nim ven, aby jich byli přijali, až k šraňkům přijeli a odtud nechtěli odtáhnouti, tak dlouho zdržováni byli, až se jim musil dáti nachtleger,¹ nebo[ť] neměli sem žádný ordinaci. Mohli ještě dosti k Brnu zahnouti, nežli komisaři hleděli rači píti brněnský.

¹ Nocleh.

[365.]

11. augusti[!] poslaný jest bylo psaní od pánů komisařů z Brna, aby jich opatrní páni osoby k tomu nařídili, kteří by v komisi jeli proto rejtarům, kteříž od Slavonic táhli k Volbramicím. Byli nařízení pan Bartoloměj Zbrašenský, pan Albrecht a Jan Agrikola.

[366.]

17. a[ctum] přinešený bylo psaní ku panu purkmistru. 1. náleželo panu Miniatovi, mělo [se] posláti za ním. 2. panu purkmistru p[saní] svěčící z strany Paulcarky. 3. od Kralickýho o 10 zlatých moravských.

Item bylo jest též panu Jiříkovi Kamenickému poslaný, ví-li, kde by pan Miniaty zůstával, aby toho zprávu dal.

Odklady [v] 7 hodin pan Václav[!] Spěváček, pan Laurenc Malíř, Jan Danielů, Jan Agrikola, Daniel Bledina, Jan Plesnik o verunky.

Item ouřad židovský za víno desáteční pen[í]ze aby odvedl.

Item Volf Retzinger, řemesla koželužského vyžádal sobě předstoupení o propuštění paní Apoleny, koželušky, aby mu za manželku propuštěna byla[!], pozůstalý vdovy po neboštíku Eliáši, koželužovi.

[367.]

[fol. 82]

20. a[ctum] byla jest troje rada povolána a celá obec za příčinou dávek kontribuční 6. a 7., aby takový pen[í]ze od sebe odvozovali. Kdo by se toho chtěl zbraňovati, tedy má se podli dekretu Jeho Milosti kníže[te] k němu přistoupiti, též i na vůz koně.

Item Jiřík Pexa^a a Jakub Soter, švec, dáni byli do vězení, že jsou se spurně na odpor postavovali proti jejich opatrným pánům. Item z vězení jsou oba vyšli a ku panu rychtáři přišli, nečekajíc, až by je byli vyručili, nebo[t] jejich sousedi o ně chodili, že jsou při opatrných pánech[!] hned nic nesjednali, domů se zase navrátili, ani jim žádnýmu nic neoznámili. Potom manželka Jiříka Pexi^b sama ku panu Kožíškovi jesti šla, že tam pan starosta a pan M. Kamarit[!] byl, za ně jest prosila a ta vina, kterouž prohřešil odpuštěna byla. Též i pan rychtář za něj přimluvu činil, oni pak s broukaním u něho sobě divně počívali, až potom je zase do vězení oba dovedl a do prostředního sklípku dal.

^a *Pekxa*

^b *Pekxi*

[368.]

22. a[ctum] pan primátor pan Martin Skočnodvorský a pan Jiřík Esik^a byli na Krumlov vypraveni.

^a *Effikh*

[369.]

23. a 24. byli jsou obsílaní všeci sousedi, kteří hned dávky nespravili, byli dávání do arestu. Item pan Jan Komínek z Vídně přijel.

[370.]

25. a[ctum] pan Laurenc Fischer [se] svou paní a důchodní písař, pan Václav, zastavujíc se o pen[í]ze. Židovský ouřad též musili něco odvísti, 10 reichstolarů. A odsud jel do Brna a svou paní poslal zpátkem.

[371.]

26. poddruzi jsou též byli po desátcích povolání, kteří co, který restýrovali, až do 7. musili dávatí. Někteří spravili a někteří restýrovali.

[372.]

29. a[ctum] pan z Hostašova přijel sem ku panu Janovi Komínkovi za příčinou své čeládky, kterou poručil zde do arestu dáti. Dva se dali mezi vojáky, ty jest propustil a zahradníka sebou vzal.

[373.]

30. a[ctum] paní Anně Istlový truhlice vydána jest a šaty v ní co nebylo inventováno z poručení pana maršálka nebo z povolení kšaftl přinesla.

Item Mikuláš Zvěřina, Zuzana Klebarová a Zuzana Srpářová byli vodeslaný na Krumlov a odsud z arestu vyzdvižení. [P]ak tam zase odvedeni. Byl s nimi David Krejčí vypraven a Zámečnick proti sboru. [fol. 83]

Item pan Jan Komínek vzal čaloun¹ z[e] solního sklepu po Istlovi, že jej chce zaplatiti, zač potom bude.

¹ Jde o dekorační tkaninu. (J. REJZEK, *Český etymologický slovník*, s. 110.)

[374.]

Odklady 2. septembri léta 1633. Byla jest troje rada povolána za příčinou Jiříka Paulcara z strany jeho koně, který mu jest vzat byl od vojáků, ale mu jinej za něj dán byl. Ten kůň jest byl šacován, má se mu něco přidati proti druhému.

Item pan páter, kněz Martin byl jest povolán před pana purkmistra a pány a u[ž]ší trojí radu z příčiny pana kantora a pana rektora, stížnost jejich na něho, že jim žádnýmu jesti nedává, čím jest povinen. [Za] druhý ani platu, co kterému přichází. Připověděl, že jse[!] s nimi porovnatí chce.

[375.]

2. Septembri, A[nno] 1633 Her Jirkh Essickh hat das ambth das Purgkmasters Embfangen. Item Den Tag ist die Jakschen mith ihr aden hirein khomen Und hath sich bey dem herr Purgkmaster Angemeld, Wegen ihr Erbteil auf das Haus,wo sie gewonth hath. Und wie sie ist herein khomen hat, sie sol[I]en die gab Richten, sie hath lieber der von gelasen.

[376.]

Den 3. Dito Ist der Her Jung von Z Hostaschowa von leger zu der Schtath khomen ist auf 3 Roß und hatt sich Befragth nach sein her Vatter, aber Lebth das hatt geherth das geschtorben ist. Selben Zeith ist der herr Edlbogner geschtorben. Den selbigen tag ist dem herr sein Vatter an schreiben von Ersamen Ratth geschickht Worden.

[377.]

Den 4. dito Ist von dem Herr Miniaty ahn schreiben geschükth worden, hath gelauth. Dem Fürshten Und das Ander vnsern Her[r]en.

[378.]

[fol. 84]

Den 5. dito Ist der Herr Kroff von Wailschtein^a hie her khomen von Trebitz umb 3 Uhr ist wieder auf das Selewitz gefaren.

^aTak v textu.

[379.]

Den 6. Ist Ihr fürshliche Gnad hie her khomen und 2 gingen[?] und die Fürshten und nach Esen ist der alth Fürsht auf Brin gefaren.

[380.]

Den 7. Hatt sich angemelt bey dem Herr Purgkrmaster von Wemislitz a schwager die Rosického die hath gedint Bey dem gerkh Khordovaner. Es hat Man die Gelt selige frau Anna Hans wutzlen Peth granth[?] Werschafth. Hatt sich solen der Jan Prin beschüben, als ales wer tun.

Item Ihr fürshtlich Gnad ist von Brin aus auf Konitz zu, hat sich auf gehalten. Hat vermunth er viel die Fürsht an traffen zu Konitz von Florentn ist dar nach her khomen. Umb 10 Uhr und hat gewerth bis die Fürshten her khomen sindt von Krumau.

[381.]

Den 9. Dito Ist den Tag gelegt worden. Den tag haben sich misen alte die Einemer ins Rathaus einschtelen, Und gab mith sich bri[n]gen.

Item der her Eltest, Her Martin Skotznodworksy Und Jane Khomínko haben sich auf Brin aus geschickt zu verichten etl[i]chen Sachen Und haben Gelt auch Nein genomen, ihn die Khapit[u]l Zu Sengt Petry.

Item den Jakub Swoboda hat sich angemelt, das ihm sol sich losen wiesen, wan die Her[r]en weren an weil haben, das ihm die Truhen nach sein Nein Muter aus geben.

[382.]

10. dito Von Brin ist an Schreiben Von unsern Heren geschickth worden, hat dem Her Ubrhauptman zu gegert ist auf Krumau keschikth worden Und das 2 ist Umb 12 ihn der nacht khomen, das hat Lauth dem her Marschatko, das haben wir auch auf Krumau geschickth haben.

[383.]

[fol. 85]

Den 11. Dito Sein Unsere Herr von Brin Umb 11 Uhr ham ihn der Nacht khomen.

[384.]

Den 12. Dito Ist das Hochtzeit gewest des Her Watzlaw Spiewatzka Und Frau Martyla, selben Czeith sprauth ist ihr Bruder alt hier bey der Hochtzeit gewest.

[385.]

Den 13. Dito Haben gefürth des Herr Graf <sein> von Selewitz sein Pakaž durch stadt auf trebitz. Truhen Und ander sachen Und der her Alth von Walschtein ist aufs^a kubl wogen durch schtadt gefaren.

Item <dest> pakáži mladého kníže[te] sem přijela z ležení s 30 koňmi vovech ve třech. Dáno na ně 26 liber masa.

^a Nadepsáno slovo *mith*.

[386.]

14. a[ctum] byl jest popravní mistr povolán stěžujíc sobě na něj řemenáři, že jim překážku činí, že vždy vohlavy dělá a prodává. Odpor tomu učinil, že jen stuhy a řemínky.

[387.]

14. septembri odklady. Téhož dne jsou páni z staré rady byli povolání a snešení bylo toto mezi nimi o roboty, co by se mělo dáti Jeho Milosti kníže[ti] na penězích, tak aby se ani s koňmi a pěší nerobotovali. S ním se o to jednalo, tak aby asi 1000 rýnských zlatých dalo, jestli by k tomu nechtěl povolití tedy 2000 rýnských zlatých a tak na termíny jísti po dvou stech aneb po třech stech v jistý čas takový pen[í]ze odvozovali. Jeden termín při

svatým Jiří, 2. termín při s[va]tý[m] Martině. To snešení bylo za panem Janem Komínkem do Brna odeslaný. Bylo po panu Jiříkovi a panu Štefanovi odeslaný.

[388.]

15. a[ctum] přijelo sem Jeho Milost kníž[e] z Krumlova k obědu a odsud jel zase do Brna. Posel z Brna se navrátil Ryšavý a odsud do Vídně poslán byl.

[389.]

[fol. 86]

16. a[ctum] když Jeho Milost kníž[e] ráčilo tudy okolo města jeti [v] 7 hodin večer, psaní z Brna poslaný od pana Jiříka.

[390.]

17. a[ctum] páni staré rady jsou byli obeslaní. Co jest za potřebí, bylo jest jim přednešeno, za to jest příčina, že pan Makovec chce pen[í]ze prodati, co jest jemu obec dlužna panu z Val[d]štejna aneb hraběti z Náchoda.

2) Aby se odpověď Jeho Milosti kníže[ti] na psaní dala.

Item měl se pan starosta a pan Matyáš Kožíšek vo 12. hodině do Krumlova vypraviti [se] suplikací. Pan Matyáš jeti k tomu hrubý neměl, aby se vypravili. Naposledy musil pan Jan Nohýnek jíti a já s ním a tu suplikaci panu maršálkovi jsme podali, aby ji Jeho Milosti kníže[ti] dodal. Nemohli jsme žádná odpovědi dostati, čekali jsme až do večera. Jeho Milost kníž[e] ráčilo v oboře zůstávati, až potom přijdouc z obory, zase do lesa vo 4 hodinách jeti ráčilo s mladým knížetem [a] se 2 edlknoby¹ a 1 lokaj. I potom poručil pan maršálek se domů navrátiti, aby se na resuluci očekávali, poněvadž zejtrejší den Páně nedělní bude, že by nám bylo dlouho na odpověď očekávati, že jse[!] do Ejvančic^a odešle. Tak i pan Makovec odpověď dostati má.

¹ Z něm. Edlknabe = panoš.

^a Eywaneczicz

[391.]

18. pan Jiřík a pan Štefan se zase z Brna domů navrátili [ve] 3 hodiny.

[392.]

19. a[ctum] páni z staré rady byli povoláni do rady, avšak někteří a jest v Brně spraveno bylo, jest jim oznánemo. Koželužka v Rybovský ulici veselí měla toho dne.

[393.]

[fol. 87]

21. a[ctum] poslaný jest bylo psaní před večerem z Brna od pana Jana Komínka, aby se do Krumlova ku panu regentovi odeslalo, jestli by se tu traktaci, dáli Pán Bůh v neděli konati mohla, že by pan z Vlašimě hned ranního času o 8 hodině tam do Krumlova přijel, aby se jim zas věděti dalo a do Brna vzkázalo. 2. psaní cekretáři[!] náležely.

Item též jest bylo vzkázáno, aby se panu z Hostašova lozument¹ zaopatřil a pan z Vlašimě, on sem ani nepřijel.

¹ Lozument = nocleh (z franc.). (F. ŠIMEK, *Slovníček staré češtiny*, s. 74.)

[394.]

23. a[ctum] bylo jest od Jeho Milosti kníže[te] psaní odeslaný, to jest hned zase ranního času za panem Janem Komínkem do Brna odeslaný 24. dne septembri.

[395.]

24. a[ctum] byli jsou páni obeslaní za příčinou, že jsou měli vejběrčí počet činiti. Z toho sešlo pro jiné zaneprázdnění a zaměstknání[!].

Item Václav Náchodský chtěl dům vzíti Mikuláše Chaloupky za tu sumu, jak jej on sám měl, ale o verunk jest mezi nimi bylo, kdo jej má dáti, aby se o to porovnali. Pan Mikuláš Chaloupka sám musí jej spraviti na domě zůstává.

Item pastejři oba měli rok sobě položen. Matoušovi jest služba vypověděna, že tak velmi zlořečil a druhý, aby se o to staral, kdo by drobný st[áda] pásł.

Item Pavel Moučka byl jest za písaře přijatý do služby.

[396.]

25. a[ctum] byli jsou páni vypravení na Krumlov tito: Pan starosta, pan Izaiáš, pan Tomáš Jelínek, pan Matyáš Kožíšek a z obce tyto osoby: Jiřík Kranič, Matouš Červenka, Hans Kulhauf z příčin těchto, že jse[!] mělo s Jeho Milostí kníže[tem] akord činiti měl. Byli k tomu páni komisaři tito: Pan z Vlašimě, ten jest prve ve Krumlově byl, nežli páni tam přijeli, očekávajíc na druhý. Nemohouci se dočkati pana z Hostašova a pana Jana Komínka, až potom pan z Vlašimě od Jeho Milosti kníže[te] k obědu pozván byl. To jse prodloužilo až do večera do 4. hodiny teprve pan z Hostašova a pan Jan Komínek přijeli, již pan z Vlašimě od Jeho Milosti kníže[te] [ze] zámku odešel i s hněvem, naposledy toto řekl, že malé k platnosti jich opatrní páni jsou. Potom páni též domů se navrátili.

[fol. 88]

[397.]

27. a[ctum] pan hrabě z Valdštejna ráčil sem přijeti [v] 8 hodin ráno a odsud jel na Třebíč. Toho dne jsou byli páni vypravení na Krumlov tito: Pan starosta, pan Izaiáš, pan Tomáš Jelínek a Kožíšek. Z obce tito: Jiřík Kranič, Matouš Červenka, Hans Kulhauf, Kryštof Bok^a za příčinou traktací, kteráž jse[!] měla [pro] Jeho Milost kníž[e], strany roboty, že by chtěli peněžítý plat dáti.

Téhož dne přijel sem pan maršálek Jeho Milosti kníže[te]. Žádal, aby se mu hodinky vydaly po ne[božtíku] panu Metudiasovi, že jest mu je Jeho Milost kníž[e] ráčilo darovati, že i kšaftl má, daný jsou mu ty menší pocínovaný.

^a *Bockh*

[398.]

28. Jeho Milost kníž[e] ráčil odjeti. Se vším dvorem do Vídně se odebrali, kratičký psaní odeslali.

[399.]

30. septembri odklady. Matouš Červenka měl dáti 10 zlatých moravských, neodvedl než 5 zlatých.

Item Václav Náchodský a Mikuláš Chaloupka měli sobě rok položen z[e] strany domu, který chtěl od Mikuláše koupit. Měli spraviti spolu verunk, který měl při Vánocích spraven bejti. K tomu Václav přistoupiti nechtěl, nýbrž aby takový verunk sám spravil. Mikuláš pak dům p[ánům] vypovídal, že mu možné není na něm vostatí pro veliký dávky. Druhý verunky též veliký, že před rokem musil verunk dáti židovi též 6 rýnských zlatých spraviti. Z vinohradu ourod žádných není, že nemá odkud kde vzíti. Dán byl do arestu skrze jeho spurné odpovědi. Přípověď mu byla učiněna, že jse[!] mu něco uleví, aby na domě zůstával. Item Jakub Tyr,^a řemesla ševcovského, připověděl jest se k městu připo- **[fol. 89]**
vědňi též jest dal v oddanost se uvedl v poddanství, že chce zůstávati, až by se mu nějaká dům natrafil koupiti.

Item pan Štefan Šuster ouřad purkmistrský jest i k sobě přijal. Téhož večeru jest psaní přinešený bylo, aby se páni na Krumlov vypravili.

^a *Tyrr*

[400.]

1. oktobri pan primas, pan V[áclav] Spěváček, pan M[artin] Skočnodvorský a pan J[iřík]

Esik^a vysláni na Krumlov. Item Jan Varhaník z arestu propuštěn na ten způsob, aby se ve středu příští dostavil [v] 9 hodin.

^a *Efickh*

[401.]

2. oktobri byla jest troje rada povolána i celá obec, jaká toho potřeba jest jim vše v[e] známost uvedeno. 1) Předně jest jim oznámeno, že Jeho Milost kníž[e] chce, aby 5 osob 1 čtvrt vinohradu dělaly. To mu obec odepřela, nežli to učiní, že rači od města odjíti chtějí. 2) Též jest jim přednášeno z strany ouroku kter[!], který dává 4 groše, aby dával 8 grošů, který 10 krejcarů, aby dal 20 krejcarů.

3) Z[e] strany desát[k]ů z vinohradu, aby se to mohlo při Jeho Milosti kníže[ti] sjednati, aby se za něj peněžítý plat spravovali, však tak jak který vinohrady výnosný jsou.

Item obdarovaný aneb jaká nadání mají jest celé obci po[u]kazání, jakož o tom mnozí mluvili, že jse[!] o nich vždy mluví a jich žádný neviděl, mnohé věci jim předkládány byly, jaké od nich upustiti chtěli, což pan Tomáš Jelínek jim to předkládal, že by sobě za obdarování Jeho Milosti zvážili, coby k tomu Jeho Milost císař[ská] mohla říci, kterakna [fol. 90] ně veliký náklad vyšel a co stojí a to ta příčina toho byla, že jim bylo mluveno a dávka, že jse[!] musí naříditi nebo vědí, že není odkud kde co vzíti, když po spatření těch privileií^a bylo. Tu potom žádali pana purkmistra a pány, aby o to pracovali, aby k toho sjíti mohlo, jak by mohli takových robot zproštění bejti. 9. dávka nařízení.

^a Tak v textu.

[402.]

3. oktobri přinešený bylo psaní z kanceláře Jeho Milosti kníže[te] pana kardinála z příčiny Halera.

[403.]

4. a[ctum] poslána jest byla suplikací ku panu hejtmanovi, aby ji dodal Jeho Milosti kníže[ti]. Žádný odpovědi nebylo odeslaný.

4. a[ctum] měl sobě rok položen o 9. hodinách Mikuláš Chaloupka, tak že jest mu verunk puště[n] na 6 rýnských zlatých, aby jej pokládal při Vánocích, tak aby na domě zůstati mohl. Josef Fojtů při tom. Item posel byl zase vypraven na Niklschpurg.

Item pan Jan Komínek musil se vypravit do Vídně, přitom psaní poslaný panu Bernartovi, druhý posel do Krumlova ku panu hejtmanu.

[404.]

7. a[ctum] musili pan purkmistr a páni 1 pacholka na Krumlo[v] vypraviti. Pan Jiřík Esik^a a pan Jan Nohýnek byli s ním vypraveni.

Item Foltýn Picek, jinak Šlapák, připověděl se jest k městu i přípovědný dal. Dávku na celý rok co by měl dáti, jest mu oznámeno, i sám pověděl, že to chce dáti jako Petr Laurenc 3 rýnský zlatý.

Item Pouzdřanští přišli upomínati o svý dluhy, že jse[!] jim ani ouroky nespravují, ani na sumu nic nedávajíc za 3 léta.

Item Jakubovi Svobodovi jest vejtah vydán i truhle po jeho bábě.

[fol. 91]

^a *Efickh*

[405.]

8. oktobri poslaný jest psaní od pana hejtmana za příčinou horního soudu, aby držen byl a bednářům po čem by se jim platiti mělo.

Item psaní jest bylo poslaný ku panu Jiříkovi Kamenickému z[e] strany vojenskýho lidu, že by mělo ze Slizka do města Brna přitáhnouti 300 rejtarů, jestli tomu tak neb není, žádajíc, aby nějaký avizný daný bylo sem do města Ejvanč[ic].^a

Der Zeichnus was denen Pinden Alhürr bey der Statth Eybenschitz von den Fas Pinden, Und alerley gefes geben solth werden wie Lauth 1633:

von	20 Einer	36 Kreuzer
von	15 Einer	24 Kreuzer
von	10 Einer	18 Kreuzer
von	6 Einer	12 Kreuzer
von	4 Einer	9 Kreuzer
von	3 Einer	7 Kreuzer
von	2 Einer	4½ Kreuzer
von	1 Einer	3 Kreuzer
von	½ Einer	2 Kreuzer

Von dem Flickhen.

Von Einer 20 einerigen Tafel ½ Kreuzer.

von 15 Einer 5 Kreuzer
von 10 Einer 3½ Kreuzer
von 6 Einer 2½ Kreuzer
von 4 Einer 2 Kreuzer
von 2 Einer 1 Kreuzer

Laurentz Fuscher, Hauptman, manu propria

^a Eywancz

[406.]

[fol. 92]

11. oktobri Salmon Kürsch, ten čas ženich a paní Justýna, pozůstalá vdova po neboštíku Mikuláši Herglovi, měli veselí. Jest otázka učiněna ku panu ženichovi, kde by paní nevěstu chtěl uvísti a její malé dítky, jak by za občany byly. Zda-li ten dům, v kterým paní nevěsta jest, chtěl by užítí a jej platiti, jak ho jeho předek koupil etc. Odpověd[ě]l, že k tomu kupu přistupuje jak neboštík jeho předek jej koupil, též jaký dávky přicházeti budou. Podli možnosti svý spravovati chce sirotky pozůstalé, ty že z[a] vlastní přijímá a tak spolu s jinejmi dítkami, který by mu Pán Bůh dáti ráčil, díl míti mají. K tomu jsou páni, kteří byli vyslaní k smlouvám přistoupili a místo dali. Paní nevěsta na 3. díl jest přijata. Paní Justýna, totiž nevěsta, vymínila sobě na smlouvách <svůj> šmuk ženský. Při nevěstiný straně pan M. Kožíšek, pan J. Esik,^a pan Da[vid] Špalek a Michal Lamel. Při ženichový straně pan Martin Frušaur, Kryštof Bok,^b Hans Peterscholtz, Jirk Loub^c, švec, Jiřík Pexa.^d

^a Efickh

^b Bockh

^c Laub

^d Pekxa

[407.]

12. oktobri nota bene ohlásil se jest pan Bartoloměj Zbrašenský, aby mu povoleno bylo 1 bečku vína složití a tu, že chce zase pod obručí ven vyvísti. Byla v domě vydána a z Krumlova byla co jest jí přivezli.

[408.]

13. a[ctum] byl jest horní soud držen léta 1633 s povolením pana hejtmána a snešením starých rad, jak by se mělo [v] kterých vinohradech sbíratí. Jakž níže 14. [a] 15. oktobri, to jest v pátek a v sobotu mají se Lhůty sbíratí. V neděli stará vína po obědu, aby popsany byly.

17. a[ctum], to jest v pondělí mají se všecy zahrady okolo měst[a] a u domu sebrati v Pucpercích, v Pancířích a za Novými mlejny.

18. v outerý Levíky, Konváře, Marše, Nový Klíčky, Písky.

19 a[ctum] to jest ve středu Šankvicary, Martály, Rovně, Syslice, Čertovy žleby a sumou, kde kdo co má. Platiti se má takto:

[fol. 93]

hotařům se má dáti od achtele ¹	1½	krejcaru
bračům	3	krejcarey
nosičům a pěchovníkům bez stravy	4	krejcarey
presovníkům ke stravě po	4	krejcarech
beze stravy po	8	krejcarech
dělníkům podzimní dílo po	6	krejcarech
ženám po	4	krejcarech

Item byla jest též obec napomínána z strany berně, že jí nespravují. Item z strany pana Augustýna Makovce, též že na hlásky, kdy na koho přijde, že nejde. Toho dne jest sníh přšel o 5 hodinách.

¹ Stará plošná míra, cca 0,028 ha. (Gustav HOFMANN, *Metrologická příručka: pro Čechy, Moravu a Slezsko do zavedení metrické soustavy*, Plzeň 1984, s. 51.)

[409.]

14. a[ctum] Jan Varhaník žádal sobě <předvstoupení> pana purkmistra, aby mohl míti předvstoupení. Dána mu odpověď, že jsou ferie.

Item téhož dne bylo jest od Jeho Milosti kníže[te] psaní odeslaný z Bíbrschtorfu, aby se některé věci odeslaly, co jest se spravilo v Znojmě aneb vykonávalo, když tam Jeho Milost císařská ráčil bejti. Byl tam pan Jan Komínek, pan Izaiáš potom za ním vyslán byl.

[410.]

18. octobri pan Halbík jel skrze město [se] svou paní a paní mateří do Mělčan.

[411.]

21. posel se navrátil z Vídně od pana Jana Komínka.

Odklady. Měl sobě rok položen Slezák, který mejta sirky nespravil.

Item páni staré rady jsou povolání byli. Pan Václav Spěváček, pan Izaiáš, pan Tomáš Jelínek a oč potřeby bylo, jest jim přednešeno.

Item byl jest se vypravil pan starosta do Krumlova, aby počet učinili se panem Václavem, důchodním písařem. I peněž sebou vzali a odvedli.

Item pan hrabě z Val[d]štejna přijel sem, jedouc z Židlochovic a zůstal tu přes noc a ranního času jel k Třebíči.

[412.]

[fol. 94]

26. oktobri odklady, l[éta] 1633. Byla jest troje rada povolána, též i sousedí z obce a co jest zapotřebí bylo jest jim přednášeno.

Matouš Červenka	Petr Kocián
Jan Agrikola	Tomáš Mauřenovský
Balcar Pilz	Jiřík Vybner
Jiřík Pexa ^a	Josef Fojtů
Jakub Šambogen	Jan Šváb
Paul Limpek	Martin Clo
Jan Kužník	Bartoloměj Rakšický
Matěj Zápotočný	Mikuláš Chaloupka

Matouš Škardáč

Item bylo jest povoleno od vší trojí rad[y]^b a celé obce, aby vína přespolní se neskládaly u nídr louk, aby se spravolal a zase pod obručí, aby vyprodány byly.

^a Pekxa

^b Seřiznutím okraje folia došlo k odstranění litery y.

[413.]

28. oktobri pan Jan Nohýnek ouřad purkmistrský přijal.

Téhož dne přijel sem k popisování desátků klíčník a obročník.

Item přijel sem jeden ouředník jménem Klement Sázovský z Šenhófu, co bejval na Polný za ouředníka na Polný 20 l[et] a na ten čas v Polný zůstává. Pokudž by se tyto osoby na 1000 rýnských zlatých neohlásily, totiž Hans Krejčí, Wentcen Schtecher a Petr Polter, že jse[!] on ohlašuje. I taky žádal těch osob poznamenání jména jejich. L[éta] 1633, dne 28. oktobri.

[414.]

30. a[ctum] přijel sem pan Rögen spolu se panem hejtmanem a o dluh Jeho Milosti kníže[te] jsou napomínali.

[415.]

31. a[ctum] desátek se jest vybíral.

[416.]

1. novembri páni staré rady trojí byli povoláni za příčinou dluhu Jeho Milosti kníže[te], též také i sousedi z obce tito:

Matouš Červenka	Jiřík Kranic
Balcar Mann	Hans Kulhauf
Jirk Kolík	Michal Kovář
Beneš Gebaur	Martin Kuldschpitz
Jan Varhaník	Hans Sedlář
Balcar Pilz	Linhart Klimpocher
Michal Krejčí	Vítek Kopl
Krekor Krejčí	Michal Lamel
Tomáš Vlk	Václav Břekovec a Hrdlů

[fol. 95]

[417.]

3. novembri pan primátor, pan Izaiáš, pan M[artin] Skočnodvor[ský], pan Matyáš Kožíšek

a pan Pavel, písař a sousedi též z obce byli jsou vypraveni na Krumlov za příčinou dluhu Jeho Milosti kníže[te]. Nespravili nic.

[418.]

6. a 7. a[ctum] tito páni zase se vypravili na Krumlov: Pan primátor, pan Izaiáš, pan Tomáš, pan Martin, pan Matyáš, pan Jiřík Esik^a a 12 sousedů z obce, a tu aby mohli s Jeho Milostí kníže[tem] v nějaký akord přijít strany dluhu i také robot.

^a *Eřickh*

[419.]

10. novembri byla jest troje rada povolána i celá obec za příčinou pana primasa a pana Matyáše Kožíška, že v arestu na Krumlovu zůstávají o 300 rýnských zlatých.^a Otázka, jak by takový pen[í]ze se shledati mohly, aneb kde odkud [je] vzíti, tak aby se jim z takového arestu pomohlo. 2) Též jest jim obcí mluveno, že by podle spravedlnosti tak mnoho dlužni nebyli, jen 70 rýnských zlatých za obilí.

Item s vojenským lidem, že jest mnoho utraceno bylo, pan Miniaty víc pasírovati nechtěl, nýbrž pověděl, že je mělo celý panství krumlovský takový lid víc chovati, jest vše poukázáno. Potom, když jest jim to vše přednešeno bylo, tehdy k tomu povolili, aby se sami šacovali podle možností jednoho každého, tak aby takový pen[í]ze shledány bejti mohly.

^a Nad uvedenou částkou je vodorovná čára.

[420.]

[fol. 96]

11. vypraven jest byl pan Štefan a pan Martin Sykl spolu [se] sousedy s těmito na Bibrschtorf. Šlo [k] Jeho Milosti kníže[ti]: Josef Fojtů, Andre[a]s Bednář, Jirk Neibner, Mates Gebaur, Kryštof Bok,^a Michal Kovář, Matouš Červenka s suplikací k Milosti kníže[ti] čeho žádá na této obci, že to možné učiniti není. Item pan Spěváček a pan M[artin] Skočnodvorský v arestu zůstávali. Pan Matouš Kožíšek domů se navrátil.

^a *Krischtof Bockh*

[421.]

16. novembri odklady. Pan Jan Urbanů vyžádal sobě roku [v] 8 hodin^a u pana purk[mistra], aby mu hodina jmenována byla. Stížnost sobě berouc, že mu kněz čučický za vína platiti nechce co propil u Josefa Fojtového. Jan Prin měl sobě též rok jmenování.

Item Pavel Ctibor, ten se dostal do arestu.

Item pan hejtman z Krumlova poslal 2 psaní ku panu rychtáři, aby 4 koně vypravil a vůz pro chmel do Tovačova pod 100 rejchstolarů.

Item Jan Žáček spolu se panem ouředníkem přijel sem napomínajíc o ourok. Dána mu byla odpověď, že až pan starší se domů navrátí z Krumlova.

^a Údaj 8 *ho[din]* nadepsán nad řádkem.

[422.]

17. novembri byla jest troje rada povolána a celá obec a jest jim bylo oznámeno, že jest pan Štefan a pan Martin Sykl spolu s jinými [co] u Jeho Milosti kníže[te] způsobili oznámeno. Item toho dne bylo jest od trojí rady nařízeno, aby se 3 mety žita pekařům i pecnářům vyměřilo, a takové vozili, aby zpeněžení bylo 1 měřice za 12 českých, tak aby na dluh Jeho Milosti kníže[te] přibylo a se do rentů odvedlo. 4 pekařům všem dáno 30 měřic, pan Jan Šťastný přijal 15 měřic, Koštoval a Rejna 25 měřic, Jindrová a Cnitárková 15 měřic, Dobiášce dáno 8 měřic.

[423.]

21. novembri byla jest troje rada povolána a celá obec za příčinou těch 300 rýnských zlatých, kteréžto peníze se měly odvésti dne 10. novembri.

2) Strany desátečního nemůže jse[!] má odsud vyzdvihnouti, co k tomu obec říkati bude, aby dali odpověď.

3) Počet činěn byl s vejběřčími.

4) Psaní jest bylo odeslaný od pana hejtmána, aby se tyto osoby na Krumlov vypravily ráno pan Izaiáš, pan Tomáš a pan M[ikuláš] Krupičář.

[424.]

[fol. 97]

22. a[ctum] byla jest troje rada povolána a nařízeno bylo od nich, aby pilně dávky, které byly nařízeny, vejběřčí upomínali pod trestáním, tak aby se Jeho Milosti kníže[ti] dluh, totiž těch 300 rýnských zlatých do důchodu odvísti mohlo, tak aby páni arestu zproštění bejti mohli.

Item tito páni byli na Krumlov vypraveni: Pan Izaiáš a pan Tomáš, pan M[ikuláš] Krupičář a pan Jiří Esik^a přinesli sebou dektet, který jim pan hejtman dal, který soused takový dávky odvísti od sebe nechce, aby šli a vzali v domě co má a prodali to a za dávku, co který povinen jest vzali a ostatek, aby mu zase navraceno bylo. K tomu nařízení [byli]

pan Štefan, pan J[iří] Esik.^b

Item pan Jan Komínek z Brna domů se navrátil.

Item toho dne Dorna Čučická byla dána do vězení, že jest zde v ráthauze jednomu sedláku pen[í]ze pobrala a sedlák s ní též dán byl do vězení, aby se tam srovnali.

^a *Efickh*

^b *Efickh*

[425.]

23. a[ctum] za Jeho Milostí kníže[tem] byla jest suplikací odeslána.

[426.]

25. byla jest jiná dávka nařízena a toho dne jsou jí něco odvedli. A bylo jim poručeno, aby šli a upomínali, že sice budou obsílaní, kteří nedají a dáni budou do arestu a puštění nebudou až dají.

[427.]

28. a[ctum] byla jest troje rada povolána. Do rady za příčinou roboty pod 100 rejch[stolary], který by se postavití nechtěl, 29. jest to vše obci přednášeno.

[428.]

1. decembri musili se páni tito vypraviti na Krumlov, pan Izaiáš a pan Tomáš jeli.

[429.]

3. a[ctum] jelo okolo měst[a] Uhrů [na] 6 koní[ch] k Nové Vsi a odtud k Třebíči.

Item panu Maniati, byly jsou pen[í]ze odeslány do města Brna, co jest mu připovědíno bylo.

[430.]

5. adi 1 plátení[k] z Třebíče spolu s jedním Slezákem, který jest mejta nespravil, nemohlo se porovnání státi toho dne bylo jim odloženo do 2 h[odin] jarmaku. Rukojmí Martin Sígl, Hans Petrscholtz pod 30 rejch[stolarů].

[431.]

6. decembri přijel sem jeden fendrych od ležení pan z Val[d]štejna na 4 koních. Dán jest mu na koně 1 měrice ovsu a odsud jel k Olomouci, od Olomouce k Těšínu pro lid, že jest pošlou, aby jej vyzdvih.

[fol. 98]

[432.]

8. a[ctum] byla jest všeka obec povolána a po desátcích a tu, kdo co restýroval 8. dávky musili dávati, též i 9.

Item pekaři dáni byli do arestu pro nesvornost mezi sebou mající.

[433.]

10. a[ctum] pan hrabě třebický ráčil sem přijeti v poledne a odsud jel na Židlochovice. Item od pana Jana Kralického psaní odesláno. 2. psaní přinešený bylo od ouřadu jaro-měřického dotejkající se Jana Agrikoly o verunky, kteréž jsou mu povini byli dáti. Na to psaní měl odpověď dáti. Zanechal takový psaní za sebou, v[e] středu, že jse[!] do ráthauzu dostavíti a toho všeho známost. 3. psaní bylo poslaný z Kobelího od [...].^a Dáti odpověď od pana [...].^b

^a Text nebyl dokončen.

^b Text nebyl dokončen.

[434.]

10. decembri na žádost p. Šimona Sochora z poručení pana purkmistra byli jsou [pro]pozici roznešeny k osobám těmto: První panu Albrechtovi Šempetrovi a paní Dorotě, též Šempetrový, panu Josefovi Fojtovi, paní Zuzaně Fojtový, Janovi Plesníkovi, Martinovi Vodičkovi, kováři olexovskému a mlynáři Trojanovi z Němčic a Malíkovi. Dán jest jim rok [do] 8 hodin ve středu, aby se všecí do radního domu postavili.

[435.]

12. dne páni pekaři odvedli pen[í]ze co se byli uvolili, aby pan purkmistr a páni nad tím ruku drželi, aby se jim žádná překážka nečinila od těch, kteréž koláče pekou. Mají sobě sami na to pozor dáti, kteříž by jich pekli, aby je hned pobrali a do špitále dali.

Item do domu, aby sami nechodili, ani taky žádného neposílali, nežli když uhlídají, že ten, kdo koláč nesl a jedl, aby se ho zeptal, od koho jej koupil, aby pověděl.

[436.]

14. a[ctum] byla jest troje rada povolána i z obce souseďi za příčinou 400 r[eichstolarů], aby ještě se do Vánoc odvedly. Nechtěli se souseďi v nic uvoliti, a to protože jsou prve peněz zapůčovali, seč kdo mohl bejti. [Za] druhé, že jse[!] též uvolili jednu dávku dáti, aby měli co dáti, že nedají. Dána jest jim byla odpověď tato: Jestliže jsou co půčívali <tedy> a

[fol. 99]

neb dávali, tedy že jakž Jeho Milosti kníže[ti] do důchodu, tak taky i kreditorům se platilo, jestli by tomu věřiti nechtěli, že jse jim ze všeho počet učiní, kam kde jaký pen[í]ze komu co odvedli. I to také jim mluveno bylo, že jsou peněz od obce dostávati nemohli, vzalo se od Jeho Milosti kníže[te] a je zakládali. Tedy nyní, aby se pomohli starati, jak by takový 400 zlatých rýnských shledali.[!] Aneb aby radu dali, kde by se takový pen[í]ze mohly vypůjčiti, že by jse odvedly a potom ta suma pomaly se zase shledávala a tomu, který by to dobrodiní učinil, zase s poděkováním odvedli. Naposledy, když jim to přednešeno a ukázáno bylo, tedy jse[!] předce uvolili dáti 9. dávku a k tomu osoby nařízeny byly, který ji vybíraly, aby věřily jak ji pilně odvozují, poněvadž jich opatrní páni nevěří, aby toho zkusili, jak osoby tyto k tomu zřízeny: Pan Balcar Mann, Matouš Červenka, Lukáš Šolc,^a Kryštof Bok,^b Linhart Klimpocher, Jan Sklenář, pan písař jejich [a] Josef Fojtů. Za slušné by bylo, aby tu dávku 9. z ní upomínali.

^a *Sfoltz*

^b *Bockh*

[437.]

15. a[ctum] přišli tři dlužníci z Perný¹ napomínajíc o dluh i také sumu vykázejíc, aby se jim dala, poněvadž akordu zadosti se nečiní, ani ouroků se žádných nedává, že jse[!] jim páni byli uvolili koně dáti, toho se nic nestalo, až jeden čas, když pan Šimon v dáli jel, chtěli koně i jeho, že by byli obstaviti, nežli že tak byli přemlouváni [?], dále že to Jeho Milost kníž[e] panu kardinálovi vše v známost chtí uvísti, když páni své domluvě a akordu zadosti nečiní, že oni také státi nechtí, nežli sumu, aby zaň plnú dali.

¹ Vesnice Perná leží 7 km severně od Mikulova k němuž i správně náležela coby součást mikulovského panství. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 246–249.)

[438.]

[fol. 100]

17. a[ctum] vypůjčili jsou páni peněz od Foltýna Pice, jinak Šlapáka, 30 zlatých rýnských, tak aby mohli na ty 400 zlatých rýnských shledati. Jan Vlach též měl půjčiti.^a

^a Na levém okraji folia je přípisek *Ty sou zaplacený, 30 zlatých Šlapákovi.*

[439.]

21. přinešena byla odpověď od pana Miniaty[ho] z strany vojenského lidu.

[440.]

24 a[ctum] bylo jest psaní odeslaný panu Janovi Komínkovi od pana hraběte z Valdštejna,

že by mělo přitáhnouti rejtarů 11 rekymentů k Olomouci, a že ještě žádných komisařů nemají. 2 psaní zase jemu panu Janovi odeslaný bylo od pana hejtmána kounického srovnávající se s tím prvním. Z těch obou psaní byl auszuk¹ odeslaný do Brna ku panu písaři městskému, jestli by oni co o tom slyšeli, aby nějaká avízi odeslaná byla, že jse[!] poslu zapla[tí]. Pan Martin Skočnodvorský ouřad jesti purkmistrský přijal.

¹ Auszug (z něm.) je výtah.

[441.]

27. a[ctum] panu Albrechtovi bylo jest psaní odeslaný, že mají vojáci táhnouti k Náměšti.

[442.]

2. januari táhlo okolo města 10 praporců pěchoty od Říčán, ale malý počet jich byl. Nachtlager¹ měli v Prostroměřicích² a potom k Znojmu, tam kvartýry měli.

¹ Nachtlager (z něm.) je vojenský tábor, ležení.

² Prostroměřice dnes Prosiměřice se nacházejí v okrese Znojmo. K roku 1625 byly součástí panství Moravský Krumlov. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 2*, s. 117.)

[443.]

4. januari prajnerovský rekyment přitáh do Nový Vsi a Oslovan a Letkovic a potom na kvartýr do Brna.

[444.]

5. a[ctum] odklady. Ten den měli sobě den a hodinu jmenovanou, totiž osmú osoby tyto: Předně pan Šimon Sochor svědky měl zavísti proti Petrovi Foltánkovi a on měl sobě na ně pohleděti. To se státi nemohlo pro příčiny ty, že jest pan Šimon takových svědků sem všech dostati nemohl skrze vojenský lid, kterýž jest přitáh prajnerovský rekyment, nebo[t] leželi po vesnicích. Bylo mu poodloženo do dne 7. januari.

[445.]

7. odklady. Toho dne pan Bartoloměj Zbrašenský, toho času jsouc rychtářem, měli sobě spolu se panem Šimonem rok položen, svědky stavěti proti Petrovi Foltánkovi, po [?]děvský sobě na ně byli slyšání.

[446.] [9. ledna 1634]

[fol. 101]

Léta Páně 1634, dne 9. januari. Toho dne jest volen ouřad do rady. Za primátora pan Václav Spěváček, 2. Izaiáš Weicker, 3. Tomáš Jelínek, 4. Mikuláš Krup[ičář], 5. Jan Šťastný,

6. David Špalek, 7. Balcar Mann, 8. Jiřík Šmelcenpot. Kostelníci velkého kostela Josef Fojtů, Jan Kužník. Konšelé aneb čtvrtníci Jan Agrikola, Jiřík Paulcar, Jiřík Kranic, Martin Jelínek. Špitálníci Tomáš Vladyka, Jiřík Pexa.^a Kostelníci u Svatý Trojice Jiřík Trampler, Laurenc Hampl. U svatýho Jakuba Hans Kothart, Matěj V[ladislav]ský .

^a *Pekxa*

[447.]

[fol. 102]

10. januari vzatý jsou od pana <vína> hejtmana desátečný vína mocně, ale však jest jeho obec zato prosila, aby toho pan hejtman nečinil, až by od Jeho Milosti kníže[te] odpověď přišla. Nechtěl toho učiniti, nežli aby mu sklep odemčeli. Páni hospodáři obecní toho učiniti nechtěli. Klíče jest od nich vzal a sám sobě sklep odemčel. Panu rychtáři poručeno bylo, aby postíhači on poručil, aby takové vína desáteční vytáhli. Oni sami[!] tam procházeli, tak aby jich netáhli a on taky pan hejtman postíhačů neznal, když žádnýho zdejších dostati nemohl, poslal do Alexovic^a pro sedláky. Ti taky, když sem přišli, sami[!] tam toulali. Než jich k tomu přivedl, aby ta vína vytaženy byly, trvalo to přes půl dne, čekajíc tak dlouho. Jež se potom ro[z]hněval, šafáře popral, jeho písaře i klíčníka chtěl taky bít. Na Klece se též rozhněval, že s Václavem pijí a žádný mu k pomoci nejsou, že jen pití a žraní hledají. S velkou prací k tomu sedláky, pacholky ze dvorů v hromadu sehnat, také že ty vína vytáhli však jen 2 bečky, druhých nevzali.

^a *Aleksovic*

[448.]

13. januari. Toho dne pan páter jest i sebe poslal pro ouřad, jak pro starý pány, tak také i pro novotný a potom od pana pátera všeci přišli do radního domu. A tak pan primátor novotný^a spolu se pány svejmi ouřad purkmistrský k sobě přijal. Toho dne navrátil se jest posel od Jeho Milosti kníže[te] a psaní od pana maršálka přinesl.

^a Myšleno ve smyslu nový.

[449.]

14. januari vyžádal sobě ouřad němčický u pana primátora, aby svědkové slyšení byli, kterýž mají dávatí svědomí proti Petrovi Foltánkovi, že by měl pohaněti ouřad a šelem nadáti. Pohledíc sobě on na ně, byl slyšán. Svědkové: Paní Dorota Sempetrová a paní [fol. 103] Zuzana Fojtová, Jan Plesník, Martin Vodička.

[450.]

15. januari toho dne jest bylo psaní odeslaný od pana h[e]jtmana jestli jest svědomí dal pan Matyáš Kožíšek. Jeho Milosti císařovně, aby odeslaný bylo hned spěšně do Znojma pod 200 rejchs[tolarů]. Mělo se to svědomí dáti ještě před obnovení[m] ouřadu, ale pan Matyáš pravil, že on chce od sebe odpověď dáti a pan Komínek též nebo[t] bylo k němu psáno.

[451.]

16. januari byla jest troje rada povolána za příčinou tou, že jest poručení Jeho Milosti kníže[te], aby se 12 muškátýrů najalo. Páni staré rady byli tito: Pan M[artin] Mračna, Pan M[artin] Skočnodvorský, pan M[atyáš] Kožíšek, Jiřík Esik,^a pan Štefan, Jan Nohýnek, Jan Urbanů, Laurenc Malíř. Strany vína též jest jim bylo přednášeno, aby se sešenkovalo.

^a *Eřickh*

[452.]

17. januari páni se byli vypravili na Krumlov: Pan p.[?] primas, pan Izaiáš, pan M[artin] Mračna, pan Martin Skočnodvorský.

17. a[ctum] toho dne str[hl] se vítr veliký, tak že na faře kus štítu shodil, střechu i krokve polámal. Pastoušky též jest pobořil a polámal.

[453.]

21. januari pana rychtáře přijímání bylo. Troje rada a celá obec přítomni při tom jsou byli. Sousedé povolání jeden po druhém a na nich jest bylo dokazováno, jak kdo mnoho dobytka má [a] vobilí však mimo svou potřebu.

Item též jest oznamováno, že jse[!] musejí dávky naříditi však skrovný, že není na ráthauze malého pen[í]ze, čím poslu zaplatiti.

Item 2) kdo by měl jaký vína, že jich opatrní páni od sousedů kupovati chtějí a po vyšenkovaní takového vína jednomu každému, však jakžby kdo mnoho prodal, dány bejti mají, *[fol. 104]* aby mohli nějaký výdělek míti.

3) Item aby k tomu jeden dům vybrán byl, kde by se takový víno šenkovati mohlo.

4) Pivo, aby též na jednom místě, aby šenkováno bylo a jeden sud od pánů čtvrtníků, aby vyšenkován byl, aby se mohlo zvědět, jestli by jaký přítom vejdělek se vynalezl 6 krejcarů.

Item též jest bylo oznamováno strany velikého i malého mostu, že oba scházejí. Na domě farním též, že štít spadl, tak že jse[!] neví odkud, kde krejcar vzíti. Též i na ráthauze všecko in suma všechny střechy scházejí. Item vůbec jest se v tom zastavovala strany šenku, aby páni sami jen šenk měli, ale jest jim pověděno, aby se nedomnívali, kdyby někdo svý víno do ráthauzu prodal, že by mu se mělo verunky poraziti, ne než, jak se čí víno vyšenkuje pen[í]ze mu dány bejti mají.

Item smetí, popele na místa k tomu od dána za město a jiné neřády, aby vynášeny, aby byly. Kdy by se toho dopustil a našlo se před jeho domem a neb jináč v něčem postižen, ten že má trestán bejti a k tomu pokuta.

Item byla jest obec napomenuta, aby pilně dne nedělního i svátečního do kostela chodili, království Božího vyhledávali, Pánu Bohu se modlili za požehnání boží prosili, stání na rynku zanechali, her se nedopouštěli. Pan rychtář, aby nato pozor aby[!] dal, kdyby kterého v nedělní den na pokry zastal, aby do vězení dán byl. Tak také jestli by, který na rynku stál, do kostela je hnal a žádného handle neb prodávání, aby nedopouštěli, když jest kázání. [fol. 105]

[454.]

22. januari bylo jest 12 sousedů na Krumlov vypraveno. Zase se všeci domů navrátili, že aby svobodní tam aby vyslaní byli podruzi, kteří by se mohli za muškátýře potřebovati. Item pan Izaiáš a pan Jiřík Esik,^a pan Štefan Šuster přijeli z Krumlova a Fajtle sebou i jeho manželku sebou sem do města přivezli. Pan Martin Mračna dobrou vůli jest sou[?] Fajtlový i s ním. P[ak] byl jest pozván též pan primátor a pan Izaiáš.

Item toho dne jesti sem přijel pan Kryn^b [a] pan Fulkhaun.

^a *Efickh*

^b Za jménem je symbol kříže.

[455.]

23. Jeho Milost kníž[e] ráčilo sem přijeti k obědu a potom odsud jeli všeci k Brnu. 23. januari Petr Soltánek vyžádal sobě u pana primátora, aby povolení dal, abych cedule roznesl osobám těmto: Panu Šimonovi Sochortovi, Josefovi Fojtovi, Janovi Plesníkovi, Janovi Šrotovi. Ke dni jmenovanému, aby se dostavili [v] 8 hodin.

[456.]

25. januari měl se počet přijíti od pánů hospodářů, že nebylo všech pánů starejch v domě

nestáti se to nemohlo.

Item Martin Začanský se postaviti musil za příčinou tou, že jesti krávu, kteráž zdechnouti měla, židu ji prodal. Ta jse[!] za 3 dny oteliti nemohla. Žid takový maso z ní jest sekal a lidem prodával. Majíce se pak žid dostaviti do Krumlova jest odešel a se nedostavil. Bylo mu zase poručeno odjít domů, když se mu poručí, aby se postavil.

Item byli jsou obeslaní sousedé, kteří o co jsou dlužni i o verunky byli napomenuti.

[fol. 106]

[457.]

27. odklady. Měli sobě rok složen tito [v] 8 hodin: Jan Agrikola vyžádal sobě roku u pana purkmistra, aby mohl míti předstoupení před pány [s] židem Jakubem.

Item svědkové mají slyšání bejti tito: Josef Fojtů, Jan Plesník, Jan Šrot, Kašpar Pipich, Jan Hrubej. Ti svědectví [. . .]^a mají dáti proti panu Šimonovi Sochorovi a on má sobě na ně pohledě[t].

Item toho dne všeci řezníci se mají postaviti křesťané i židi z příčin těchto, kterém jest již nařízeno ti, aby vždy maso měli tak, aby žádný nedostatek se v tom nenacházel. Židé, když co přiženou, tedy mají se vždy u třicátníka¹ opovědíti jestli zdravý dobytek a neb nový, aby lid netrávili po[d] pokutou a trestáním.

Item též se páni starejmi rozmluviti o dům plevovský, aby se dalo pod velikou světnici 2 rožky podtáhnouti a 4 trámy.

Item Jeho Milost kníž[e] ráčilo z Brna sem přijeti. <Musili se prkna vyvísti k mostu velikýmu, tak že jest Jeho Milost kníž[e] ráčilo přijíti, protože jest most zdvižen byl a koly se tlouklo, s vozy jeli přes vodu.>^b

Item čtvrtníkům bylo jest poručeno, aby šli po sousedech, jak který vína mnoho má, aby poznamenali.

^a Text je nečitelný.

¹ Třicátník, resp. třidcátník byl úředník vybírající tkz. třidcátek. (<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>, cit. 11. 11. 2018)

^b Celý zápis je škrtnutý.

[458.]

28. januari z poručení pana regenta musili se páni tito vypraviti na Krumlov pan primátor, pan Izaiáš a pan Martin Skočnodvorský z příčiny knických co mejto projeli. Item toho dne přijelo sem panstvo jedouc z Brna od sněmu, pan z Vlašimě, pan z Hostašova, pan Kryn[?] Edlpojner. Po obědě jeli odsud zase domů.

[fol. 107]

[459.]

29. a[ctum] vyslán jest byl pan Mikuláš a pan David Špalek pěšky na Krumlov[!] [se] suplikací, aby ji Jeho Milosti kníže[ti] dodali. Bylo jim poručeno domů od[e]jíti, aby na resuluci očekávali, že má odeslaná bejti.

[460.]

30. a[ctum] přišlo poručení od pana regenta, aby sousedi všeci sečtění byli jak mnoho jich při městě jest.

Item Matěj Zápotočný byl jest obeslán, že draho svíčky má. 1. tucet dává za 9 krejcarů, že loj draho nebere, že jsou po 8 krejcarech dosti drahý a mejdla též za 8 krejcarů 1 tucet. Pověděl, že on přitom práv bejti nemůže, že draho sůl musí kupovati. Druhý jestli v městě Brně jsou laciný, mají taky loj lacino, řezníkům též se loj sazuje.

Item přišlo poručení od pana hejtmana, aby se čtvrtníci na Krumlov posta[vili].

Item vejběrčí pen[í]ze odvozovali.

[461.]

31. januari odklady Jan Plesník a Jan Šrot svědomí dali proti panu Šimonovi Sochorovi [a] Petrovi Foltánkovi.

Item přišlo poručení pana hejtmana, aby k tomu osoby pan purkmistr nařídili, kteří by profianty přijímali, který se má sem dovážeti. Však stará kontribucí to náleželo komisařům, kteří byli prve k tomu nařízení Haus Jirk a pan [Jan] Komínek.

[462.]

1. februari odklady. Jan Margnút měl sobě rok [v] 8 hodin položen.

Item Václav Náchodský a Mikuláš Chaloupka z příčiny domu Mikuláše, že ho chce od něho vzít v tý sumě, jak ho on sám má, však bez závdavku.

Item toho dne jest sem profant vozen na dům Jeho Milosti kníže[te]. Však z tohoto panství, co ještě poddaní restýrovali, ale byli musili [dát]. Pan purkmistr a páni k tomu vosoby naříditi, který jej přijímuly, Jakub Řemenář, Jan Prin. Však to měli ti komisaři přijímati, pan Haus[!] Jiří, pan Jan Komínek a Jan Agrikola, když neviděli žádnýho ouzaku[?] odtud, aby jim něco vybejvalo. Bylo jest psaní z Brna odeslané pánům, aby to oni zaopatřili. [fol. 108]

[463.]

2. a[ctum] byla jest troje rada povolána i celá obec a některé pilné věci byly jim přednášeny. Item počet jest od pánů hospodářů obecních přijímán byl. Item pánům čtvrtníkům poznamenání sousedů jedné čtvrti[!] poznamení jest dáno, aby každý pod svou moc měl, protože jsou 4, a když by jaké pořízení od vrchnosti přišlo, tu pání čtvrtníci povolání budou do rady a jim se to poručení v známost má uvésti a oni potom povolajíc každý své čtvrti osoby, který by něčemu rozuměly, co by jim v radě oznámeno bylo přednesly a co oni za odpověď dají přijdouce do ráthauzu.

[464.]

3. a[ctum] přitáhli rejtaři do Oslovan, musil se jim dáti profiant, nebo[t'] komisaři sem psaní odeslali s ordinací. Dáno jim 1 v[ůz] vína, 8 měřic ovsu, 1 tele, 1 kapra a 1 štiku pro rytmistra.

[465.]

7. a[ctum] pání čtvrtníci nejprve chleby začali vážiti jak domácím tak přespolním pekařům i pecnářům.

[466.]

8. februari bylo jest poručení pana purkmistra a pánů, aby všeci šenkýři, kteří pivo dávají cejkýře zpřitrhovali, že jse[!] v ráthauze načne, aby se mohlo věděti jaký oužitek jest přitom. K tomu nařízen byl Jan Agrikola.

[467.]

9. a[ctum] byli jsou se pan primátor a pan Izaiáš do Kounic vypravili ku panu Pavlovi Perný[mu] a od něho 5 beček vína koupili. [Za] 37 reichstolarů 1 bečku.

[468.]

[fol. 109]

Dne 10. februari byla jest troje rada povolána, jaká toho jest příčina, bylo jest jim oznámeno předně panu Makovci.

Item sousedé jsou byli o verunky napomenuti.

[469.]

Dne 11. a[ctum] pan Izaiáš ouřad purkmistrský toho dne k sobě přijali.

[470.]

12. a[ctum] pan hejtman jest z Brna v šest hodin spolu s důchodním písařem přijel a co jsou tam vyřídili panu purkmistru v známost jsou uvedli, předně kontribuci, že jsou odvedli, pšence co jse[!] mělo dáti na profant, že jsou skopili a odvedli.

Item profant, aby se tam nevez, že nemají kde vobílí dávati, že ho všudy plno mají, nýbrž aby se za ně pen[í]ze daly.

[471.]

13. a[ctum] byli jsou páni staré rady povoláni z příčiny pana Augustýna strany 100 dukátů, na kterýž to, že jest měl pan Tomáš Jelínek zápis učiniti.

[472.]

14. a[ctum] dal se jest veliký most spravovati, nežli počali beran táhnouti, v kolečku řídel se zlámaly.

Item Jan Kužník toho dne jest měl veselí, pojal sobě za manželku přítelkyni Jana Ko[...].

[473.]

Dne 15. februari odklady. Byli jsou páni z staré rady povoláni z příčiny pana Makovce.

Item mají sobě hodinu jmeno[vanou] [v] 8 hodin. Jan Agrikola, Jirk Vybner, Linhart Klimpocher, Lébl, žid starý a Kovář ze Hrubčic. Vedl sobě stížnost Jirk Vybner proti Linhartovi K[limpocherovi] budouc toho dne u něho nějací soldáti. Ti sobě tak u něho počínali s pistolí do verštat¹ jeho <z pistolí> stříleli, nebud' ani on o domě svým, žádný ani v domě do verštat¹ nesměl. On jest jim toho nezastavil, aby toho nečinili. Též i za městem u horní brány tumlujíc se na divně sobě počínali, že by se sousedi brzy do nich byli dali. Byl jest v arestu.

¹ To jest dílna. (J. BĚLIČ – A. KAMIŠ – K. KUČERA, *Malý staročeský slovník*, s. 562.)

[474.]

[fol. 110]

16. a[ctum] pan Izaiáš, toho času purkmistrem, vypravil[!] se jest spolu se panem Martinem Mračnou pro vína do Perný vo 2. hodině v noci pro 8 beč[ek]. Taky dosti nebezpečně bylo pro vojenský lid, majíc sebou kumfuji[?].

[475.]

17. a[ctum] odklady, 8 hodin, léta 1634. Byli jsou páni z staré rady i též z obce sousedi

některí z předních z strany pana Makovce.

2) Jan Agrikola a Jakub, žid o klisnu.

3) Item přátelé po neboštíku panu Nikodémovi Třebíč[s]kým měli hodinu danou [v] 8 [hodin] o dluh pana Nikodýma.

[476.]

18. a[ctum] jelo okolo města rejtarů do 150 sta od Kounic k Němčicím a Ledkovic na noc.

[477.]

19. a[ctum] přijelo sem panstvo v poledne pan z Vlašimě, pan z Hostašova, pan Kryn[?], pan Halbík a 2 zemané s nimi. Vobědvali u pana Augustýna Makovce. Byla jest jim pocta odeslána a po obědě jeli k Brnu.

[478.]

20. februari Jeho Milost kníž[e] ráčilo sem přijeti, doptával se jest po čem <jest> vobilí platilo před 10 léty. Pan Tomáš Jelínek pravil, že pamatuj[e] po čem platilo před 17 léty. Item též Jeho Milost kníž[e] ráčil se jest ptáti, jak mnoho se na lán rolí vseje, aneb na hony kolik měřic a jak mnoho vynáší lán, aby pověděli.

Item v Polánce jest od dětí zapáleno, toho hospodáře nebylo doma u něhož zapáleno bylo. Byl v Krumlově na trhu. Shořel 1 dům, 1 kráva.

[479.]

21. a[ctum] dány jsou byly cedule desátníkům, aby poddruhy upomínali o ty hodný dávky [z] 1. januari.

[480.]

22. a[ctum] odklady těmto:

Andre[a]s Bednář	Martin Kubíček
Abrhám Mejsnej ^a	Abrhám Zubatý
Zuzka, židovka	a Plimelce ^b
Jirk Neibner	starý Lébl, žid

Pinkas Vraný	Samuel Polák
Izák Uher	Heršl Sklenář
Melech, žid	vejběřčí všeci.

Item Jeho Milost kníž[e] ráčilo sem do města z Brna přijeti. Byl veliký most sebrán, *[fol. 111]* nemohlo se po něm jeti, musily se prkna vynésti, že mohlo přejíti a s vozy jeli přes vodu, byla jest hrubá, až se do vozů nalila. Jeho Milost kníž[e] seděl na břehu až se[m] s vozy přijeli.

^a Tak v textu.

^b Tak v textu.

[481.]

23. toho dne panstvo, který navracovalo zpátkem z Brna, nemohli ještě přes most jeti, nebo[t'] mostnice nebyly položený sotvy pod němčickým stavem přejeli. Voda hrubá byla.

[482.]

24. den svat[é]ho Matěje byl veliký mráz a tak bejvá mrazů p 52.^a

^a Tak v textu.

[483.]

26. přišli sem 4 verbíři šofkučovi jeden kapitán, ten pěchotu najímal, druhý rejтары, [Ze] Znojma též muškatýři, také verbovali.

[484.]

Odklady 3. marty, 7 hodin Janovi Agrikolovi vejповěď mají dostati s Jakubem, židem. 2) Jeden svědek slyšan jest.

Item Jiříkovi Ševci u pana Martina Kama[rita], aby mu dům klabarovský zapsán byl. Rukojmí Matouš Červenka, Jakub Soter, švec.

Item Petrovi Foltánkovi, aby mu dům po panu Václavovi Volfsekerovi projednán byl.

Item od vejběřčích jsou pen[í]ze přijímány i od desátníků.

3. marty přišli jsem 2 radní páni od Černý z příčiny jedno[ho] žebráka, kterémuž jest kněz čučický listy potřhal, a že jest pohaněn byl, chtějíc aby Josef Vojtů z toho odpovídal.

Item pacholek obecní, když jest dřevo k velkému mostu vezl, když přijel k obecní stodole, Hasič^a, jdouc ožralý z města, aby mu pacholek koně dal, a hned po něm jest kordem sekal,

pacholek dolů z koně skočil, jemu se bránil a sousedé též jsou přiběhli. On všem jest **[fol. 112]**
šelem nadal, až jest pan rychtář přišel a do vězení [ho] vzali. Nota Bene dne 11. marty měli
sobě rok odložený pan rychtář spolu s Janem Margnutem a pan Martin Skočnodvorský a
Janem Prinem o dluh po panu Linhartovi Detony 50 zlatých moravských.

Item ouřad židovský 100 zlatých má se mezi nimi porovnání státi.

^a Tak v textu.

[485.]

4. a[ctum] Samuel Dobšovský ze Zhoře Pivcový,¹ řemesla řeznického, podal jest supli-
kaci panu purkmistru a pánům, chtějí se v poddanost uvésti.

¹ Jde o ves Stránecká Zhoř u Žďáru nad Sázavou, dříve Pivcova Zhoř. (Ladislav HOSÁK, *Historický místopis země moravskoslezské, Díl 1., Jihlavský kraj*, Praha 1933, s.62–63.)

[486.]

5. a[ctum] přitáhlo sem k městu rejtarů, dům Baltazarových, korneta, je[de]n rytmist[r]
a druhý kapitán leitnamt. Ti nechtěli od města táhnouti, oni na odpověď čekali, až by
s [...] přišla, nýbrž sami se za městem kvartýr dělali, protože ze vsí sedláci všeci utekli
z Němčic, z Letkovic, z Nový Vsi, z Oslovan. A tak rytmistr ležel u pana Martina Mračny,
lejtnamt ve sboře. 7. dne teprve odjeli.

5. marty Matouš Novičák pana hraběte z Val[d]štejna z Třebíče vzat jest byl zde s Durkou,
s kterou ušel, nechajíc ženy svý, dán jest byl zde do vězení a tu jest zvoštěval, až pro něj
bylo posláno. Kaprál spolu s muškатыři a on jest jej z práva vyzdvihli.

[487.]

8. s[ctum] na žádost pana primátora byli jsou páni starý rady povoláni, chtějí s nimi o dům
svůj, v kterém zůstává, promluvíti.

Item páni sousedé byli jsou povoláni, po desátcích, aby jeden každý dal svý poznamenání,
co kdo svým vojákům utratili.

Item bylo jest jim též poručeno, aby žádný souseď sedláků jak němčických, tak také let-
kovských, ani jiných nepřechovával, nebo[t] oni vidouc, když žádných ve vsi není, vojáci
potom k městu přijedouc, odtud nechtějí, než tu se ložírují.

Item ouřadu židovskému též jest dostatečně poručeno pod 10 rej[chstolary], aby žádný
žid mezi nimi žádného u sebe nepřechovával, jestli se toho při nich shledá, aby se hleděl
vystříhnouti. Iten pan Bartoloměj Zbrašenský, aby pen[í]ze, který přijal od pana Noelle **[fol. 113]**

má odvísti. Druhý aby poznamenání dal, co jest kdy který[!] host přijedouc sem v hospodě utratil, za příčinou obecní věci, totiž kreditouru[?].

Item přijelo rejtarů k městu od Vostrovačic,^a ti táhli k Dukovanům asi na 40 koních.

^a Ves Ostrovačice leží 13 km severně od Ivančic. Dříve patřila ke statkům v držení města Brna. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 188–189.)

[488.]

10. a[ctum] odklady. Matouš Červenka psaní jest podal panu purkmistru a pánům od pana regenta sobě daný, za příčinou šenku, který jest mu od jak byl z příčin hodných, a tak se z tý příčiny musili se do Krumlova postavití.

Item Michal[!] Lamel dán jest do arestu, že jest víno šenkoval, když tu vojáci leželi.

Item toho dne přijal pan Tomáš ouřad purkmistrský.

[489.]

13. a[ctum] byli jsou páni staré rady povoláni a páni čtvrtníci, i ti kteří koně mají, aby jezdili na roboty vorati. Téhož dne poslaný jest bylo psaní od pana hejtmána, aby se pen[í]ze paní maršálový odvedly na místě pana Makovce. Item též kontribuci, aby odvedena byla. Též strany dluhu rosického.

[490.]

14. marty byla jest troje rada povolána i celá obec strany robot a [za] 2. jak kdo mnoho vína má, též i dávky, aby odvozovány byly.

[491.]

Odklady 15. marty. Pan Jan Urbanů a rychtář města Ejvančic^a vyžádal sobě roku a neb hodiny složení před pana purkmistra a pány spolu s těmito osobami: Předně panem Martinem Skočnodvorským, Jan[em] Margnutem, Janem Prinem a panem rektorem z příčiny dluhu po panu Linhartovi Detony.

Item Melichar Zedník též o verunk, kterýž má pokládati Kováři, sirotku zdejšímu, kdy kterýž žádal sobě vejtahů, aby mu dány byly.

^a *Eywančic*

[492.]

Odklady 17. marty. Pan Martin Skočnodvorský, Jan Prin, Jan Marg[nut], Abrhám, žid, Jonášů švagr strany dluhu, který jest Jan Margult v rejstří[cí]ch vyhledal, že jest bylo

bráno na pohřeb pana otce pana Martina, též pana Frušana. Mezi nimi porovnání jest učiněno a smluveno, což Jan Margult na tom přestal.

[493.]

[fol. 114]

20. odklady. Byli jsou páni povoláni do rady i staří za příčinou Jana Marg[n]uta, že nachází dluh v rejstrách za nějaký cajk,¹ kterýž měl pan Štefan z krámu pana otce vzíti a zaplacen že není. Téhož dne pan hrabě z Val[d]štejna přijel sem z Třebíče. Na Křepelicích žádal posla míti do Niklschpurku a sám jel na Židlochovice.

¹ Myšleno nějakou věc (z něm. Zeug).

[494.]

21. zase sem přijel a jel zase na Třebíč.

[495.]

22. a[ctum] bylo jest poručení přišlo z Krumlova, aby se ti páni hned tam vypravili, kteří vinohrady šacovali jako pan starosta, pan Izaiáš, pan horní a Martin Sikl.

Item toho dne Matouš Červenka zavedl 3 rukojmí za sebe, když bude potřeby, aby ho zase dostavili. Jsou tito: Mikuláš Zelenka, V[áclav] Břekovec, Štefan Fixl.

Item nový cedule jsou vejberčím dány byly. Kontribuci, kteráž jest nařízena byla v městě Brně na 5 měsíců, 1. marty.

[496.]

23. marty byla jest troje rada povolána, též i čtvrtníci a z obce někteří sousedi a co bylo zapotřebí jest v známost jim uvedeno. Předně, že Jeho Milost kníž[e] ráčí chtíti míti, aby se jak s koňmi, také i pěší robotovali, vorali, kopali, dříví sekali a in suma co jse[!] poručí, což možné není to vykonati.

Item též jest jim přednášeno bylo strany dlouhé mince, aby za ni dáno bylo dobrý pen[í]ze 13 set a že panem Makovcem zůstává též 3 sta.

[497.]

24. a[ctum] toho dne páni se na Krumlov vypravili, pan starosta pan Izaiáš, pan Martin Skočnodvorský a pan Štefan, páni čtvrtníci i z obce někteří z příčiny těch robot.

2) Matouše Červenky, 3) Z strany vín, který jsou nakoupili, potom tam páni musili v arestu zůstat, pan starosta pan Izaiáš, pan B[artoloměj] Zbrašenský, druzí se domů navrátili.

[498.]

25. a[ctum] přinešený psaní bylo, aby se profant odvozoval i pen[í]ze kontribuční.

[499.]

[fol. 115]

26. a[ctum] byli jse páni do rady sešli z příčiny psaní, který jsem pan hejtman odeslal, aby kontribuci nařízenou v městě Brně, ta že jest obrácená do Znojma, tam aby se odvedla. Maso, seno, slámu etc.

Item též má se zpráva dáti jak mnoho sousedů usedlých při městě jest a v pondělí [v] 7 hodin, aby se na Krumlov dostavili a zprávu dali.

Item páni byli tito staré rady pan Martin Mračno a pan Martin Skočnodvorský a pan Štefan Šuster a čtvrtníci pen[í]ze též vejběřčí odvozovali.

[500.]

28. a[ctum] pan purkmistr, pan Tomáš Jelínek, pan Jan, písař, Jan Agrikola příčin těch svrchu poznamenaný věci.

[501.]

29. odklady [v] 8 hodin vejběřčí měli sobě hodinu položenou, aby pen[í]ze přinesli jak císařský, viktualní, též i desáteční.

Item Josef Vojtů, Jan Kužník, Kryštof Bok,^a Jan Prin ti nechtí hlásek odbejvati, když na ně přijde. Jedni se vymlouvají kostelnictvím, druzí, že mají prve práce jiný. Byli daní do arestu Josef a Hans Kužník. Druzí se vymluvili.

Item Václav Votava, posel, právní mu byly jsou mu artikule čteny, jak se má chovati, též i přísahu musil učiniti [v] kleče panu purkmistru a pánům.

Item páter žádal, aby mu pro obilí posláno bylo do Tišnova. Bylo jest posláno pro tyto osoby: Pro pana Laurence Malíře, Agrikolu a Jiříka Paulcara. Item toho dne jest sem bylo psaní odeslaný od pana Halera, poslaný od pana Miniaty o pen[í]ze, aby do Letovi[c] poslaný byly 90 zlatých, že nemocen jest v Olomouci u pana doktora. Druhý psaní svěčící Jeho Milosti kníže[cí].

^a Bock

[502.]

Item 30. marty přišlo psaní od pana hejtmana za příčinou Jakuba Kamarita, že jest utek od Malíře z Krumlova, aby se vyhledala spravedlnost, jakou má po svých rodičích, a to

aby posláno bylo na Krumlov. Druhé [psaní], aby páni se vypravili v sobotu na Krumlov, pen[í]ze sebou, aby též přinesli.

[503.]

31. a[ctum] dvoje psaní přišlo z Krumlova. 31. marty odklady. Tyto osoby mají sobě rok položen [v] 8 hodin. Josef Fojtů, Jan Kužník.

Item Tomáš Longin ohlásil se jest u pana purkmistra, že by chtěl víno prodati. [Za] druhý, že jest na něj mnoho dávky uloženo 1 zlatý, 30 krejcarů proti Agrikolovi a jiným, že mají živnosti lepší a jen po 50 krejcarech mají dáti. [fol. 116]

Item páni čtvrtníci též musili se do ráthauzu postaviti za příčinou dluhův, aby se pomohli též starati dluhu platiti, aneb jak by se pla[tilo].

[504.]

1. aprili byl jest pan David a pan Balcar na Krumlov vypraven [ke] kněžně Julianě [se] suplikací za příčinou dlouhé mince.

Item páni čtvrtníci byli vyslaní ku panu Frušauovi, že jest víno dával bez cejkíře.

Item vejběřčí pen[í]ze odvozova[li] i desátníci. Pan maršálek Jeho Milosti kníže[te] přijel sem. Pan Mikuláš Krupičář ouřad přijal purkmistrský.

[505.]

2. aprili pan Václav, důchodní písař v noci o 9 hodinách přijel sem a ranního času pan purkmistr a páni odvedli mu 60 zlatých kontrubu[ci]. Ty jest k sobě přijal a sebou do Brna vezl a Jan Agrikola jest s ním vypraven, aby tam pana Jindru žádal, aby 1 met¹ ovsa zaprodal do jistého času, že jse[!] mu zaplatí.

¹ Met byla stará objemová míra. 1 met moravský = 17,136 hl. (G. HOFMANN, *Metrologická příručka*, s. 75.)

[506.]

3. aprili byl jest pan M[artin]. Kamarit povolán za příčinou Jakuba Kamarita, který jesti ušel z Krumlova od Malíře, aby se vydal vejtah jeho spravedlnosti. Pen[í]ze sou odvozovali vejběřčí.

[507.]

4. a[ctum] pan starosta pan Izaiáš, pan Martin Mračno a pan M[artin] Kamarit byli v Krum[lově]. Toho dne přijelo sem na 5 koních Račů, Uhrů k městu. Dáno jim 12 měřic vína. Ti jeli

k Pancířům, lid tam vobírali.

Item Šofkučího soldáti přišli sem, že by jim měl připověděti Tomáš Lenár a Jan Plesník.

Item 4 muškatýři přijeli s vozy od Znojma. Chtěli měti posla, aby jim vokazoval cestu přes vinohrady, aby jiným vojákům v cestu nepřišli.

[508.]

[fol. 117]

6. aprili byl jest sem odeslán patent od pana hejtmana z Krumlova ku panu páterovi a k rychtáři, aby pan páter na kázání oznámil, aby k svatý zpovědi šli každý hospodář s manželkou svou i s čeládkou pod ztracením hrdla. Po všem panství ten patent roznesen a zejména každý má poznamenán bejti a na Krumlov poslán.

[509.]

10. aprili byla jest troje rada povolána a páni čtvrtníci za příčinou suplikaci, kteráž jest od celé obce učiněna. Tu jsou přehlídli, bylo-li by co potřeby přiopraviti a páni, kteří by se měli vypraviti do Krumlova a Jeho Milosti kníže[ti] ji podati, nežli by do Vídně odjeti ráčilo. Byli jsou vypraveni: Pan M[atyáš] Kožíšek, pan David Špalek, pan Laurenc Malíf, rychtář, páni čtvrtníci, J[iřík] Kranic, M[artin] Jelínek, K[ryštof] Bok,^a Mates Gebauer.

Item Andre[a]s Bednář byl jest obeslán před pana purkmistra a pány, že jest víno prodal mlynáři do Malovaného mlejna a ten jest je šenkoval a překážka se činila, protože žádného páni šenku neměli v ráthauzi více, nežli tej[d]en víno se dávalo.

Item Jakub Přibyslavský dán jest byl do arestu, proč jest takový víno bez vědomí pana purkmistra tam vezl. Byli jsou obeslaní tito, že tam na víně byli Václav Břekovec, Beneš Gebaur. Byli zato dáni do arestu.

Item toho dne Jeho Milosti kníže[ti] byli zapáleny od 1 hodiny za dva dny hořeli blízko k stavení, bylo se podávalo k našim lesům. Byli sousedi naši s hejneji tam vypraveni. Pan hejtman[!] sem při[jel].

^a Bockh

[510.]

11. dne naši páni byli se musili všeci na Krumlov vypraviti. Krom pan Izaiáš, pan rychtář, horní a všeci dáni byli do arestu. Jeho Milost kníž[e] ráčilo sem přijeti [v] 11. hodin a odsud do Brna.

[511.]

12. aprili pan Fulklhaun přijel sem ve 4 vozích z Kobylího.^a Dána jest mu byla pocta.

^a Jde o vesnici na Břeclavsku.

[512.]

13. a[ctum] pan M[artin] Sígl byl jest vypraven do Brna spolu se panem Janem Komínkem, aby pan M[artin] šel mezi kapucíny, aby páter kvardián¹ Jeho Milosti kníže[ti] suplikaci podal a přímluvu učinil, nebo[t'] psaní měl taky od starých pánů, aby páni naši aspoň na den Božího vzkříšení mohli propuštění bejti. Item pan rychtář toho dne v noci 2 vozy **[fol. 118]** do Brna profantu, slámu a seno vypraviti musil, abychom vojáků byli nedostali.

¹ Kvardián byl představený kapucínského kláštera. (J. KUBIŠTA – L. REJMAN, *Slovník cizích slov*, s. 254.)

[513.]

14. a[ctum] přijel sem jeden Uher, musili jme mu dáti fedruňk ½ čtvrti ovsá, kapra za 10 krejcarů, 2 mázy vína, ten jel zase odsud [ke] Kyjovu.

[514.]

15. dne v noci, když jest byla jitřně před 1 hodinou v noci, kostelníci žádnýho nenařídili, kteří by byli nesli paškál. Boží umučení, Vzkříšení ani žádných fakulí¹ nezaopatřili, jak obyčej jest, že 2 pány je nesen, kteří světla měli, všecky jim pohasly, veliký vítr byl. Kostelníci se vadili jed[en] s d[ruh]ým, že nemohou na všecko pozor dáti. Jan Kužník.

¹ Fakule je pochodeň. (Tamtéž, s. 116.)

[515.]

16. den Božího vzkříšení sněh přišel, zima bylo.

[516.]

18. páni perknosi dali tyto osoby do vězení, že jsou plot dělaly. Laurec Hampl, Mikuláše Chromýho. Item toho dne přijel sem pan hejtman ku panu Frušaurovi. Byli jsou k němu šli pan Štefan, pan rychtář, M[artin] Sígl.

[517.]

20. a[ctum] přijel sem jeden kredita¹ z Pouzdřan pro 1 met žita, což mu páni přislíbili dáti v dluhu v penězích, aby se mu porazilo. Byl jest proto David Materna na Krumlov vypraven, že jest pan Izaiáš nic nevěděl, aby se na p[ány] přec vědě[?], aby vzkázali.

¹ Kreditor = věřitel.

[518.]

Item 21. bylo mu ten met žita odměřen, i kvitanci nato jest dal.

O[d] pana Tanfelda bylo pánům vzkázáno strany té dlouhé mince, že jest s ním o to mluveno bylo, aby jich opatrným pánům toho zprávu dal, měl jest pan písař psaní k němu napsati, nechtěl. Mohlo se to zde spraviti a za ním neposílati, byl by to učinil.

[519.]

22. aprili byla jest troje rada povolána, páni čtvrtníci i celá obec. Po desátcích byly jsou také i přečtení, který tu nebyl, aby dal pokuty špísek soli. Toho s[h]romáždění příčiny jsou tyto: Předně, že jest psaní se odeslaný od pana kardinála s suplikací, s tím kterak Jeho Milost kníž[e] k Milosti císař[i] sobě na tuto obec města tohoto žalobu učinil, aby na ni odpověď a na ty artikule[!], kteréž poznamenány jsou dali.

Item strany soli, že kněžna Juliana chce, aby jí mejto puštěno bylo zdejší, až by sobě takový dluh za touž sůl zaplatili.

Item byla jest obec napomenuta strany nepilného scházení do kostela jak ke [m]ši svatý, tak také při kázání žádný nezůstane, hned po mši každý uteče, jen prázdný stolice zvostávají. Komu se má kázání činiti, že jse[!] osoby k tomu nařídí, kteří s kataloukem u dveří státi musejí. Každý desátník svejmi sousedi, který nebude, 1 libru vosku, aby dal. Panu rychtáři jest poručeno, aby na to pozor dal, který najde na rynku státi, aby vzal do trestání, buď na pálení, jestli kterého dostane strestati.

[fol. 119]

Item strany vína šenkování, že jsem pánům sousedům 2 neděle pouštějí, aby mohli šenkovati, však k obecnímu dobrému, aby dali z vědra 1ho 6 krejcarů. Páni pak že 4 neděle a v jarmaky.

Item koz žádných aby nechovali, že jse[!] od nich veliké škody činí, vovcí, že veliký stáda mají a svý pastejře, že chovají a všecko že se nyní vypase, že pastejř nemůž[e] nikdy hnáti, aby ony všudy nevypásly, nýbrž aby se do stáda pastejři honili.

Item pan starší jest se přede všeckou obec ohlašoval, kterakou jsou páni obec měli péči, aby ji z arestu pomoženo bylo, žádný se nenašel, aby k nim přišli a jich navštívili. Jejich hospodářství pro ně hynouti musí, také i na zdraví jich. A že jse[!] musí pana hejtmana

žádati, aby k tomu komisaři nařízení byli. Kdo by příčinou té dlouhé mince byl, žádný o tom věděti nechce.

[520.]

23. <Akty> byl jest pan David vypraven spolu se panem rychtářem do Krumlova strany kontribuci peněžítý i vikuální, kteráž do města Brna jse[!] má odvísti, aby se s panem Václavem počet učinil.

Item toho dne páni z Prostoměřic psaní jsou sem učinili, jsou-li pan purkmistr s svejmi věcmi přihotoveni, že na ně chtějí v Drnholci očekávati, aby spolu jeli. Bylo jim odepsáno, že jim nebylo možné jse[!] přihotoviti, poněvadž v arestu byli.

[521.]

24. a[ctum] byla jest troje rada povolána a co jest zapotřebí, bylo jest jim přednešeno.

[522.]

25. a[ctum] pan Jiřík Esik,^a Jiřík Paulcar a Jiřík Kranič byli vyslaní na Krumlov za pány, kteří tam v arestu zůstávali, očekávajíc na resolutci na suplikatci od Jeho Milosti kníže[te], která jest podána byla dne 24. Dodali. Měl pan Jiřík zase jinou suplikaci[!] Jeho Milosti kníže[ti], však jest jim poručeno bylo, aby pospíšili, aby knížete nezmeškali, nežli by ujel na Bibrstorf i vruby tam odeslaný byly.

[fol. 120]

Item páni též staré rady některé paměti v ráthauze vyhledávali.

Item posli byli vypraveni toho dne. Jeden na Náměšť k regentovi s patentem, aby zprávu dal strany vojenskýho lidu o kyrysařích¹ a jestli král z Vídně vyjel. Druhý posel do Kounic, též ku panu hejtmanu tím způsobem, aby známost nějakou dal.

^a *Eřickh*

¹ Kyrýsník byl těžce oděný voják, jezdec. (J. KUBIŠTA – L. REJMAN, *Slovník cizích slov*, s. 256.)

[523.]

26. aprili byli páni staří některých psaní a pamětí vyhledávali. Též toho dne 2 čtvrti sousedů obeláno bylo, aby za 2 měsíce kontribuci odvedli. Druhého dne druhý 2 čtvrti.

[524.]

28. a[ctum] pan Fulklhaun přijeti sem ráčil. Pan M[artin] Mračna, pan Kožíšek, M[artin] Sígl k němu jsou šli a jeho přivítajíc na místě pana [purkmistra] přivítali a přitom jemu všecky ty věci přednášeli strany Jeho Milosti kníže[te].

[525.]

29. a[ctum] bylo sem psaní od hejtmana Laurence Friehe[?].

[526.]

30. a[ctum] pan M[artin] Mračna, pan rychtář, M[artin] Sígł a Jan Agrikola byli vypraveni na Krumlov.

[527.]

2. máj[e] byli jsou páni vypraveni na Niklšpurk.^a Pan Jiřík Esik,^b Martin Sígł, pan Jan, písář [o] 2 hodinách v noci ku panu kardinálovi, aby suplikaci podali a odpovědi na ty artikule, což jest Jeho Milost kníž[e] skrze suplikaci žalobu na tuto obec vedl Jeho Milost císař strany privile[gi]um našich podali.

^a *Niklšpurk*

^b *Ešickh*

[528.]

3. a[ctum] pan Martin Mračna, pan M. Kožíšek byli v Krumlově odvádějíc pen[í]ze důchodnímu[!] písáři a počet s nimi rychtář jsou též učinili. Odklady. Byli jse[!] páni staré rady sešli na místě pánů našich i čtvrtníci a oč bylo potřeby mezi sebou rozmluvili.

Item souseďi, kteří pálený pálí, aby vobilí profantní vzali, kteří páni musili přijíti múkovati od Agrikoli a za ně do jistého času dali.

[529.]

5 a[ctum] páni čtvrtníci měli se do ráthauzu postaviti, též i některé souseďy dáti obesláti. Nedostavili se. Byli souseďé obeslaný o dávky.

Item pan starší poslal jest psaní domů z strany perknosů, že o ně pan horní nesuplikuje, ani žádný se jich neujímá, též o samý pány, který v arestu.

Item pan Jiřík spolu se panem Martinem Síglem domů se navrátili z Niklšpurku^a a psaní sebou přinesli náležející Jeho Milosti kníže[ti], kterýž jest bylo odeslaný do Krumlova po Kociánovi. 6. dne máj[e], aby je samýmu knížeti dodal, jestli by přístup mohl míti. Pakli ne, tedy aby je ceketáři odvedl a jestli by se ptali odkud je, aby pověděl, že z Niklschpurku od Jeho Milosti kníže[te] kardinála poslaný. [fol. 121]

^a *Niklšpurk*

[530.]

6. máj[e] bylo jest shromáždění pánův z[e] starý rady i nový tito: Pan M[artin] Mračna, pan Izaiáš, pan J[an] Šťastný toho času purkmistr, Martin Skočnodvorský, M[atyáš] Kožíšek, pan Štefan Šuster, pan Laurenc Malř, Bartoloměj Zbrašenský, Linhart Teony, Jan Nohýnek, Pavel Tlouk a pan Jan Urbanů toho času jsou rychtářem. Z obce susedé byli povoláni tito:

Salmon Kirsch	Jan Laurenc
Krekor Krejčí	Jiřík Pexa ^a
Jakub Zlatník	Václav Náchodský
Jakub Soter	Matěj Zápotočný
Jan Šváb	B. Koštoval
Josef Fojtů	Jiřík Loub
Mates Gebaur	Martin Kuldschpitz
Jan Prin	Beneš Gebaur
Balcar Piltz	Jiřík Leiser
Hans Puchman	Kašpar Pipich
Hans Kulhauf	Jiřík Malina
Matouš Červenka	Lukáš Scholtz
Tomáš Longin	Balcar Levý
Jan Peterka	Kašpar Schtriker
Michal Lamel	M[artin] Lucian
Paul Limpek	Jan Kužník
Michal Krejčí	Lukáš Weinperker
Hans Petrscholtz	Kryštof Bok ^b
Jiřík Vybner	Linhart Klimpocher
Jerolím Šubert	M[ichal] Kovář
Ulrich Lips	Jíra Vladyka
M. Prokšů	Václav Břekovec
Lukáš Teltz	Jakub Řemenář
Zach Kulatý	Zachariáš Zejtz[!]

První přednešení bylo, aby všelijaký platy k obci náležející spravovali. Item, též jest jim bylo připomínáno strany privilegiúm, kterak jest od Jeho Milosti kníže[te] skrze suplikaci k Jeho Milosti císař[i] učiněna, že jest od pana kardinála psaní i ta suplikací odeslána, aby se na ty všecky artikule odpověď dáti, kteréž odeslaný jsou. 3. dávka, že jse[!] naříditi musí na outraty, když se kam pojedje, aby se postarali o nějakýho dobrýho člověka postaralo[!], který by za obec tu při vísti mohl.

Item aby radu dala obec, kde by se mohly jaké pen[í]ze vypúčiti do jistého času.

¹ Psáno *Pekxa*.

² *Bockh*

[531.]

9. máj[e] byl jest vypraven do Brna pan Martin Mračna, pan M. Kožíšek, písař, Agrikola spolu se panem Václavem, důchodním písařem a 6 muškatýřů s nimi.

[532.]

11. a[ctum] toho dne přitáhlo sem k městu rejta[rů] asi na 40 koních s komisařem na noc. Dán jest jim byl nachtleger, na ráno jeli k Třebíči.

[533.]

15. byli jsou páni z staré rady obeslaný, čtv[rtníci], též obec a co jest zapotřebí bylo jest jim před[nešeno].

Item toho dne byl jest vypraven na Krumlov pan Martin Mračno, pan Jiřík Esik,^a pan M[artin] Síkl i sousedi z obce. Item též jest toho dne táhlo pěchoty okolo města 40. Měli **[fol. 122]**
2 vozy, 4 voly kradený.

^a *Eřickh*

[534.]

17. máj[e] byl jest počet činěn s vejběřčími císařský dávky.

Item Jan Kralický psaní sem odeslal.

Item panu regentovi na psaní, který jest sem odeslal, zase mu odpověď jest byla odeslána.

[535.]

18. [máje] pan Fulklhaun spolu se panem svakrem svejm přijeli sem a spolu ranního času zase odjeli.

[536.]

19. byly jsou nový cedule vejběřčím daný.

Item Matěj V[!]adislavský byl jest do Vídně vypraven k cekretáři knížecímu, aby ta psaní, který jsou tam zanechaný byly, že tam Jeho Milost kníž[e] nezůstal, nebyly odvedeny nebo od pana kardinála byly odeslaný za Jeho Milostí kníže[tem], kdokoli jest za ním nesl, nebo[t'] bylo toho pilná potřeba.

[537.]

21. máj[e] měl jest se vypraviti na Říčany pan Martin Mračna, pan Izaiáš a pan Jan, písář s nimi jeti, že pan Komínek nechce, aby tam kdo z pánů jezdil. Večer teprve jel o 5. hodině. Item toho dne Pán Bůh jest povolal prostředkem smrti z tohoto světa manželku Kateřinu pana Bartoloměje Zbrašenskýho. Bůh rač jse[!] nad duší její smilovati. 23. dne jest pochována.

[538.]

24. máj[e] byli jsou páni z staré rady povolání, páni čtvrtníci i z obce sousedi. Bylo jest jim přednešeno z strany Železnýho, chtějíc zde za mistra bejti, jsouce prve již od města vykázán, aby 4 míle zdýli a šíři prazen byl, pak-li by se tu zdržoval a postižen byl, čím měl prve ztrestán bejti, že jse[!] mu má státi.

Item se panem Jičínským, aby se rozmluvilo a chcel-li by některou bečku vína k obci zaprodati. Item sousedi aby se nařídili, aby vína šenkovali.

Item vody před domy, aby vystavili, žebříky, háky pohotově míti.

Item páni vejběřčí, aby o jarmarku ráno štaugeld¹ z másla a jiných věcí <pk> vybírali.

¹ Jde o trhový poplatek.

[539.]

27. a[ctum] páni z staré rady byli jsou povoláni a jest jim bylo přednášeno z strany robot a z některých jinších příčin, i také jsou se někteří páni na Krumlov byli vypraveni, horní i sousedi.

[540.]

[fol. 123]

28. máj[e] byli jsou najatí 2 soldátí, od města muškatýři, 1 Václav Hradinský, rodič telecký a 2. Jan Těšínský jinak Švestka. Item toho dne byli jsou páni z arestu propuštěni na 4 neděle.

[541.]

29. toho dne byla jest troje rada, páni čtvrtníci a celá obec. Pan starosta nechtěl se do rady dostaviti. Bylo jest obci o roboty oznamováno a některý jiné věci přednášeny.

Odklady mají sobě rok [v] 8 hodin. Páni jak noví, tak také i čtvrtníci jsou povolání do rady a co jest zapotřebí, bylo jest jim všecko přednešeno.

Item Matouš Červenka měl sobě den jmenován. Příčina jeho jest tato, předně, že jest supl-kaci podal, aby jemu zase šenk puštěn byl. Za něj je přimlouvajíc. Item Melichar Zedník za příčinou domu jeho, který jesti prodal u židovských hrobů Martinovi Mezřickýmu, kterýž jest již zemřel, majíc rukojmí tyto: Václav Halouzka, vodař, a Martin Pasohlavský. Vdova dům jest vypověděla, že na něm zůstati nemůže skrze dávky veliký. Item Abraháma Zubatýho syn Jakub ten jest váhu sháněl, že by mu ráthauský neměl dobře voziti a jeho jest i zhaněl.

Item z strany Jana Železnýho, že pan regent poroučí[!], aby sem zase za mistra právního přijat byl.

Item Brychtova žena a Jana Čecha uzřena jsou jedna druhou zhaněly a sobě něco i vyčítaly, čarodějnic nadávaly, dány byly do vězení.

[542.]

1. juni pan Andreas Borovský, hejtman novotný, přijel sem, aby pan horní dal vinohrady dělati, jesti poroučel a co na ně se vynaloží, aby toho poznamenání dali.

[543.]

2. a[ctum] toho dne veliký povětrí, přšelo po 2 [hodiny]. V Pancířích, v Kocpercích škody zdělaly. V noci co přšely ještě více po 2. hrubě potloukly i vobilí u Letkovic a jinde.

[544.]

5. a[ctum] daný jest bylo psaní panu purkmistru, panu Davidovi do Niklschpurku za příčinou vína počem platí tam 1 b[ečku] o Svatým Duše.^a 7 krejcarů [za] 1 máz.[?]

^a To jest 25. 5. 1634.

[545.]

17. a[ctum] přitáhlo sem Uhrů 3 kornety a ležely tu až přes neděli. Páni i obec byli od nich sužování a šacování na penězích. Když měli odsud odjeti, musili jim páni dáti 30

[fol. 124]

rejch[stolarů].

Item pan hejtman, pan Šimon, Sirach Protner přijeli sem, když měli odsud pryč táhnouti, vzali obecní kočár i koně na ručního k zapřažení.

[546.]

21. a[ctum] přijeli sem komisaři zpátkem se navracujíc. Na ráno přijel sem pan hejtman a s nimi jest počet činěn jaká outrata na Uhry jest vzešla a jaký škody od nich jsou byly vzdělaný.

[547.]

22. a[ctum] byli jsou sousedi obeslaní, co který z Uhry jest utratil, aby dal poznamenání. Byla by slušná věc, aby se ty outraty přednesly, když byl sjezd v Olomouci, aby nějaká srážka se stala.

Item poručení jest přišlo, aby s vozy na profant vypraveni byli. Jest byla o to obec obe-
slaná. Byli vypraveni dva, jeden tam jest zůstal, ale i ten jest zase přivezen byl.

[548.]

1. juli poslaný bylo psaní o dluh Jeho Milosti kníže[te].

Item [pan] Kralický též sem přijel o svůj dluh [žádal], bylo mu něco dáno a k svatému Vavřinci¹ též něco se mu dá. Pan Makovec též o svůj dluh napomínal.

¹ To jest 10. srpna.

[549.]

5. a[ctum] páni staré rady i celá obec jsou byli povoláni z příčiny dluhu Jeho Milosti kníže[te], aby do dvou nedělí 1000 rýnských zlatých odvedli, ale však ouřad mezi sebou takovou [sumu] vyhledali a odvedli, poněvadž od Jeho Milosti kníže[te] vína na dluhy k splacení jsou přijali[!] a zpeněžili. 2) Též jest v ubci oznámeno bylo, aby pomohli žíti.

[550.]

10. a[ctum] poslaný bylo jest psaní od pana hejtmana a v tom psaní malá cedulka by se špakátu 10 liber odeslalo a pan purkmistr poslal smoly. Pan Balcar, nežli toho času pan David byl na Krumlově a tu smolu tam přinesli k purkrabímu. Dal jest zprávu, že jest omyl. Musil ji David Krejčí donýsti zase ku panu purkmistru. Poslal ji Kováři Michalovi.

[fol. 125]

[551.]

11. a[ctum] byli jsou sousedi povoláni z města, aby víno co na verunk brali platili. Pět se jich posta[vilo].

Item toho dne pan Koteric přijel sem v třech koních ku panu Augustýnovi Makovcovi.

[552.]

[1]5 a[ctum] přijeli sem vojáci novou bránou asi na osmi koních, nebyl šraňk zavřetý a zastavili se před Varhaníkovým domem. Nějaký rytmistr, ptali se k Židlochovicím. Jeden muškatýr zase zpátkem jel, nebo[t] v Letkovicích více vojáků bylo.

[553.]

17. panu Janovi Kralickému posláno bylo 8 rýnských zlatých.

[554.]

18. Jan Agrikola spolu [se] svejmi pomocníky maso šacoval¹ řezníku němčickému, 1 libru po 2 krejcarech. On ho tak sekati nechtěl, nýbrž jej ulal, že jest jeho prst jeden lepší nežli on všečen, a že jest on totiž Agrikola tu nestál, kde on stál, aby se z toho vyvedli. Že by musil dobytek krásti a maso lacino sekati, aby s nimi do vsi šel a lacino koupiti, že taky lacino sekat bude.

¹ Tzn. oceňoval. (J. BĚLIČ – A. KAMIŠ – K. KUČERA, *Malý staročeský slovník*, s. 495.)

[555.]

Odklady 19. juli. Pan Šimon Tauch z města Brna měl sobě den složen a psaní od jeho opatrných pánů brně[n]ských jesti podal za příčinou paní Roziny.

[556.]

21. a[ctum]^a pan Fulklhaun přijel sem z Prštice¹ k Agrikolovi. Páni byli k němu vyslaní a oč jest bylo potřebí, bylo o to jednali.

^a Na levém okraji folia bylo později tužkou dopáno: *Fanny Schilld*.

¹ Ves Prštice leží asi 5 km východně od Ivančic. Obec byla sídlem stejnojmenného panství, které v pozdější době často měnilo majitele. (L. HOSÁK, *Historický místopis, Díl 3*, s. 242–243)

[557.]

22. a[ctum] byla jest troje rada povolána do radního domu, předně z příčiny psaní odeslaného od pana hejtmana z strany kontribucí i to taky bylo jest jim oznámeno, co jsou jednali u pana Fulkhauna.

[558.]

Odklady. 26. a[ctum] byla jest troje rada povolána i celá obec z příčiny kontribucí, který co restýruje, aby každý od sebe odvedl. Pan kantor spolu se panem rektorem suplikaci podali před 3. radu z strany pana pátera, aby mu desátek nebyl vydán, až jim zaplaceno [fol. 126] bude za 1½ léta, co mu sloužili.

Item sousedé, totiž celá obec, aby jeden každý s dobrou zbrojí pohotově aby byl, a když by co přišlo, aby ihned k ráthauzu postavili. A dávky od sebe aby odvedli. Šraňky též aby se spraviti daly.

[559.]

27. pan Izaiáš byl jest na Říčany vypraven a zůstával tam až do soboty. Pilné věci vyřizujíc u pana Komínka.

[560.]

29. a[ctum] přišlo psaní z Krumlova přede dnem, aby sousedi hned spěšně s muškyty vypraveni byli, že jsou nějací Charváti do vsí a koně poddaným pobrání byli. Od Těšína Slezákům zase toho dostali navrátíc se zase zpátkem domů. Tedy jsou vcházejíc do města stříleli a Petra Kociána hauser jest papírem^a postřelil, až z něho kord spadl i kelar na něm prorazil, tak vod hození musil dáti 3 reichstolary, totiž hauser bolest mu odpustil.

^a Tak v textu.

[561.] [2. srpna 1634]

2. augusti pan primátor pan Izaiáš, pan Jan Šťastný byli jsou vypraveni na Krumlov k vyřízení některých věcí. Item toho dne přijati jsou byli hotaři, jich 6. První Kašpar Kučera, Martin Kubiček, Havel Baťa, Říha Kotvrda a Jan Kamenický. Bylo jim zavadáno.

Item pan Jiřík Schmelzenport^a ouřad přijal purkmistrský.

^a *Sfmeleccenporth*

[562.]

3. a[ctum] bylo jest poručeno, aby se vejběřčí dostavili Jirk Leiser, Jirk Long[in] a desátníci Matěj V[il]adislavský, Václav Mucha, Pavel Krška o 5. hodině.

Item pan starosta pan Izaiáš a pan Jan Šťastný, pan páter též musil se dostaviti.

[563.]

4. a[ctum] bylo jest psaní poslaný panu hejtmanu na Krumlov z příčiny pacholka, který

se od Olomouce navrátil, co byl s profantním vozem vypraven. A 2. psaní do kanceláře. Item přijel sem pan hejtman spolu s důchodním písařem, poručil, aby se pilně císařský dávky vybíraly, že jse[!] dopisuje císařský pan rychtář, že sem hned muškátýře poslati, že mají tu tak dlouho ležet, až se odvede.

Nota bene. Item též jest pan hejtman, že je bylo nařízeno v Olomouci při sněmě, aby se *[fol. 127]* dávalo po 1 měřici žita a ovsa, každý soused na 3 měsíce.

Item též jest poručil, aby se poznamenání dalo, jak mnoho Jeho Milost kníž[e] rolí má a kdo jich užívá a jak mnoho se na nich vyseje, a který pustý jsou. Též pan horní, aby dal poznamenání, který soused do nich [vi]nohradů co seje a pod čí desátkem jest.

Item z strany pacholete, které v vězení jest, že musí se na resuluaci očekávati, až přijde, že někam dál do soudu to podáno jest.

[564.]

6. a[ctum] pan Andreas Baborovský, hejtman panství krumlovskýho, přijel sem spolu se panem Václavem Hradickým a odtud sou jeli do Brna a Jan Agrikola s nimi. Pan Jan Šťastný ptal se pana hejtmana jestli by co potřeboval pověděl, že nic jen ta kontribuci se vyupomenula, že když se do města Brna dostane, že chce se panem rychtářem císařským mluviti, aby měli sečkání do někud[?] té kontribuci.

Item psaní bylo přinešený z Vídně a 2. z Brna.

[565.]

7. a[ctum] Martin Pospíšil vyručil svého syna Jana, kterýž jest v vězení byl, dopustíc se s děvčetem, který sloužilo u Hotárka. Zaručil těmito sousedy Matoušem Červenkou, Matějem Mydlářem a Kašparem Pipichem. Mají jej postaviti, kdy bude potřeby.

[566.]

9. augusti pan Izaiáš a pan Martin Mračno byli jsou vypraveni na Říčany. Přitom byla jest obec povolána a bylo jest jim oznámeno, co jest toho za příčinou, že jse[!] domů nenavrátili.

[567.]

10. a[ctum] pan Augustin toho dne jest umřel o 4. hodině ráno. Pan hejtman přijel sem. Při

přítomnosti jeho, pana Jana Komínka a pana Haus[!] Jirka bylo jest zpečetěno na horním stavení u světnice ten sklep.

[568.]

11. a[ctum] byla jest troje rada povolána i z obce sousedi Jan Laurenc, Václav Náchodský, Jan Kužník, Josef Vojtů, Jan Varhaník, Michal Krejčí, M. Prokšů, Jiřík Malina, Jiřík Vladyka, Martin Jelínek, Jakub Řemenář, Matěj Mydlář, Jirk Leiser, a co za potřebí jest bylo, jest jim přednešeno. Předně které by osoby měly vypraveny bejti do Vídně a 2) outratu na cestu, též i tam na místo, aby jeden každý podle možností něco dal a učinil.

[569.]

12. a[ctum] pan Martin Mračna a pan Bartoloměj Zbra[šenský] a Jakub Soukeník ze sboru jsou vypraveni byli z příčin našich privile[g]ium.

Téhož dne jest byla odpověď odeslána do Brna k svatým Petrům o dluh, aby do někud strpení měli.

[570.]

13. pan Augustin byl jest pochován. Židlochovský pan páter nad ním kázání činil. Na pohřeb páni přijeli tito: Pan [z] Hostašova i syn, pan Tanfeldt, pan maršálek, pan Hroch, pan Komínek.

[571.]

[fol. 128]

Odklady. 14. a[ctum] páni jsou se sešli do rady a k tomu jsou starý rady povolání byli tito: Pan Martin Skočnodvorský, pan M[atyáš] Kožíšek, pan Štefan a pan Jiřík Esik.^a Měli sobě rok daný o 8. hodině Matouš Červenka a pan Šimon Tauch a Ambrož Kordovaník z města Brna žádajíc pana purkmistra a pánů o propuštění panny Roziny k stavu svat[ý]m manželství. Panu Šimonovi Tauchovi byla jest propuštěna.

Item toho dne jest umřel Jiřík Pasíř mezi 8. a 9. hodinou večer. Pán Bůh rač mu dáti šťastné odpočinutí. 15. dne byl jest pochován.

Toho dne jest troje rada byla povolána i celá obec a jsou byli o dávky upomínání. Vyupomínali 51 zlatých 47 krejcarů. Odklady 8 hodin.

^a *Efickh*

[572.]

16. Abrhámovému synu Zubatýho měli sobě rok dát spolu s Janem Agrikolou z strany suplikaci, která jest byla sem od pana hejtmana odeslaná z strany klisny na vejповědi. Agrikola nechtěl, pověděl, aby sedláci takovou vejповěď dali.

Item Jiřík Kranic spolu s Honzem Kovářem na místě Mandaleny Pasířky vyžádali sobě roku ku přečtení jí kšaftu. Byl jest přečten.

Item Vít Šrot též měl sobě rok položen, že jsobě chce dům koupiti po Janovi Trnkovi v Kounický ulici vedle Plesníka Jiříka.

[573.]

18. augusti poslaný bylo psaní, aby pan rychtář vypravil sousedy, aby tenat¹ šli vysušovat. I dal jich po desátcích obsílati, aby se sešli, chtějí-li to učiniti, jest jim to poručení přednešeno. Však při přítomnosti pana purkmistra, pana Jiříka Šmelcenporta^a, pana Jana Šťastnýho, pana Davida Špalka. Dali [odpověď] tuto, že to učiniti nechtí, tím povinni nejsou.

¹ Tenat, též tenato je síť. (J. BĚLIČ – A. KAMIŠ – K. KUČERA, *Malý staročeský slovník*, s. 510.)

^a *Sfmeltzenporta*

[574.]

19. a[ctum] Laurenc, n[eboštík], Prachař, který někdy zde sanytr vařil, léta 18. vyžádal sobě předstoupení před pana purkmistra a pány, vyhledával toho při nich, aby jeho synu list dán byl o jeho na svět splození. Dávaly svědomí osoby tyto: Zachariáš Zejtz a Ulrich Lips, sousedé zdejší. Toho dosáhl.

[575.]

20. přišlo poručení Jeho Milosti kníže[te] o 1 hodině, aby sousedi na hon byli vypraveni, v noci. Tedy jsem šel ráno o 4 hodinách ku panu starostovi, když pana rychtáře doma nebylo, mám-li poručiti poslovi, aby sousedům rozkázal. Nebyli vypraveni.

[576.]

[fol. 129]

Nota bene. 21. pan rychtář, když se dostaviti musil do Krumlova, tedy pan hejtman poručil dáti pana rychtáře z poručení Jeho Milosti kníže[te] na osla vymlouvajíc se tím, že jest to poručení jim ukazoval i chtěl[!] dáti tu odpověď, že tím povinni nejsou, aby měli tenata

vysušovati skrze suplikaci. 2 formany též se 12 koňmi měl taky vypraviti, aby tenata vozili. Vzkázal jesti domů, že ten posměch nésti musí. Za obec žádný se nenašel z obce ani z pánů, aby přišli a jemu z té těžkosti pomohli.

[577.]

23. měli sobě rok položen Jakub, žid, syn Abrháma, též žida a Jan Agrikola.

[578.]

24. a[ctum] byla jest troje rada povolána i všecka obec a co jest toho zapotřebí bylo, jest jim to všecko v známost uvedeno. Předně strany pana Miniaty, že jest psaní poslal Jeho Milost kníž[e] o dluh[!] do létu strany 90 zlatých, že Jeho Milost kníž[e] ráčí o tom poroučeti, aby mu takové pen[í]ze odvedeny byly a kde se mají vzíti, aby radu dali. Žádali vystoupení. Obec jest jim povoleno bylo. Když zase předvstoupili před pana purkmistra a pány, z toho vystoupení Jan Agrikola poděkoval z otázky, kterou jich opatrní páni učinili, že jsou obec porozuměla, že nevědí, jaký rady dáti, aby se měli víc uvoliti, že nevolí proti to příčiny, že obec musí na žeň choditi a vinohrady dělati, též i kontribuci spravovati a tak, že by vždy rest zůstával, že nic nedají. Též bylo hned poručeno, aby se 2 čtvrti do ráthauzu dostavily a kdo co restýruje, aby odvedli.

Item též o varty bylo jest poručeno, aby pacholat neposílali, nežli sami hospodáři.

Item k pekařům má se přihlížeti, aby se časně moukami zaopatřili, aby chleby měli.

Item o neřády jak v ulicích, též v městě, aby nebylo, popelu, aby nevylívali.

Item mydlář, aby svíčky dobré dělal.

[579.]

25. augusti přijel sem jeden hejtman hraběte Kurze, ten ujel z Čech od Chocni, že nepřítel tam strasti činil. Odsud jel do Rakous na jeho statky asi [v] 7 vozích, koní mnoho sebou stadníků vedli.

Item toho dne z poručení pana regenta musili se pan starosta, pan Izaiáš, pan Martin Skočnodvorský a pan písař s nimi vypraviti na Krumlov z strany kněžny Juliány. Též i sousedi s nimi tam byli. Item u Jeho Milosti kníže[te] se ohlašovali o kněze.

[fol. 130]

[580.]

28. a[ctum] byla jest troje rada povolána, též i čtvrtníci i z obce souseďi Jan Vlach, Andre[a]s Bed[nář], Mates Gebaur, Hans Kulhauf, Michal Kovář, Martin Hrdlička, Paul Limpek, Polcar Pilz, Jerolím Šubert. Co jsou jich opatrnost pán na Lich[t]enschtejně vyřídili, jest jim oznámeno.

Item přišlo jest poručení, aby pan rychtář na hon vypravil s ručnicemi a s halapartny.

[581.]

29. a[ctum] byla jest troje rada povolána i po desátcích obec. Pan regent a pan hejtman přijeli sem a jaká toho příčina byla, pan hejtman jest oznámil, že pan rychtář měl na roboty vypraviti a nebyl vypravil. 2) Pan regent přehlížel zbroj, jakou kdo má ručnici a nebo muškyt a jsou napomínáni, kteří sto bejti mohou, aby se zaopatřili.

[582.]

30. dne zase se musili všeci se zbrojí postaviti. Toho dne David Materna a David Reichl se domů navrátil s pacholky, kteří byli vyslaní na 4 měsíce k Olomouci do Slizka profantu voziti. Item všeca obec města tohoto vyšli na louky, aby své zbraně zprubírovali. Pan hejtman chtěl sem sám přijeti a zhlídnouti, nemohl, že jse[!] stal křik o vojáky.

[583.]

31. augusti navrátil se sem jeden Polák z Prštíc, který jest na koně obecního frejmarčil, dal jest klisnu za něj a přidáný mu byly 3 reichstolary na ni. Též Šlapákovi jednoho prodal, Janovi Prinovi, Kašparovi Trubači, nepřejíc toho Agrikola panu starostovi, že jest mu svého koně daroval a též obci té klisny. Psal za ním do Prštíc jménem pana hejtmana, že jse[!] mu zase jeho koně navrátiti musejí. <při> Nebo[t] on již odtud z Prštíc chtěl jeti, v tom ho to psaní došlo a tak přijel sem s tím ouředeníkem prštickým s trucováním. Nemohl dloho nic dostati. Dosti mu v tom odpřáno bylo, nebo[t] mu nic z moci vzato nebylo. Potom psaní okázal, byl Agrikola podepsaný, ač ta klisna mohla se mu nenavraceti, protože mu bylo na ni nadáno. Pen[í]ze navrátil i co lid kup pili. O druhé koně nestál, byli by je též jemu rádi navrátili, protože chromí byli.

[584.]

1. septembri přijel sem pan hejtman a musili jíti páni s ním statek pečeti pasířovský.

[585.]

2. a[ctum] poručeno bylo čtvrtníkům komíny přehlížeti, též aby vody před domy[!] měli, žebříky taky.

[586.]

[fol. 131]

3. a[ctum] pan Martin Mračna a pan Bartoloměj Zbrašenský se z Vídně domů navrátili vo 9. hodině v noci. Též i Jakub Soukeník a co dobře[!] tam vyřízeno bylo, ranního času to jsou v známost jich opatrným panu purkmistru a pánům uvedli.

[587.]

Odklady 4. a[ctum]. Toho dne byli se páni sešli do rady, též pan Martin Mračna, pan Bartoloměj Zbrašenský, pan Martin Skočnodvorský a pan Martin Sígel.

Item Matouš Červenka na místě pana Šimona Taucha, toho času ženicha, měli sobě den položen, aby mohli před pana purkmistra a pány předvstoupiti o propuštění panny Roziny Kordovaníkové z poddanosti.

Item mlynář jest byl obeslán z knížecího mlejna strany obilí, který byl povinovati panu Janovi Komínkovi. Item s vejběřčími, aby s nimi počet učiněn byl.

[588.]

5. a[ctum] byla jest troje rada povolána, též i čtvrtníci, též ubec měla pospolu bejti, musili na hon jíti z poručení pana hejtmana.

[589.]

Odklady. 6. septembri byla jest zase troje rada povolá[na] i čtvrtníci, též ubec všechna. A tu jsou mezi sebou nařídili, co by jeden každý měl dáti 1, 2, 3, 4, 5 zlatých podle možností jednoho každého, tak aby se těm pánům mohlo zase oplatiti, od kterých jest co bylo vypůčeno.

Item Jan Agrikola měl sobě rok dán s Jakubem, židem.

Item k vybírání peněz takových byly osoby tyto: Pan Martin Sígel, Jan Agrikola, Jan Peterka a Jan Kužník. Do 2 nedělí, aby ty pen[í]ze vybraly.

[590.]

7. [actum] Jakub Soukeník byl zase do Vídně vypraven [se] suplikací, že jich opatrní pan purkmistr a páni s těmi věcmi, které se měly tam odeslati, tak pojednou zhotoviti, aby

se jim dalšího času poodložili a neb přáli. Item toho dne byl začátek takových peněz přiznaný, co komu uloženo bylo.

Item pan Štefan měl sobě rok den spolu s Paulem Saxem^a z Prostějova uvozujíc se v poddanost, tak jako jiní poddruzi. A druhý, aby mu dali též psaní ku pánům brněnským o propuštění sirotka, aby mu vydána byla za manželku, jménem <Babuše> Barboru, která u Makovce byla. Item pan Fulklhaun toho dne přijel sem.

[fol. 132]

Item pan Jan Šťastný spolu se panem Davidem jsou byli vyslaní na Krumlov ku pana Katarynovi, panu Šimonovi Syrachovi, panu Václavovi, písaři důchodnímu, majíce u nich některé pilné věci při nich vyříditi. Nic nespravili.

Item přijel sem jeden pán od Jaroměřic sám, 2 na kočáru co ho dali též sem přivésti a ten jest jel z ležení od mladého krále. Musil se mu zde též kočár zaopatřiti. Pan rychtář až do Brna, ale sám, od fúry jesti zaplatil i konfuji, co ho vyprovázeli tam ten den se domů zas navrátili. Koni pana Rožnovský[ho] byli.

^a Psáno *Sakxem*.

[591.]

8. a[ctum] vyslán jest byl pan Izaiáš a pan B[artoloměj] Zbrašnský do Pouzdřan a pan Jan Šťastný do Kounic, aby se vyptal, který čas vpád učinil Uher do země a druzí páni dál, aby žádali o svědomí pouzdřanských. Item pan David ten šel do Brna na jarmak, podle toho též mu bylo poručeno některé věci vyříditi.

Item v večer toho dne přinesený bylo psaní ku panu rychtáři od pana hejtmána, aby vypravil raního času o 3. ho[dině] vovsu vázati, a druhý psaní, aby též na hon vypravili. [V] 9 hodin dal obeslati ubec a pana purkmistra prosil, aby spolu se pány svejmi některými do ráthauzu se na chvíli sešli, a ty psaní, které mu poslány [byly], sousedům okázal a i je přečetl, co chtějí ubec činiti. Chtějí-li jíti toho vovsa nažati. Dali tuto odpověď, že tím povinni nejsou, pan rychtář pověděl, že poručení pana hejtmána vykonati musí, aby se na něčem [u]snesli, že on jich [se] dosti vždy zastává, což kolikrát od pana hejtmána domluvu měl, kdyby jich k tomu měl, že by to učiniti musili. Dala obec suplikaci napsati k Jeho Milosti kníže[ti] připovídali, že chtějí při něm státi, co se jemu má státi, aby se všem dílo. Měli se zato na Krumlov susedé dostaviti se panem rychtářem páni:

Mikuláš Krupičář

B. Koštoval

P[olcar] Pilzz

Jiřík Stolař

M. Krejčí

M. Martinů

Jiřík Paulcar	Lu[káš] Weinperger	V. Chaloupka
Jan Agrikola	Josef Vojtů	Jíra Pírko
Jiřík Pexa ^a	Hans Petrscholz	I. Jihláš
Martin Lucian	Martin Najmon	M[atouš] Mrákotský
Petr Kaian	Jan Ronovský	I. Ovsík
Tomáš Mauřeno[vský]	Linhart Klimpoch	V[áčlav] [Bř]eko[vec]
Matěj Zápotočný	Jakub Přibysla[vský]	Hans Kulhauf
David Reichl	J. Schubert	Štefan Fixl
	M[ichal] Kovář	

A jiných více šlo za nimi se panem rychtářem.

¹ *Pekxa*

[592.]

[fol. 133]

10. a[ctum] staly se smlúvy svadební pana Šimona Taucha z města Brna spolu s pannou Rozinou Kordovaníkovou rodičkou města Ejvančic^a u pana Jana Šťastného.

^a *Eywanczicz*

[593.]

11. item pan Šimon Tauch, totiž to ženich odebral se odsud hned ranního času spolu se pannou nevěstou, pannú Rozinou i se pány, [se] kterými jest sem přijel, pospíšic, aby k polednímu času mohl přijeti ke zdavkům. Páni s ním se vypravili zdejší, pan Izaiáš, pan Jiřík Schmelzenport, Kašpar Trubač, Foltýn Picek,^a Šlapák^b a některý[!] pání městský[!] s nimi. A tam knězem byli potvrzeni.

^a *Pitzek*

^b *Schlapák*

[594.]

13. byla jest troje rada povolána, též i ubec po 10, aby ihned ranního času o 5. hodině bez výmluvy do ráthauzu. Velmi mnoho se jich nepostavilo a tak se páni vypravili do Krumlova tito: Pan primátor, pan Tomáš, pan Mikuláš, pan Jan Šťastný, pan David, staří páni pan Martin Mračna, pan Martin Skočnodvorský, pan Štefan, pan Bartoloměj Zbrašenský, pan Martin Sígl,^a Linhart Teony, pan rychtář i z ubce. Nic tam nespravili. Pan hejtman se nemocen učinil. Item Jan Agrikola na místě obcí se ohlašoval, aby jich opatrní páni času nemařili, pití zanechávali. Pocity[!], aby se k těm pánům psaly, kteří mají

svědomí dávati ubci.

Item pan hejtman, že sobě poručení Jeho Milosti císař[e] vejklad činil, aby mu v tom nemlčeli a to přednesli, kde bude na[chá]zeti potom.

^a *Sigkl*

[595.]

14. septembri Jakub Soukeník z Vídně domů se navrátil, povídal, že se pan doktor velmi zhoršoval, že s vejmi věcmi dlouho meškají.

[596.]

15. odklady. Páni staré rady byli jsou povoláni, též i čtvrtníci a oč jest bylo potřeby jest přednešeno. Item pan Izaiáš byl jest vypraven na Říčany a Jakub Soukeník ze Sboru¹ s ním. Item se panem Bartoněm Zbrašenským počet učiněn byl, též s Janem Agrikolou o verunky obou.

¹ Sborem je myšlen bývalý bratrský dům.

[597.]

16. a[ctum] přijel sem pan Spor[ck] nejvyšším co jest pan Morth a odsud jel k Jaroměřicím a k Českým Budějovicím. Vína počty dáno 3½ mázu.

Item toho dne přijel sem pan Gabriel z Slavkova ku panu Martinovi Frušaurovi.

[598.]

18. a[ctum] páni cechmířtři města Ejvančic své pečeti k listu jsou přitisknouti dali, kterýž jest měl se panu doktorovi do Vídně odeslati. Též i jiný z pán[ů] svý [pečeti] přitiskli.

[599.]

20. a[ctum] byl jest vypraven pan Izaiáš, pan Martin Mratčna a Jakub Soukeník do Vídně a dáno jim 300 rýnských zlatých.

Item vo 1 hodině v noci přijeli sem 2 soldáti z Brna. Landkočí jich sem přivez. Musil pan rychtář jim zaopatřit až do Jaroměřic, že jich vezli.

[600.]

21. a[ctum] pan starosta a pan Jan Šťastný byli jse[!] vypravili do Židlochovic ku panu Tanfeldovi,^a o svědomí, aby dal obci této, odložil toho do neděli.

[fol. 134]

Item pan Mikuláš Krupičář ku panu Janovi Katarynovi, též aby dal svědomí. Nic nespravil.

^a *Tanfheldtovy*

[601.]

23. a[ctum] toho dne Jeho Milost kníž[e] ráčilo jeti okolo města k Brnu. Item zet' pana Fruchaura přijel se s paní Alinou, již manželkou jeho.

Item povídal pan Jiřík N. Kožešník z Třebíče, že slyšel o nějakých formanech, když jsou jeli skrze nějaký vsi, že by se jim měl ukázati nahý muž s mečem prostřed lesu a žádal již, aby ho vzali na vůz, i učinili to a vezli ven z lesu a než vyjeli ukázal se druhý v poli, a když k němu přijeli, postavil se ten 2. proti nim, též s mečem. I bili se spolu, až ten, kterýho vezli, toho v poli zabil, že se byl před nimi postavil a potom ten, který zvítězil pověděl těm formanům, že to jejich potejkání nic jiného neznamená nežli válka, mor, hlíz nakažení.

[602.]

25. a[ctum] poslali páni naši z Vídně psaní, kteří tam byli, aby se psalo panu Katlerovi do Brna. Pan David tam vypraven byl. Item páni staří byli povoláni do rady i sousedí. Posel z Vídně od p[ánů] odpraven byl.

[603.]

26. septembri pan starosta, pan Mikuláš, pan Jan Šťastný, pan Balcar, pan Jiřík Šmeltzenport musili se vypraviti do Krumlova, nebo[t'] psaní přišlo přede dnem vo 4. hodině. Dáni byli všeci do arestu, jen pan Šťastný se domů navrátil.

[604.]

27. a[ctum] byli jsou páni staré rady povoláni z[e] strany císařských dávek, kdo co restýruje, ten aby od sebe odvedli. Též i poddruzi povolání, který se kdo co uvolil musil dáti. Vybráno jest bylo od nich 10 rýnských zlatých. Na outratu do Vídně, ale všeci nedali.

Item pan Noael připověděl panu purkmistru a pánům zapůčiti 60 rýnských zlatých. Pan Tomáš a pan Bartoloměj Zbrašenský naprosili ho, aby to uči[ni]li pro památku jeho ženy a rodičů jejich. Dosti jest tomu dlouho odpíral i paní Dorota, manželka jeho, však jí potom sám předce namluvil, že jest k tomu přivolila, že jich pů[j]čí, když do Vídně přijedou, a že se mu má na ně zápis učiniti a jestli by se nemohly takový pen[í]ze dlouho dáti, tedy že

mu pan purkmistr a páni ourok chtějí dáti. I to se nad tím hrubě zastavoval, když se sem jací soldáti do města dostanú, že mu jich plný dům nast[r]kají, že žádnýho ušetření není, *[fol. 135]* že by mohl snadno dům Jeho Milosti kníže[ti] vypověděti, ale že ušetřuje dobrého sousedství. Však se v tom taky zakazoval, že všem by koliv jich opatrnému panu purkmistru a pánům sloužití mohl, že rad[ě] a této ubci a co Jeho Milost kníž[e] žádá od ubce této, že jest mu to s velikou lítostí toho 8 zlatých rýnských dal taky na dávky.

[605.]

28. septembri byl jest posel vypraven zase do Vídně a Jan Doskočil s ním a odesláno bylo 50 rýnských zlatých co utraceno.

Item přitáhli toho dne k městu soldáti, jeden feldbabel a tři kapráli a třináct muškatýřů. Ti náleželi pod nejvyššího z Ditr[i]chštejna, táhly k Oslovanům a potom že mají táhnouti k Polný.

[606.]

1. oktobri poslal pan hejtman psaní ku panu rychtáři, aby ihned 50 muškatýřů vypravil k Hostěradicím. Stalo se jest.

Item pan maršálek byl poslán pro loutnu po panu neboštík[u] Metudiúsovi, též jest byla odeslána po muškatýři z Krumlova.

Item pan z Hostašova přijel sem k panu Makovcovi.

1. oktobri pan hejtman poslal sem 2 muškatýře z Krumlova <poslal> a potom sám přišel do ráthauzu. Potom sobě divně počínal v rodný světnici, křičel až ho bylo před vokny slyšeti na rynk. Tlouk na stůl, a že na poručení nic nedbají, že chce vězeti všelijakým trestáním k robotám dohoniti, kyjem bítí, do katovny dávatí, a že jsou povini Jeho Milosti kníže[ti] roboty vykonávatí. Již sem se domníval, že ale pán bítí bude.

[607.]

Item 2. oktobri pan Tomáš ouřad přijal purkmistrský.

Item jest též jest poroučel o kontribuci, kdo co restýruje, že sem sám do města přijede, že musí dáti a k nim jiti aneb do ráthauzu, aby se sešli, a který nedá, že mu muškatýře do domu dá.

[608.]

3. a[ctum] byla jest troje rada povolána, čtvrtníci, též i všecka obec města. Pan hejtman tu zase přítomen byl a přísně obci poroučejíc, aby císařský kontribuci od sebe odvozovali, co na koho uloženo jest, aby to do soboty každý odvedli. O roboty zase připomínal, ozvala se ubec, že čím nejsou povinni, že to učiniti nemohou a neučiní.

Item oznámil, že jest nařízeno, jak kdo sedí, aby po 1 met žita a ovsu dali. Ale však z kolika domů se přiznávají.

[609.]

[fol. 136]

5. a[ctum] jsou všecka troje rada povolána z příčiny té, že jsou se páni z Vídně domů navrátili. Tak také i z ubce někteří povoláni byli a co dobrého jsou vyřídili, jest oznámeno. Z ubce tito byli: Jan Agrikola, Jiřík Paulcar, Jiřík Kranic, Salomen Kirsch, Krekor Krejčí, Jakub Zlatník, V[áclav] Náchodský, Tomáš Vladyka, Matěj Mydlář, Paul Limpek, Jan Kužník, Michal Krejčí, Lukáš Weinperger, Jirk Loub, Hans Sedlář, Kryštof Řemenář, Mates Gebaur, Wolw Rezinger,^a Jerolím Pubert, Michal Kovář, Matouš Prokšů, M. Zaur, Jan Kabátec, V[áclav] Břekovec, Hans Kul[h]auf, Martin Hrdlička, Lukáš Telč, Matouš Červenka, Kašpar, žid.

Item pan Jiřík Esik,^b pan David do Brna byli vypraveni. Item pan hrabě židlochovský jel skrze město [ve] 12. hodin. Item přišlo poručení Jeho Milosti kníže[te] ku panu rychtáři[!] před večerem, aby ihned do Krumlova bylo vypraveno 30 muškatýrů na noc, kteří aby ty soldáty, kteří jati byli do Znojma korigovali[!]. Ti 5 let jezdili po zemích, ani se nikdy nenavraceli k rekementu.

^a Tak v textu.

^b *Eřickh*

[610.]

7. pan Jiřík a pan David z Brna se domů navrátili.

[611.]

8. a[ctum] oktobri toho dne měl sem pan hejtman přijeti nebo byl vzkázal, že hned ranního času, že [z]de bude, nepřijel.

Item z té příčiny byla jest o to troje rada povolána, též i čtvrtníci i celá obec. Bylo jest přednášeno strany kontribucí, že jí jest něco odvedeno na Krumlově. Odeslána byla po panu Martinovi Skočnodvorským a Matúšem Červenkou, kterak se jest velmi pan hejtman

na ně zhoršával, že všecka nebyla odvedena. Předě všemi vrotšlauku^a jim lhářů jest nadal, což jest jich dosti zato hanba bylo, a že do města přijede a těm, kteří co restýrují, bud[e] dobytky, co by za to stálo, bráti a co mají.

Druhá příčina jest, že pan hejtman poručil dáti pana rychtáře do věže, ale předce jsou pana hejtmana uprosili, tak že jest zůstával mezi pány našimi u pana rychtáře krumlovskýho. Pro tu příči[nu] tam měl bejti, že jest formanů nevypravil, kteří koně mají, aby byli odvezli 8 metu vápna a 2, že nevypravil. Konopí tu chodí. Za to má dáti pokuty 8 reichstolarů.^b [fol. 137] Item o naše pány, kteří v arestu, za ně též jsou prosili, aby propuštěni byli, nechtěl, nýbrž že když se tam pan starosta a pan purkmistr a pan Izaiáš, že je ty, kteří tam zůstávali, propustí a oni, aby zase v arestu, aby tak dlouho zůstávali, až se uvolí robotovati, nebo[t] pověděl, že jich již pro kontribuci nevěří, nežli pro roboty. I byla jest otázka k ubci podána, jsou li oni povinni za všecku ubec seděti. Otázka, že nejsou a taky, že jse[!] tu jednoho nedotejká nežli vši ubce. Do [třetice] se dotazovali též i Němcův jest dotazováno bylo. I řekli jsou poněvadž za příčinou robot jest. Tedy aby tam se všeci vypravili, co jedni trpí, aby všeci trpící byli a při sobě stáli. Ale však k tomu povoliti nechtěli, nežli něco aby se jich vypravilo a tito tam šli. Martin Jelínek, Lukáš Šolc, Jan Pet[e]rka, sklenář, Martin Lučan a Jiru Pěknýho. Jestli budou naši páni propuštěni a těch na místo jich přijme, tedy že se bude věděti, že pro roboty nebo kdyby byli všeci tam šli, podali by příčinu k hněvu panu hejtmanu, že by moh říci, že se mu to na truc činí.

^a Tak v textu.

^b Horní okraj folia byl zpevněn bankovní páskou, která částečně kryje část liter, jejichž dřívky dosahují horní dotažnice.

[612.]

7. i jsouce ještě ubec při spolu poslal psaní pan rychtář z Krumlova. Bylo jest všem přečtený, co jest psal. I žádal pan rychtář, aby mu ubec z takového arestu pomohla, a že ne pro sebe sám trpí, nežli za všecky, že jich nevypravuje na roboty a k tomu jest robotu tuto nařídil[!] taky, aby 4 kmeny borového dříví odvezli do Hrubčic a 2 mety vápna a na konopí, že nevypraví ku Polánce trhati. Což jestli se toho nestane, že pokutu má nésti a kyjem, že má být bítí a tak tím přiháněti.

[613.]

9. oktobri pan Václav, důchodní písař přijel sem, že 2 muškátýři, přinesouce sebou dekret

z strany kontribuci, který co restýruje. Sám spolu se pány jest chodil a muškatyři s ním, aby bral, co kdo má.

[614.]

13. oktobri toho dne byla troje rada pospolu i čtvrtníci, též i <všecka> z ubce někteří, za příčinou těch psaní, které jsou byly přinešený z Brna, kteréž jse[!] mají hned do Vídně odeslati. Item že ještě 100 zlatých dlužni zůstávají, kde se mají užítí, aby co kdo ještě *[fol. 138]* restýruje, od sebe odvedli uvolení jednoho každého.

Item žádost jest byla učiněna na řemeslníky, aby z cechů podle možností jednoho každého zapůčili, že jse[!] jim na 7. dá[v]ce porážeti bude. Dávány jsou jim byly nato cedule a vejběřčím jest poručeno 7 upomínati.

[615.]

14. oktobri panu rychtáři, kteří koně mají připověděli se do arestu dostaviti. Postavili se též i sousedi jinší pro roboty, který se měly vykonati. Nežli se nato uvolí, že radši v arestu zůstávati budou, že čím povinni nejsou. Kteří koně mají pan M[artin] Mračno, pan M[atyáš] Kožíšek, pan B[artoloměj] Zbrašenský, Jiřík Paulcar, Jan Agrikola a jiní též.

[616.]

15. oktobri byla se jest troje rada sešla i celá ubec z příčiny té, že jse[!] měli někteří páni do Krumlova dostaviti jako tito: Pan starosta, pan M[artin] Skočnodvorský, Jiřík Paulcar, M[atouš] Červenka a Linhart Klimpochr. Ohlásili se, poněvadž oni mají se tam do arestu dostaviti, ale za všecku ubec sousedi, aby šli všeci. I dostavili se, ale pan hejtman odejel i Jeho Milost kníž[e]. Navrátili se zase všeci domů a ráno tam zase jeli. Pan starosta, i pan Matouš Červenka, pan M[ikuláš] Krup[ičář].

[617.]

16. oktobri pan Václav, důchodní písar přijel sem a odsud jel do Brna a pan David s ním a tam kontribuci odvedli.

[618.]

19. oktobri z Brna poslal psaní pan Jan Andreas Demedis, brněnský a kroměřížský kanovník[!].

[619.]

17. oktobri léta 1634 s povolením pana Andriáše Baborovskýho, hejtmana krumlovskýho držěn soud horenský a sneseno vína sbírání ode všech pánů v přítomnosti z[e] starých rad takto:

17. to jest ten outerý po svat[ý]m Havle počnou se sbíratí zahrady okolo města i Kocperky až do 21. oktobri, to jest do soboty po svat[ý]m Lukáši.
22. a 23. to jest tu neděli a pondělí po svat[ý]m Lukáši taková vína zahradní. Spolu s[e] starejmi víny popisovati se budou.
24. a 25. ten outerý a ve středu před svat[ý]m Šimonem [a] Judou mají se sbíratí Lhůty.
- 26 to jest ten čtvrtek před svat[ý]m Šimonem [a] Judou budou se popisovati Lhůty.
27. to jest ten pátek před svat[ý]m Šimonem [a] Judou začnou se sbíratí hory tyto: Pancíře *[fol. 139]* [a] za Novými mlejny.
28. to jest na den svat[ý]ho Šimona a Judy Levíky a Konváře, Marše, Kuří hory.
30. to jest to pondělí po svat[ý]m Šimonu a Judy Nový hory, Kličky, Šankvicary a Martále.
31. to jest ten outerý po svat[ý]m Šimonu a Judy Rovně, Syslice a Čertovy žleby.
1. novembri, to jest na Vše svat[ý] sbíratí se bude ve Spízích, v Starejch horách a kde kdo co má.

Placení hotařům:¹

hotařům od achtele po	2	krejcarech
bračům beze stravy	3	krej Cary
nosičům a pěchovníkům po	4	krejcarech
presovníkům ke stravě	4	krej Cary
bezestravy po	8	krejcarech
dělníkům podzimního díla	7	krejcarů
a ženám po	4	krejcarech

Vertzach mus was man den Master Bündern von Jeglichen was Juden geben solen.

von 20 Einer	40	Kreuzer
von 14 Einer	30	Kreuzer
von 10 Einer	20	Kreuzer
von 6 Einer	15	Kreuzer
von 4 Einer	10	Kreuzer
von 3 Einer	8	Kreuzer
von 2 Einer	7	Kreuzer
von 1 Einer	4	Kreuzer

von	Einer 10 Einer Tafel	3 1/2	Kreuzer
von	6 und 4 Einer	2 1/2	Kreuzer
von	2 und 1 Einer	1 1/2	Kreuzer

Actum in concilio 17. oktobri 1634.

¹ Hotař (z něm.) byl hlídač na poli či na vinohradu. (*Ottův slovník naučný*, díl XI., Praha 1897, s. 683.)

[620.]

20. oktobri přijel sem pan hejtman a odpečetl se Pasířce statek její, ale bylo zase zinventováno. Pan starosta, pan Izaiáš a pan rychtář toho inventování byli přítomni.

[621.]

24. zahradní vína se popisovaly.

[622.]

Matouš Klanice byl šlakem poražen a potom od toho umřel.

Item pan Halbík jel skrze město do Mělčan i stará paní na vinobraní.

[623.]

27. Jan Laurenc Demedis, kanovník z města Brna jedouc s panem hrabětem rosickým na kočáru, zastavil se jest za horní bránou a poslal jest muškátýře do města ku panu starostovi, aby pan purkmistr přišel k němu. Pan starosta poslal jest i mne, co by zapotřebí bylo. Jinšího zapotřebí nebylo, že panu purkmistru a pánům dobrý den vzkazuje a jich že napomíná strany těch peněz, kterýž mají se odvísti, totiž 100 rýnských zlatých, 5 krejcarů, že jestli toho nyní neodvedou, s nima vždy více bude přibejvati, že bude tře[ba] dáti. A v čem by mohl jich opatrným pánům sloužiti, že rád jen, aby vzkázáno bylo skrze **[fol. 140]** psaní. [Za] druhé, že jest taky s panem hrabětem mluvil strany našich věcí, aby měli strpení, že dá Pán Bůh, že jse[!] všecko dobře spraví.

[624.]

28. s panem Martinem Krátorem učiněn byl počet, co jsou mu byli páni dlužni za bečku vína, kteráž jest potom dána byla panu Makovcovi na dluh jeho. Jest mu zaplácena byla, ještě mu dali na ni 3 v[ědra] vína mladýho i desátek za něj se má spraviti. Tak se zaplatilo.

[625.]

29. pan Bartoloměj Zbrašenský podal jest psaní od pana hraběte z Val[d]štejna panu purkmistru a pánům svěčící o propuštění jeho z poddanosti. Dostal to za audienci, aby očekával až do středy příští, když se jich opatrní páni do rady zase sejdou, vědouce o tom, že jsou feriové dny při vinobraní.

[626.]

2. novembri bylo jest odeslaný psaní z Vídně do Znojma a [ze] Znojma do Prostoměřic, z Prostoměřic zase sem, že jse[!] Jakub roztonal [ve] Vídni.

[627.]

3. novembri byla jest všecka troje rada povolána i celá obec při tom jest jim přednášeno poručení pana hejtmána, předně aby žádný soused přes pole nechodil, kde by mor byl. Item kteří jsou na vartách, aby se ptali, od kdo jest a je-li zdravého povětrí. Má-li jaký pozřetle, židů dokonce žádných, nepouštěti.

Item pan páter poslal pro pana purkmistra a pány a jim to oznámil, že i sobě má poručení od Jeho Milosti kníže[te], aby se ubci předneslo, aby pilní byli slova Božího, do kostela baby se pilně k modlitbám scházely, že na všechny strany mor jest, a tak že z skrze[!] modlitby Pán Bůh ukrocen bývá. K zpovědi též aby šli a svých hříchů se zpovídali.

Item povyků a nočních aby zanechávali. Pan rychtář má na to pilný pozor dáti. Popelu a neřádu před domy aby nevylívali, že u koho to shledáno bude, má bejti trestán.

[628.]

4. novembri byl jest vypraven pan David a pan Martin Sígl do Brna s těmi věcmi, které z Vídně přinešený byly. Již to podruhý panu kardináli odesláno bylo.

[629.]

6. novembri přišli sem desátků popisovati purkrabí a pan Petr Klíčnick.

[630.]

[fol. 141]

Odklady 8. novembri. Václav Krupička, mlynář z Litoměřic ohlásil se jest u pana purkmistra za příčinou domu zelenkovského, naproti panu Štefanovi, že by ho chtěl koupiti a v poddanost se uvésti.

Item Petr Řezáč oblíbil sobě osobu k stavu svatého manželství, vdovu pozůstalou po nebožtíku Jakobovi Filipským, kteráž to jest mu propuštěna byla od jich o[d] pana purkmistra a pánů. Jira Pěkný a Jíra Sokol s ním ustupovali.

Item Marek Edlman na místě Partle Kořimky von Hoff[?] vyhledával sobě toho při panu purkmistru a pánů, aby mu byla propuštěna vdova pozůstalá po nebožtíkovi Jiříkovi Cihartovi k stavu svat[é]ho manželství. Jest byla propuštěna.

Item psaní jest bylo odeslaný z Lich[t]enštejna,¹ poslaný od pana regenta, strany desátku, aby se bral, že již vědí purkrabí a klíčník, jak v tom se chovati mají.

¹ Jde o Moravský Krumlov, více poznámka č. 36.

[631.]

9. novembri byla jest troje rada o to povolána i z ubce sousedí, má-li se odsud dáti vžití ten desátek čili ne. Snegli se natom, aby ho nedali odsud bráti, leč by mocí a kvalt[em] tomu užíval pan hejtman.

[632.]

10. novembri přijel sem posel z Vídně od pana doktora poslaný psaní některá sem přines.

[633.]

12. novembri měli se páni do Krumlova vypraviti. Odepsáno bylo, že v pondělí ráno. Zůstali v arestu pan primátor, pan Tomáš a pan Jan Sk[očnodvorský].

Item pana Izaiáše [d]cerka jeho [E]lizabet dávala věnec Foltýnovi Pickovi, Vlachu. Při tom se smlouvy vykonaly. Pan Izaiáš s ní z [jedné] strany, tyto osoby měl dožádaný: Pana Václava Spěváčka, primátora, pana Martina Mračnů, pana Jiříka Esika,^a pana Petra, klíčníka z Krumlova a pana Martina Sígle.

Ženichovy strany: Otec jeho, pan Štefan, pan Martin Skočnodvorský, pan Linhart Teony, pan Jan Laurenc, Vlach.

^a *Eficka*

[634.]

14. pan Ulerstorf přijel sem a žádal pana purkmistra a pány, aby se sirotku Čišvicovému truhlice vydala ze sklepu v rodný světnici.

Toho dne se domů navrátili od Jeho Milosti kníže[te] sousedí, kteří byli tam posaní na Bibrschtorf nosíce ty psaní, který jest byl posel z Vídně sem přinesl[!]. A ten posel zde **[fol. 142]**

tak dlouho očekával, aby se zase panu doktorovi odpověď dáti mohla. Bylo vzkázáno, že páni v arestu zůstávají, pan starosta, pan Tomáš Jelínek a pan Jan Šťastný a pan Izaiáš jel za nimi. Odklady [v] 8 hodin pan Štefan spolu s Matesem Tome Prachařem vyžádali sobě vstoupení před pana purkmistra a pány o propuštění sirotka jménem Marii po neboštíku Hansovi Riterovi, kožešníků sousedu zdejších, že jest mu propuštěna byla k stavu svat[ý]ho manželství.

Item posel Ryšavý byl se z Vídně domů navrátil a na Jakuba Soukeníka se nic doptati nemohl.

[635.]

18. byli páni povoláni do rady tito: Pan Martin Mračna, pan Martin Skočnodvorský, pan Jiřík Esik,^a pan Jan Nohýnek, pan Linhart Teony, i [z] ubce někteří. Byli vyslaní na Krumlov suplikací Jeho Milosti kníže[ti] Jiřík Kranic, Matouš Červenka, Mates Gebaur a Jan Sklenář.

^a *Efickh*

[636.]

21. přijel sem pan hejtman. Byl k němu vyšel pan Izaiáš a pan Balcar. Poručil panu rychtáři dáti pachole zase do vězení, že jest ušel z Krumlova, Matěje Kramáře

[637.]

22. novembri odklady. Jan Mrkvant měl sobě rok položen od pana purkmistra o propuštění vdovy pozůstalé po neboštíku Petru Meziříckým. Byla propuštěna.

Item toho dne byl pan Linhart vypraven do Krumlova. Michal Kovář, Jerolím Šubert, Martin Kuldschpitz suplikaci Jeho Milosti kníže[ti] a panu hejtmanu psaní.

Item od pana Fulklhauna bylo psaní sem odeslaný.

[638.]

24. přineslo pachole psaní z Krumlova od pana staršího a oč se píše, aby ihned se to vyřídilo, aby staří páni byli obeslaní a se sešli z strany orginálu, aby se Jeho Milosti kníže[ti] odeslal, z kteréhož sobě pan hejtman pota[j]mě výklad činiti měl.

Item pan Petr Klíčník též jesti z Krumlova psaní přinesl, aby mu ihned klíče od sklepů vinných odvedeny byly. Byla jest otázka, mají-li mu dány bejti čili ne. Vcházení do rady i ven Klíčníka bylo.

[639.]

[fol. 143]

29. a[ctum] no[vem]bri přijel sem mladý pán z Řičan a pan Linhart, ouředník jemnický a pan starosta. Žádali sobě roku u pana purkmistra, aby mohli míti předvstoupení před pány, aby jim rok aneb hodina jmenována byla. Nemohli toho užiti z té příčiny, že jsou byly již feria advent. Též u pana rychtáře a u pana horního měli něco činiti. Pan Linhart vinohrad prodal v Syslicích Janovi Štědrovskému [za] 50 zlatých moravských.

[640.]

30. novembri přinesla paní Mandalena Petrovská psaní z Krumlova, jedno svěčící Jeho Milosti kníže[ti] panu kardinálovi, druhý panu Taroltovi na Niklschpurk,^a že je pan starosta přijal a je sem odeslal a mohlo se hned z Krumlova odeslati a tak jest odsud do Brna bylo poslaný.

^a *Niklschpurgh*

[641.]

1. decembri vyslán jest byl Martin Jelínek do Krumlova suplikací, aby ji dodal Jeho Milosti kníže[ti], aby naši páni mohli arestu zproštění bejtí. Nic nespravil.

[642.]

4. a[ctum] byli jsou páni do rady povoláni ti staří páni i sousedi z ubce z příčiny vína desátečního, že je měl Klíčník odsud vyzdvihnouti. Pan Martin Mračna a pan Martin Sígel vypravení byli do Kobylího ku panu doktorovi, že tam přijel z Vídně ku panu Fulklhau-novi. A co jest zapotřebí bylo, to při něm vyřizovali.

Item toho dne byli vyslejháni 2 vězňové[!] jménem Vávra Žižka, pastejř, druhý Jíra Rohlíček z Lomnice, kterýž jsou byli vzati do vězení o jarmace, kteréž to jsou se rvali v Oslavanský ulici pro pečení mezi sousedy, že jim jich po jejich vůli nechtěli dáti. Přítomen byl syn Matouše Červenky. Viděl, jak se jest to stalo.

4. decembri přijel sem na počtě pana Fulklhauna Ladislav v samý věci. Musili mu pan rychtář až na Martínkov, ač měl jen do Dukovan a tam jiný mu kůň zaopatřiti se musil a z Martínkova do Jihlavy k vyzdvižení některých věcí Jeho Milosti císařský. Čas měl pan doktor ve Slizku též vyřizovati.

[643.]

7. a[ctum] pan starosta a pan David, pan Polcar vypravili se na Krumlov z příčiny Jana

Kralickýho dluhu.

Item toho dne byli páni se sešli do ráthauzu z příčiny tý, kteří by se měli vypraviti do Krumlova, aby na místě našich pánů v arestu zůstávali.

Item toho dne přijel sem pan Jan Kralický na noc do hospody Kašparovi Trubači.

[fol. 144]

Item téhož večera přijel sem pan Ladislav pana Fulklhauna jedouc zpátkem zase na počtě z Jihlavy do Kobylího. Dán mu jest jiný kuň až do Hrušovan, protože pan doktor očekával, že se panem Fulklhaunem do Slizka měli jeti.

[644.]

8. decembri byla jest troje rada povolána, ale se všeci nesešli, též i celá obec i čtvrtníci. Příčina toho shromáždění byla strany Kralickýho, že jich opatrní páni byli citovaní do Krumlova za příčinou dluhu jeho majíce sobě poručení, aby se jemu ty 2000 zlatých moravských i s ourokiem zaplatily.

Item pan Martin Mračna z Kobyl[í]ho domů se navrátil od pana doktora a co dobrého tam u něho sjednal předejší obci oznámil. Předně jakž jich op[atrným] [pánům] i celé obci své služby vzkázal, a že jse[!] nemohl nadiviti, že žádnýho vzkázání nikdy odsud nepřichází jak se buď s pány a nebo [s] obcí děje, že by si přál, aby každého tejdne[!] psaní odsud dostával.

[645.]

[...] decembri^a odklady k tému dni jsou povolání byli sousedé, aby verunky pokládali a druhý za něma, co kdo na Uhry jest vzal odvedli.

Item z poručení pana hejtmana byli jsou vyslýchání věžňové, kteří jsou byli vzati od pana rychtáře vo jarmaku do vězení. První Vávra Žižka, pastejř a druhý Jíra Rohlíček z Lomničky. Co se při právu poznají, to aby se v[e] spisu německy poslalo.

Item Kašpar Tilč, trubač, měl sobě rok položen z příčiny domu, který jesti koupil od pana Bartoloměje Zbrašenskýho. Zápis jest se stal v ráthauze a poznamenání u pana rychtáře. Dům jest v základ. Dáno závdavku 80 rýnských zlatých.

^a Údaj o dataci chybí.

[646.]

11. decembri^a pana primátora Václava Spěváčka v domu vedle Jana Agrikoly zapálily se konopí v malé světnici nahoře. Uhasilo se to zase brzy. Sám byl v ráthauzi, nebo[ť] toho

dne byli sousedi někteří povoláni do ráthauzu, též i staré rady páni. Pan Martin Mračna, pan Martin Skočnodvorský, pan Štefan Šuster, pan Jiřík Esik,^b pan Martin Sígel.

Item pan starosta, pan Martin Skočnodvorský a Jan Sklenář na Krumlov z poručení pana hejtmana, že jest Jan Kralický tam očekával, chtějíc, aby se mu daly pen[í]ze a akord, aby s ním učiněn byl. [fol. 145]

^a Na marginálii folia zapsán rok 1634.

^b *Eřickh*

[647.]

Odklady. 12. a[ctum] Pavel Klanca měl sobě rok položen z příčiny domu jeho otce, že jest jej koupil a vzal za 400 zlatých moravských a sad k tomu. Přítomni byli toho kupu pan Pavel Tlouk a Jíra Pěkný a z Vítovy strany švakra jeho Josef Vojtů a Jan Varhaník a tak jsou byli porovnáni.

[648.]

14. a[ctum] přijel sem pan hejtman a pan Parkaneška a klíčník. Dali sobě zámečníkovi obecní oba dva a všecka vína desáteční jsou kořtovávali, chtějíce Jeho Milost kníž[e], aby je v dluhu vzali.

[649.]

Odklady. 29. a[ctum] stal se jest rozdíl Pavlovi Klamovému a Vítovi Šrotovi, dány jsou jim vejtahy komu by co náležeti mělo, aby mezi nimi svár[y] nebyly.

Item Pavel Martinů jest dům koupil na Hlinících vedle Halouzky jedné strany a druhé strany obecního za summu 200 rýnských zlatých a takový pe[n]íze jest pan starší ke špitáli obrátil a já, abych své, Jiřík Polák, tratil, na kterýž jsem zaplatil 100 zlatých moravských, 60 zavedal po 20 zlatých platil, to spravedlnost.

[650.]

21. decembri byla jest stará rada povolána, též i čtvrtníci strany vypravení jednoho vozu, dvou koní a dvou pacholků na profant.

Item starý kníže též i mladý...^a

^a Zápis nebyl dokončen.

[651.]

30. a[ctum] pan starší poslíc pro mne, abych k němu přišel, já jsem se dostavil, ptajíc

se mne, kde bejvám. Já jsem pověděl, že poslán sem byl ku panu Davidovi, že ho prosí pan purkmistr jestli by co přišlo, aby ho zastoupil. Až by se pan purkmistr domů navrátil. I v tom také ku panu starostovi přišel a pan Mikuláš Krupičář. Před nimi jest mi nadal šelem, že jsem v rejstříku sousedským nenapsal u jeho jména pan Václav Spěváček, a že jest tudy zlechčen, a že by mne zmlátil, až by mne musili nýsti od něho.

[652.]

31. decembri od Vánoc jak počalo mrznouti vždy mrzlo sucha, že na půl druhého lokte země byla zmrzlá, tak že mlejny zamrzaly, malé vody byly i v studních zamrzlý byly, ani pamětníka nebylo, ani není. Ani v Brně nepamatují.

[653.]

Pomni,^a že roku 1739 od oktobri až do máje 1740 zima trvala a roku 1783 od novembri až <do 9.> blízko posledního dubna 1784, měli jsme pak ten rok velký snihy a velký vody, který jen v Čechách přes 200 000^b zlatých škody udělaly. Most náš [v] Evačicích velká voda vzala, též ko[u]nický i pravlovský a jiné, co stále správa na 1300 šajnú[?] Václav Mach [. . .], církevní kat[olický] kněz, bytem ten čas v Krumlově.^c

^a Text je připsaný na dolním okraji folia a přechází na další folio, kde je následně uveden i vertikálně na pravé marginálii folia.

^b Částka byla zapsána později, což dokládá jiná barva inkoustu a také již nečitelný původní údaj, který byl tímto údajem přepsán.

^c Jde o přípisek z 2. poloviny 18. století.

[654.]

[fol. 146]

1. januari bylo sirotků stavění, léta 1635.

Item Mates Gebaur spolu s Melicharem Barvehýřem, bednářem, vyžádali sobě vstoupení před pana purkmistra a pány o propuštění sirotka Judyty, [d]cery pana Davida Špalka, aby mu propuštěna byla k stavu svat[ý]ho manželství. Jest byla propuštěna.

[655.]

2. [ja]nuari pan hrabě z Val[d]štejna jedouc od Třebíče spolu svým strejcem, též hrabětem, jedouc z ležení vo 12. hodině, sem přijeli a zůstali tu přes noc. Přitom pan hrabě poručil panu Bartoňovi Kounickýmu, aby když se navrátil do Třebíče, poručil purkrabímu, aby po vesnicích poslal, aby všici poddaní své dobytky k městu sehnali, že má vojenský lid táhnouti.

[656.]

4. a[ctum] Jeho Milost kníž[e] ráčilo sem přijeti v 10 hodin.

Téhož dne pan starosta a pan Martin Mračna, pan Jiřík Šmelzenport vypraveni byli na Lichenschtejn^a z příčiny Jana Kralickýho.

^a Tak v textu.

[657.]

5. januari jelo okolo města rejtarů 1 karnata. Krhovu se ptali od Kounic.

[658.]

7. a[ctum] přijel se Klíčník vín bráti desátečních. Mocně sobě sklep sám odevrouc, že jsobě má poručení.

[659.]

8. odklady. Pan Šimon Tauch z města Brna měl sobě den jmenován [v] 9 hodin, aby se před pana purkmistra a pány postavil a čeho žádá, že může přednáseti. Příčina jeho byla tato, že jest mu vejtah dán i také od nádobí cejnového jeden centnýř, vohřívadlo, moždíř, pánev železnou etc. I jiné věci jsou jim byly dány.

[660.]

9. a[ctum] pan Jan Kralický sem přijel z Lichen[stejna]. Chtíc peněz, též psaní od pana regenta, že jest Jan Kralický připověděl dáti 8 zlatých, aby odeslány byly.

[661.]

Odklady 10. januari. Mladý pan z Říččan spolu se panem Danielem Pekařem z Jemnice strany dluhu paní Anny Kolinusky, kterýž jest měla za panem purkmistrem a pány, že **[fol. 147]** jest ten dluh poručila. Starý pán z Říččan nebo že jest jí až do smrti také dochovala. Však žádného poručenství neukázali, nýbrž že jsou svědkové.

Item toho dne přijelo sem do města jedno hrabě z ležení. Ranního času zase pryč odjelo.

[662.]

12. a[ctum] přijel sem ouředník pana Kryna a přinesl psaní panu purkmistru a pánům. Když zase zpátkem z Brna, aby mu odpověď zase dána byla.

[663.]

15. a[ctum]^apřede dnem přišlo poručení pana primátora, abych staré pány obešel, též i čtvrtníky. I z ubce sou povolání sousedi z příčiny této, učinili psaní ouředníku oslovanskému, aby toho nečinil a vína do Malovanýho mlejna nedával na šenk, že se tu jakživo nešenkovávalo. A tak skrže to vzal sobě příčinu vejdouce k stavu obecnímu ten den dal jest v kruntech jejich zem rozkopati poddaným. Bil je, kteří toho dělati nechtěli a nám jesti vodu odňal tak, že žádný vody do strúhy nešlo. I vyšli tam páni i sousedi, jeho v tom napomínajíc, aby toho nečinil. Veliký handl měli mezi sebou.

15. januari toho dne přijel sem Petr Klíčník a vzal jest ostatek vín desátečních.

^a Na levém okraji folia uveden rok 1625, NB. Nad tím bylo později dopsáno *má býti 1635*.

[664.]

16. odklady. Měl sobě rok daný Jan Danielů spolu s Matějem Jiskrou, rodičem z města Rychnova, řemesla soukenického, připovídajíc se k městu. Toho dne pan David Špalek učinil veselí [d]ceři svý, kteráž jest se vydala za Melichara Bednáře, souseda zdejšího, po 2 dny. Item toho dne byl jest vypraven pan Izaiáš a pan Tomáš na Krumlov z příčiny vody, která jest byla odjatá. Přitom bylo jest z Krumlova psaní odeslaný svěčící ouředníku oslovanskýmu, kterýž jest odsud hned bylo odeslaný a jakou odpověď dal, to zase do Krumlova se poslalo panu regentovi.

[665.]

18. a[ctum] posláno jest bylo do Vídně 2 vědra vína po Janovi Vlachovi. Másla i odvaření panu doktorovi a panu Freislebloví pár pistolí a psaní též jest vedle toho odeslaný bylo.

[666.]

21. a[ctum] přijel[!] sem mladý pan z Hostašova ku panu Makovcovi.

[fol. 148]

[667.]

22. a[ctum] byli jsou židé obeslaní, kteří nydlauk dlužni, též i od krámu, aby odvedli.

[668.]

24. [actum] odklady. Panu Danielovi, pekaři z Jemnice spolu se panem Mikulášem z města Jemnice měli sobě hodinu složenou k vyslyšení svědkův z strany paní Anny, již nebožky, že by měla říci, že svůj statek žádnému neporoučí, nežli paní Kristenci z Říčan. Svědkové

Jiřík Pexa,^a Judit, manželka jeho a Anna Stafačka z Mělčan. Po té přísaze jest přišel do ráthauzu pan Karel z Říčán a tu jest před pány spolu s jedním stavu rytířského předstoupil a srovnání jest se stalo. Přítomní starý rady byli, pan Martin Mračno, pan Štefan Šuster, pan M[artin] Sígl a pan rychtář.

^a *Pekxa*

[669.]

25. a[ctum] ten den svat[é]ho Pavla byl pěkný čas slunce. Téhož dne přijel sem forýr od Manteivle[ho] majíc pacetl takovej, kdekoliv přijede, aby mu všudy ouřad nápomocní byli, kde by natrefil kterého soldáta, který od rekementu utekli, je vzal.

Item pan Martin Mračno dával víno a ten forýr tam pil. Začal jest handl spolu s Davidem Zemlrukem, tak až ho okrvavili. Kdyby pana Bartoně Konvickýho nebylo, kdoví, jaký by se mord byl stal, nebo[t] na sebe chtěli stříliti i stříleli, že panu Bartoňovi ručnice nechtěla spustiti a nebo natažená nebyla a již večerního času, když pan purkmistr už šel ležeti, pan Jan Petrovský aj Jan Prin jest ku panu purkmistru příběh, aby za město šli ku panu Martinovi a někteří sousedi, aby tam s muškety vypravili. V tom se sešel pan Bartoň Konvický jdouc od Mračny před klace[?] dům, tu jest forýr stiskl pistoli na pana Bartoně, však mu selhala, tu spolu měli křik, že se poznovu[?] mohli s Jiříkem Krejčím. Byli zadosti učiněti, kdyby chtěli.

25. januari pan z Hostašova spolu se panem Janem Komínkem sem přijeli, též za nimi pan maršálek Jeho Milosti kníže[te]. Posílali sobě pro jich opatrný pány, aby ku panu Makovcovi přišli z prostředku pánů[?]. I byl jest pan purkmistr a pan David Špalek, příčina byla ta, aby se zápisové obnovily, co komu pan Makovec jest poručil. Pan Jan Komínek nad tím jest zmocněn.

[670.]

[fol. 149]

27. a[ctum] odklady, Jiřík, žid z Oslovan spolu s Janem Pinkaskem a jeho bratrem řemesla mlynářského měly vstoupení před pana purkmistra a pány o propuštění sirotka Roziny, [d]cery neboštíka Zlatníka, někdy sousedu zdejší, aby mu za manželku propuštěna byla.

[671.]

29. a[ctum] byla jest troje rada povolána, též čtvrtníci i z obce sousedi z příčiny robot, že

pan hejtman chce, aby vápno vozili, 3 fúry a každý soused po 3 sázích dřev, aby udělali. Pro železí, aby se vypravilo do Slizka. Chtějí-li to učiniti čili ne.

[672.]

31. adi př[i]šel sníh v outerý a ve středu, též den Hromnic.^a

^a To jest 2. února.

[673.]

2. februari pan starosta, pan Martin Mračna a pan Tomáš Jelínek vypravili se na Lich[t]enštejn, aby tam počet učinili. Vedle těch[?] pan starší, aby svou klisnu ukázati Jeho Milosti kníže[ti].

[674.]

3. februari odklady, pan Šimon Tauch měl sobě den jmenovaný, aby se s ním počet učinil. Item toho dne Jiřík Kaprál přinesl psaní z Lich[t]enštejna svěříc panu purkmistru a pánům. A druhý psaní, v něm od Miniatiho, aby se ostatek kontribucí odvedla jisté poručení.

[675.]

7. februari pan Fulklhaun přijel sem. Byli páni k němu vyslaní, pan Tomáš a pan Mikuláš Krupičář.

[676.]

9. adi pan Tomáš a pan Jan Šťastný, toho času purkmistr, jsouc byli vyslaní na Lich[t]enštejn s kontribucí a též se panem Václavem Hradižským^a počet, aby učinili. Toho dne Jan Agri-kola dán jest byl od pana starosty skrze jeho nechování nepoddanost do vězení.

^a Tak v textu.

[677.]

12. adi byla jest troje rada povolána, čtvrtníci i celá obec. Jaká jest toho příčina bylo jim oznámeno. Též jest bylo poručení Jeho Milosti kníže[te], aby se každý komu by co pan Kataryn dlužen byl, ohlásil do 6 neděl a nebo jemu, že jest jsou dlužni. Druhá příčina jest toho byla se již žádný Krumlov nemenoval ani psaný nepsal nežli Lich[t]enštejn pod pokutou.

[678.]

[fol. 150]

14. februari pan Jan Šťastný byl jest vypraven na Lich[t]enschtejn z příčiny knih pana Metidusa, již neboštíka. Měl jest pan rychtář též vypraviti a pan Jan Nohýnek. Panu rychtáři přišlo poručení, že jest musil některé pilné věci vyřídit, zůstal doma i Nohýnek.

Item přišla jest do radního domu pekařka, která měla neboštíka Baserpurgara. Ta se jest ohlašovala, že by měla měti ještě nějaký pen[í]ze na domu bráti, neboštíka Matouše Klausovýho. Nemohli jí nic vynaleznouti jak předešlý ouřad, tak i novej, nýbrž z lásky jí dali tolar zlatý moravský a druzí 30 krejcarů pro chudobu její.

Item toho dne přišel sem pan Duchoslav Višňovský, chtějíce zde bejti za písáře a vedle toho psaní přinesl oustní vzkázání od pana Daniele z Jemnice.

Item pan hejtman též jest sem přijel a byl zde až do 3. dne.

Item toho dne byl dán vobročník¹ do želez i klíčník, purkrabí ujel.

¹ Obročník byl hospodářský úředník mající na starost obilní zásoby. (F. ŠIMEK, *Slovníček staré češtiny*, s. 102.)

[679.]

21. februari přijel sem jed[e]n rytmistr ke bráně a mocně ve 24 koních vjel do města, na vartu nic nedal, přijdouce do ráthauzu, ukázali patent jich opatrným pánům. Musilo se mu dáti snídani i vína.

Item pan Jan Šťastný a pan David byli vypraveni na Lich[t]enschtejn, aby s panem Vácлавem počet učinili. Item vycházeli páni starých i z našich k velikému mostu.

[680.]

24. a[ctum] toho dne byla jest troje rada povolána, čtvrtníci i celá obec. Jaká toho příčina byla, jest jim vše přednášeno, předně 2000, aby do dvou neděl se zaplatilo do důchodů Jeho Milosti kníže[te]. Jestli se toho nestane, tedy že sem pan hejtman přijede a bude všeccko bráti a prodávati, zač bude moci.

Item stavy vobilí, který se jest vzalo, když zde Krepy[?] ležel za léta 1623 a [16]24, že jest vůbec kým zakládána byla. Ubec dali tu odpověď, že jse[!] nedlužila, a že málo co kdo takovýho obilí dostal.

Item též strany ovsa, že jsou měli dáti celé panství Lich[t]enschtejnský a nebo ouřad, na kteréž jest i kvitancí na 1 met. To že pan hejtman pasírovati nechce a s vůlí jeho jest dán [fol. 151] byl. Dal jest tuto odpověď pan hejtman. Jestli se krumlovští co uvolí, aby se spolu o to

srovnali, že pan hejtman ctíce ouřadu Ejvančického^a hleděti.

Item též o dříví v borovém lese, které se jest Jeho Milosti kníže[ti] ku potřebě posekati dalo, tu že jest se nechtěl do cedule podepsati a páni, kteří tam na Lich[t]enschtejně byli, žádného počtu se pan Václav učiniti nemohli, zase domů odjeti musili.

^a *Eywancziczského*

[681.]

25. a[ctum] vyslaní sem byli muškátýři z Brna strany nespravený kontribuci Jeho Milosti císař[e] 102 zlatých rýnských, nebo[t'] psal pan hejtman císařskému rychtáři. A nejen město restýrovalo, ale poddaní z panství a sami krumlovští. Tu viděti jakou přízeň má tato obec od vrchnosti, jaké při chráněný. To psaní kaprál, který sem vyslán byl, jest vokázal a vypsati pánům jesti dal, zase se mu bylo navráti[lo].

[682.]

1. marty pan Jan Šťastný, toho času jsouce purkmistrem, ihned ranního času byl jest vypraven na Lich[t]enschtejn a takový pen[í]ze jest odvedl. I kvitanci jest dostal. Ku panu hejtmanu s ní jest šel a jest i o tom oznámil, že jest exekucí z Brna poslaná, a že ne město restýrovalo, nežli poddaní, že by pro to 102 rýnských zlatých nebyli muškátýři vyslaní, kdyby pan hejtman tam byl nepsal. Dal jest to za odpověď, že jsou dostal napomínání. Byli proč neodvedli, potom jest poručil psáti císařskému rychtáři, aby ti vojáci od nás vyzdvižení byli. Ihned jest posel s ním musil běžeti, aby se nemeškal, aby v noci šel. Měl se posel v městě staviti, ale se nezastavil.

[683.]

2. marty pan Balcar ouřad přijal purk[misterský]. Psaní přišlo z Popic od věřitele j[ich] opatrným pánům.

<Item od pana Duchoslava Višňovského z Jemnice.> Item poslali jich opatrní páni psaní do Jemnice panu Duchoslavovi Višňovskému, který má za písaře [. . .], přitom též strany syna neboštíka pana Izaiáše Poláka, bratra mého, že jest zahynul skrze neopatrnost jeho matky, tak že jest mu kolo hlavu i jiné oudy roztlačilo co voli táhnou anebo koně mlejn.

[684.]

5. item téhož dne jest psaní z Brna přinešený z strany soldátů, kteří jsou byli sem z Brna vyslaní do Lich[te]nštejna ku panu hejtman[u], žádný odpovědi jest sem neodeslal, ani **[fol. 152]**

žádného kudšoftu. Soldáti odsud nechtěli vodtáhnouti, až pan Václav sám se zpátkem navrátí a tak tím nejsou hned odsud vyzdvížení a zde zůstávali, že celé panství res[týruje] a tato ubec škodu za jiné míti musí. Téhož dne přijel sem pan Fulklhaun byl k němu vyslán pan Tomáš a pan Mikuláš a pan rychtář.

Item na žádost pana Fulklhauna byli jsou páni starý rady povolání pan Martin Mračna, pan Martin Skočnodvorský, pan Matyáš Kožíšek, pan Štefan, pan Laurenc Malír a pan rychtář. Jeho žádost jsou jim přednesli, že žádá, aby se mu dala zpráva, jak by se mohlo mnoho dobytka chovati při mlejně třibckým,¹ též i jiného.

¹ Jde o tzv. Stříbský mlýn, který leží na řece Jihlavě 1 km od Ivančic. Více viz Ruda NAVRÁTIL-VANECKÝ, Historie a vznik „Stříbského mlýna“ u Ivančic.

[685.]

8. a[ctum] přijelo sem hrabě třebický, jel na Židlochovice.

[686.]

9. a[ctum] marty leželi přes noc rejtaři, kteříž to přijeli novou branou do města, asi 20 koní, že zpátkem z Rybanský ulice jeli. Jeden rytmistr a zastavil se před Zelinkovým domem, ptajíc se [ke] Kounicím a jeden trubač přes rynek za nimi od horní brány sám. Tři a jeden zase voják zpátkem.

9. marty byla jest povolána troje rada, čtvrtníci i celá obec z příčin těchto: Předně jest jim bylo přednášeno stran dávek, že jest již jeden měsíc minul a druhý také, aby takovou kontribuci těm osobám k tomu nařízení odvozovali.

Item též z[e] strany rolí, že jest patent poslán od Jeho Milosti kníže[te], jak kdo mnoho má kolik lánů a nebo honů a jak se mnoho na ně vseje, kolik kop z honu přichází kněžského desátku.

Item též strany vinogradů jak mnoho čtvrtí dělaných achtelů. Z půl achtele kolik beček aneb věder[!] přinese a jak mnoho pustých. To vše v[e] spisu panu regentovi odvísti se má, co Jeho Milosti kníže[ti] desátků přichází a knězi.

Item též jest byl poslán patent z města Brna od císařského rychtáře o centýř[!] prachu, též 100 sanytru, 100 lundů,¹ 100 provazů ku potřebě Jeho Milosti císař[e].

Item pan Martin Mračna žádá, aby mu darováno bylo 8 borovic za práci, kterou na místě ubce vykonává. Jezdí do Vídně ku panu doktorovi, aby ubec proti tomu nebyla.

Item pa[. . .]^a [Jeho] [M]ilosti císař[e] z města Brna odeslal jest sem psaní panu Jiříkovi **[fol. 153]**

Šmelcenportovi strany vína, že z sousedů se vohlašují, že načne 1 vědro, 2 a nebo 4 vědra a mezi tím, že vydá 1 bečku vína a tak že jse[!] Jeho Milosti císař[i] věrnost nečiní<ní>, že jse v tom ohrožuje, že když sem přijede a u koho se to najde, že jim všechno chce vzíti k důchodu Jeho Milosti císař[e].

Item vůbec jest se uvolila dáti po 20 krejcarech na pancíř, aby pro jednou byl, nežli aby jej více měli dělati, aneb na něj nakládati ne, nežli ten rok.

9. item pan kantor spolu s rektorem podali jsou suplikaci, též i dekretu Jeho Milosti kníže[te] co dostali z příčiny kněze Martina, že jim jejich mzdu zadržuje a platu dáti nechce, co jiní kněží dávali. Též dáti nechce, aby k tomu přidržen byl, aby jim zaplatil. Byly k němu vyslaný osoby a jest napomenut.

Item pensi, aby se zase dávala mládencům, tak aby své vyživení míti mohli.

Item pan hrabě z Val[d]štejna přijel sem do města z Třebíče a byl tu přes noc. Když jest bylo po večeri, tedy jsou byli zváni za město od jedné kuchařky, která jest ušla z Třebíče. Trubač [...] ^b Agrikolová jest jim za město vzkázala u koho se jest ta jistá kuchařka zdržovala. Na Sklenářů dům j[d]ouce, pak dům zavřený, že jich nechtěli pustiti, vystavili dveře. Byl jest pak na domě syn brodský hostinský a jeho strejc jsouc soldákem majíc bejti vachmistrem.² Byly jsou od téhož vachtmistra posekaní krejčí a lokaj jsouce v noci tma, jeden přes druhýho jest upadl a na zemi jich tak poranili, dáni byli do vězení. Babín, syn řezníka a ten Šimon. Ranního času šel jest sám tam pan hrabě do toho domu, jestli by tam koho více soldátů. Našel syna ševcovýho Dobiáše a lokaje ševce, co sloužil u mladého knížete, toho též hofmistr chtěl bítí pistolí, ale Agrikola pověděl, že nejni soldátem. Nežli pan hrabě Dobiášovi dobře pistolí vybíjel přes hlavu v hubu držíc jej za vlasy, aby byl rači na verštatu šil, že by mu lépe bylo, kázal ho též do vězení dáti a všechny tři do železí kázal zamknouti, vézsti na Židlochovice a jestli j[...] ^c panu hraběti, že mu chce [fol. 154] z nich od[poví]dati, aby tam přijel, koně též jednoho vzal i s pistolemi.

¹ Lunt byl doutnák či zápalná šňůra. (J. KUBIŠTA – L. REJMAN, *Slovník cizích slov*, s. 273.)

^a Vzhledem k poškození folia chybí část slov.

^b Vzhledem k poškození folia chybí část slov.

² Vachtmistr (z něm.) = strážmistr. (F. ŠIMEK, *Slovníček staré češtiny*, s. 199.)

^c Pro poškození folia, není možné text rekonstruovat.

[687.]

10. marty byli jsou vyslejcháni vartiči, kteří ten čas vartovali, aby toho zprávu dali, jak se jest ten handl mezi těmi osobami zběhl. Též Jan, rodič třebíč[s]ký, toho zprávu dával a

připověděl, že když bude potřeba jaká toho, že chce se zase postavit.

Item Oslovanským jest zase beran¹ odeslán byl. Oni pak ho přijiti nechtěli, nebo[t'] pan starosta poručil řetězi odnítí[!] od něho, který páni dali udělati k tomu k témuž beranu, nýbrž se zakazujíc, že když by jaká toho potřeba byla, že ho zase zapůjčí[!]. Byly jim zase odeslány 11 řetězů.

¹ Beran = nástroj sloužící k zarážení kůlů do země a pod. (<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>, cit. 11. 11. 2018)

[688.]

11. a[ctum] pan Hartman z Brna přišel jest sem a psaní panu purkmistru přinesl sebou z příčiny paní Roziny. Dána jest mu hodina, aby se postavil do ráthauzu o 7. hodině ráno 12. marty.

Item poslal sem rytmistr z příčiny soldátů, který pan hrabě vzal na Židlochovice, aby se mu zpráva dala, jaký handl zde začali za městem.

[689.]

13. [...] ^a města jeden fendrych s novoverbovanými knechty. Dán jest jim fedruňk. Chleba za 18 krejcarů, vína místo piva 5 mázů[?].

Item rejtarů též na 20 koních, ti jeli k Němčicím, ukázáno [jim] bylo.

^a Pro poškození folia, není možné text rekonstruovat.

[690.]

14. a[ctum] byli jsou desátníci obeslaní i s poddruhy. Byli na ně uloženy dávky, kteří vinohrady mají, aby také více dávali a jich [j]ména.

Item pan Duchoslav přinesl psaní od pánů jemnických z příčiny Jiříka, [syna] neboštíka pana Izaiáše Poláka, kterýž jest zahynul ve Žďánicích, že oni nemají žádný vědomosti o tom, že zahynul tak, že jest mu kolo hlavu roztlačilo i ruku zlámalo. Jestli by se jaká spravedlnost nacházela po něm, že nechtí zadržovati, aby neměli vydati.

Item v noci věžňové se dobyli z klády překroucíc řetězy, nohy zvytahovali, šerhu¹ i šerhovku kyjmi zbili, že od nich od zabitych odešli, vezmouc klíče [od] šerhovně, vyšli a jedněmi púty a po starý faře přes zed' měs[ts]kou přelezli a skrze jeden dům za město prošli a utekli. Nemohli žádného dostati hlásní.

Item z [...] ^a učiniti z strany t[ěch] [sol]dátů, který pan hrabě odsud vyzvihl na Židlochovice a proč jich odsud vydali. Dal pan hrabě tuto odpověď, že on chce z toho odpovídati. **[fol. 155]**

¹ Jde o strážce žaláře či šatlavy.

^a Pro poškození folia text zcela chybí.

[691.]

15. dne jest byla toho handle zpráva na Lich[t]enštejn odeslána. Měl[i] se páni tam sami vypraviti, kteří v noci pro ně chodili a do arestu dali, též i pan rychtář, aby se postavil.

[692.]

17. marty pan starosta jedouc z Třebíče domů, tedy byla jest tak veliká voda, u V[ladislavi] pacholek ho převrh i s vozem, pomáhajích mu zase Jan Sklenář a Šlapák ven. On jim zase znovu se s koly svalil, tak byl vopilý, že sám vo sobě nevěděl. Potom ho dávali na vůz zase. On též zpátkem do vody jim letěl, až se voda po něm zavřela. Toho dne měl jest handl s jezoviti. Nazdury² jim maso pátečního dne jedel, že mu domlouvali, že ho P[án] B[ůh] trestati bude[!], ani štěstí míti nebude. Stalo se jest, když to Agrikolovi povídali, on povědě[!], co má viset, že se neutopí.

¹ Vladislav je městys na Vysočině ležící 5 km východně od Třebíče.

² Tj. navzdory.

[693.]

19. [...] ^a [r]ady [p]lovaný pan Martin M[račno], Martin Skočnodvorský, a pan Štefan Šuster a pan Jiřík Esik. ^b

Item pan Duchoslav Višňovský, ten se jest z Brna vrátil a postavil jest se před pana purkmistra a pány, potřebujícíce vždy písáře, aby tu již zůstal, že vždy psaní přicházejí a není kdo psáti, že pak něco v Brně vyřizoval, majíce sebou jednoho pana radního strany také jejich privilegium jemnických. To jest jim odeslal, co tam vyřídil a sjednal a vedle toho psaní učinil.

Item pan hejtman přijel sem a poslal si pro pana rychtáře a pana horního.

^a Pro poškození folia text zcela chybí.

^b *Efickh*

[694.]

20. odklady Abrhám Meizel, perníkář, měl sobě rok položen, aby předvstoupiti mohl před pana purkmistra a pány spolu s panem Štefanem, totiž že se týž Abrhám v poddanost uvésti chce. Item desátníkům cedule daný a napsaný byly. Item toho dne jest bylo pro vězně posláno, kteří se dobili.

[695.]

[...]azký ten čas [...]a dokonal, když se na salvu zvonilo. Pán Bůh rač mu milostiv bejti. Pochován byl na zejtrí do kostela velkýho.

Item přitáhlo k městu[!] rejtarů na 20 koních. Majíc pascetl,¹ že jsou propuštění na 14 dní. Ty zase odsud odtáhli.

Item též jeden kaprál přijel sem ve 14 koních. Matyáš Krejčí a Jan Plesník též s nimi. Tomu se musilo dáti fedruňk. Ovsa 2 měřice, masa 15 liber, vína dáno 5 měřic.

Item Jeho Milost kníž[e] ráčilo sem přijeti. Dány mu byli 4 muškatýře, že jej do Brna vyprovodili.

^a Z důvodu chybějící části folia nelze text rekonstruovat.

¹ Průvodní list.

[696.]

24. a[ctum] ouředník oslovanský dal jest za obecním stavem rozkopati, roli knížecí posekati zpodřezávati a vodu nám odňal tak, že nám k městu žádný nešlo jménem Jihlavská.

[697.]

26. a[ctum] byli jsou páni povolání staří tito: Pan Martin Mračna, pan Martin Skočnodvorský, pan M. Kožíšek pan Štefan Šuster, pan Jiřík Esik,^a Martin Sígel i čtvrtníci, vejběřčí i desátníci.

Item psaní přinesl muškatýř, aby se pen[í]ze poslaly Pražákovi a kuře.

[...]b v domě pana Štefana. Dáno mu vína 7 měřic, tak aby za vděk přijal, že není co dostati jiného.

Item Petr, klíčník z Krumlova přijel sem ku panu Jiříkovi Schmeltzenportovi, aby mu pověděl, kdy se který den daly vína spustiti do sklepů.

^a *Efickh*

^b Z důvodu chybějící části folia nelze text rekonstruovat.

[698.]

27. odklady. Panu Leitenamtovi byl dán rok, aby se postavil před pana purkmistra a pány, co mu jest zapotřebí, aby to přednes. Byla jest pak tato příčina, že jest panu Janovi Urbanovému a Janovi Sklenáři dal ovoce vísti jedouce zpátkem, že koně tuze měli hnáti, tak dostanouc musí, že jest mu jeden zdechl a Jan Sklenář, že mu za škodu jest sliboval, aby mu koně platil.

Item pan David jest byl vypraven s Jiříkem Stolařem suplikací, aby dodali po kardinálovi. Item Trojan z Němčíc přines psaní z Lich[t]enschtejna od pana hejtmána, za příčinou domu v Rybářský ulici potahující se na spravedlnost, kterou má na něm. Dána mu odpověď, aby jej prodal.

[699.]

[fol. 157]

[...] ^a [března 1635] [...] ^b [k] němu páni tito [...] ^c [p]urkmistr, pan David, pan Jiřík, pan rychtář a pan horní. Voznamovali jemu z strany vody, že jest oslovanský ouředník[!] dal zemi rozkopati, koly podsekati a zpodce zavuti. Jeho Milost kníž[e] žádalo natlouci tak, aby voda k městu na mlejn obecní nešla, že jse[!] mu psaní učinilo, aby toho nečinil jakou tu moc sobě a kvalt provozuje. Má-li čím ukázati, že by krunty pana hraběte byly a neb hranice, že musí prokázati.

Item pan hejtman poručil, aby paní Makovcovou do svátků spokojili. Povědíno bylo, že není odkud kde vzítí ani krejcaru. Jestli na ubec ukázáno bude, aby na dluhy po něčem skládalo se, že tak tom nevědí. Agrikola hned tomu odpíral, že nejsou povinni, kdo se jest dlužil, aby ten platil, že Jeho Milost kníž[e] ráčilo vína dáti, proč jsou neplatili.

^a Není možné určit dataci zápisu z důvodu chybějící části folia.

^b Z důvodu chybějící části folia nelze text rekonstruovat.

^c Taktéž není možné text rekonstruovat pro poškození folia.

[700.]

31. marty pan Jiřík [Schmelzenport] ouřad přijal purkmistrský.

[701.]

3. aprili Jeho Milost kníž[e] mladý sem přijeti ráčilo, též i kněžny s ním.

[...] ^a panem Balcarem, když k němu přišli, aby kontribuci na měsíc odvedli, druh[ý] na robotu též aby poslali. Pověděl pan Balcar co se dotejče z strany kontribucí, že jse[!] jí něco vybralo a někteří, že ještě restýrují jako pan Frušaur a Agrikola. Také tu přítomný byl a sobě jest sám slyšel nebo pověděl, jestli se toho nestane, že pošle sem 30 muškátýrů.

^a Z důvodu chybějící části folia nelze text rekonstruovat.

[702.]

7. a[ctum] bylo jest psaní poslaný od pana regenta dán [...] šosky[?].

[703.]

9. a[ctum] panu hejtmanovi umřel jest syn jeho u Rektůrka. Na 2. den jest pochován.

Item pan hejtman napomínal [o] c[ísařskou] kontribuci, že sem soldáty pošle, jestli je neodvedou. 2) Že Jeho Milost kníž[e] předce chce, aby se robotovalo. Byla o to celá obec povolána.

[704.]

12. a[ctum] přijeli rejtaři v noci na pátek do Letkovic. Tomáši i synu koně pobrali, ouředník se za nimi pustil, chtíc jich odraziti a jich 30 rejtářů vzali, co s ním jeli za úředníkem. Jeho kůň a jiný 2 a k tomu ho slíkli ještě i s boty. Pan [Mik]uláš [...],^a [Martin] [Sk]očno dvorský, rych[tář] a horní.

^a Z důvodu chybějící části folia není možné text rekonstruovat.

[705.]

[fol. 158]

13. a[ctum] byli jsou páni staré rady povoláni, též i čtvrtníci, aby suplikací učiněna byla od ubce. Měli ji outerního času dodáti, nic nespravili. Musil se zase ranního času pan purkmistr vypraviti s tou suplikací, aby ji dodal a na psaní pana regenta též měli odpověď dáti, tak se nedodalo, protože ubec má pospolu bejti, ta příčina toho byla, že se sami tam páni musí vypraviti.

[706.]

14. a[ctum] byl jest vyslán pan Jiřík Smeltzenporti, toho času purkmistr a pan Jiřík Barvíř na Lichenschtejn. Měli tam se vo 7 hodinách dostaviti, po 10 dukátů, majíce tak Jeho Milosti kníže[ti] suplikaci podati. Jak tam brzy přijeli, pan regent hned pana purkmistra poručil dáti do vězení, ani sebou nedal mluviti a to ta příčina byla, který jest psaní Matouše Ševce syn přines, že se na ně hned zase odpověď neodeslala a bylo tam <řečeno>, že jse[!] mělo tím psaním pohazovati. [...]m^a <starosta> regent to co přinesli páni nečet, že moravský bylo. Pan starosta tím vinen byl, že se nato vodpověď hned nedala. Kázal do outerku nechati, že Švec nepo[...]b dostal.

^a Z důvodu chybějící části folia není možné slovo rekonstruovat.

^b Z důvodu chybějící části folia není možné slovo rekonstruovat.

[707.]

1[5]. aprili bylo jest shromáždění [celé] obce a to z těchto příčin. Předně aby se zápis učinil Jeho Milosti kníže[te] a to pod ourok a základ proti tomu, to jest bylo přednášeno. Dána jest odpověď tato, že ubec proti tomu není, aby zápis se učiniti neměl, než ne na

ubec, aby nezněl, ale na sám ouřad, že jest se ubec nedlužila, aby měla platiti, nežli ouřad, že brali vína, vobilí. Proč jsou dluh neplatili od 13. lét[a].

Item též jest obci oznámeno, že by chtěli mlejn obecní dáti a ten kus lesu nad Starejmi horami bez rolí a louk, aby to při ubci zůstalo, ale však aby se z prostředků ubce na Lich[t]enschtejn vypravili a s Jeho Milostí kníže[tem] o to jednalo, pokudž by Jeho Milost kníž[e] na tom přestati chtělo.

Item Jan Agrikola jest pověděl, že aby jich opatrní páni žádných actidinti nebrali, aby ani soli vejdělku tím vejdělkem, aby se dluhy platily, když jsou jich zdělali, že obec tím povinna není jich platiti, a že o to směřovati chce, a že má sobě něco poručeno od Jeho Milosti kníže[te], aby se počet učinil, ale komu [...] ^a [...] ^b ili^b odpověď, že jse[!] to ukáže, [fol. 159] když toh čas bude.

Item též jest oznámeno bylo, jak Moravanům, tak taky Němců[m] z strany těch 5000 zlatých, že jsou sami z ubce byli na Lich[t]enschtejně a počali akordýrovati^c o tu sumu a nyní, že jse[!] spěčují, aby měli co dáti.

^a Z důvodu chybějící části folia není možné text rekonstruovat.

^b Pro poškození psací látky není možné text rekonstruovat.

^c Psáno humanistickým písmem.

[708.]

17. a[ctum] přišli se Popicští strany svého dluhu, co ubec dlužna jest 500 zlatých. Dán jest jim rok [v] 8 hodin ráno, aby se postavili před pana purkmistra a pány a čeho žádati budou, že budou moci přednysti. Přednesouce svou žádost těch pět set jsou prodali, za 200 zlatých, kteréž jsou jich opatrní páni koupili od nich a na termín se jim má odvozovati po 50 zlatých, až do vyplnění té sumy.

Z pánů starých žádný doma nebyl nalezen, ani čtvrtníci.

Item pan z Hostašova napomínal o dluh paní Makovcový, zápisy, aby se obnovily a v zakl[...],^a aby byly rolí, lesy dány. Byl k němu vys[laný] Tomáš a pan Mikuláš.

Item přišlo poručení od pana regenta, aby všeci Čechové, co jest jich při městě, vejpisy daly a na Lich[t]enschtejn přinesli. [...] ^b a Hans Šreinerový od ubce.

Item přijel sem stolmistr Jeho Milosti kníže[te], též mladého knížete karnet, poručil, aby pan rychtář vůz zaopatřil, aby se stůl Jeho Milosti kníže[ti] na [něm] odvez.

^a Pro poškození psací látky není možné text rekonstruovat.

^b Pro poškození psací látky není možné text rekonstruovat.

[709.]

20. a[ctum] pan primátor, pan Martin Mračna, pan Izaiáš, pan Tomáš, pan M[artin] Skočnodvorský a pan Štěfan byli vypraveni na Lich[t]enschtejn k vyřízení některých věcí obecních. Též suplikaci, aby se podala strany paní Makovcové, též i z ubce byli vypraveni, aby se jednalo o dluh s Jeho Milostí kníže[tem].

Item paní Barbora Makovcová vzkázala panu primátoru o pen[í]ze, aby se jí odeslaly, což jestli se toho nestane, že má jen vzkázati na Lich[t]enschtejn, že již více jejich blázníny bejti nechce. Pan Izaiáš jí připověděl, že jse[!] chce ku panu primátorovi přimluviti, že jse jí něco má dáti a tak vedle té přípovědi jest kočárek zapúčila.

Item pan David spolu s Jakubem Řemenářem navrátili jsou se domů z Niklschpurku. Oznámili, <že jsou panu> [...]^a

^a Text není možné editovat zdůvodu chybějících folií 160, 161 a 162.

[710.] Folio 160 zcela chybí.

[fol. 160]

[711.] Folio 161 zcela chybí.

[fol. 161]

[712.] Folio 162 zcela chybí.

[fol. 162]

[713.]

[fol. 163]

28. novembri p[an] [st]arosta a pan [Šte]fan byli vys[lan]í do Hustopeče strany pana bratra nebošky Pírkový a o spravedlnost, kterouž jest poručila ubci této.

[714.]

1. decembri vyslaní byli na Lichtenschtein[!] pan starosta, pan Izaiáš, pan Tomáš a pan Jan Šťastný a pan Duchoslav, písař radní z poručení pana hejtmána. Jedno z strany kontribuci, jak jí mnoho od sousedů vybrali a jak mnoho restů jest a přitom více vyřízeno bylo.

[715.]

5. adi přijel sem pan regent spolu se panem hejtmánem z strany lesu borového, aby jej zhlídli co Jeho Milosti kníže[ti] chtějí dáti za dluh. Vyšli páni tito: Páni starší, pan Štefan, pan Linhart a hejní vobojí i staří [...].^a

Item byla jest troje rada povolána, aby se sup[likace] učinila Jeho Milosti kníže[ti] a David jest s ní byl vyp[raven].

^a Pro poškození folia text není úplný.

[716.]

6. adii byla jest jedna čtvrt' v městě [po]volána, aby polovičnou dávku odv[ozo]vali na Miniatyho. Pan Izaiáš přije[. . .]^a není[?] k vyměření lesu [. . .].^b Vodměřilo se 100 vopráték¹ a ta jedna voprátka může vynésti 10 sáhů.

^a Pro poškození folia text není úplný.

^b Pro poškození folia text není úplný.

¹ Voprátka byla početní jednotka na objem dříví, resp. na kus lesa. (G. HOFMANN, *Metrologická příručka*, s. 78.)

[717.]

7. decembri^a přišlo poručení pana hejtmana, aby pan starší, pan Martin Mračna, pan Izaiáš, pan Tomáš na Lichtenschtein se vypravili, a aby mu zprávu dali z strany borového lesu, jak mnoho vopráték jsou změřili a starý pan Miniaty, když tam přijeli, tedy pány dal do arestu. <vi> Na druhý den jest se sám pan Martin Mračna dům navrátil a jak se domů navrátil, některé kvitancí spolu s panem Kamaritem vyhledávali. Bylo poručení, aby ihned ráno vo 6 hodinách se spolu se panem purkmistrem tam dostaviti. Nejeli, protože páni z arestu se navrátili.

^a Údaj je uveden mimo text na levém okraji folia.

[718.]

Léta 1635^a tu noc pana Balcara Manna paní manželka jest umřela. Žádala sobě dáti do země tuplty kytku a pás pozlacený s jabkem, což jest dosti křik byl o tom, ten pás není než mosazný, proto to žádala, aby mñ žádný ošizen nebyl.

^a Údaj je vyznačen nadtržením.

[719.]

[fol. 164]

10. adi by[l]a [jest] troje [ra]da povolána, též i [čtvr]tníci^a Jan Agrikola, Jirk Kranic a z ubce sousedé. Málo se jich dostavilo. Bylo toho příčina, že mnozí na honě byli, a kteří přišli, ti se zase rozešli. Měl se les šacovat, nechtěli, protože jich málo bylo, též o Miniatyho. Item pan primátor pan Izaiáš, pan Tomáš musili se zase na Lichtenschtein dostaviti, neb psaní přišlo, musili v arestu zůstati. Pověděl, že může jinače učiniti, než by Jeho Milosti kníže[ti] poručení zachovati. Dne 12. z arestu přijeli.

^a Horní část folia je poškozená, text však bylo možné rekonstruovat.

[720.]

13. adi byla jest troje rada povolá[na], čtvrtníci i celá obec. Co jest bylo za příčinou, jest jim oznámeno. Předně z strany Miniatyho, že pro něho musili v arestu bejti. Pan starší, pan Izaiáš a pan Tomáš co [...] ^a kvitanci ukázali, že jest mu již 110 zlatých od[vedli], natom přestáti nechtěl, že až mu od sa[...] ^b psaní okáží, že tím spokojen jest. Na to[...] ^c není, nýbrž aby se všecka suma s [...] ^d ho v arestu zůstávati museje, dokud mu t[...] ^e nebude. Měli-li by oni sami za ubec trpěti, že jsou [...] ^f oni nedlužili sami nežli ubec. Pošle-li pan Maniaty j[a]ký vojáky a škody se sdělaly, aby z toho odpovídali.

[...] ^g kteří koně mají, aby každý jeden den pomohli dříví vésti. Za radu žádajíc, jak by Miniatyho spokojiti měli. Tak také ten most, aby spraven bejti mohli. Odpověď co se vožení dříví dotejče, aby se mělo voziti, až by dosti bylo, to že neučiní, nežli 3 aneb 4 f[ůry].

Item že by se měli uvoliti ubec a dáti polovičnou dávku[!], že ne, nežli že o tom mluveno bylo. Item nyní že musejí jak na hon, tak na vartu choditi, že jim není možné, aspoň aby z tý varty sešlo. To že není možné, že Turek paláře[?] vyslal, že jest poručení Jeho Milosti kníže[te], aby se varty držely.

Item pan Martin Mračna, když se tak ubec pozdvihla, příčina Agrikoly byla, pověděl, že když pan Martin Frušaur, neboščík, seděl v povinnosti za pana Tamfeldu, majíce [...] ^h ubec [...] ⁱ [te]hdy nahlásiti a [...] ^j nyní, že se ne[...] ^k se tím způsobem nedlužil ve vězení[?] [...] ^l nesoucí ouřad, ale na všecku ubec. Kdo pak ty a nebo ony dluhy platiti má. Item přitom byli napomínáni, že jsobě pan pát[er] zkazuje, že jak brzy po mši svatý jest, že hned z kostela utečou, a že dekret od Jeho [Milosti knížete] má, co potom učiní, že potom dobře z[...] ^m Item posel jest byl vypraven k Min[iatimu.] [fol. 165]

^a Z důvodů poškozené pravé části folia není možné text rekonstruovat.

^b Taktéž, viz poznámka a.

^c Taktéž, viz poznámka a.

^d Taktéž, viz poznámka a.

^e Taktéž, viz poznámka a.

^f Taktéž, viz poznámka a.

^g Horní okraj v rozsahu dva řádky textu zcela chybí.

^h Horní část folia je značně poškozená, text není možné rekonstruovat.

ⁱ Značné poškození folia neumožňuje text rekonstruovat.

^j Taktéž, viz poznámka a.

^k Taktéž, viz poznámka a.

^l Taktéž, viz poznámka a.

^m Taktéž, viz poznámka a.

[721.]

15. decembri pan starší, pan Izaiáš byli na [Lichten]schteině. Prve některý psaní panu hej[tmanu] vokázali a potom se rozešli a [do]mů navrátili.

Item Mates Gebaurový, manžel[ku] [...] ^a Weick[...] ^b Vlacha soused[a][...]. ^c Bůh rač jakž rodiče, též manžel[ku] [jeh]o potěšitelem bejti a její milou duši do nebeské radosti a slávy přijíti, amen. Dne 26. pochována byla. Item přišlo psaní od pana hejtmana, aby vypravili dva vozy na profant, že jest patent přišel, aby z tohoto panství 16 m[e]tů mouky odvezli z Budějovic k reži. Byla jest zase panu hejtmanu odpověď poslána, že prosí, aby nějaké ušetření bylo této ubce. Nemohlo to nic postačiti. Hned zase jiné psaní odeslal před večerem, jestli co z toho půjde, že to obce na pánech postíhati.

^a Poškození folia neumožňuje rekonstrukci textu.

^b Taktéž, viz poznámka *a*.

^c Taktéž, viz poznámka *a*.

[722.] [25. prosince 1635]

25. sešla se o to troje rada i čtvrtníci a hned sjednali landkočího a obecní koně s ním vypravili. A dávka také nařízena byla.

[723.] [2. ledna 1636]

2. januar dům^a se navrátili, léta 1636.

^a Tak v textu.

Závěr

V rámci diplomové práce byla formou moderní kritické edice zpřístupněna smíšená úřední kniha z produkce ivančické městské kanceláře, která byla v minulosti nesprávně nazvána Pamětní knihou města Ivančic. Mimo samotné edice, jež byla v případě jazykově českých textů zpracována metodou transkripce a v případě jazykově německých textů metodou transliterace, byl proveden i diplomaticko-paleografický rozbor pramene, na jehož základě vyplývá, že kniha sloužila pro průběžné zápisy radního písaře v letech 1631–1635, resp. 1636 s výjimkou období od dubna do listopadu 1635. Pro tento čas, pravděpodobně v důsledku probíhající války, zápisy zcela chybí. Rozborem písma bylo zjištěno, že po celou dobu vedení této knihy v ivančické městské kanceláři do ní zapisovali pouze dva písaři. Dále je zřejmé, že kniha navazuje na předchozí knihu stejného typu, která se bohužel nedochovala.

Shrneme-li zjištěné poznatky z obsahového rozboru pramene, lze říci, že tzv. pamětní kniha města Ivančic byla smíšenou knihou, do které radní písaři zapisovali jednak běžnou úřední agendu, jež byla projednávána před městskou radou, a jednak zápisy neúředního pamětního charakteru. V případě úředních zápisů šlo především o majetkoprávní záležitosti obyvatel města, obecní záležitosti, císařskou kontribuci, vrchnostenská nařízení, ale také o trestněprávní agendu nebo o vojenské záležitosti, které se týkaly města i jednotlivých měšťanů. Do kategorie úředních zápisů lze zařadit i různé pomocné zápisy, které písaři usnadňovaly výkon jeho úřadu (například údaje o přijaté nebo odeslané korespondenci). Radní písař do knihy ale zaznamenával i neúřední záznamy, které chtěl uchovat v písemné formě. Jednalo se zejména o zprávy zachycující pohyb vojska, různé místní zprávy nebo informace o abnormálním počasí. Tyto tzv. pamětní zápisy dodávají knize i znaky narativního historiografického pramene. V uvedené tzv. pamětní knize však jednoznačně převažují zápisy úředního charakteru. Pro takové prameny smíšeného charakteru se používá označení radní manuál, což dokládá i situace z jiných měst, kde se dochovaly obdobné prameny. Z tohoto důvodu byl tento pojem použit i v případě edice tzv. Pamětní knihy města Ivančic, která je velice zajímavým a rozmanitým pramenem k historii moravského poddanského města v první polovině 30. let 17. století.

Samotný editovaný text byl opatřen poznámkovým aparátem, který tvoří textové poznámky upozorňující na zvláštnosti originálního textu a věcné poznámky podávající doplňující informace k místům, která se vyskytují v prameni, či vysvětlují dnes již zastaralá slova. Edice je doplněna jmenným a místním rejstříkem.

Případným zájemcům o historii Ivančic poskytuje tato diplomová práce informace o každodenním životě obyvatel města a jeho správy v době třicetileté války. Je vhodná též pro badatele, kteří by se chtěli hlouběji zabývat specifickou správou poddanského města, nebo pro ty, kteří by chtěli stejným způsobem pomocí edice zpřístupnit další dobové prameny. Z ivančického prostředí by to mohla být například horenská registra, která by pomohla objasnit hospodářské poměry pro jižní Moravu tak specifického zemědělského odvětví, jakým je vinohradnictví.

Prameny

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Horenská registra 1579–1610*, inv. č. 134.

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Kniha paměťí a kšaftů 1442–1509*, inv. č. 126.

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Kniha přípovědí obyvatel města Ivančic 1585–1644*, inv. č. 61.

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Kniha smluv 1581–1614*, inv. č. 131.

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Kniha svatebních smluv menší 1586–1602*, inv. č. 133.

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Kniha svatebních smluv větší 1584–1677*, inv. č. 132.

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)).

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1586–1637*, inv. č. 128.

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Rychtářská registra města Ivančic 1608–1712*, inv. č. 129.

MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Sirotčí registra 1602–1628*, inv. č. 130.

Literatura

- Klára ANDRESOVÁ, *Život žoldnéře za třicetileté války v kontextu českých zemí*, diplomová práce. Ústav českých dějin FF UK, Praha 2011.
- Jaromír BĚLIČ – Adolf KAMIŠ – Karel KUČERA, *Malý staročeský slovník*, Praha 1978.
- Milada BERKOVÁ – Šárka PELÁNOVÁ, *Páni na Moravském Krumlově 1260–1945*, Moravský Krumlov 1986.
- Marie BLÁHOVÁ, *Historická chronologie*, Praha 2001.
- Marie CAFOURKOVÁ, *Konfirmace privilegií města Ivančic v 17. a 18. století (Novověké revize středověkých a raně novověkých listin)*, SAP 40, 1990, s. 397–428.
- Jiří ČAREK, *Městské a jiné úřední knihy Archivu hlavního města Prahy*, Praha 1956.
- Jiří ČEJKA, *Ivančice: dějiny města*, Ivančice 2002.
- Christian D'ELVERT, *Zur Kriegsgeschichte der Jahre 1632 und 1633*, Notizen-Blatt 9, 1863, s. 71–72.
- Ivan HLAVÁČEK – Jaroslav KAŠPAR – Rostislav NOVÝ, *Vademecum pomocných věd historických*, Jinočany 2002.
- Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan JANÁK – Jan DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*, Praha 2007.
- Gustav HOFMANN, *Metrologická příručka: pro Čechy, Moravu a Slezsko do zavedení metrické soustavy*, Plzeň 1984.
- Ladislav HOSÁK, *Historický místopis země moravskoslezské, Díl 1., Jihlavský kraj*, Praha 1933.
- Ladislav HOSÁK, *Historický místopis země moravskoslezské, Díl 2., Znojemský kraj*, Praha 1934.
- Ladislav HOSÁK, *Historický místopis země moravskoslezské, Díl 3., Brněnský kraj*, Praha 1935.
- Ladislav HOSÁK, *Místní jména na Moravě a ve Slezsku 1, A–L*, Praha 1980.

- Ladislav HOSÁK, *Místní jména na Moravě a ve Slezsku 2, M–Ž*, Praha 1980.
- Michaela HRUBÁ – Ludmila SULITKOVÁ – Vilém ZÁBRANSKÝ, *Stav a perspektivy zpřístupňování středověkých a raně novověkých městských knih. Vědecká konference, Ústí nad Labem, 30.–31. října 2008*, in: SAP 2009, 59, č. 2, s. 572–583.
- Pavel JEŽDÍK – Marek DURČANSKÝ – Roman KOLEK, *Radní manuál Pavla Ježdíka 1639–1654*, Čelákovice 2016.
- Josef JUNGMANN, *Slovník česko-německý, díl 4 S–U*, Praha 1838.
- František HEŘMANSKÝ a kol, *Zbraslavská kronika – Chronicon Aulae regiae*, Praha 1976.
- Rostislav NOVÝ a kol., *Soupis městských knih českých od roku 1310 do roku 1526*, AUC-Philosophica et historica 4, 1963.
- Augustin KRATOCHVÍL, *Ivančický okres. Vlastivěda moravská II. Místopis Moravy*, Brno 2007.
- Augustin KRATOCHVÍL, *Šlechtická jména z rychtářských knih v Ivančicích*, Brno 1904.
- Augustin KRATOCHVÍL, *Ivančice, bývalé královské město na Moravě: popis dějepisný, místopisný a statický*, Ivančice 1906.
- Jan KUBÍŠTA – Ladislav REJMAN, *Slovník cizích slov*, Praha 1956.
- Karel KUČA, *Města a městečka v Čechách na Moravě a ve Slezsku*, sv. 2., Praha 2000.
- Radka MACHOVÁ, *Ivančice 2. poloviny 15. století ve světle nejstarší městské knihy*, diplomová práce. Historický ústav FF MU, Brno 1997.
- Antonín MACHT, *Praktický slovník německo-český frazeologický*, Třeběchovice pod Orebem 1940.
- František MATĚJEK, *Města, městečka a vesnice na Brněnsku v 14. a 15. století*, ČMM 103, 1984, s. 101–127.
- František MATĚJEK, *Morava za třicetileté války*, Praha 1992.
- Silvestr NOVÁČEK, *Z dějin moravských Židů: O dějinách Židů v Ivančicích na Moravě a o jejich sblížení s Čechy*, Říčany u Prahy 1998.
- Ottův slovník naučný*, díl III., Praha 1890.

- Ottův slovník naučný*, díl VI., Praha 1893.
- Ottův slovník naučný*, díl XI., Praha 1897.
- Ottův slovník naučný*, díl XIV., Praha 1899.
- Ottův slovník naučný*, díl XV., Praha 1900.
- Ottův slovník naučný*, díl XIX., Praha 1902.
- Ottův slovník naučný*, díl XXII., Praha 1904.
- Josef PILNÁČEK, *Staromoravští rodové*, Brno 1972.
- Jiří PRAŽÁK, *O diplomatické metodě studia městských knih*, AČ 3, 1953, s. 145–162, 205–227.
- Hana PŘÍLESKÁ, *Okresní archiv Brno-venkov se sídlem v Rajhradě: průvodce po archivních fondech a sbírkách*, Praha 1983.
- Hana PŘÍLESKÁ – Pavel RUBEŠ, *Archiv města Ivančice 1442–1945 (1955)*, Inventář, Rajhrad 2001.
- Václav RAMEŠ, *Slovník pro historiky a návštěvníky archivů*, Praha 2005.
- Jiří REJZEK, *Český etymologický slovník*, Praha 2015.
- František ROUBÍK et al., *Slovníček archivní terminologie I.*, Praha 1954.
- Ludmila SULITKOVÁ, *Vývoj městských knih v Brně ve středověku (v kontextu vývoje městských knih v českých zemích)*, Praha 2004.
- Ludmila SULITKOVÁ, *Stav a perspektivy vydávání městských knih v českých zemích (středověk a raný novověk)*, in: *Ústecký sborník historický, Supplementum 1*, s. 27–38..
- Lubomír ŠEBELA – Jiří VANĚK, *Hromadný nález ze studny v areálu bývalého bratrského sboru v Ivančicích (přelom 16. a 17. stol.)* Ivančice 1985.
- František ŠIMEK, *Slovníček staré češtiny*, Praha 1947.
- Ivan ŠŤOVÍČEK, *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.–20. století pro potřeby historiografie*, Praha 2002.

- Ladislav VAŠEK, *Naše pečeti*, in: Ročenka muzejního spolku v Ivančicích na rok 1940.
- Ivan VÁVRA, *Pomístní jména v katastru Ivančic*, VVM 10, 1955, s. 105–110.
- Olga VÁVROVÁ, *Kniha svatebních smluv*, in: Ročenka krajinského muzea v Ivančicích, Ivančice 1931.
- Václav VOJTÍŠEK, *O studiu městských knih českých*, Praha 1916.
- Jana VOJTÍŠKOVÁ – Vít ŠEBESTA, *(Králové)hradecké městské kanceláře do roku 1620*, Hradec Králové 2013.
- Šárka ZAZVONILOVÁ, *Radní manuál města Kouřimi z let 1636–1640. (Diplomatický rozbor a výběrová edice zápisů z roku 1636)*, diplomová práce. Katedra pomocných věd historických a archivnictví FF UHK, Hradec Králové 2016.

Internetové zdroje

<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>, cit. 11. 11. 2018.

Glosář

achtel stará plošná míra, cca 0,028 ha

akcidence vedlejší příjem z poplatků za úřední výkon

akord dohoda

arest vězení

auszug výměnek

čaloun dekorační tkanina

edlknabe panoš

fakule pochodeň

fedruňk příspěvek, podpora, pomoc

feldvébl šikovatel

forýr důstojník, který se staral o proviant pro mužstvo

fraucimor společnost dívek a žen

frejmark směna, výměna zboží

hotař hlídač na poli nebo na vihohradě

kaprál vojenská hodnost odpovídající desátníkovi

korneta oddíl jízdy počtem odpovídající četě

kreditor věřitel

kvalt násilný čin

kvardián představený kapucínského kláštera

kvartýrmistr osoba zajišťující ubytování vojska v domech a bytech obyvatel měst a vesnic

kyrysník těžce oděný voják

lejta válcovitá nádoba na převážení vody

lozument nocleh

lunt doutnák neboli zápalná šňůra

markytán obchodník, který provozoval svoji živnost u vojska, jemuž prodával potraviny

měděnice mísa

met stará objemová míra

musterschreiber vojenský písař a účetní

mušketa těžká, zepředu nabíjená puška

nachtlager vojenské ležení, vojenský tábor

nápad dědický nárok

nejvyšší plukovník

obročník hospodářský úředník šlechtického velkostatku, který měl na starost obilní zásoby

odklady odročení jednání

pakáň vojenský doprovod, včetně žen a dětí, zajišťující pro bojové jednotky přepravu proviantu a zavazadel

pantalír řemen, pás přes rameno nesoucí zbraň

pardus výprask

pecnář pekař, který se specializoval pouze na pečení pecnového chleba z hrubě mletého obilí

perknoš držitel vinice ve společném viničném obvodu (na dané hoře) s jinými držiteli

píka bodná zbraň s dlouhou násadou

postríhač řemeslník provádějící stříhání ovcí

profant, proviant potraviny pro vojsko

ráthaus radnice

rejtár jízdní voják

rekyment pluk

rok termín, lhůta

různice hádka

rytmistr důstojník jezdeckva

sanytrník člověk, který se zabýval sběrem či výrobou dusičné soli, tzv. sanytru, jež byl základní surovinou pro výrobu střelného prachu

servus sluha

šacovat oceňovat

šerha strážce žaláře či šatlavy

šlejfiř brusič nožů

tác poplatek, daň, např. z piva

tarmark trh se starými používanými věcmi

tenat síť

ubrman smírčí soudce

vachtmistr strážmistr

verštat dílna

verunk, vejruňk splátka z celkové dlužné částky kupní ceny při prodeji nemovitosti

voprátka početní jednotka na objem dříví, resp. na kus odměření kusu lesa

Rejstřík jmen

A

Abrahám, 67, 97, 98, 124, 162
Agrikola, 182
 Jan, 71, 80, 92, 99, 118, 119, 123, 131–133, 144, 149, 152, 155–160, 164, 165, 170, 172, 176, 178, 180–183, 185, 186, 189, 191, 199, 205, 209, 211, 213, 215, 217
Albrecht, 118, 132, 151
Alžběta, 112
Apolena (koželužka), 133
Augustýn, 62, 97, 158, 178, 179

B

Babín, 209
Baborovský
 Andreas, 178, 192
Balcar, 165, 175, 187, 207, 213
Barbora, 184
Barnechitz
 Melichar, 108
Bartoš
 Jíra, 72, 115
Barvehýř
 Melichar, 201
Barvůř
 Jiřík, 214
Baťa
 Havel, 177
Bednář
 Andreas, 56, 124, 146, 159, 166, 182

Jíra, 88
Melichar, 203
Ulrich, 114

Bednářová
 Anežka, 115
Berka, 117
Bernart, 140
Bicman
 Florian, 113, 115
Birg
 Hans, 72
Blažej, 59
Bledina
 Daniel, 67, 133
Bohdalecká
 Alžběta, 64, 79, 82, 86
Bok
 Kryštof, 57, 87, 92, 94, 139, 142, 150, 164, 166, 171

Borovský
 Andreas, 174
Brodská, 85
Brychtová, 174
Břekovec
 Václav, 56, 63, 69, 110, 145, 163, 166, 171, 189

C

Ciger
 Petr, 57, 100, 106, 108, 113
Ciker
 Petr, 89
Cikhart
 Jiřík, 196
Clo
 Martin, 144
Cnitárková, 147
Ctibor

Pavel, 146

Č

Čáp
 Petr, 130
Čech
 Jan, 97
 Matouš, 72
Černá, 160
Černý, 96
 Jíra, 123
Červenka
 Matouš, 56, 58, 59, 96, 100, 101, 103, 111, 112, 138, 139, 144–146, 150, 160, 162, 163, 171, 174, 178, 179, 183, 189, 191, 197, 198
Čučická
 Dorna, 148

D

Daniel
 Jan, 133, 203
David, 165, 184, 187, 189, 191, 195, 198, 201, 206, 213, 216
Demedis
 Andreas Jan, 191
 Laurenc Jan, 194
Detony
 Linhart, 56, 61, 62, 64, 66–68, 78, 126, 161, 162
Dobiáš, 209
Dobiáška, 88, 115, 147
Dobšovský
 Samuel, 161
Doskočil

- Jan, 188
 Dukát, 123
 Jan, 123
 Dvořák
 Martin, 80
- E**
 Edlman
 Marek, 196
 Elblová, 107
 Eliáš (koželuh), 133
 Esik
 Jiří, 56, 58, 66, 68,
 74, 85, 91, 97,
 101, 111, 112,
 125, 127–130,
 133, 134, 140–
 142, 146–148,
 153, 154, 169,
 170, 172, 179,
 189, 196, 197,
 200, 211, 212
 Eva (sloužící), 94
- F**
 Fajtl, 154
 Feldscher (hofmistr), 76
 Filipský
 Jakub, 196
 Fischer
 Laurenc, 133
 Fixl
 Štefan, 163, 185
 Fojt
 Josef, 68, 88, 109,
 140, 144, 146,
 149, 150, 152,
 154, 155, 165,
 171
 Fojtová
 Zuzana, 149, 152
 Foltánek
 Petr, 151, 152, 156,
 160
 Freislebl, 203
 Freith
 Linhart, 117
- Fridrich (neb.), 96
 Frušaur, 74, 84, 109,
 130, 165, 167,
 187, 213
 Bernard, 68, 95
 Martin, 80, 142,
 186, 218
 Fulklhaun, 113, 117,
 154, 167, 169,
 172, 176, 184,
 197–199, 205,
 208
- G**
 Gebaur
 Beneš, 125, 127,
 145, 166, 171
 Mates, 146, 166,
 171, 182, 189,
 197, 201, 219
 Glutt, 73
- H**
 Haegel
 Nikolas, 63
 Hák
 Jiřík, 80
 Halbík, 110, 129, 144,
 159, 194
 Haldt (hejtman), 115
 Haler, 164
 Šimon, 60
 Halouzka
 Václav, 174
 Hampl
 Laurenc, 58, 101,
 152, 167
 Hartman (z Brna), 210
 Haus
 Jiří, 73, 74, 156, 179
 Mikuláš, 115
 Havránková
 Marie, 75
 Maruše, 88
 Hedona, 81
 Hergl
 Mikuláš, 142
- Herglová
 Justýna, 142
 Hinglin
 Hans, 129
 Hlavatý
 Pavel, 75, 92, 115
 Hocízek
 Tomáš, 72
 Hradický
 Václav, 178
 Hradinský
 Václav, 173
 Hradižský
 Václav, 205
 Hrdlička
 Martin, 56, 182, 189
 Hroch, 179
 Hrubský, 116, 120, 125
 Hrubý, 95
 Jan, 58, 65, 155
 Hunař
 Eliáš, 99
 Hünglin
 Hans, 102
- Ch**
 Chaloupka
 Mikuláš, 58, 138–
 140, 144, 156
 V., 185
 Charvát, 111, 112
 Chromá
 Kateřina, 86, 88
 Chromý
 Mikuláš, 167
- I**
 Islin
 Anna, 104
 Istle
 Jakub, 57, 90, 94
 Istlová
 Anna, 115, 134
 Izaiáš, 108, 114, 118,
 119, 127, 128,
 139, 143–148,

- 155, 163, 165–167, 171, 173, 177, 178, 181, 184–186, 194, 196, 197, 203, 216, 217, 219
- J**
- Jakub, 155, 159, 160, 181
- Jan (písař), 73, 114, 116, 170
- Jan (z Oslavan), 90
- Jan (z Třebíče), 209
- Jánský
Josef, 91
- Jelínek
Martin, 56, 63, 120, 152, 166, 179, 190, 198
Tomáš, 57, 58, 61, 66, 77, 79, 81, 108, 138–140, 144, 151, 158, 159, 164, 197, 205
- Jelínková, 117
- Jičínský, 173
- Jihlár
I., 185
- Jindra, 165
- Jindrová, 147
- Jinglín
Hans, 96
- Jiřík, 100, 170, 204, 213
- Jiskra
Matěj, 203
- Judita (dcera D. Špalka), 201
- K**
- Kabátec
Jan, 189
- Kača (kuchařka), 107, 111
- Kaian
Petr, 185
- Kalatý
Zach, 123
- Kalinusková
Anna, 126
- Kamarit, 117, 217
Jakub, 164, 165
Martin, 125, 160, 165
- Kamenický
Jan, 177
Jiřík, 132, 141
- Kaprál
Jiřík, 205
- Karabina, 112
- Karel (z Říčán), 204
- Kárník (nebožtík), 61
- Kárníková
Anna, 61
- Kartl
Jirk, 56
- Kašpar, 56, 189
- Kataryn
Jan, 184, 187, 205
- Kateřina (dcera Blažeje), 59
- Katler, 187
- Kavka
Jan (neb.), 126
Jiřík, 56, 57
- Keichhofer
Kryštof, 87
- Keishofer
Kryštof, 85
- Kernychl (bednář), 65
- Kincl
Jan, 58
- Kinický
Vítek, 56
- Kirsch
Šalmon, 171
Šalomon, 130, 142, 189
- Klabučnice
Dorna, 86
- Klam
Pavel, 200
- Klanca
Pavel, 200
- Klanic
Matouš, 194
- Klaus
Matouš (neboštík), 206
- Klebarová
Zuzana, 126, 134
- Klecl
David, 106, 120
- Klíčnick, 198, 202
Petr, 195, 197, 203
- Klíma
Urban, 90
- Klimpocher
Linhart, 57, 58, 145, 150, 158, 171, 185, 191
- Klut, 72
- Kobrová
Judita, 100, 108
- Kocián, 170
Petr, 107, 115, 144, 177
- Kočárkovský, 79
- Koláček
Mikuláš, 99
Tomáš, 99
- Kolář
Jan, 61, 62, 110
- Kolík
Jirk, 145
- Kolinusková
Anna, 202
- Komínek, 153, 177
Jan, 58, 112, 125, 128, 129, 131, 133–135, 137, 138, 140, 143, 144, 148, 150, 156, 167, 173, 179, 183, 204
Jan (písař), 59
- Koníček, 82
- Konvický

- Bartoň, 105, 204
 Kopl
 Vítek, 145
 Kordovaník
 Ambrož, 179
 Jiřík, 87, 100, 111
 Kordovaníková
 Rozina, 91, 183, 185
 Koštoval, 147
 B., 171, 185
 Koteric, 176
 Kothart
 Hans, 152
 Kotvrda
 Říha, 177
 Kounický
 Bartoň, 201
 Jíra, 77, 86
 Kovář, 158
 Hans, 59
 Jan, 64, 180
 Jerolím, 197
 Laurenc, 65
 Michal, 86, 91, 94,
 101, 128, 145,
 146, 171, 175,
 182, 185, 189
 Ondřej, 100
 Kozíkáš
 Jan (neb.), 125
 Koželich
 Eliáš, 100
 Kožešník
 Jiří, 187
 Petr, 72
 Václav, 57, 59
 Kožešníková
 Eva, 57
 Kožíšek, 80, 133, 169
 M., 142, 170, 172,
 212
 Martin, 118, 119,
 122
 Matěj, 128
 Matouš, 146
 Matyáš, 85, 87, 91,
 101, 109, 121,
 128, 132, 137–
 139, 145, 146,
 153, 166, 171,
 179, 191, 208
 Kráčmera
 Foltýn, 125
 Kralický, 103, 175
 Jan, 111, 149, 172,
 176, 199, 200,
 202
 Kramář
 Matěj, 197
 Kranic/Kranič
 Jiřík, 57, 94, 100,
 130, 138, 139,
 145, 152, 166,
 169, 180, 189,
 197, 217
 Krátor
 Martin, 194
 Krčma
 Václav, 95
 Krejčí
 David, 82, 99, 128,
 134, 175
 Hans, 145
 Jiřík, 204
 Krekor, 65, 145,
 171, 189
 M., 185
 Matyáš, 76, 212
 Michal, 56, 83, 109,
 145, 171, 179,
 189
 Mikuláš, 65
 Pavel, 115
 Kriespek
 Volf, 107, 128
 Krispeková, 74
 Kropáč
 Martin, 97
 Krška
 Pavel, 177
 Krupičář, 108
 Mikuláš, 57, 77, 78,
 81, 89, 147, 151,
 165, 185, 187,
 191, 201, 205
 Krupička
 Václav, 195
 Kryn, 81, 159
 Kschauser, 101
 Kšauc, 86
 Kubíček
 Martin, 159, 177
 Kučera
 Kašpar, 177
 Kulatý
 Zach, 171
 Kuldschpitz
 Martin, 145, 171,
 197
 Kulhauf
 Hans, 58, 138, 139,
 145, 171, 182,
 185, 189
 Kulhavý (vězeň), 66
 Kutzny
 Johannes, 101
 Kužník
 Hans, 164
 Jan, 58, 65, 144,
 152, 158, 164,
 165, 167, 171,
 179, 183, 189
 Josef, 164
 Květoň
 Jíra, 56, 63, 95
 Kašpar, 97
L
 Lamel
 Michal, 142, 145,
 162, 171
 Laurenc, 59
 Jan, 61, 70, 80, 85,
 101, 171, 179,
 196
 Petr, 76, 77, 79–81,
 100, 101, 141
 Lauš
 Jakub, 65

- Lazar, 72
Lébl, 158, 159
Lehner
 Eliáš, 58
 Tomáš, 65
Leiser
 Jiří, 171, 177, 179
Lenár
 Tomáš, 166
Leopold, 76, 83
Leopold (hejtman), 83, 84
Lev, 75
Levý
 Balcar, 171
Limpek
 Paul, 104, 144, 171, 182, 189
Linhart, 62, 73, 80, 216
Linhart (ouředník jemenický), 198
Lips
 Ulrich, 114, 171, 180
Liška
 Jan, 80
Lokaj
 Filip, 92, 94
Lokajová
 Dorna, 94
Lokovský
 Ambrož, 103
Longin
 Jirk, 177
 Tomáš, 56, 63, 76, 77, 79–81, 99, 165, 171
Loub
 Jiří, 142, 171, 189
Lucian
 Martin, 171, 185
Lučan
 Martin, 56, 190
Lúr (hejtman), 83
- M**
Mader
 Martin, 63
Mach
 Václav, 104
Macháčková
 Anna, 117
Makovcová, 213, 215
 Barbora, 216
Makovec, 62, 85, 98, 113, 125, 137, 157, 158, 162, 163, 175, 194, 203, 204
 Augustýn, 93, 106, 115, 124, 127, 143, 159, 176, 188
Malík, 149
Malina
 Jiřík, 56, 171, 179
Malíř, 80, 128, 164, 165
 Laurenc, 97, 98, 122, 133, 153, 164, 166, 171, 208
Malý
 Heršl, 124
Maniati, 148
Mann
 Balcar, 66, 85, 94, 127, 145, 150, 152, 217
Manteivel, 73–79, 82–84, 108, 113, 117, 204
Margnut
 Jan, 76–81, 88, 99–101, 119, 120, 126, 156, 161–163
 Petr, 126
Martin (kněz), 134, 209
Martínek
 Říha, 104
Martinů
 M., 185
 Pavel, 200
 Václav, 115
Mašek
 Kašpar, 123
Materna
 David, 167, 182
Matouš (pastýř), 138
Matyáš, 123
Mauřenovský
 Tomáš, 144, 185
Mazura
 Dobiáš (neboštík), 116
Meizel
 Abrhám, 211
Mejsnej
 Abrhám, 159
Melech, 160
Metudius, 102, 139, 206
 Jan, 102, 105, 106
 Josef, 90
Meziřícký
 Petr (neboštík), 197
Mežřický
 Martin, 174
Mikuláš, 156, 208
Mikuláš (neb.), 130
Mikuláš (z Jemnice), 203
Miniaty, 73, 77, 83, 114, 118, 132, 135, 150, 164, 181, 205, 217, 218
Miroslavský
 Mojžíš, 62
Mockamba
 Jan, 58
Morava
 Jan, 103, 104
Moravec
 Alexandr, 56, 63, 65, 66
Morth, 186
Moučka
 Pavel, 138
Mračno
 Martin, 57, 67, 72,

- 77, 81, 82, 85,
93, 99, 122, 153,
154, 158, 161,
164, 165, 169–
173, 178, 179,
183, 185, 186,
191, 196–200,
202, 204, 205,
208, 211, 212,
216–218
- Mrákotský
Matouš, 65, 110,
185
- Mrauček
Jiřík, 101
- Mráz
Blažej, 92, 94
Matěj, 94
Matouš, 94
- Mrkvant
Jan, 197
- Mucha
Václav, 177
- Mydlář
Matěj, 178, 179, 189
- N**
- Náchodský
Václav, 56, 69, 138,
139, 156, 171,
179, 189
- Najmon
Martin, 56, 185
- Nakoukal
Havel, 56, 115
- Neibner
Jirk, 146, 159
- Neigebaur
Hans, 125
- Nezveda
Matěj, 58
- Niklusová, 87
- Noell, 161
- Nohelka, 61
- Nohýnek
Jan, 56, 57, 85, 118,
122, 128, 137,
- 141, 145, 153,
171, 197, 206
- O**
- Ondra (zeť Pavla Te-
saře), 120
- Opške
Kašpar, 129
- Ovsík
I., 185
Jan, 61, 62
Kryštof, 123
- P**
- Parkaneška, 200
- Pasíř
Jiřík, 130, 179
- Pasířová
Mandalena, 180
- Pasohlavský
Martin, 174
- Paulcar, 118
Jiřík, 75, 119, 134,
152, 164, 169,
185, 189, 191
- Paulcarka, 132
- Pavel (písař), 146
- Pecinář
Jiří, 78
- Pekárek, 95, 96
- Pekař
Balcar (Palcar), 115,
125
Daniel, 202
- Pěkný
Jíra, 111, 190, 196,
200
- Pekrová
Judita, 204
- Perný
Pavel, 157
- Peterholz
Honza, 70
- Peterka
Jan, 171, 183, 190
- Peterscholtz
Hans, 142, 148, 171,
185
- Petr (klíčník
z Krumlova,
212
- Petr (klíčník), 196
- Petr (rychtář), 86
- Petrovská
Mandalena, 198
- Petrovský
Jan, 78, 204
- Pexa
Jiřík, 107, 133, 142,
144, 152, 171,
185, 204
- Picek
Foltýn (Šlapák),
141, 150, 185,
196
- Piltz
Balcar, 125, 127,
144, 145, 171
Polcar, 182, 185
- Pinkasek
Jan, 204
- Pipich
Kašpar, 155, 171,
178
- Pírko
Jíra, 77, 185
- Pírková
Róza, 77
- Piskolet, 81
- Plesník
Jan, 94, 133, 149,
152, 154–156,
166, 212
Jiřík, 59, 65, 67, 69,
88, 100, 180
Jiřík, 59
- Polák
Izaiáš, 207, 210
Jiřík, 99, 200
Samuel, 160
- Polcar, 80, 198
- Polter

- Petr, 145
- Porcman
Kašpar, 92, 94
- Pospíchal
Martin, 110
- Pospíšil
Jan, 178
Martin, 178
- Pošlar
Matěj, 122
- Prachar
Laurenc, 180
Mates, 197
- Pražák, 212
Matouš, 123
- Pražákovec
Hans, 132
- Prchal
Bárta, 90, 97
- Prin
Jan, 111, 135, 146,
156, 161, 162,
164, 171, 182,
204
- Procházka
Matouš, 65
- Prokeš
M., 171, 179, 189
- Přibický
Nikodým, 83
- Přibyslavský
Jakub, 124, 126,
166, 185
Jan, 103
- Pštros
Samuel, 70, 71, 125
- Pubert
Jerolím, 189
- Pucek
Pavel, 127
- Puchman
Hans, 56, 63, 171
- R**
- Rakšický
Bartoloměj, 144
- Reichl
David, 182, 185
- Reichlová, 87
- Rejna, 147
- Rektůrek, 213
Jan, 80, 92
- Retzinger
Wolf, 133
- Rezinger
Wolf, 189
- Riter
Hans, 130, 197
- Rohlíček
Jíra, 198, 199
Martin, 68
- Ronovský
Jan, 185
- Rozina, 70, 210
- Roztoušer
Mates, 92
- Rožnovský, 184
- Rudlauf
Jiřík, 69
- Rudolf (z Valdštejna),
128
- Rybnický
Andreas, 61
Ondřej, 59
- Rymer
Jakob, 102
- Ryšavý (posel), 137
- Ř**
- Řemenář
Jakub, 62, 64, 71,
73, 156, 171,
179, 216
Kryštof, 56, 189
- Řezáč
Laurenc, 115
Petr, 196
Václav, 95
- S**
- Salomena, 87
- Sartor
Šimon, 57, 58, 61,
67, 68, 81, 111,
128, 131
- Sax
Paul, 184
- Sázovský
Klement, 145
- Sedlář
Hans, 189
Jan, 145
- Schambogen
Jakub, 60, 62, 65,
82, 87
- Schmelzenport, 111
Jiřík, 84, 88, 94, 96,
152, 177, 180,
185, 202, 209,
212–214
- Scholtz
Lukáš, 171
- Schreinner
Hans, 62, 81
- Schrot
Jakub, 56, 67
- Schtecher
Wentzen, 145
- Schtriker
Kašpar, 171
- Schubert
J., 185
Jerolím, 56
- Sickel
Martin, 85
- Sígel/Sígl
Martin, 56, 66, 74,
76, 86, 91, 147,
148, 163, 167,
169, 170, 172,
183, 185, 195,
196, 198, 200,
204, 212
Martinn, 167
- Sichler
Jirk, 56
- Singer (žid), 100
- Sirach
Šimon, 121

- Sklenář
Heršl, 160
Jan, 109, 150, 197,
200, 211, 212
- Skočnodvorský
Jan, 161
Laurenc, 57, 58
Martin, 56–58, 61,
66–68, 70, 85,
87, 93, 99, 100,
117, 122, 123,
127, 133, 135,
139, 145, 146,
151, 153, 155,
162–164, 171,
179, 181, 183,
185, 189, 191,
196, 197, 200,
208, 211, 212,
216
- Sochor
Šimon, 61, 149, 151,
154–156
- Sokol, 120
Jíra, 196
- Sokolová
Zuzana, 120
- Soltánek
Petr, 154
- Soter
Jakub, 133, 160, 171
- Soukeník
Jakub, 179, 183,
186, 197
- Spěváček, 108, 114, 146
Václav, 57, 61, 66,
71, 72, 77–79,
81, 82, 84, 89,
91–93, 97, 100,
119, 121–123,
125, 127, 128,
131, 133, 136,
139, 144, 151,
196, 199, 201
- Spěvák
Jan, 56, 63
- Spor[ck], 186
- Spurný
Jan, 61
- Srpářová
Zuzana, 126, 134
- Stafačka
Anna, 204
- Stolař
Hans, 88, 119
Jiřík, 92, 185, 213
- Straka, 82
- Střelický
Vávra, 86, 94
- Svoboda
Jakub, 106, 107,
122, 136
- Sychler
Jiřík, 85
- Syrach
Šimon, 99, 106, 109,
184
- Syrovátko
Vávra, 123
- Š**
- Šambogen
Jakub, 85, 144
Jan, 56
- Šempetr
Albrecht, 149
- Šempetrová
Dorota, 149, 152
- Ševcová
Rekyna, 115
- Šimon, 209
- Šimon (úředník z Osla-
van), 129
- Šlapák, 182, 185
Foltýn, 61, 100
- Šmeltzenport
Jiřík, 187
- Šmídt
Michal, 92
- Šolc
Lukáš, 150, 190
- Špalek
David, 128, 142,
152, 156, 166,
180, 201, 203,
204
- Športal
Jan, 90
- Šrot
Jakub, 57, 59, 122
Jan, 154–156
Vít, 180, 200
- Šťastný
Jan, 57, 82, 89, 91,
147, 151, 171,
177, 178, 180,
184–187, 197,
205–207, 216
- Štědrovský
Jan, 198
- Štefan, 101, 128, 147,
148, 153, 163,
167, 179, 184,
185, 197, 208,
211, 216
- Štemberger (feld maršá-
lek), 105
- Štumpf
Petr, 122
- Štyrdvorský
Václav, 88
- Šubert
Jerolím, 171, 182,
197
- Šuster
Štefan, 57, 61, 72,
74, 77, 79, 85,
95, 99, 114, 122,
139, 154, 164,
171, 200, 204,
211, 212
- Šváb
Jan, 144, 171
- Švec
Jiřík, 160
Matouš, 112, 214
Mikuláš, 64
Nikolaus, 56

- T**
 Tamfeld, 98, 105, 218
 Tanfeld, 179, 186
 Tarolt, 198
 Tauch
 Šimon, 176, 179,
 183, 185, 202,
 205
 Teichman, 75, 79, 120
 Telč
 Lukáš, 189
 Teltz
 Lukáš, 56, 131, 171
 Teony
 Linhart, 57, 61, 80,
 101, 119, 171,
 185, 196, 197
 Tesář
 Pavel, 120
 Těšín, 76, 77
 Těšínský
 Jan (řečený
 Švestka), 173
 Tilč
 Kašpar, 199
 Tlouk
 Pavel, 57, 171, 200
 Tomáš, 117, 147, 148,
 187, 188, 203,
 205, 208, 216,
 217
 Tomšů
 Jan, 56, 59
 Trampler
 Andreas, 107
 Jiří, 56, 64, 152
 Volf, 107
 Trčka, 112
 Trnka
 Jan, 180
 Trojan (mlynář), 149,
 213
 Trubač
 Kašpar, 182, 185,
 199
 Třebíčský
 Nikodém, 60, 68,
 95, 159
 Tyr
 Jakub, 139
U
 Ubr (hejtman), 127
 Uher
 Izák, 160
 Uherčický
 (nebožtík), 68
 Ulerstorf, 82, 196
 Urban
 Jan, 56, 57, 60–62,
 66, 81, 82, 108,
 114, 128, 132,
 146, 153, 162,
 171, 212
V
 Václav (důchodní písař),
 85, 133, 144,
 165, 172, 184,
 190, 191
 Vardek (hejtman), 114
 Varhaník
 Jan, 60, 140, 143,
 145, 179, 200
 Vejmyslický
 Martin, 105
 Veselý
 Kryštof, 125
 Višňovský
 Duchoslav, 206,
 207, 210, 211,
 216
 Vladislavský
 Matěj, 120, 122,
 152, 173, 177
 Vladyka
 Jiří, 179
 Jiří, 56, 171
 Tomáš, 152, 189
 Vlach
 Jan, 62, 80, 96, 150,
 182, 203
 Jindřich, 100
 Vlášek
 Jan, 94
 Vlk
 Jíra, 86, 91, 92, 94
 Tomáš, 110, 114,
 145
 Vodička
 Martin, 149, 152
 Vojtů
 Josef, 56, 160, 164,
 179, 185, 200
 Volfová
 Dorota, 124, 126
 Volfseker
 Václav, 60, 128,
 132, 160
 Votava
 Václav, 164
 Vraný
 Pinkas, 160
 Vrboň
 Jan, 67
 Vybner
 Jiří, 144, 158, 171
W
 Weicker
 Izaiáš, 56, 66, 68,
 70, 72, 81, 93,
 99, 105, 114,
 138, 151, 154,
 158
 Weinberger
 Lukáš, 120, 122,
 171, 185, 189
Z
 Začanský
 Martin, 155
 Zaick
 Jan, 116
 Zámečník, 134
 Lauš, 86
 Zápotočný
 Matěj, 56, 63, 80,
 115, 144, 156,
 171, 185

Zaur	Zachariáš, 171, 180	Züger
M., 189	Zelenka	Peter, 66
Mikuláš, 105	Mikuláš, 69, 103,	Zuzana (sloužící), 94
Zbejšovský	163	Zuzka, 159
Petr, 128	Tomáš, 56, 58, 109,	Zvěřina
Zbrašenský	121, 127	Mikuláš, 126, 134
Bartoloměj, 57, 58,	Zelinka	Zvoník
71, 73, 76, 77,	Tomáš, 66, 105, 112,	Jiřík, 58
79, 85, 89, 100,	125	
106, 109, 118,	Zemlruk	Ž
119, 122, 132,	David, 204	Žáček
142, 151, 161,	Zlatník, 90, 204	Jan, 147
163, 171, 173,	Jakub, 62, 64, 171,	Železář
179, 183–187,	189	Tomáš, 71, 77, 80,
191, 195, 199	Zlatohlávek	83
Zedník	Urban, 115	Železný, 173
Melichar, 162, 174	Zubatý	Jan, 174
Nikolas, 65	Abrhám, 70, 71,	Žižka
Toman, 64	159, 174	Vávra, 198, 199
Zejtz	Jakub, 174	

Místní rejstřík

- A**
Alexovice, 91, 124, 126, 152
- B**
Benátky, 126
Biebersdorf, 143, 146, 169
Bodenstadt, 92
Bránice, 72, 115, 118
Bratčice, 68
Brno, 70, 72–74, 77, 79, 83, 84, 93, 107, 108, 110, 112, 114, 118, 120, 128, 132, 133, 135–138, 141, 148, 151, 154–156, 158–160, 163–167, 169, 172, 176, 178, 179, 184–187, 189, 191, 194, 195, 198, 201, 202, 207, 208, 210–212
Budkovice, 131
- Č**
Čáslav, 109
České Budějovice, 186
- D**
Dačice, 84
Dobřínsko, 72
Dolní Němčice, 70
Drnholec, 83, 113, 169
Dukovany, 162, 198
Dunajovice, 115, 117
- F**
Frýdlant, 70
- H**
Holešov, 70
Hostěradice, 60, 63, 79, 83, 119, 188
Hrubšice, 96, 121, 158, 190
Hrušovany, 199
- Ch**
Choceň, 181
- I**
Ivančice, 69, 71, 88, 105, 137, 141, 162, 186, 207
- J**
Jaroměřice, 184, 186
Jemnice, 132, 202, 203, 206, 207
Jihlava, 109, 112, 198, 199
Jimramov, 92, 94
- K**
Kobylí, 149, 167, 198, 199
Kounice, 73, 74, 157, 159, 169, 184, 202, 208
Kremže (Krems an der Donau), 83
Kremže (Krems an der Donau), 88
Krhov, 84
Krumlov, 57, 67–70, 73, 74, 79, 82, 89, 92, 94, 96, 100–103, 107–109, 111, 112, 116–119, 121–128, 130, 133, 135–142, 144, 146–148, 153–156, 159, 162–167, 169, 170, 172, 173, 175, 177, 180, 181, 184, 185, 187–191, 196–200, 202, 203, 205–207, 211–217, 219
- Kyjov, 167
- L**
Letkovice, 117, 151, 159, 161, 174, 176, 214
Letovice, 164
Linec, 107, 112
Litoměřice, 195
Litomyšl, 71
Lomnice, 198
Lomnička, 199
- M**
Malý Klokov, 125
Maršovice, 74
Martínkov, 198
Mělčany, 129, 144, 194, 204
Měřín, 63
Meziříčí, 61, 73
Mikulov, 65, 68, 97, 117, 124, 129, 140, 163, 170, 174, 198
Mohelno, 73
Moravské Budějovice, 105
- N**
Náchod, 137
Náměšť nad Oslavou, 151, 169
Němčice, 105, 115, 149, 159, 161, 210, 213
Německé Bránice, 74
Neslovice, 103, 129

Nosislav, 95, 96
Nová Ves, 81, 129, 148,
151, 161

O

Olomouc, 109, 111, 148,
151, 164, 175,
178, 182
Opava, 76
Ořechov, 81
Oslavany, 72, 90, 114,
115, 117, 118,
151, 157, 161,
188, 204
Ostrovačice, 162

P

Perná, 150, 158
Polánka, 97, 103, 159,
190
Polná, 67, 111, 145, 188
Popice, 207
Pouzdrány, 58, 167, 184
Praha, 69, 109, 128
Pravlov, 70
Prosiměřice (dříve Pro-
stoměřice), 60,
151, 169, 195
Prostějov, 184
Prštice, 176, 182

R

Rajhrad, 74, 107

Rosice, 73, 74, 100, 111,
117
Rychnov, 203

Ř

Řeznovice, 107
Říčany, 73, 74, 126, 151,
173, 177, 178,
186, 203

S

Selewitz (Židlochovice),
135
Sklené, 99
Slavkov, 186
Slavonice, 132

Š

Šenhóf, 145

T

Tasovice, 110
Telč, 82
Těšín, 148
Tetčice, 59
Tišnov, 164
Tovačov, 147
Třebíč, 70, 73, 83, 95,
108, 111, 116,
117, 121, 128,
130, 131, 135,
136, 139, 144,
148, 161, 163,
172, 187, 201,
209, 211

U

Uherčice, 119
Uherský Brod, 109

V

Vémyslice, 77, 107, 117
Vídeň, 67, 68, 70, 83, 95,
124, 126, 129,
133, 137, 139,
140, 144, 166,
169, 173, 178,
179, 183, 186–
189, 191, 195–
198, 203, 208

Vladislav, 211

Volbramice, 132

Vranov, 83

Z

Zbýšov, 113
Zhoř, 161
Znojmo, 73, 77, 80, 82–
84, 143, 151,
153, 164, 166,
189, 195

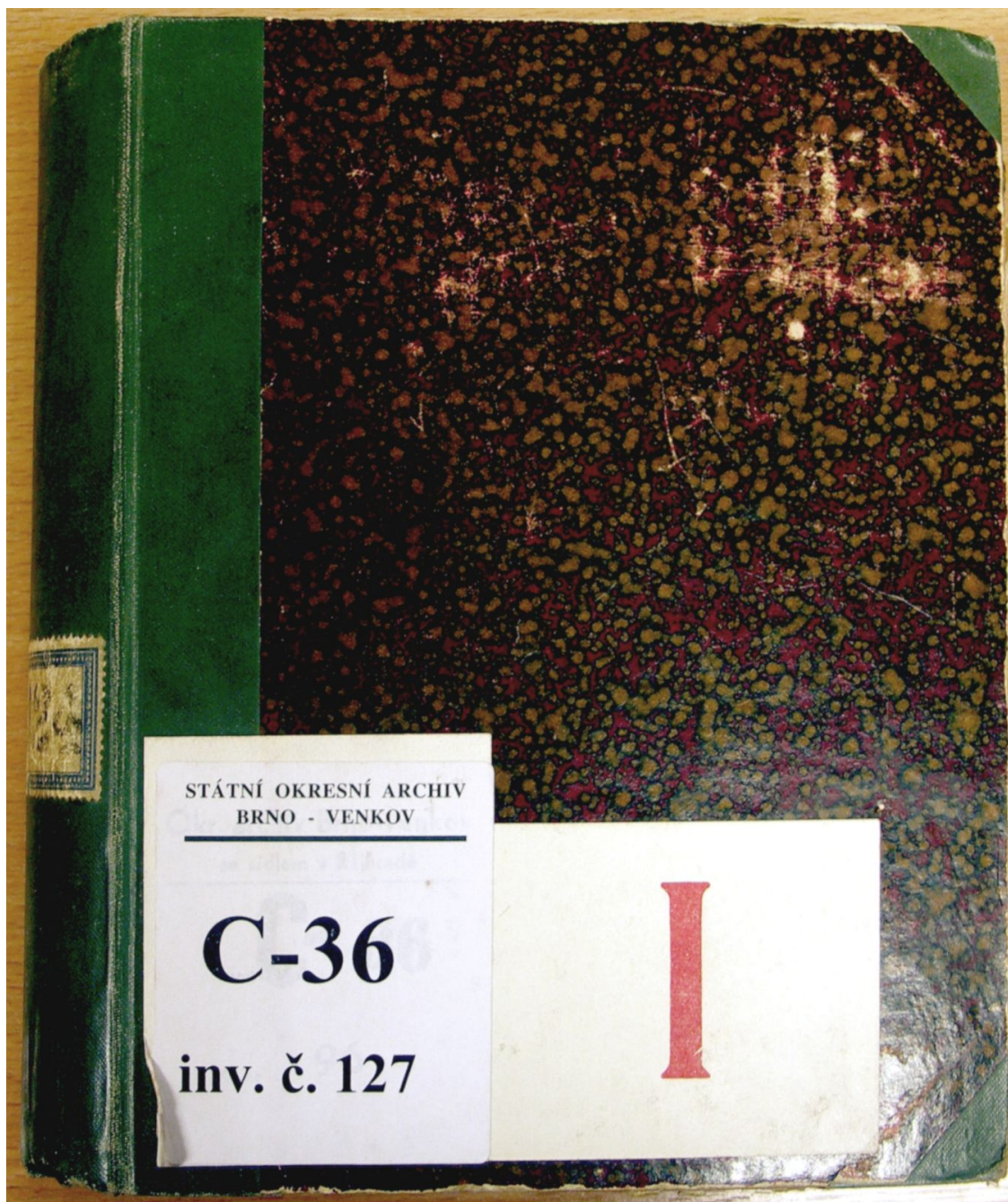
Ž

Žďánice, 210
Želetava, 92, 94
Židlochovice, 96, 105,
108, 113, 127,
128, 131, 144,
149, 163, 176,
186, 208–210

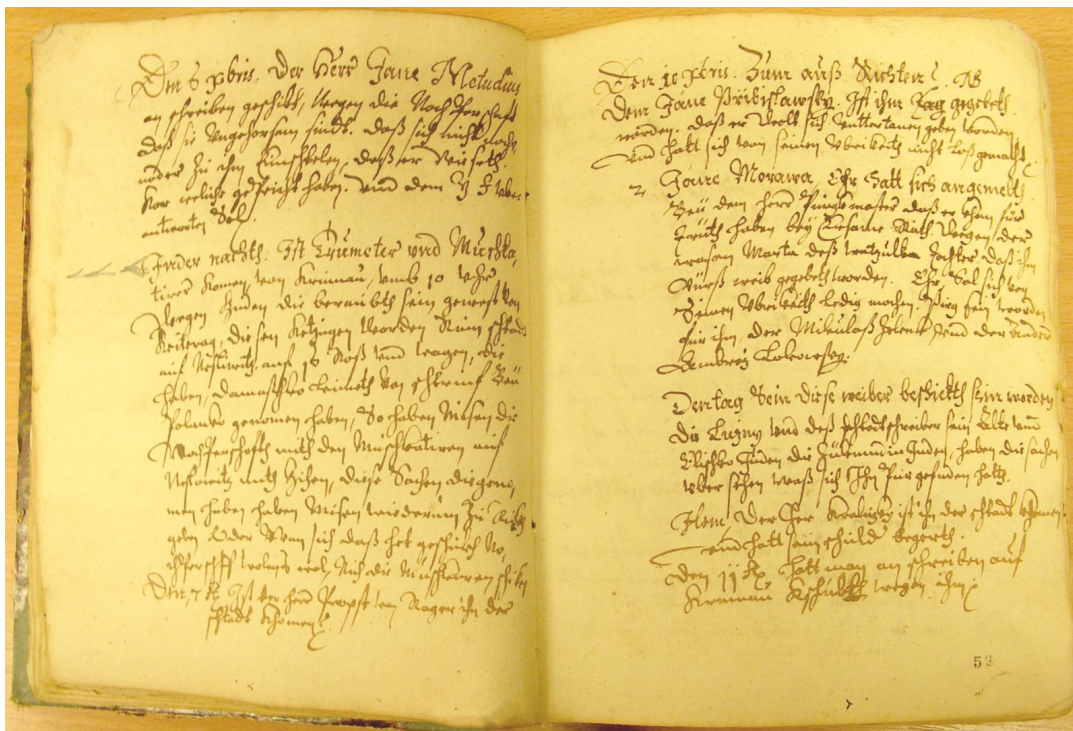
Obrazová příloha

Seznam příloh

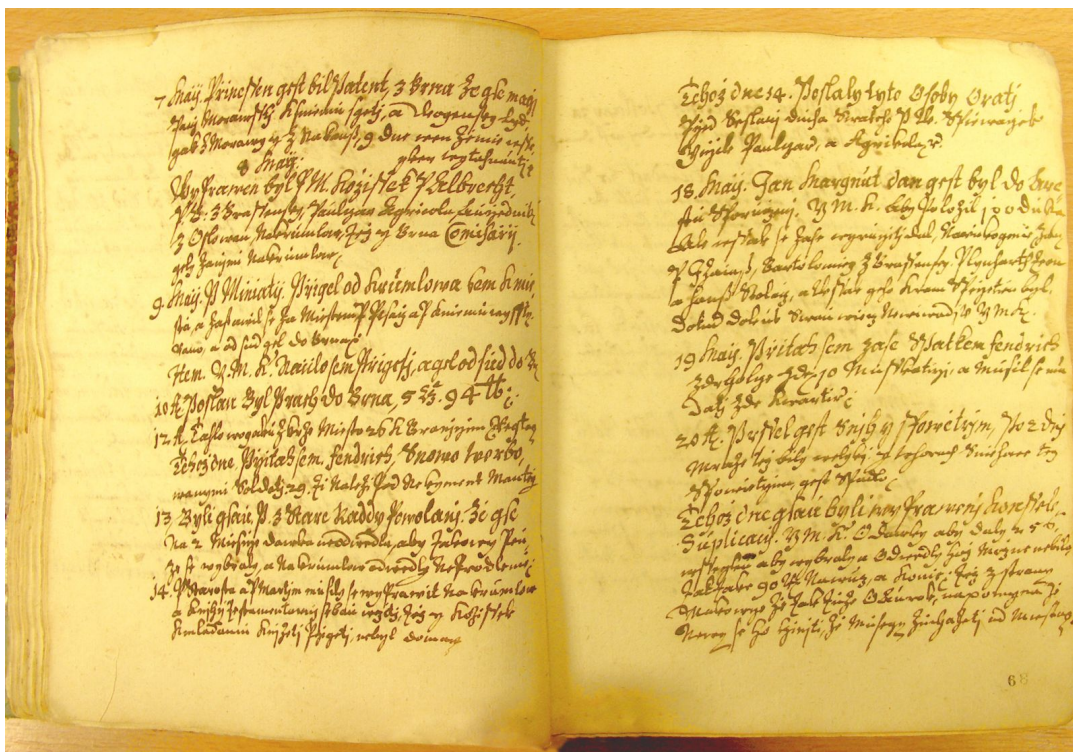
1	Tzv. Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636 přední desky	243
2	Tzv. Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636	244
3	Tzv. Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636	244
4	Kniha přípovědí obyvatel města Ivančic	245
5	Kniha svatebních smluv větší 1584–1677	246
6	Rychtářská registra města Ivančic 1608–1712	247
7	Ivančice na soudobé mapě Moravy	248
8	Okolí Ivančic	249
9	Kostel Nanebevzetí Panny Marie na Palackého nám. v Ivančicích.	250
10	Pírkův dům (Dům pánů z Lipé) z počátku 17. století.	251



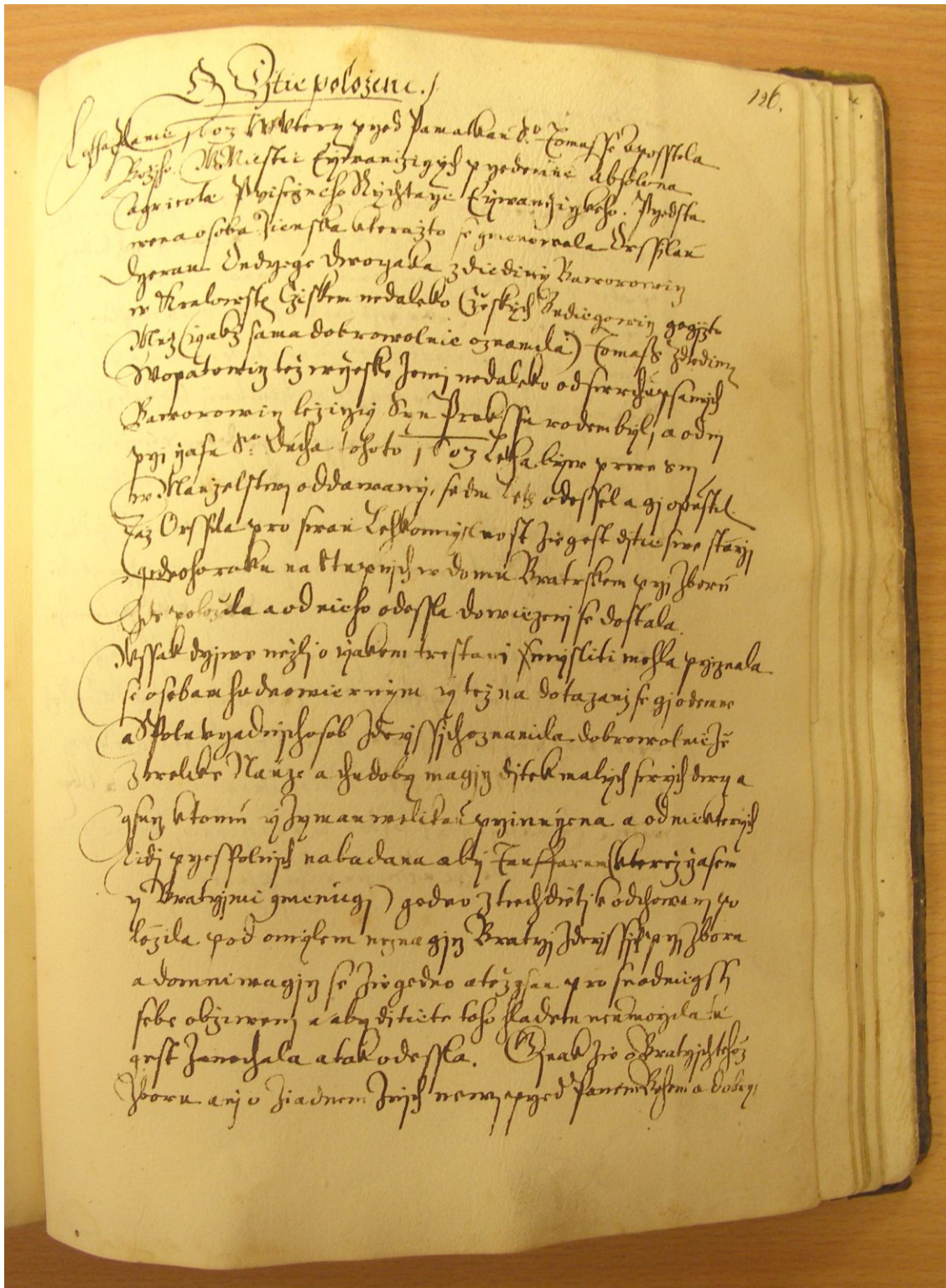
Obr. 1: Tzv. Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636 přední desky (MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636*, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)))



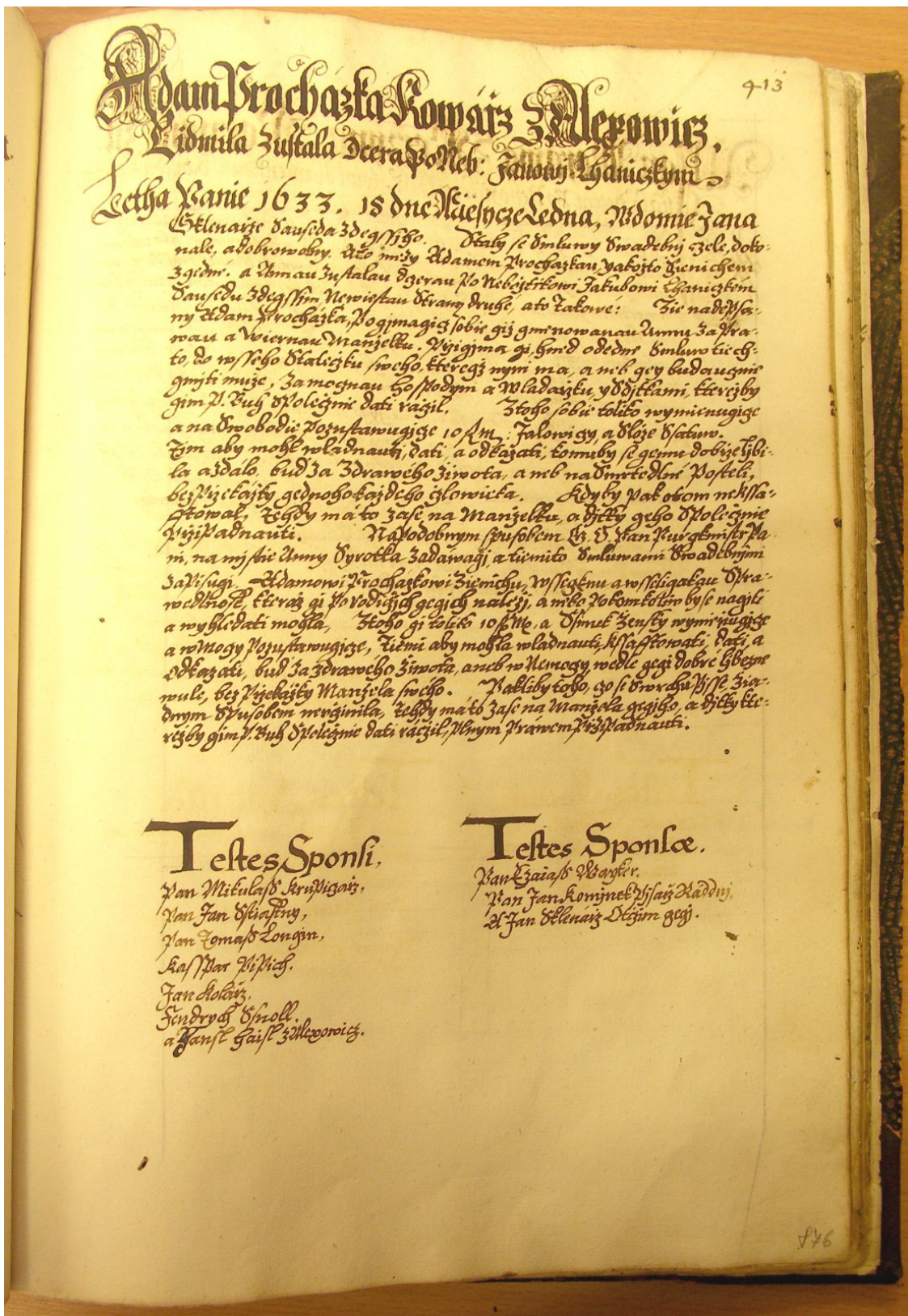
Obr. 2: Tzv. Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636 (MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 52v-53r)



Obr. 3: Tzv. Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636 (MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, Pamětní kniha města Ivančic 1631–1636, inv. č. 127, (Radní manuál 1631–1635 (1636)), fol. 67v-68r)



Obr. 4: Kniha přípovědí obyvatel města Ivančic (MZA, SOKA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, *Kniha přípovědí obyvatel města Ivančic 1585–1644*, inv. č. 61, fol. 126)



Obr. 5: Kniha svatebních smluv větší 1584–1677 (MZA, SOkA Brno-venkov, fond Archiv města Ivančice, Kniha svatebních smluv větší 1584–1677, inv. č. 132, fol. 413)



Obr. 7: Ivančice na soudobé mapě Moravy. (Jan Amos KOMENSKÝ, Moravia marchionatus, Amsteldami [1630 - 1650], <http://mapy.mzk.cz/mzk03/000/902/274/2619267578a>, citace 16. 11. 2018.)



Obr. 8: Okolí Ivančic. (<http://www.mapy.cz>, citace 16. 11. 2018.)



Obr. 9: Kostel Nanebevzetí Panny Marie na Palackého nám. v Ivančicích. (foto: autor)



Obr. 10: Pírkův dům (Dům pánů z Lipé) z počátku 17. století. (foto: autor)